Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding		3
	1.1	Beleidsmatige inleiding	3
	1.2	Financiële verantwoording	5
	1.3	Leeswijzer	11
2	Jaarverslag: Programmaverantwoording		15
	2.1	Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	15
	2.2	Programma 2 Veiligheid	20
	2.3	Programma 3 Verkeer en Vervoer	24
	2.4	Programma 4 Economie	31
	2.5	Programma 5 Onderwijs	36
	2.6	Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	43
	2.7	Programma 7 Sociaal Domein	50
	2.8	Programma 8 Duurzaamheid	62
	2.9	Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	68
	2.10	Algemene dekkingsmiddelen	74
	2.11	Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien	77
3	Jaarverslag: Paragrafen		83
	3.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
	3.2	Onderhoud kapitaalgoederen	93
	3.3	Financiering	102
	3.4	Bedrijfsvoering	105
	3.5	Wet open overheid (Woo)	119
	3.6	Verbonden partijen	120
	3.7	Grondbeleid	139
	3.8	Lokale heffingen	146
4	Jaarrekening		153
	4.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	153
	4.2	Overzicht van baten en lasten	157
	4.3	Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht	168
	4.4	Balans per 31 december 2024	170
	4.5	Toelichting op de balans per 31 december 2024	172
	4.6	Rechtmatigheidsverantwoording	188
	4.7	Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)	189
	4.8	Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld	190
	4.9	Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)	192
5	Jaarrekening - Bijlagen		199
	5.1	Reserves	199
	5.2	Voorzieningen	210

5.3 Investeringsoverzicht 212
5.4 Vastgesteld beleid 220

1 Inleiding

1.1 Beleidsmatige inleiding

Hierbij presenteren wij u de jaarrekening 2024 van de gemeente Gorinchem. De jaarstukken zijn het moment om in beeld te brengen wat de gemeente in het afgelopen jaar heeft gedaan. Daarmee legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over welk beleid in 2024 is gevoerd, of de gestelde doelen zijn gehaald en welke uitgaven en inkomsten daar bij horen. De jaarrekening laat zien dat we ook in 2024 weer aan een groot aantal onderwerpen hebben gewerkt. In deze inleiding willen we een aantal zaken in het bijzonder noemen.

In 2024 zetten we weer diverse stappen om de plannen uit het collegeprogramma ‘En nu aan de slag!’ uit te voeren. Daarmee geven we invulling aan de belofte die we aan het begin van deze bestuursperiode aan de stad hebben gedaan. In de jaarstukken vindt u de voortgang van deze acties terug.

We werken hier natuurlijk niet alleen aan. Bij alle acties zijn ook anderen betrokken. Voor veel plannen is samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties natuurlijk onmisbaar. Op initiatief van het bedrijfsleven, werkten we in het afgelopen jaar samen aan het opzetten van een ondernemersfonds. En we zetten stappen in de samenwerking in de regio. In 2024 sloten we een tweede Regio Deal met de Rijksoverheid, gaven we de samenwerking in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden op nieuwe wijze vorm en versterkten we de samenwerking met Smart Delta Drechtsteden. Zo werken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en partners in de regio aan Gorinchem.

In het afgelopen jaar namen college en gemeenteraad weer diverse belangrijke besluiten. Zo besloten we hoe we het verleden van onze stad willen koesteren en bewaren, met de vaststelling van het nieuwe erfgoedbeleid. We bewaren daarmee dat wat onze stad eigen maakt. We zetten in op het behoud van onze aantrekkelijke binnenstad. Ook toeristen leveren daarbij vanaf 2024 een financiële bijdrage via de toeristenbelasting.

Ondertussen werkten we ook aan een duurzame toekomst. In 2024 werd het warmtenet verder aangelegd en ontwikkeld. Samen met de gemeente Molenlanden besloten we om in Gorinchem-Noord in te zetten op het realiseren van windenergie, als alternatief voor de locatie Avelingen.

Bij een toekomstbestendige stad horen ook goede voorzieningen. In het afgelopen jaar werkten we verder aan de ontwikkeling van het nieuwe zwembad. En we namen een besluit over de realisatie van het cultuurhuis, waarmee een belangrijke stap werd gezet in een langlopend dossier. Voor iedereen die in Gorinchem naar school gaat bleven we werken aan schoolgebouwen die klaar zijn voor de toekomst. Zo werkten we 2024 volop verder aan de ontwikkeling van de scholencampus.

Daar waar hulp en ondersteuning nodig is, bieden we die als gemeente. In het afgelopen jaar werkten we samen met diverse partners samen aan een nieuwe Integrale Samenlevingsvisie. Met het besluit over de Hervormingsagenda Jeugd maakten we keuzes hoe we jongeren helpen die hulp nodig hebben. Ook voor mensen die van verder kwamen bood onze stad hulp. Vanaf 2024 vangen we Oekraïense vluchtelingen op een nieuwe plek aan de Kleine Schelluinsekade op. Met het COA werkten we aan een nieuw AZC, dat eind 2024 gereed was. Daarmee gaven we invulling aan de afspraak om eind 2024 de opvang uit het voormalig belastingkantoor te verplaatsen naar een andere locatie. En zo blijft Gorinchem hulp bieden aan wie dat nodig heeft.

De jaarstukken staan voor een groot deel natuurlijk ook in het teken van de gemeentelijke financiën. In het afgelopen jaar was het, net als voor veel andere gemeenten, noodzakelijk om ons voor te bereiden op financieel

krappe tijden. In Gorinchem zijn we hier op tijd mee aan de slag gegaan, waardoor in 2024 al kon worden besloten over maatregelen om onze begroting op orde te houden. Daarmee zetten we de lijn van financieel zorgvuldig beleid voort. In de jaarrekening leest u meer over het financiële resultaat van 2024.

Als we terugkijken op het afgelopen jaar, zien we weer een grote hoeveelheid onderwerpen waar we met veel betrokkenen aan hebben gewerkt. We willen dan ook onze dank uitspreken aan iedereen die zich ook in het afgelopen jaar weer heeft ingezet voor onze stad. Samen werken we iedere dag weer aan Gorinchem!

Het college van burgemeester en wethouders,10 juni 2025

1.2 Financiële verantwoording

In deze paragraaf wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkelingen over 2024. Hierbij worden de afwijkingen en het resultaat gepresenteerd ten opzichte van de "bijgestelde begroting". Dat is de begroting inclusief de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Daarna wordt ingegaan op de mutaties in de algemene reserve, de belangrijkste oorzaken daarvan en de definitieve stand ultimo 2024. Tot slot is een korte toelichting gegeven op het verloop van de investeringen in 2024.

Ontwikkeling resultaat
Het resultaat 2024 na bestemming bedraagt € 2,5 mln. positief.

In de tussentijdse rapportage 2024 werd het jaarrekeningresultaat 2024 na bestemming op € -/- 149.000 geprognosticeerd. Het definitieve resultaat 2024 na bestemming is dus € 2,6 mln. hoger uitgevallen.

Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de bijgestelde begroting 2024 en de daadwerkelijke realisatie verwijzen we naar de toelichting in de verschillende programma's. Het positieve resultaat na bestemming wordt met name veroorzaakt door het positieve saldo van € 2,1 mln. op de grondexploitaties bedrijven. Ook op het programma Overhead is een voordeel gerealiseerd van € 0,7 mln. met name door een onderbesteding van de salarisbudgetten. De algemene uitkering laat ook een voordeel zien van € 1,3 mln. waarvan € 0,6 mln. uitmaakt van het resultaat na bestemming. In de bestemming van het resultaat is het resterende voordeel op de algemene uitkering van € 0,7 mln. opgenomen omdat dit geoormerkte middelen zijn uit de decembercirculaire 2024. Ten slotte heeft het begrotingssaldo een negatief effect op het resultaat na bestemming van € 0,7 mln.

Een deel van de exploitatiebudgetten is niet volledig benut. In een aantal gevallen wordt voorgesteld om deze onderuitputting via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 in 2025 beschikbaar te stellen om het voorgenomen beleid uit te voeren en/of af te ronden.

Ook dit jaar hebben we op het Opvangen van Vluchtelingen middelen overgehouden (€ 1,9 mln.) Deze middelen maken geen onderdeel uit van het resultaat na bestemming maar maken deel uit van de storting in de reserve Sociaal Domein. Daarnaast wordt voorgesteld om een nieuwe reserve in te stellen voor de kosten die zullen moeten worden gemaakt bij het op termijn in originele staat terugbrengen van de huidige opvanglocatie.

Een nadere uitsplitsing van het resultaat voor bestemming en de voorstellen tot resultaatbestemming zijn opgenomen in onderstaande tabellen. Voor een uitgebreidere toelichting op de oorzaken van de verschillen verwijzen we naar de programmaverantwoording van het jaarverslag, in de paragrafen "wat heeft het gekost".

Nr.	Ontwikkeling resultaat (bedragen x € 1.000)		
1	Opheffing Regio-AV (Prog. 1)	140	V
2	Dotatie pensioenvoorziening (Prog. 1)	-605	N
3	Veiligheidsregio (Prog. 2)	-192	N
4	Veilige publieke taak (Prog. 2)	100	V
5	Taakstelling parkeerregisseur (Prog. 3)	-100	N
6	Vrijval voorziening degeneratie (Prog. 3)	560	V
7	Waardlanden onkruidbestrijding (Prog. 3)	156	V
8	Grondexploitaties bedrijventerreinen (Prog. 4)	2.100	V
9	Verhuizing/opening het Gilde (Prog. 5)	319	V
10	Laaggeletterdheid (Prog. 5)	190	V
11	Opvang vluchtelingen (Prog. 7)	1.939	V
12	Sociaal domein (Prog. 7)	3.360	V
13	Waardlanden afvalstoffenbeleid (Prog. 8)	300	V
14	Begraafrechten (Prog. 8)	-193	N
15	Winstneming Lingewijk-Noord (Prog. 9)	331	V
16	Leges bouwvergunningen (Prog. 9)	212	V
17	Dividenduitkeringen (Prog. AD)	257	V
18	OZB niet-woningen (Prog. AD)	296	V
19	Algemene uitkering (Prog. AD)	1.340	V
20	Resultaat op programma overhead plus onvoorzien (Prog. OVO)	1.747	V
21	Begrotingssaldo	-687	N
22	Overig	1.201	V
	Totaal resultaat voor bestemming	**12.771**	**V**

Voor de uitwerking en afronding van het beoogde beleid, stellen we voor om onderstaande (incidentele) restantbudgetten – in overeenstemming met de financiële verordening - via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen voor 2025.

Nr.	Resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)	
	Resultaatbestemming ter uitvoering van vastgesteld beleid	**2.434**
1	Decembercirculaire 2024 (Prog. 2)	9
2	Project BRP (Prog. 2)	20
3	Onderhoud bruggen in het centrum (Prog. 3)	49
4	Platform ondernemerschap en innovatie (Prog 4.)	17
5	Nieuwbouw/verhuizing het Gilde (Prog. 5)	319
6	Middelen inclusief onderwijs (Prog. 5)	87
7	Middelen laaggeletterdheid (Prog. 5)	190
8	Begane grond Gorcums Museum (Prog. 6)	86
9	Decembercirculaire 2024 (Prog. 7)	268
10	Decembercirculaire 2024 (Prog. 8)	472
11	Implementatiekosten BSR (Prog. AD)	84
12	Project BRP (Prog. OVO)	409
13	Restant coalitie akkoord (OVO)	30
14	WOO (OVO)	234
15	E-Depot (OVO)	160
	Toevoeging exploitatieresultaten aan reserves	**7.859**
16	Storting middelen reserve Opvang Vluchtelingen	1.000
17	Toevoeging resultaat Sociaal Domein aan de reserve Sociaal Domein (Prog. 7)	4.299
18	Toevoeging Reserve Onderwijshuisvesting	1.500
19	Toevoeging Aflossingsreserve	500
20	Vorming reserve degeneratie (Prog. 3)	560
	Totaal bestemmingsvoorstellen	**10.293**

1. Decembercirculaire 2024 (Prog. 2)

Van het Rijk hebben wij middelen ontvangen om uitvoering te kunnen geven aan 'Wapens en Jongeren". In totaal gaat het om een extra bijdrage van € 9.000. Omdat deze middelen pas laat beschikbaar zijn gesteld stellen wij voor om deze extra middelen conform de oormerking mee te nemen naar 2025.

2.Project BRP (Prog. 2)

Dit project is nog niet volledig gerealiseerd in 2024. De raad wordt voorgesteld om € 20.000 van het resterende bedrag via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit project verder uit te voeren.

3. Onderhoud Bruggen in het Centrum (Prog. 3)

In de PPN24 is er eenmalig € 674.000 beschikbaar gesteld om groot onderhoud uit te voeren aan drie bruggen in het centrum (Peterbrug, Visbrug en Korenbrug) om deze weer op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen. De schilderwerkzaamheden zijn minder voorspoedig verlopen en nog niet helemaal afgerond. Begin 2025 worden de laatste werkzaamheden afgerond en gefactureerd. De raad wordt voorgesteld om € 49.000 van het resterende bedrag via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit project verder uit te voeren.

4. Platform ondernemerschap en Innovatie (Prog. 4)
Het budget voor het platform ondernemerschap en innovatie is voor € 17.000 nog niet benut. De resterende middelen zijn benodigd voor het uitvoeren in 2025 van de reeds gemaakte plannen.

5. Nieuwbouw/Verhuizing het Gilde (Prog. 5)
Op 6 januari 2025 is het Gilde Vakcollege Techniek gestart en gehuisvest in het nieuwe schoolgebouw aan de Grote Haarsekade. Voor o.a. de verhuiskosten en de opening is een exploitatiebedrag van € 360.000 geraamd. Hiervan resteert nog € 329.000. De afrekening van de verhuiskosten e.d. wordt in 2025 ontvangen en daarom is het noodzakelijk dat deze 'incidentele middelen voor dat specifieke doel' in de begroting 2024 worden overgeheveld naar 2025.

6. Middelen inclusief onderwijs (Prog. 5)
Het uitgangspunt van het integraal huisvestingsplan (IHP) is dat ook leerlingen met zorg op de Gorcumse scholen kunnen worden gehuisvest. Dit vergt vaak een aanpassing van de school en hiermee wordt passend en inclusief onderwijs mogelijk. Noodzakelijke (zorg)aanpassingen worden in samenwerking met de school en het samenwerkingsverband bekostigd. Elke partij bekostigt 1/3 van de noodzakelijke zorgvoorziening mits het budget dit toelaat. Ook voor 2025 en verder is dit budget voor 'meer inclusief onderwijs' noodzakelijk, zodat thuisnabij onderwijs voor leerlingen met een zorgbehoefte mogelijk is (ook hier geldt: incidentele middelen voor dat specifieke doel). Het restant 2024 van € 87.000 is in 2025 nodig.

7. Middelen Laaggeletterdheid (Prog. 5)
Op basis van het toenemende aantal laaggeletterde inwoners is het belang van het onderwijs aan laaggeletterden evident. In 2024 zijn minder projecten voor de aanpak van laaggeletterden gefinancierd en- of doorgegaan, onder andere omdat het in aanvang moeilijk was om gekwalificeerde docenten aan te trekken. Om in 2025 onverminderd in te zetten op taal en participatie, is het restant 2024 van € 190.000 in 2025 nodig.

8. Begane grond Gorcums Museum (Prog. 6)
In 2024 heeft het College ingestemd met het eenmalig beschikbaar stellen van middelen voor het aanpassen van de begane grond van het Gorcums Museum. Na een lange aanloop is in het vierde kwartaal van 2024 een projectleider gestart. De conceptontwikkeling is in volle gang, er is een programma van eisen opgesteld en een deel van de benodigde content is ontwikkeld. De verdere realisatie ten laste van het budget staat in de planning opgenomen voor 2025 en zodoende is het restant uit 2024 € 85.500 nodig in 2025.

9. &10. Decembercirculaire (Prog. 7 en Prog. 8)
Van het Rijk hebben wij middelen ontvangen om uitvoering te kunnen geven aan diverse zaken. Omdat deze middelen pas laat beschikbaar zijn gesteld stellen wij voor om deze extra middelen conform de oormerking mee te nemen naar 2025. Voor nadere toelichting verwijzen wij u naar het raadsvoorstel over de decembercirculaire 2024.

11. Implementatie BSR (Prog. OVO)
Met de instemming om toe te treden tot de GR BSR voor de belastingwerkzaamheden per 1-1-2025 is er voor 2024 een budget toegekend van € 235.000 voor eenmalige projectkosten "schoon door de poort".
Een van de onderdelen uit dit project, de mutatiesignalering en de BAG-WOZ koppeling, is nog niet afgerond. Dit zal in het eerste kwartaal van 2025 gebeuren. De raad wordt voorgesteld om € 84.000 van het resterende bedrag via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit project verder uit te voeren.

12. Project BRP (Prog. OVO)
Dit project is nog niet volledig gerealiseerd in 2024. De raad wordt voorgesteld om het resterende bedrag van € 409.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit project

verder uit te voeren.

13. Restant coalitie akkoord (OVO)
De raad wordt voorgesteld om € 30.000 van het budget restant coalitie akkoord via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025. Dit zal worden ingezet om meer zichtbaarheid te geven over de dienstverlening die gemeente verzorgt voor haar de inwoners.

14. WOO (OVO)
Begin 2021 heeft de Tweede Kamer een initiatiefwet aangenomen om de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Hiervoor heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld, waarvan eind 2024 nog € 234.000 resteert. Dit is in 2025 nodig voor de verder invulling van deze opdracht/ambitie.

15. E-Depot (OVO)
De gemeenteraad heeft ingestemd met het plan Gorinchem Duurzaam Digitaal (GDD). Het plan heeft als doel het duurzaam toegankelijk en leesbaar houden van digitale documenten. Om dit doel te bereiken is het noodzakelijk om een e-depot (een digitaal archief) in te richten. Het restantbudget 2024 van € 160.000 is daarvoor benodigd in 2025.

16. Storting middelen reserve Opvang Vluchtelingen (Prog. 7)
Voor de ontmanteling van de huidige opvang locatie zijn in de toekomst middelen nodig. Hiervoor wordt voorgesteld een nieuwe reserve in te stellen en hierin € 1.000.000 te storten.

17. Toevoeging reserve Sociaal domein (Prog. 7)
In 2024 hebben we een overschot van € 5,3 mln. op de uitvoering van het Sociaal domein (inclusief Opvang Vluchtelingen). Voorgesteld wordt om dit bedrag onder aftrek van punt 17 toe te voegen aan de reserve Sociaal domein. Per saldo wordt er dan € 4,3 mln. toegevoegd aan de reserve Sociaal domein.

18. Toevoeging reserve Onderwijshuisvesting (Prog 5.)
In de Perspectiefnota 2024 is een spaarsysteem voor Onderwijshuisvesting geïntroduceerd, waarin is afgesproken dat 50% van het jaarrekeningresultaat na bestemming in de reserve Onderwijshuisvesting wordt gestort indien de weerstandsratio groter is dan 2. Op dit moment wordt niet aan dit vereiste voldaan, maar wordt toch voorgesteld om € 1,5 mln. toe te voegen aan deze reserve zodat er meer en sneller middelen beschikbaar zijn voor de IHP-opgave.

19. Toevoeging Aflossingsreserve
In de Perspectiefnota 2025 is € 500.000 vanuit het begrotingssaldo 2026 ingezet voor het investeringsplafond. In de Perspectiefnota 2026 zal hierop een correctie worden voorgesteld om het begrotingssaldo 2026 te ontlasten. Om deze correctie mogelijk te maken is het noodzakelijk om de voorgestelde storting in de aflossingsreserve te doen.

20. Vorming reserve degeneratie (Prog. 3)
In overleg met de accountant wordt de voorziening degeneratie omgevormd tot een reserve. Gelet op de aard van deze gelden is dit passender. De voorziening valt vrij in de exploitatie en dit bedrag moet bestemd worden voor het vormen van de reserve. De reserve wordt jaarlijks aangevuld met vergoedingen die worden ontvangen van partijen die werkzaamheden uitvoeren in de grond. Onttrekkingen aan de reserve vinden plaats indien er eerder groot onderhoud nodig is dan gepland.

Het verloop van het Jaarrekeningresultaat 2024 ziet er als volgt uit:

Verloop resultaat Jaarrekening 2024 (bedragen x € 1.000)	
Jaarrekeningresultaat 2024	12.771
Bestemmingsvoorstellen exploitatie 2024	-2.434
Toevoeging reserve Opvang vluchtelingen	-1.000
Toevoeging reserve Sociaal domein	-4.299
Toevoeging reserve Onderwijshuisvesting	-1.500
Toevoeging Aflossingsreserve	-500
Vorming reserve degeneratie	-560
Resultaat na bestemming	**2.479**

Voorgesteld wordt om het jaarrekeningresultaat voor bestemming toe te voegen aan de algemene reserve en daarna de bestemmingsvoorstellen uit de algemene reserve te onttrekken.

Ontwikkeling algemene reserve
Het verloop van de algemene reserve in 2024 ziet er als volgt uit:

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)	2024
Stand 1-1-2024	**28.369**
Jaarrekeningrekeningresultaat 2023	7.923
Bestemming rekeningresultaat 2023	-6.037
Diverse mutaties	213
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	**30.468**

De diverse mutaties zijn het gevolg van eerdere besluitvorming. Het saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2024 € 30,4 mln. Hierin is het resultaat 2024 nog niet meegenomen. De algemene reserve is het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen. De weerstandsratio komt op basis van bovengenoemde cijfers uit op 1,59 hetgeen binnen de door de raad vastgestelde bandbreedte is.

Ontwikkeling Investeringen
In 2024 is ruim € 16 mln. uitgegeven aan investeringen. De vastgestelde jaarschijf 2024 bedroeg circa € 23 mln. Met name op onderwijs zitten de grootste afwijkingen (Gymzaal het Gilde en de verbouwing van het ISK). Het bedrag aan totaal openstaande investeringen bedraagt eind 2024 € 64 mln. De nieuwe Lingebrug en de Banneweg maken circa 50% uit van bovenstaande € 64 mln. In 2024 is een beperkt aantal grote investeringen afgerond.

Voorgesteld wordt de nog beschikbare investeringsruimte voor die investeringen die nog niet gereed zijn (€ 64 mln.) beschikbaar te houden voor de verdere realisatie in de komende jaren. In de Perspectiefnota 2026 zal de planning van de investeringen worden geactualiseerd en worden de financiële consequenties hiervan verwerkt. Een nadere onderbouwing van de investeringen staat in de toelichting bij de diverse programma's.

1.3 Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit een beleidsmatig en uit een financieel gedeelte, respectievelijk het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag
De jaarstukken 2024 volgen in opzet de begroting 2024. De financiële informatie is binnen de programma's op het niveau van taakvelden opgenomen. Deze taakvelden zijn voorgeschreven vanuit het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Naast de negen beleidsprogramma's is er een 'programma' algemene dekkingsmiddelen en zijn er overzichten van overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien. Het overzicht overhead geeft inzicht in de kosten van alle overhead die niet rechtstreeks aan de uitvoeringsprogramma's toe te rekenen zijn. Onder de overhead vallen (o.a.) kosten voor directie, management, financiën, Human Resoure Management (HRM), facilitaire zaken, informatievoorziening en communicatie.

Indicatoren en streefwaarden
In lijn met de eerder genoemde taakvelden is vanuit het BBV een basisset van 35 beleids- of prestatieindicatoren voorgeschreven, die gemeenten verplicht moeten opnemen in de begroting en jaarrekening. Deze indicatoren geven inzicht in (de vergelijkbaarheid tussen gemeenten van) de beleidsprestaties en zijn objectief meetbaar. De gegevens zijn beschikbaar via landelijke bronnen voor alle gemeenten en vragen dus niet om een eigen/nieuw registratiesysteem. Alle gegevens zijn te raadplegen via www.waarstaatjegemeente.nl en op peildatum 1 mei 2025 zijn de gegevens overgenomen. De indicatoren bevatten voor het college en de gemeenteraad belangrijke informatie om te kunnen sturen. Per programma worden de verplichte indicatoren in een tabel, aangeduid met een 'B'. De indicatoren worden vergeleken met gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse. Naast de basisset indicatoren zijn op een aantal programma's facultatieve indicatoren opgenomen, aangeduid met een 'F'. Deze gegevens komen voornamelijk uit de Gorcumse burgerpeiling. Een nieuw element in het overzicht is de realisatie over 2024 per indicator. Als de realisatie aanzienlijk afwijkt van de streefwaarde, wordt dit nader toegelicht. De meest recente burgerpeiling werd afgenomen in 2023, waardoor de realisatie over 2024 niet beschikbaar is. De eerst volgende burgerpeiling wordt weer in 2025 afgenomen.

Verklaringen afkorting: B = Basisset indicator, F = Facultatieve indicator, PI = Prestatie Indicator, ME = Maatschappelijk Effect.

Programmaverantwoording
De programmaverantwoording bestaat per programma uit de beantwoording van de zogenaamde ‘3 W-vragen’. De gebruikelijke 3 W-vragen zijn gehandhaafd, omdat dit een goede verdiepingsslag aanbrengt van abstract naar concreet niveau.
1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft dit gekost?
Het doel van ieder programma is overgenomen uit de begroting 2024. Hierin worden de 'overige ontwikkelingen' in enkele programma's nader toegelicht. Wat we in 2024 hebben gedaan om het programmadoel te bereiken is verder uitgewerkt in het overzicht 'concrete voornemens', die voor het grootste deel afkomstig zijn uit het collegeprogramma, inclusief de daaraan gekoppelde planning. Deze voornemens waren opgenomen in de begroting 2024. In een aantal gevallen heeft in de tussentijdse rapportage een bijstelling van de actie plaatsgevonden. Deze bijstelling is ook verwerkt in de jaarrekening, zodat de jaarrekening rapporteert ten opzichte van de stand van zaken bij de tussentijdse rapportage, het laatste moment waarop de begroting is gewijzigd.

Hierbij maken we gebruik van het onderstaande kleurenmodel:

• Periode voorbereiding besluitvorming (Paars)
• Periode plaatsvinden besluitvorming (Lichtblauw)
• Periode actie na besluitvorming of actie zonder besluitvorming (Geel).

Om de voortgang van de concrete voornemens te kunnen beoordelen, zijn er drie extra kolommen toegevoegd in het overzicht van de concrete voornemens: inhoud, planning en budget. Alleen de concrete voornemens die beoordeeld zijn met een oranje of rood bolletje, worden nader toegelicht. Hierbij maken we gebruik van de volgende kleuren om de voortgang van de concrete voornemens te duiden:

• Loopt volgens plan (Groen);
• Loopt niet volgens plan, maar kan worden bijgestuurd (Oranje);
• Loopt niet volgens plan en kan niet worden bijgestuurd (Rood).

Onder het kopje 'Wat heeft dit gekost' worden de baten en lasten per taakveld gepresenteerd. Bij afwijkingen van € 60.000 of groter op taakveldniveau (baten en lasten afzonderlijk) ten opzichte van de gewijzigde begroting worden de grootste en/of politiek relevante afwijkingen – niet limitatief- toegelicht. Ook de aan het programma gerelateerde investeringen en subsidies worden onder het kopje ‘wat heeft het gekost’ gepresenteerd. Investeringen met een budget groter dan € 500.000, afwijkingen boven de € 100.000 op investeringsniveau en politiek relevante investeringen worden nader toegelicht. In elk programma zijn de verbonden partijen opgenomen die hebben bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen van dat programma.

Paragrafen
Na de programmaverantwoording volgen de paragrafen. Deze geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken, bezien vanuit een bepaald beleidsterrein. Het gaat vooral om beheersmatige aspecten die grote (financiële) gevolgen hebben gehad en/of van belang zijn geweest voor het realiseren van de programma's.

De jaarrekening
Het financiële gedeelte gaat in op de grondslagen voor de jaarrekening. In dit hoofdstuk zijn verschillende financiële overzichten opgenomen, waaronder:
- Overzicht van de baten en lasten;
- Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht;
- Balans en toelichting per 31 december 2024;
- Rechtmatigheidsverantwoording;
- Wet Normering Topinkomens (WNT);
- Totaaloverzicht van de baten en lasten per taakveld;
- Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa).

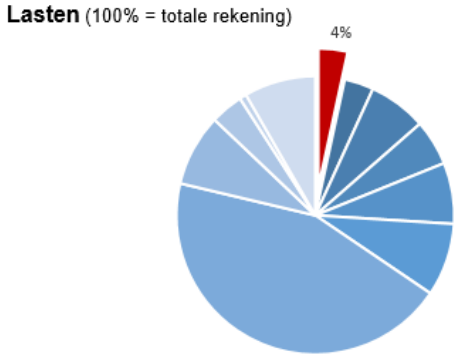
Bijlagen
In de bijlagen zijn de meerjarige overzichten van reserves en voorzieningen, het investeringsoverzicht en een overzicht van de beleidskaders opgenomen. Een lijst met gehanteerde afkortingen maakt de jaarstukken compleet.

Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2024
Jaarverslag: Programmaverantwoording

2 Jaarverslag: Programmaverantwoording

2.1 Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.1	Bestuur	Attie Mager
0.2	Burgerzaken	Attie Mager
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Marjo Molengraaf

2.1.1 Wat hebben we bereikt met het programma Bestuur en Ondersteuning?

Doel

Uit het collegeprogramma:
Iedereen ervaart de dienstverlening van de gemeente. Of je nu inwoner, ondernemer of maatschappelijke partner bent in onze stad. In de visie Gastvrij Gorinchem hebben we concrete acties beschreven die we uitvoeren. Dat is merkbaar in het gemak waarop je producten of diensten kunt regelen maar ook bij de ontvangst in het stadhuis. We werken aan toegankelijkheid van onze (digitale) diensten, ook voor mensen met een beperking. In deze periode maken we meer zichtbaar welke diensten we als gemeente allemaal verlenen. Om ons werk als gemeente goed te doen, moet onze eigen bedrijfsvoering op orde zijn. We professionaliseren onze bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door meer projectmatig te werken bij grote projecten, slim samen te werken met specialistische bureaus of professionals en ons verder te ontwikkelen in digitaal en datagedreven werken. Waar mogelijk maken we in onze bedrijfsvoering gebruik van diensten van Gorcumse ondernemers en bedrijven.

Als gemeente hebben we diverse gebouwen in bezit. Zoals gebouwen waarin we werken, onderwijsgebouwen en accommodaties om te kunnen sporten en bewegen. We vinden het van belang dat ons vastgoed bijdraagt aan het bereiken van maatschappelijke doelen. In deze periode gaan we volop aan het werk om de gebouwen en accommodaties die ons eigendom zijn te verduurzamen.

Om onze stad steviger op de kaart te zetten gaan we werken vanuit één sterk merk. Zodat het voor iedereen herkenbaar is waar de gemeente Gorinchem voor staat en wat ze doet. We zorgen dat ons werk zichtbaar is. We nodigen inwoners uit om mee te denken, te doen of te beslissen. Dat doen we niet alleen tijdens speciale participatiebijeenkomsten, maar ook via ons Digipanel en natuurlijk gewoon door met mensen in gesprek te gaan over wat hen bezighoudt. We zorgen dat inwoners weten waarover ze mee kunnen denken en op welke manier ze dit kunnen doen. Daarbij gaan we expliciet aan de slag om jongeren actief te betrekken.

Maatschappelijke vraagstukken houden zich niet aan grenzen van gemeenten. Ze zijn gemeente overstijgend en vragen daarom om een stevige samenwerking. Daar zetten we vol op in. We versterken onze relaties in de regio en de verschillende overheden. We doen dat niet alleen, maar ook samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke partners in onze stad. We werken onze regionale strategie uit, om zichtbaar te maken waar we op welke regionale schaal aan werken. En we gaan hard aan de slag om een nieuwe Regio Deal binnen te halen, samen met de regio Drechtsteden.

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Formatie	B	Fte per 1.000 inwoners	PI	8,8	8,9	9,4	9,2	9,3
Bezetting	B	Fte per 1.000 inwoners	PI	8,1	8,6	8,5	8,6	8,4
Apparaatskosten	B	Kosten per inwoner in €	PI	773	807	864	985	920
Externe inhuur	B	%	PI	12,9 %	12,2 %	21 %	11,4 %	20,3%
Overhead	B	% van totale lasten	PI	9 %	8,4 %	7,6 %	8,9 %	8,2%
Waardering inwoners algehele dienstverlening	F	1-10	ME	7,0		6,8	7,0	niet beschikbaar

* De meest recente burgerpeiling werd afgenomen in 2023, waardoor de realisatie over 2024 niet beschikbaar is. De eerstvolgende burgerpeiling wordt in 2025 afgenomen.

Indicator	Toelichting
Externe inhuur	In 2023 is voor 3 jaar extra capaciteit beschikbaar gesteld. Als gevolg hiervan en de krappe arbeidsmarkt is er vanaf 2023 vaker capaciteit ingehuurd dan in de jaren daarvoor. In 2023 kwam het inhuurpercentage daardoor uit op 21%. In 2024 bedraagt dit percentage 20,3%. Het inhuurpercentage in de begroting 2024 hield geen rekening met de extra capaciteit die in 2023 beschikbaar is gesteld, maar ging nog uit van het inhuurpercentage van 2022.

2.1.2

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Vastgoed							
1. We actualiseren ons vastgoedbeleid. Een nieuw vastgoedbeleid biedt de mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan de stad op het gebied van maatschappelijke doelen, duurzaamheid en stedelijke ontwikkeling.		RB					
3. We maken een verduurzamingsplan voor onze gemeentelijke gebouwen en verduurzamen onze gebouwen volgens dit plan.							
Bedrijfsvoering en dienstverlening							
1. We werken aan een divers personeelsbestand binnen de gemeente, door niemand uit te sluiten bij werving en selectie. We vinden diversiteit belangrijk en realiseren voorzieningen en regelingen die recht doen aan inclusie.							
2. We voeren de visie op dienstverlening Gastvrij Gorinchem 2020-2024 uit.							
3. We ontwikkelen de kwaliteit van persoonlijke dienstverlening. Bijvoorbeeld door te investeren in middelen die controles van identiteitsdocumenten makkelijker maken.							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
5. We vernieuwen de inrichting van de publieke ruimte in het stadhuis op basis van de uitkomsten van het gezamenlijke dienstverleningsconcept 2024-2025.							
6. We vernieuwen onze telefooncentrale, om de telefonische dienstverlening door te ontwikkelen.		CB					
7. We monitoren onze dienstverlening en meten de klanttevredenheid met een nieuwe tool, zodat we weten waar we bij moeten sturen.							
8. We stellen een gemeentebreed ontwikkelplan op om als organisatie meer datagedreven te gaan werken, bijvoorbeeld in het sociaal domein of het beheer van de openbare ruimte. Datagedreven werken is daarbij geen doel op zichzelf, maar een middel om onze informatiepositie te verbeteren, zodat we daarmee beleidsdoelstellingen kunnen bereiken en publieke meerwaarde kunnen vergroten.							
9. We verbeteren de leefbaarheid in wijken door te zorgen dat informatie in de Basisregistratie Personen klopt en we in beeld hebben wie waar woont, om illegale bewoning leegstaande locaties tegen te gaan.							
Communicatie en participatie							
1. We stellen beleid en afspraken op over hoe inwoners en organisaties de gemeente uit kunnen dagen om taken over te nemen. We maken daarvoor een inventarisatie op welke onderwerpen taken overgenomen kunnen worden en nodigen inwoners uit om hierover mee te denken.							
2. We onderzoeken de mogelijkheden om een jongerenraad in te stellen. We doen daarvoor ervaringen op bij andere gemeenten en gaan met jongeren in gesprek over de vraag over welke onderwerpen zij mee willen denken en hoe ze dit willen doen.	RB						
3. We stellen een merkenstrategie op om één sterk, gemeentelijk merk neer te zetten en te versterken. We laten daarmee zien wat de gemeente allemaal doet en zoeken actief de samenwerking op met andere partijen die het merk Gorinchem uitdragen.	CB						
Regionale samenwerking en lobby							
2. We werken onze regionale strategie bij. Daarin maken we zichtbaar welke vormen van regionale samenwerking het best aansluiten bij onze gemeentelijke doelstellingen, zodat onze inzet aansluit bij gemeentelijke doelen. Hierover gaan we met de gemeenteraad in gesprek.							
3. We gebruiken de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen om de positie van de gemeenteraad te versterken, met de mogelijkheden die de wijziging van de wet hiervoor biedt. Dit betrekken we bij de noodzakelijke wijziging van gemeenschappelijke regelingen.	RB						
4. We stellen een lobbystrategie op, aan de hand van de ambities van onze gemeente.							
5. We werken samen met andere gemeenten die dezelfde belangen hebben als wij aan lobbytrajecten. Dat doen we in de regio, of met gemeenten die om andere redenen op ons lijken, bijvoorbeeld andere middelgrote gemeenten.							
6. We zetten in op het binnenhalen van provinciale, nationale en Europese subsidies. Toegekende subsidies worden beheerd.							

Nr.	Toelichting voortgang
Communicatie en participatie	
3	We hebben gewacht met het oppakken van de Merkenstrategie, omdat we dit willen laten aansluiten bij de ontwikkeling van het merk en de positionering van de stad. Die is door GCM in 2024 ontwikkeld. Hierop kunnen we voortbouwen en aan de slag met de merkenstrategie in 2025.

2.1.3 Wat heeft dit gekost?

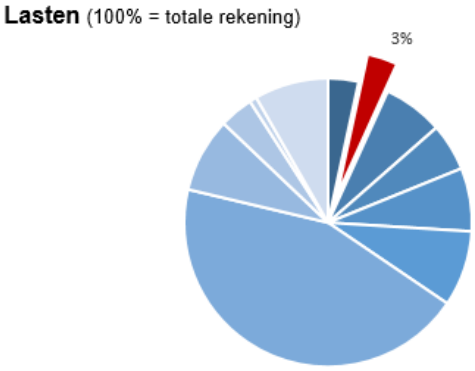
Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV01 Bestuur	2.828	2.527	2.500	3.038	538 N
TV02 Burgerzaken	1.804	1.831	2.042	2.203	161 N
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	2.336	690	676	673	3 V
Lasten Bestuur en Ondersteuning	**6.968**	**5.049**	**5.218**	**5.914**	**696 N**
TV01 Bestuur	641	3	43	173	130 V
TV02 Burgerzaken	514	696	683	900	217 V
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	462	574	650	563	88 N
Baten Bestuur en Ondersteuning	**1.617**	**1.273**	**1.376**	**1.636**	**260 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-5.351	-3.776	-3.842	-4.278	437 N
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**-5.351**	**-3.776**	**-3.842**	**-4.278**	**437 N**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV01 Bestuur	538N	605N	De pensioenvoorziening voor (ex)bestuurders is herzien. Om de voorziening voldoende te laten zijn voor de toekomstige verplichtingen is een extra dotatie gedaan.
		79V	TV01 omvat diverse budgetten, die leiden tot een voordeel van € 79.000. Zo wordt er op het budget van de Rekenkamercommissie een voordeel behaald van € 22.000 omdat er minder externe expertise is ingehuurd. Ook is op het gebied van bestuurlijke samenwerking € 20.000 minder uitgegeven aan lid-maatschappen en zijn de loonkosten van de griffie lager uitgevallen (€ 37.000 voordeel).
TV02 Burgerzaken	161N	158N	Als gevolg van een stijging van de extra aanvragen van met name paspoorten, identiteitsbewijzen en naturalisaties zijn er meer leges afgedragen aan het Rijk.
Baten			
TV01 Bestuur	130V	140V	Dit betreft een voordeel als gevolg van het opheffen van de Regio AV.
TV02 Burgerzaken	217V	187V	Er zijn bij de leges extra inkomsten van € 187.000 gerealiseerd. Deze stijging is een gevolg van extra aanvragen van met name paspoorten, identiteitsbewijzen en naturalisaties (zie ook TV02 lasten).
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	88 N	88 N	De verhuuropbrengsten van gebouw C zijn lager dan begroot.

2.1.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Regio-AV

2.2 Programma 2 Veiligheid

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Reinie Melissant
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Reinie Melissant

2.2.1 Wat hebben we bereikt met het programma Veiligheid?

Doel

Uit het collegeprogramma:
Om prettig te wonen, werken en verblijven in de stad, is het van groot belang dat je je veilig voelt. Daarom zetten we in op de aanpak van ondermijning, de samenwerking met zorg- en veiligheidspartners, het vergroten van de digitale veiligheid en een veilige woon- en leefomgeving. We beheersen de veiligheidsrisico's als het gaat om het uitgaansklimaat en evenementen in de stad. Dit alles doen we vanuit de juiste balans tussen preventie en handhaving.

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort	2021	2022	2023	Streef-waarde 2024	Realisatie 2024
Verwijzingen Halt	B	Aantal per 10.000 jongeren	PI	8	7	10	10	9
Winkeldiefstallen	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI	2,1	2,1	2,6	2,1	2,2
Geweldsmisdrijven	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI	4,3	4,4	4,3	4,5	4,5
Diefstallen uit woning	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI	1,3	0,9	1,2	1,1	1,0
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	B	Aantal per 1.000 inwoners	PI	6,0	4,9	4,9	6,0	4,4
Aandeel dat zich veilig voelt in de buurt	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI	86%		86%	86%	*niet beschikbaar
Mate van overlast van buurtbewoners Ten minste enige mate van overlast	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI	10%		12%	10%	*niet beschikbaar

* De meest recente burgerpeiling werd afgenomen in 2023, waardoor de realisatie over 2024 niet beschikbaar is. De eerstvolgende burgerpeiling wordt in 2025 afgenomen.

2.2.2

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Veiligheid							
1. We geven uitvoering aan de ambities die zijn opgenomen in het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026.				RB			
1 a. Ondermijning.				RB			
1b. Zorg en Veiligheid.				RB			
1c. Digitale Veiligheid.				RB			
1d. Veilige woon- en leefomgeving.				RB			
1e. Beheersen van veiligheidsrisico's.				RB			
2. We organiseren activiteiten die bijdragen aan de bewustwording van medewerkers, inwoners en ondernemers op het gebied van ondermijning.							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
3. We nemen actief deel aan regionale overleggen over ondermijning.							
4. We organiseren bijeenkomsten over het thema veiligheid voor de gemeenteraad.							
5. De wijkboa's werken wijkgericht en nemen deel aan wijkoverleggen.							

Nr.	Toelichting voortgang
Veiligheid	
1b & d	De vacature is vervuld en de achterstand in de opgelopen werkzaamheden is ingelopen.

2.2.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	3.590	3.565	3.854	4.003	149 N
TV12 Openbare orde en Veiligheid	1.908	1.977	1.971	1.849	122 V
Lasten Veiligheid	**5.498**	**5.542**	**5.825**	**5.852**	**27 N**
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	0	0	110	110	0 V
TV12 Openbare orde en Veiligheid	203	177	178	164	14 N
Baten Veiligheid	**203**	**177**	**288**	**274**	**14 N**
Totaal saldo van baten en lasten	-5.295	-5.366	-5.537	-5.578	40 N
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	4	4	4	4	0 V
Resultaat	**-5.291**	**-5.361**	**-5.533**	**-5.574**	**40 N**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	149 N	192 N	Het jaar 2024 is het eerste jaar zonder ingroei van de nieuwe verdeelsystematiek en zonder taakstelling Vijfheerenlanden. In de begroting 2024 van de Veiligheidsregio (VR) is de afgesproken verdeelsystematiek echter niet doorgevoerd maar is doorgewerkt op de werkwijze die in 2018 is afgesproken. Het AB van de VR heeft alsnog besloten om met ingang van 2024 de nieuwe verdeelsystematiek toe te passen wat betekent dat onze bijdrage hoger is uitgevallen. In de Tussentijdse rapportage 2024 hebben wij hier al melding van gemaakt.
TV12 Openbare orde en Veiligheid	122 V	100 V	Het budget 'Veilige Publieke Taak' is bedoeld om preventieve maatregelen te treffen om geweld tegen bestuurders en ambtenaren van de gemeente Gorinchem te voorkomen. Er kan vooraf niet goed worden ingeschat hoeveel budget nodig is, aangezien dit afhankelijk is van het aantal incidenten en de ernst ervan.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Lasten						
Aanschaf casemanagementsysteem	62	0	15	15	47 V	Nee
Totaal Lasten	**62**	**-**	**15**	**15**	**47 V**	
Totaal investeringen	**62**	**-**	**15**	**15**	**47 V**	

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

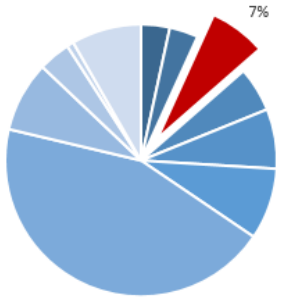
Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Stichting Halt	21
Dierenambulance Vianen	30
Dierenasiel Gorinchem	53
	104

2.2.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- MerwedeLingelijn Beheer B.V.

2.3 Programma 3 Verkeer en Vervoer

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
2.1	Verkeer en vervoer	Marjo Molengraaf
2.2	Parkeren	Marjo Molengraaf
2.3	Recreatieve havens	Fatih Polatli
2.4	Economische havens en waterwegen	Fatih Polatli
2.5	Openbaar vervoer	Marjo Molengraaf

2.3.1 Wat hebben we bereikt met het programma Verkeer en Vervoer?

Doel

Uit het collegeprogramma:
In de mobiliteitsvisie 2040 is vastgelegd hoe mobiliteit zich ontwikkelt in Gorinchem. Daarmee ligt er een goede basis waar we mee aan de slag te gaan. We maken keuzes in wat we de komende periode uitvoeren. Daarbij ligt de prioriteit bij het verbeteren en het veiliger maken van de routes voor de fietser en de voetganger. We hebben met name aandacht voor de Oost-West verbinding en de noordelijke infrastructuur in de stad. We kijken naar de mogelijkheden om de kwaliteit van het openbaar vervoer te verbeteren. En werken samen met andere overheden aan het zoveel mogelijk voorkomen van (verkeers)hinder op de A27 en A15.

Maatschappelijke effecten

Indicator (x = onbekend)	B/F	Eenheid	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Verkeersongevallen	F	Per 100.000 inwoners	ME	959,6	1.103	1.160	986	1121
Geregistreerde ongevallen naar soort:	F	In %	ME					
- Met uitsluitend materiele schade				91,9	89,2	86,8	69	90,6%
- Met letsel ziekenhuis				7,5	10,4	13,2	4,2	9,2%
- Met dodelijke afloop				0,6	0,5	x	0	0,2%

Indicator	Toelichting
Verkeersongevallen	Het aantal verkeersongevallen is de afgelopen jaren redelijk stabiel. Het aantal verkeersslachtoffers neemt helaas wel toe. Dit is een landelijke ontwikkeling die ook in Gorinchem zichtbaar is. Tijdens de Covid-epidemie was er een sterke daling van het aantal verkeersongevallen (veel mensen bleven thuis). 2020 en 2021 was het aantal verkeersongevallen en verkeersslachtoffers aanzienlijk lager dan de jaren ervoor. De stijging van het aantal verkeersongevallen wordt hierdoor in het overzicht uitvergroot. Er is geen duidelijke verklaring voor de toename van het aantal verkeersongevallen. Het aantal verkeersongevallen met letsel is relatief laag, waardoor de verhouding per jaar sterk wisselt. Het is hierdoor moeilijk om hier op gemeenteniveau goede prognoses te maken over de ontwikkeling van het aantal slachtoffers. Op landelijk niveau is wel een stijging zichtbaar.

2.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Mobiliteit							
1. We onderzoeken de mogelijkheden voor een extra plek in het centrum om fietsen beveiligd te parkeren aangevuld met mogelijk andere faciliteiten zoals een openbaar toilet.		CB					
2. We verbeteren de fietsvoorziening langs de Nieuwe Hoven.		RB					
3. We richten de Haarsekades fietsvriendelijk in.							
4. We inventariseren bestaande OV-voorzieningen en kijken naar locaties waar aanvullend OV wenselijk is.							
5. We overleggen met de provincie en Qbuzz of zij aanvullende OV-lijnen kunnen exploiteren.		CB					
6. We introduceren vervoer op afroep, zoals een Wijkhopper.	RB						
7. We stimuleren initiatieven die mensen oproepen om op andere manieren te reizen dan met de auto tijdens de spits.							
8. De Mollenburgseweg richten we in als 30 km/u weg.		CB					
9. Met de herinrichting van de Banneweg en omgeving, verbeteren we de verkeersveiligheid, oversteekbaarheid en doorstroming.							
11. We werken samen met andere overheden langs de A27 aan het beperken van de overlast tijdens de werkzaamheden. We kijken met Rijkswaterstaat of we de veerdienst in kunnen zetten als alternatieve route tijdens de werkzaamheden aan de A27.							
12. We lobbyen voor de realisatie van een OV Hub en met provincies en gemeenten langs de A15 voor het verbeteren van de doorstroming op deze weg.							
13. We organiseren een pilot voor het stimuleren van kleine elektrische vrachtwagens voor het bevoorraden van de winkels in de binnenstad.		CB					

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
14. We evalueren de Mobiliteitsvisie 2040 en het uitvoeringsprogramma 2020-2023 en stellen een uitvoeringsprogramma voor de periode 2024-2027 op. Daarbij geven we prioriteit aan projecten uit de top 10 van fietsknelpunten en de grootste knelpunten voor voetgangers en fietsers in de binnenstad.		CB					
Raadsagenda							
Raadsopdracht fietsveiligheid.							

Nr.	Toelichting voortgang
Mobiliteit	
3	Het project Haarsekades heeft een vertraging van 5 maanden opgelopen. Deze vertraging kan leiden tot extra kosten en hier is in het budget geen rekening mee gehouden.

2.3.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV21 Verkeer en vervoer	8.678	5.777	6.426	6.379	47 V
TV22 Parkeren	1.235	1.127	1.182	1.301	119 N
TV23 Recreatieve havens	678	712	753	777	24 N
TV24 Economische havens en waterwegen	25	25	24	29	5 N
TV25 Openbaar vervoer	3.623	2.998	2.776	3.185	408 N
Lasten Verkeer en vervoer	**14.239**	**10.640**	**11.161**	**11.670**	**509 N**
TV21 Verkeer en vervoer	875	328	579	1.551	972 V
TV22 Parkeren	619	643	690	696	6 V
TV23 Recreatieve havens	126	116	116	124	8 V
TV24 Economische havens en waterwegen	329	215	365	355	10 N
TV25 Openbaar vervoer	3.323	2.427	2.413	2.807	394 V
Baten Verkeer en vervoer	**5.271**	**3.729**	**4.163**	**5.533**	**1.370 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-8.967	-6.911	-6.998	-6.137	861 V
Stortingen reserves	9.340	10.516	18.078	18.078	0 V
Onttrekkingen reserves	11.064	10.228	17.843	17.807	36 N
Resultaat	**-7.244**	**-7.199**	**-7.233**	**-6.408**	**825 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV 22 Parkeren	119 N	100 N	De taakstelling voor de parkeerregisseur is niet gerealiseerd mede omdat de extra baten als gevolg van hogere parkeertarieven ten gunste van het begrotingssaldo zijn gebracht.
TV 25 Openbaar Vervoer	408 N	210 N	Door de substantiële inflatie, o.a. als gevolg van de wereldwijde brandstof en energiecrisis, zijn de kosten voor diesel en elektriciteit fors gestegen. Dit betekent € 210.000 hogere kosten dan oorspronkelijk geraamd.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
		200 N	De voorgenomen bezetting op de elektrische ponten van 1 persoon per schip, is door aanloopproblemen en de tijdelijke aanwezigheid van een gastheer/gastvrouw als aanspreekpunt nog niet gerealiseerd. Hierdoor is de taakstelling van € 200.000 op personeel uit de businesscase niet behaald.
		36 N	Voor (de voorbereidingen voor) de extra veerverbindingen Kop van 't Land en de lijn Sleeuwijk – Avelingen is al € 36.000 aan kosten gemaakt. Deze worden geheel vergoed door respectievelijk de gemeente Dordrecht en Altena en door Rijkswaterstaat.
		25 V	Het inventariseren van de bestaande OV-voorzieningen en het onderzoek naar locaties waar aanvullend OV wenselijk zou zijn, is gezamenlijk met de provincie opgepakt (zie raadsinformatiebrief "2024- 782991 RIB inzake Vervoerplan 2025 - Concessiegebied Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem" van 18 december 2024). De kosten, m.n. de inzet van ambtelijke uren, zijn vanuit andere middelen gedekt.
Baten			
TV21 Verkeer en Vervoer	972 V	560 V	In overleg met de accountant wordt de voorziening Degeneratie omgevormd tot een reserve. Het saldo van de voorziening valt hierdoor incidenteel vrij ten gunste van het jaarrekeningresultaat en wordt via een bestemmingsvoorstel toegevoegd aan een nieuw te vormen reserve.
		14 V	De inkomsten uit leges kabelwerkzaamheden zijn hoger dan begroot.
		49 V	De vergoeding voor straatwerk is hoger dan begroot en wordt in 2024 nog gestort in de voorziening Degeneratie. Bij bestemming van het resultaat wordt het totale saldo, inclusief deze € 49.000, van de voorziening toegevoegd aan de reserve.
		156 V	Het bestuur van Waardlanden en de gemeente Gorinchem zijn tot een oplossing gekomen voor het dispuut over de afrekening onkruid 2023. Na aftrek van de indexatie over 2023 krijgen wij incidenteel € 156.000 terug van Waardlanden. Deze extra kosten voor Waardlanden worden op basis van het aantal aansluitingen wel doorbelast aan de deelnemende gemeenten, Dit betekent voor Gorinchem extra lasten van € 42.000. Per saldo een voordeel van € 114.000 voor Gorinchem.
		141 V	E-Fiber, de partij die glasvezel aanlegt in Gorinchem, gaat langer door met de werkzaamheden dan oorspronkelijk afgesproken. De kosten voor de gemeente, onder andere voor toezicht, worden volledig doorbelast aan E-Fiber. Dit zorgt voor hogere baten van € 141.000 dan geraamd.
TV 25 Openbaar Vervoer	431 V	92 V	De gewijzigde tarieven voor de veerdienst Riveer levert in 2024 een toename van de veergelden van € 92.000 op.
		85 V	De incidentele inzet van de Gorinchem VI als watertaxi aan Watertaxi Rotterdam BV zorgt voor eenmalige extra baten van € 86.000.
		36 V	De niet geraamde baten voor de veerverbindingen Kop van 't Land en de lijn Sleeuwijk – Avelingen leveren eenmalig € 36.000 op. Zie toelichting lasten.
		220 V	De hogere exploitatielasten leiden tot een hogere doorbelasting aan de oevergemeenten. Dit zorgt voor hogere bijdragen van de gemeenten Altena en Hardinxveld-Giessendam van in totaal € 220.000.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Openbare verlichting 2023	52	3	49	52	0		Ja
Openbare verlichting 2024	78	0	50	50	28	V	Nee
Verduurzamen openbare verlichting 2024	522	0	74	74	448	V	Nee
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	48		48	152	V	Nee
Vervangen brug Haagje	140	0	51	51	89	V	Nee
Vergroten parkeercapaciteit 2019	30	31	0	31	1	N	Ja
Uitbreiding parkeergarage kweeklust	3.004	0		0	3.004	V	Nee
Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	380	48	389	437	57	N	Nee
Zonnepannen voorziengebouw Kriekenmarkt	45	0	44	44	1	V	Nee
Havendienst verduurzaming	54	1	2	3	51	V	Nee
Havens geleidewerken 2019	136	107		107	29	V	Nee
1e elektrische veerboot 2018	4.171	3.986	148	4.134	37	V	Ja
2e elektrische veerboot 2018	3.785	3.605	137	3.742	43	V	Ja
Herinrichting Banneweg 2019	2.348	891	1	892	1.456	V	Nee
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100	21		21	79	V	Nee
Mobiliteit 2020	354	3	97	100	254	V	Nee
Mobiiteit 2024	1.134	0		0	1.134	V	Nee
Herinrichting Haarsekades	2.385	171	1.363	1.534	851	V	Nee
Herinrichting Banneweg fase 2 infra	12.313	253	607	860	11.453	V	Nee
Herinrinrichting Banneweg fase 2 grondverwerving	180	0		0	180	V	Nee
Fietsknelpunten 2024	400	0	71	71	329	V	Nee
Vervangen auto 18 renault kangoo	41	0		0	41	V	Nee
Riviercruisevaarsteiger	550	51	37	88	462	V	Nee
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	911	283	943	1.226	315	N	Ja
Stroompunten electrische veerboten	288	365	53	418	130	N	Nee
Accupakketten electrische veerboten	651	840	23	863	212	N	Ja
Vervanging straatmeubilair 2023	92	96	1	97	5	N	Ja
Vervanging straatmeubilair 2024	95	0	103	103	8	N	Ja
Vervangen verkeersborden 2024	43	0	41	41	2	V	Ja
Vervanging wegen 2025	90	0		0	90	V	Nee
Nieuwe Lingebrug	20.739	4	49	53	20.686	V	Nee
Herinrichting Arkelsedijk	2.608	0	15	15	2.593	V	Nee
Totaal lasten	**57.919**	**10.807**	**4.348**	**15.155**	**42.764**	**V**	
Baten							
1e elektrische veerboot 2018	2.150	1.935	215	2.150	0		Ja
2e elektrische veerboot 2018	2.150	1.935	215	2.150	0		Ja
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	836	0	1.038	1.038	202	V	Ja
Herinrichting Haarsekades			131	131	131	V	Nee
Herinrichting Banneweg 2019	553	0		0	553	N	Nee
Herinrichting Banneweg fase 2 infra	687	0		0	687	N	Nee
Stroompunten electrische veerboten	197	144	53	197	0		Nee

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil	Gereed	
Nieuwe Lingebrug	4.720		17	17	4.703	N	Nee
Herinrichting Arkelsedijk	1.507		5	5	1.502	N	Nee
Totaal baten	**12.800**	**4.014**	**1.674**	**5.688**	**7.112**	N	
Totaal investeringen	**45.119**	**6.793**	**2.674**	**9.467**	**35.652**	**V**	

Verduurzamen openbare verlichting 2024
De werkzaamheden voor de verduurzaming van de openbare verlichting zijn uitgesteld naar begin 2025. Hierdoor is er in 2024 nog vrijwel niets uitgegeven.

Fietsparkeren binnenstad
In 2024 is hier weinig voortgang geboekt. De behoefte blijft echter aanwezig. In 2025 zal dit project verder worden opgepakt.

Uitbreiding parkeergarage Kweeklust
In de perspectiefnota 2025 is besloten het investeringsbudget te schrappen. De financiële gevolgen worden verwerkt in 2025.

Toelichting investeringsbudgetten elektrisch varen integraal
Voor het elektrisch varen, inclusief de walvoorzieningen, accupakketten en stroompunten, heeft de raad € 9,3 mln. beschikbaar gesteld. Holland Shipyards heeft met een totaalprijs ingeschreven op de aanbesteding en de raming van de kosten in de begroting heeft op basis van de businesscase plaatsgevonden. Ook de termijnfacturen en de meerkosten zijn op dezelfde wijze verantwoord. Door de aanloopkosten en de vertraging en tegenvallers in het project zijn meerkosten ontstaan op het gebied van extra projectleiding, ontwerpkosten, aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk, advieskosten en aanlegkosten infrastructuur. De totale overschrijding op alle investeringsbudgetten elektrisch varen bedraagt per saldo € 375.000. De extra kapitaallasten over deze extra kosten worden doorbelast aan de deelnemende oevergemeenten op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst Riveer. Door de vertraging in de bouw en het in de vaart kunnen nemen van de elektrische veren, heeft Holland Shipyards een boete betaald van € 250.000. Deze kan worden gezien als compensatie van de meerkosten, maar mag niet in mindering gebracht worden op de investeringsbudgetten. Deze is daarom op de exploitatie verantwoord en komt eenmalig ten gunste van de deelnemende gemeenten.

1e en 2e elektrische veerboot 2018
De elektrische veren zijn opgeleverd en in gebruik genomen. De investeringsbudgetten kunnen worden afgesloten. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

Herinrichting Banneweg 2019
In 2025 wordt het Definitieve ontwerp gerealiseerd. De start van de werkzaamheden wordt verwacht in 2026.

Mobiliteit 2024
Deze investering heeft betrekking op de Mobiliteitsvisie. In 2025 wordt verder bekeken hoe deze gelden worden gebruikt voor mobiliteit.

Herinrichting Haarsekades
De verwachting is dat de herinrichting eind 2025 zal zijn afgerond. Daarnaast wordt verwacht dat het huidige budget naar verwachting niet toereikend zal zijn. Dit zal in 2025 verder worden bekeken.

Herinrichting Banneweg fase 2 infra/grondverwerving
In 2024 zijn het Voorlopig Ontwerp en het Definitief Ontwerp vastgesteld. Vervolgens is de voorbereiding voor

de uitvoering gestart, in de vorm van een bestek en de aanbestedingsprocedure, die moet leiden tot het contracteren van een aannemer.

Fietsknelpunten 2024
In 2024 is het kruispunt Westwagenstraat – Korte Brug, nummer 3, van de fietsknelpunten verkeersveiliger gemaakt. Daarnaast zijn andere projecten uit de fiets top 10 voorbereid, zoals rotonde Eike's Hof en de Glacis – Flank.

Riviercruisevaarsteiger
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Naar verwachting wordt het eind 2025 aanbesteed en vindt de uitvoering plaats in 2025/2026.

Aanpassingen walvoorzieningen veerboten
Ook de walvoorzieningen voor het elektrisch varen zijn opgeleverd en in gebruik genomen. Op dit krediet is sprake van € 315.000 hogere kosten, welke grotendeels gecompenseerd worden door hogere bijdragen van de gemeente Altena en de gemeente Hardinxveld-Giessendam van per saldo € 202.000. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

Stroompunten elektrische veerboten
Het investeringsbudget voor de stroompunten voor het elektrisch varen kan nog niet worden afgesloten in afwachting van een laatste aanpassing aan het stroomvoorziening gebouw Buiten de Waterpoort. Dit budget wordt nu overschreden met € 130.000. Deze overschrijding maakt deel uit van de hierboven genoemde € 375.000 (zie toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'). De nog te verwachten kosten zijn ongeveer € 20.000.

Accupakketten elektrische veerboten
De accupakketten maken deel uit van de elektrische schepen en zijn dus in gebruik genomen. Het geraamde investeringsbudget wordt overschreden met € 212.000. Het budget wordt afgesloten. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

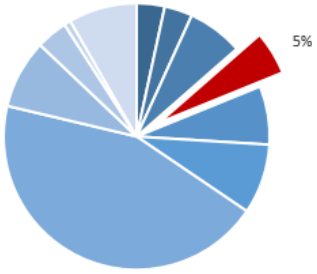
Nieuwe Lingebrug/Herinrichting Arkelsedijk
In 2024 heeft de aanbesteding voor de ontwerpwerkzaamheden plaatsgevonden en is er een ontwerpbureau gevonden voor de begeleiding tot aan uitvoering. Daarnaast heeft er veel afstemming met stakeholders en participatie plaatsgevonden om tot een goede projectomschrijving te komen. 2025 zal in het teken staan van nadere uitwerking en participatie/afstemming met stakeholders aan de hand van de ontwerpresultaten.

2.3.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Bureau Openbare Verlichting
- MerwedeLingelijn Beheer B.V.

2.4 Programma 4 Economie

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
3.1	Economische ontwikkeling	Attie Mager
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Marjo Molengraaf
3.3	Bedrijfsloket en - regelingen	Attie Mager
3.4	Economische promotie	Attie Mager

2.4.1 Wat hebben we bereikt met het programma Economie?

Doel

Uit het collegeprogramma:
Onze ondernemers leveren een belangrijke bijdrage aan onze stad. We verlevendigen de (binnen)stad samen met ondernemers en partners in de stad en met regionale samenwerkingsverbanden. We werken aan een aantrekkelijke binnenstad waar het voor bewoners en bezoekers prettig is om te verblijven. De stad is niet meer alleen om er iets te kopen of iets te eten of te drinken. Het is een plek waar je verblijft, ontmoet en beleeft. We versterken de relatie met de ondernemers en werken samen aan onder meer aantrekkelijke en toekomstbestendige bedrijventerreinen. We werken daarbij actief samen met onze partners in de regio. Een goed ondernemersklimaat kan daarnaast niet zonder een goede arbeidsmarkt. Daarom blijven we actief bijdragen in de arbeidsregio aan mogelijkheden vraag en aanbod van werknemers bij elkaar te laten komen. Daarbij profiteren we van de goede samenwerking die we hebben in de kleinste arbeidsmarktregio van Nederland. We zorgen dus dat we deze arbeidsmarktregio behouden.

Onze allermooiste vesting van Nederland trekt ieder jaar veel bezoekers die als toerist Gorinchem bezoeken. Dit toerisme levert veel kansen op voor onze stad. Toeristen bezoeken onze ondernemers en culturele instellingen en genieten van het moois dat onze stad te bieden heeft, zoals de vesting en de kunst in de stad. Tegelijkertijd zorgt toerisme ook voor uitdagingen. In deze periode stellen we een nieuw toeristisch beleid op, waarin we een balans zoeken tussen bezoekers en bewoners. We voeren toeristenbelasting in om bezoekers mee te laten betalen aan onze voorzieningen. En we actualiseren onze marketingstrategie, om nog meer mensen bekend te maken met onze stad en hen uit te nodigen Gorinchem te bezoeken. Dat alles doen we natuurlijk niet alleen, maar samen met partners die betrokken zijn bij toerisme.

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Functiemenging *Verhouding tussen woningen en banen*	B	in % 0=alleen woningen, 100= alleen banen	PI	58	58	58	57	58
Vestigingen van bedrijven	B	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	PI	163	175	186	175	161
Overnachtingen op camperplaatsen	F	Aantal per jaar	PI	3.696	5.175	3.818	5.175	4.015

Indicator	Toelichting
Overnachtingen op camperplaatsen	Uit het evaluatiegesprek met Watersportvereniging De Merwede over de invoering toeristenbelasting blijkt dat het aantal camperbezoeken stagneert. De gerealiseerde aantallen 2024 liggen wel in lijn met 2023, maar blijven achter bij die van 2022. Het weer in het seizoen speelt natuurlijk een rol, maar ook de invoering van toeristenbelasting zou, gezien de opmerkingen van bezoekers op verschillende referentiewebsites hier debet aan kunnen zijn.

2.4.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Economie en arbeidsmarkt							
1. We stellen een strategische agenda voor het bedrijfsleven op, met als doel het ondernemersklimaat en de samenwerking met het bedrijfsleven te verbeteren. We maken daarbij gebruik van accountmanagement en een vast aanspreekpunt voor bedrijven.		CB					
2. We zetten het ondernemerschap en de maatschappelijke bijdrage van ondernemers centraal tijdens jubilea, openingen, de Dag van de Ondernemer en andere representatieve momenten.							
3. We verlengen het project Kernwinkelgebied Binnenstad Gorinchem met stimuleringssubsidies in 2024.							
4. We zetten het uitvoeringsplan Mooiste vesting in 2024 voort, met als doel een aantrekkelijke binnenstad voor bewoners en bezoekers.							
5. We faciliteren de uitvoering van het concept Warenhuis Gorinchem van de ondernemersvereniging.		CB					
6. We houden binnen diverse samenwerkingsverbanden nauw contact met ondernemers en vastgoedeigenaren en kijken samen naar wat er nodig is om de binnenstad aantrekkelijk te maken en te houden.							
7. We verkennen de wens om een integrale binnenstadsvisie op te stellen.							
8. We onderhouden meerdere keren per jaar contact met de wijkwinkelcentra waarbij we samenwerken aan de vitaliteit van deze gebieden.							
9. We stellen gebiedsprofielen op voor bestaande, waaronder watergebonden, bedrijventerreinen. Per bedrijventerrein werken we aan		RB					

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
een agenda voor de komende jaren. De ontwikkelrichting per bedrijventerrein vormt de basis voor een nieuw bedrijventerreinenbeleid.							
10. We leveren een bijdrage aan de verbetering van de organisatiegraad van het bedrijfsleven op bedrijventerreinen. Samen met ondernemers verkennen we wat hiervoor nodig is.		RB					
11. We stimuleren ondernemers op de bedrijventerreinen om te verduurzamen, te vergroenen en elkaars energie te gebruiken.							
Toerisme en citymarketing							
1. We voeren toeristenbelasting in.	RB						
3. In samenwerking met GCM en partners in de stad, zoals culturele instellingen, vernieuwen we de marketingstrategie uit 2017. Na actualisatie neemt GCM de uitvoering op zich.							
4. In samenwerking met GCM en andere partners in stad en regio, zoals de Vestingdriehoek en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, stellen we een integraal toeristisch beleid op. Daarbij gaan we uit van bestaande faciliteiten en lopende ontwikkelingen, zoals de toenemende hoeveelheid riviercruiseschepen, en hebben we aandacht voor zowel inwoners als bezoekers.	RB						

Nr.	Toelichting voortgang
Economie en arbeidsmarkt	
4.	Veel deelprojecten zijn gerealiseerd. Voortschrijdend inzicht maakt dat een aantal projecten inhoudelijk veranderd zijn (digitale infozuilen) of toegevoegd zijn (fietsparkeren binnenstad). Om toch alle projecten te kunnen afronden of een kickstart te geven is in kwartaal 4 van 2024 een externe kracht ingehuurd om de snelheid in de deelprojecten te houden. Deze werkzaamheden zijn naar verwachting in kwartaal 2 van 2025 afgerond.
5.	Het eigenaarschap en de uitvoering van het Warenhuis-project ligt bij de ondernemersvereniging Hartje Gorkum. In die zin bepaalt Hartje Gorkum ook het tempo en is de gemeente faciliterend. Zij hebben plannen gemaakt voor aanpassingen van de buitenruimte in het centrum. Hartje Gorkum bekijkt welke vorm dit moet krijgen. De erfgoedcommissie wordt tussentijds om advies gevraagd. Door deze zaken loopt het project wat achter op de eerder beoogde planning.
Toerisme en citymarketing	
4.	In 2024 hebben we een subsidie aangevraagd bij provincie Zuid-Holland voor een visievormingstraject duurzaam toerisme. In februari 2025 starten we met de voorbereidingen voor het nieuwe integraal toeristisch beleid. Het raadsvoorstel hierover wordt in september 2025, in plaats van 2024, ter vaststelling aangeboden.

2.4.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV31 Economische ontwikkeling	878	805	895	812	83 V
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.264	8.457	14.955	7.641	7.314 V
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	20	23	23	22	2 V
TV34 Economische promotie	622	829	818	765	53 V
Lasten Economie	**6.784**	**10.115**	**16.691**	**9.240**	**7.452 V**
TV31 Economische ontwikkeling	15	0	0	0	0 V
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.143	8.224	12.218	7.024	5.194 N
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	171	169	164	163	1 N
TV34 Economische promotie	1	0	175	178	3 V
Baten Economie	**3.331**	**8.393**	**12.557**	**7.365**	**5.192 N**
Totaal saldo van baten en lasten	-3.454	-1.722	-4.135	-1.874	2.260 V
Stortingen reserves	71	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	120	50	85	85	0 V
Resultaat	**-3.405**	**-1.672**	**-4.050**	**-1.790**	**2.260 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV 31 Economische ontwikkeling	83 V	26 V	Door de beperkte ambtelijke capaciteit bij team Cultuur en Economie in 2024 is het niet gelukt om het volledige budget voor promotie en acquisitie te benutten.
		36 V	In 2024 was er € 250.000 beschikbaar voor het project Verkleinen kernwinkelgebied. Vanwege verschillende redenen is € 36.000 niet uitgegeven.
		18 V	In 2021 is de gemeente een overeenkomst aangegaan met platform Gorinchem Next. Hiervoor is een budget beschikbaar gesteld van € 200.000. Van dit budget is nog € 18.000 over. De raad wordt voorgesteld het restant in 2025 beschikbaar te stellen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024.
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.314 V	2.100 V	In de tussentijdse rapportage is aangegeven dat de voorziening voor Groote Haar verhoogd is met € 2,5 mln. in verband met een aanpassing van de rente voor de grondexploitaties. Door een aanpassing van de plannen is een deel van de waterbergingscapaciteit buiten de grondexploitatie komen te liggen. Hierdoor is het mogelijk om extra grond uit te geven wat een voordeel oplevert van circa € 1,7 mln. Grondexploitatie Oost II heeft een winstneming opgeleverd van circa 0,4 mln. Uitgaven in de grondexploitatie hebben ook een effect op de boekwaarde en daarmee de batenkant. Zodoende wordt dit TV als saldo van baten en lasten toegelicht. Het saldo bedraagt € 7,3 (lagere lasten) mln. minus € 5,2 mln. (minder baten) is 2,1 mln.
Baten			
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.194 N		Zie lasten TV32

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Lasten						
Welkom in de mooiste vesting	90	90		90	0 V	Ja
Het verhaal van de vesting	72	50	3	53	19 V	Nee
Entrees Gorcums museum	84			0	84 V	Nee
Totaal Lasten	**246**	**140**	**3**	**143**	**103 V**	
Baten						
Het verhaal van de vesting			12	12	12 V	Nee
Totaal baten	**-**	**-**	**12**	**12**	**12** V	
Totaal investeringen	**246**	**140**	**-9**	**131**	**115 V**	

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Stichting BIZ Hartje Gorkum*	161
Stichting Hendrick Hamel Foundation	37
Stichting Slot Loevestein	10
	208

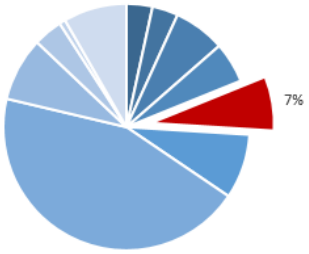
*BIZ-bijdrage, subsidie wordt bekostigd uit de bijdrage die ondernemers in de BIZ-zone via de WOZ aanslag aan de gemeente betalen.

2.4.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- C.V. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen (ROM-S), Beheer B.V. ROM-S
- Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem (BSM)
- GorkumNext (Stichting Economische Ontwikkeling Gorinchem, EOG)

2.5 Programma 5 Onderwijs

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
4.1	Openbaar basisonderwijs	Attie Mager
4.2	Onderwijshuisvesting	Attie Mager
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingen	Attie Mager

2.5.1 Wat hebben we bereikt met het programma Onderwijs?

De gemeente wil een maximaal innovatief, duurzaam en kansrijk onderwijsklimaat in Gorinchem faciliteren dat bijdraagt aan een meer inclusieve samenleving en de brede welvaart van de stad en de regio verhoogt.

Doel

Uit het collegeprogramma:
Gorinchem is een onderwijsstad met een grote regiofunctie. Meer dan 10.000 kinderen gaan in Gorinchem naar onze basisscholen en voortgezet onderwijs. Samen met (onderwijs)partners zorgen we met passend en meer inclusief onderwijs voor een kansrijk onderwijsklimaat. Dit doen we in innovatieve en duurzame onderwijsgebouwen waar ieder kind gelijke kansen heeft om zijn of haar talenten te ontplooien. Vanuit een lange termijnvisie concretiseren we onze plannen voor de komende vier jaar voor onderwijshuisvesting met een uitvoeringsplan. We zoeken naar subsidies die ons helpen onze plannen verder mogelijk te maken.

We faciliteren doorlopende leerlijnen met onderwijs en bedrijfsleven en bevorderen een leven lang ontwikkelen. We sluiten daarbij zo goed mogelijk aan bij beleid(sontwikkelingen) van buurgemeenten en onszelf. Ook verbreden we de aanpak van laaggeletterdheid naar een aanpak die bijdraagt aan basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Absoluut verzuim *Leerplichtigen die niet staan ingeschreven op een school*	B	Aantal per 1.000 leerlingen	PI	1,1	1,5	1,1	1,5	1,1
Relatief verzuim *Leerplichtigen die zijn ingeschreven op een school maar ongeoorloofd afwezig*	B	Aantal per 1.000 leerlingen	PI	10	12	13	12	13
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	B	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	PI	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4

2.5.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Onderwijs							
1. Er is een nieuw integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP) vastgesteld in 2023. We voeren de opgenomen projecten uit binnen het vorige en het nieuwe IHP. Per project leggen we een business plan voor aan de raad.							
2. We hebben de nieuwbouw van het Gilde Vakcollege Techniek gerealiseerd. Het gebouw is begin 2025 in gebruik genomen en de opening was in maart 2025.							
3. We onderzoeken in een continu proces passende subsidiemogelijkheden voor onze investeringen in onderwijs, zowel onderwijsinhoudelijk als voor huisvesting.							
4. We blijven inzetten op de lobby richting de Rijksoverheid waarin we steeds aandacht vragen voor onze bijzondere en grote regionale onderwijsfunctie en de daarbij behorende kosten.							
5. Samen met het bedrijfsleven en onderwijs ontwikkelen we i_lab verder als inspirerend centrum waar leren, werken en innoveren samenkomen. Zowel fysiek op de Beroepencampus en als aanjager in een groot regionaal netwerk.							
6. We vergroten de regionale betekenis van i_lab met alle omliggende gemeenten die zich hebben verbonden aan i_lab, met het pact ‘Samen voor Elkaar’.							
7. We verbreden, samen met het onderwijsveld en maatschappelijke partners, onze aanpak rondom laaggeletterdheid naar een aanpak rondom basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. We werken daarbij mee aan de monitor laaggeletterdheid van het CBS.	CB						
8. We zetten in op toegankelijkheid van de communicatie met onze stad, onder meer via de campagne ‘Huh? Wat bedoelt u?’ en de Brievenwasserette.							

Nr.	Toelichting voortgang
Onderwijs	
1	Voor een aantal IHP-projecten, zoals de unilocatie Retranchement en het uitbreiden van de capaciteit voor het bewegingsonderwijs, geldt dat vertraging in de uitvoering is ontstaan. De gemeenteraad heeft hier op basis van inhoud of financiële dekking in 2024 nog geen definitief besluit over genomen en ontvangt hierover in 2025 concrete voorstellen. Daarnaast is door de financiële situatie, w.o. het investeringsplafond, (nog) niet voor alle IHP-projecten binnen het uitvoeringsprogramma financiële ruimte in de begroting opgenomen.
7	Het voorstel over het Taalpact is in het eerste kwartaal van 2025 vastgesteld door het college. Daarnaast is er een raadsinformatiebrief verzonden. De vertraging in de planning is het resultaat van uitgestelde bijeenkomsten met partners over het Taalpact (programma Basisvaardigheden).

2.5.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV41 Openbaar basisonderwijs	328	314	314	319	6 N
TV42 Onderwijshuisvesting	4.047	4.099	3.998	3.452	546 V
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	9.204	6.339	8.121	8.508	387 N
Lasten Onderwijs	**13.578**	**10.751**	**12.433**	**12.280**	**153 V**
TV41 Openbaar basisonderwijs	1	0	0	0	0 V
TV42 Onderwijshuisvesting	127	162	233	195	38 N
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.470	2.639	3.969	4.925	956 V
Baten Onderwijs	**5.598**	**2.801**	**4.202**	**5.120**	**918 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-7.981	-7.950	-8.231	-7.160	1.071 V
Stortingen reserves	4.432	6.620	10.071	10.071	0 V
Onttrekkingen reserves	4.524	4.043	6.290	6.103	187 N
Resultaat	**-7.888**	**-10.527**	**-12.011**	**-11.127**	**885 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV42 Onderwijshuisvesting	546 V	187 V	De lasten voor de verbouwing van locatie Hoefslag 6 voor het i_lab zijn o.a. door vertraging in de renovatie, in 2024 € 187.000 lager, dan geraamd. Dit leidt tot eenzelfde lagere onttrekking van €187.000 aan de dekkingsreserve i_lab.
		39 V	Van de projectsubsidie i_deal 2024 (uitvoering i_lab) van € 78.000 resteert € 39.000. Dit wordt in 2025 uitgegeven. Zie ook baten.
		319 V	Voor o.a. de verhuiskosten en de opening van de nieuwe huisvesting voor het Gilde is een exploitatiebedrag van € 350.000 euro geraamd. Hiervan resteert nog € 319.000. Voorgesteld wordt om deze middelen via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025.
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	387 N	84 V	Leerlingenvervoer is een openeinderegeling. In 2024 is minder vaak een beroep gedaan op de regeling. Daarnaast wordt vanaf 2024 gewerkt met een verantwoording per kalenderjaar in plaats van per schooljaar. Dit heeft een eenmalige lagere last van € 20.000 tot gevolg. In 2024 resteert van de raming van € 333.000 een bedrag van € 84.000.
		87 V	Het restant van € 87.000 van het budget voor aanpassingen aan schoolgebouwen voor passend en inclusief onderwijs, is in 2025 e.v.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
			nog noodzakelijk. Voorgesteld wordt om dit via de bestemming van het resultaat 2024 in 2025 beschikbaar te stellen.
		53 V	Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) is een meerjarige subsidie. De Rijksbijdrage 2024 was, inclusief het restant van 2023, € 1,9 mln., waarvan bijna € 1,7 mln. is uitgegeven. De niet bestede middelen ad. €171.000 blijven beschikbaar voor inzet in latere jaren. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming is sprake van een verschil van € 53.000 bij zowel de lasten als de baten. Dit geeft per saldo geen resultaat.
		71 V	Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een specifieke uitkering corona die tot eind juli 2025 uitgegeven mag worden. De niet bestede middelen 2024 ad. € 71.000 blijven beschikbaar tot eind juli 2025. Het verschil voor zowel de lasten als de baten van € 71.000 geeft per saldo geen resultaat.
		1.193 N	De kosten voor de brand in het pand van de Gomarus Scholengemeenschap bedragen in 2024 € 1,2 mln. Deze worden gecompenseerd door de (nog te) ontvangen uitkering van de verzekeringsbedragen.
		107 V	De exploitatiekosten, m.n. energiekosten en onderhoud, voor de multifunctionele (onderwijs)accommodaties en gemeentelijke gymzalen zijn in 2024 incidenteel € 80.000 lager dan geraamd. Ook zijn in 2024 nauwelijks schade-uitkeringen aan schoolbesturen uitgekeerd, een incidentele meevaller van € 27.000.
		242 V	Gorinchem ontvangt als 'penvoerder' de middelen voor de Arbeidsmarktregio. Deze middelen voor de Arbeidsmarktregio mogen meerjarig worden besteed. Het restant van 2024 ad. € 242.000 wordt besteed in 2025 e.v. Dit geldt ook voor de baten. Per saldo geeft dit geen resultaat.
		59 V	Van de middelen uit de specifieke uitkering voor Educatie 2024, inclusief het restant van 2023 ad. € 611.000 is in 2024 € 509.000 uitgekeerd aan subsidies en opdrachten in het kader van taalcursussen en - opleidingen en volwasseneducatie. Het restant van € 102.000 blijft beschikbaar voor 2025 e.v. Het verschil van € 59.000 ten opzichte van de geraamde lasten en baten zorgt per saldo niet voor een resultaat.
		121 N	De ESF-subsdie van het Rijk voor arbeidstoeleiding PRO-vso 2024-2025 van € 121.000 is laat (december) ontvangen en zal worden overgemaakt aan de vso praktijkschool De Noordhoek en Stichting OVO die deze regeling uitvoeren. Per saldo geeft dit geen resultaat.
		190 V	Voor de uitvoering van het regionale programma basisvaardigheden 2025 (verlenging Taalpact) is het restantbudget van de decentralisatie-uitkering Laaggeletterdheid 2022-2024 benodigd. Daarom wordt voorgesteld om dit bedrag van € 190.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen voor 2025.
Baten			
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	956 V	53 N	Onderwijsachterstandenbeleid: zie lasten.
		71 N	NPO: zie lasten.
		1.193 V	Brand Gomarus Scholengemeenschap: zie lasten.
		242 N	Arbeidsmarktregio: zie lasten.
		59 N	Educatie 2024: zie lasten.
		121 V	ESF-subsdie PRO-vso 2024-2025: zie lasten.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
		29 V	De huurbaten als gevolg van het gebruik van de gemeentelijke gymnastiekzalen door onderwijsorganisaties en derden zijn per saldo € 29.000 hoger dan de raming (€ 248.000).
Onttrekkingen reserves	187 N	187 N	Door de lagere kosten in 2024 voor de verbouwing van locatie Hoefslag 6 voor het i_lab wordt € 187.000 minder aan de dekkingsreserve i_lab onttrokken dan geraamd.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Ihp po huisvesting J.P. Waaleschool	1.288	2	45	47	1.241	V	Nee
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	2.064	1.138	476	1.614	450	V	Nee
Verbouwing V Robbeweg 27	3.341	0		0	3.341	V	Nee
IHP 2020 binnenklimaat	188	188		188	0		Ja
Gildenplein, verduurzaming	1.397	0	17	17	1.380	V	Nee
Schuttersplein verduurzaming	0	1	8	9	9	N	Nee
Renovatie gymzaal J van Egmond	500	24	527	551	51	N	Nee
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	6.687	10	8	18	6.669	V	Nee
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	18.610	9.653	8.050	17.703	907	V	Nee
Gymzaal het Gilde	2.622	0		0	2.622	V	Nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	2.576	66	2.137	2203	373	V	Nee
Inrichting Hoefslag 6 tbv I_lab	125	0		0	125	V	Nee
Openbare ruimte tbv I_lab	450	0		0	450	V	Nee
Totaal lasten	**39.848**	**11.082**	**11.268**	**22.350**	**17.498**	**V**	
Baten							
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	114	114		114	0		Nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	1.900	66	1.369	1.435	465	N	Nee
Totaal baten	**2.014**	**180**	**1.369**	**1.549**	**465**	**N**	
Totaal investeringen	**37.834**	**10.902**	**9.899**	**20.801**	**17.033**	**V**	

IHP po huisvesting J.P. Waaleschool
Na gesprekken tussen de gemeente en schoolbestuur OVO over de renovatie van het schoolgebouw is een technische visie van de gemeente voorgesteld. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn in 2024 afgerond en de renovatie kan in 2025 plaatsvinden.

Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a
De locatie Hiemstralaan 24/24a is opgeleverd en in gebruik genomen door Beatrix/De Burcht-school voor speciaal basisonderwijs. Het restant van het investeringsbudget wordt voor € 395.000 ingezet voor de aanpassing van de openbare ruimte voor de locatie Retranchement 3 (besluit Begroting 2025).

Verbouwing Vries Robbeweg 27
In de raadsvergadering van 28 november 2024 is ingestemd met het inhuizen van het Omnia College in het gebouw van het Da Vinci College. Hierdoor komt het schoolgebouw van het huidige Omnia College vrij voor

andere gebruikers/scholen, zoals de ISK po, ISK vo en Yulius Lingewaal College. De raad heeft hiermee ingestemd.

Verduurzaming Gildenplein
Voor de verduurzaming van het pand van de brede school Gildenplein is de aanbesteding van het dak en de zonnepanelen onlangs afgerond en gegund aan de aannemers. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats vanaf half maart tot eind mei 2025. De aansluiting van het pand op het warmtenet is in voorbereiding en wordt naar verwachting, afhankelijk van HVC, gerealiseerd in de zomer 2026.

Renovatie gymzaal J van Egmond
De werkzaamheden zijn afgerond en de gymzaal is vanaf half oktober 2024 weer beschikbaar gesteld. De renovatie zorgt ervoor dat de gymzaal voldoet aan de noodzakelijke richtlijnen voor bewegingsonderwijs. Daarnaast zijn ook de nodige verduurzamingsmaatregelen genomen. Na de definitieve afrekening wordt het investeringsbudget in 2025 afgesloten.

IHP 2017 uitbreiding Retranchement
Het raadsvoorstel over de nieuwbouw voor de basisschool De Regenboogschool en de speciale school voor basisonderwijs Beatrix de Burcht is in mei 2025 aangenomen. De investeringsbudgetten blijven ongewijzigd.

Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV
De nieuwe school voor het Gilde is opgeleverd en vanaf 1 januari 2025 in gebruik genomen. Het investeringsbudget wordt in 2025 afgesloten.

Gymzaal het Gilde
Met de komst van het Gilde Vakcollege Techniek en van het Omnia College in het Da Vinci College is er een extra vraag naar gymcapaciteit ontstaan op de Beroepencampus. De gemeente is wettelijk verplicht om te zorgen voor voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs. In mei 2025 heeft de raad het besluit genomen over het faciliteren van voldoende gymnastiekcapaciteit.

Verbouwing/inrichting/openbare ruimte Hoefslag 6 tbv i_lab
Voor de realisatie van het i_lab heeft de gemeenteraad een bedrag van € 6,65 mln. beschikbaar gesteld, waarvan € 1,9 mln. afkomstig is uit de regiodeal. De verbouwing en de inrichting van de Hoefslag 6 voor het i_lab is in 2024 voortvarend ter hand genomen. Sinds 1 januari 2025 heeft het i_lab het pand in gebruik. Nog niet alle aanpassingen/verbouwingen aan het pand zijn gerealiseerd vanwege ecologische factoren. De werkzaamheden en inrichting dienen binnen de beschikbaar gestelde middelen uitgevoerd te worden.

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

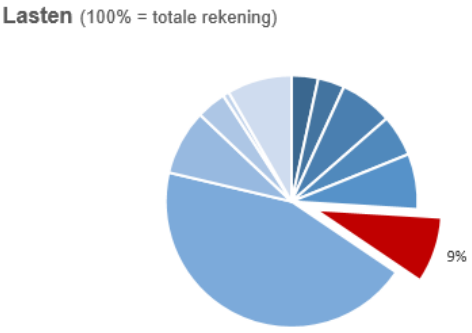
Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Da Vinci College (volwasseneneducatie)	220
Procreate, volwasseneducatie	24
Stichting Kindercentra Gorinchem	396
Stichting Prago	48
Stichting Club- en Buurthuiswerk Jeugdhaven	29
	717

2.5.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J

- GR AVRES
- Coöperatie i_lab

2.6 Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
5.1	Sportbeleid en activering	Fatih Polatli
5.2	Sportaccommodaties	Fatih Polatli
5.3	Cultuurpres. productie en participatie	Fatih Polatli
5.4	Musea	Fatih Polatli
5.5	Cultureel erfgoed	Eva Dansen
5.6	Media	Fatih Polatli
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Fatih Polatli

2.6.1 Wat hebben we bereikt met het programma Sport, Cultuur en Recreatie?

Doel

Uit het collegeprogramma:
Kunst, cultuur en sport moeten voor iedereen in Gorinchem mogelijk zijn. Dit zijn voorzieningen in onze stad die ervoor zorgen dat het hier goed wonen is. Cultuur en sport maken geen onderscheid tussen mensen, maar dragen bij aan ontmoeting en verbinding en welzijn. We werken daarom aan toegankelijke en laagdrempelige mogelijkheden om deel te nemen aan kunst, cultuur en sport. Dit draagt bij aan een gezonde leefstijl. We voeren onze ingezette cultuur- en sportvisie verder uit. En we creëren duidelijkheid in twee onderwerpen waar al lang over wordt gesproken, namelijk de toekomst van De Nieuwe Doelen en de bibliotheek.

Erfgoed bestaat uit het verhaal van het verleden en de fysieke overblijfselen in de stad. Het erfgoed is daarmee het DNA van onze stad. Onze vesting is een belangrijk onderdeel van het werelderfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op ons erfgoed moeten we heel zuinig zijn. Dit willen we tenslotte voor de toekomstige generaties behouden. Bij onze maatschappelijke en ruimtelijke opgaven heeft het erfgoed steeds meer impact. Erfgoed vormt daarbij steeds meer een ontwikkelpotentieel en aanjager van ruimtelijke planvorming en ontwikkeling. Dit maken we dus een belangrijk onderdeel van onze omgevingsvisie en in de toekomst op te stellen omgevingsplannen.

Overige ontwikkelingen:
Aan de hand van het besluit eind 2023 van de gemeenteraad is het afgelopen jaar de aanbesteding voor een Design & Build van het nieuwe zwembad voorbereid en doorlopen. Dit heeft eind 2024 geleid tot drie geldende inschrijvingen. Deze zijn begin 2025 beoordeeld, waarna het winnende ontwerp bekend is gemaakt.

Maatschappelijke effecten

Indicator (x =onbekend)	B/F	Gerealiseerd	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Niet-sporters 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet	B	in %	PI	x	46	x	50	50
Sporters *In georganiseerd verband* *In niet georganiseerd verband*	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI	1562	x	1359	1664	*Niet beschikbaar
Actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden	F	% vanuit Gorcumse burgerpeiling	PI	45	x	51	50	*Niet beschikbaar

* De meest recente burgerpeiling werd afgenomen in 2023, waardoor de realisatie over 2024 niet beschikbaar is. De eerstvolgende burgerpeiling wordt in 2025 afgenomen.

2.6.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Erfgoed							
1. Samen met alle betrokkenen in de stad stellen wij een integraal erfgoedbeleid op.		RB					
2. Samen met de kerkbesturen, erfgoedstakeholders, inwoners en andere belanghebbenden stellen wij een kerkenvisie op. Het gaat hier om een visie op de toekomst van alle kerkgebouwen in Gorinchem, monumentaal en niet monumentaal.		RB					
3. We zetten de lopende aanwijzingen voor gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden voort en onderzoeken daarbij de mogelijkheid van een subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten.							
4. We actualiseren en verruimen het beleid voor zonnepanelen op woningen, vooral voor de historische binnenstad en monumentale panden.	RB						
5. We onderzoeken de subsidiemogelijkheden voor erfgoed bij provincie, Rijksoverheid en andere mogelijke subsidiebronnen.		CB					
6. We voeren het Vestingplan uit, stimuleren nieuwe projecten en houden de kansen voor subsidies in de gaten.							
7. We gaan aan de slag met de acties uit het Vestingplan die op korte termijn zijn uit te voeren en reserveren hiervoor de benodigde middelen.							
Kunst, cultuur en sport							
2. We actualiseren het cultuurbeleid. Daarbij doen we een aanzet voor een cultuurfonds voor culturele projecten en activiteiten en leggen we vast hoe kunst in de openbare ruimte meer aandacht kan krijgen.		RB					
3. We realiseren een multifunctionele voorziening met een groot podium en een middelgrote zaal in de binnenstad. We verkennen of we daarbij combinaties kunnen maken, zoals met de bibliotheek. We houden	RB						

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
rekening met uitgangspunten in het beleid voor het kernwinkelgebied en het te versterken deelgebied horeca & cultuur.							
4. We realiseren samen met de bibliotheek de randvoorwaarden voor een toekomstbestendige bibliotheek, met ruimte voor de uitvoering van wettelijke taken en activiteiten in de wijken.			RB				
5. We stellen een museumvisie op, waarin erfgoed, hedendaagse kunst en activiteiten samenkomen. Het uitgangspunt is dat het Gorcums Museum zich met verhalen over vroeger en nu écht verbindt met de stad.		RB					
6. We hebben extra aandacht voor bewegen voor specifieke doelgroepen. Hiervoor versterken en verbreden we de SeniorenFit aanpak in alle wijken.							
7. We werken lokaal en regionaal samen om inclusief sporten te bevorderen.							
8. We faciliteren sportverenigingen bij de werving van vrijwilligers.							
Overige acties							
1. Uitvoering raadsbesluit 2023 inzake het zwembad.							
Raadsagenda							
1. De Nieuwe Doelen en bibliotheek, zie ook nr. 2 en 3 van Kunst, cultuur en sport.	RB						

Nr.	Toelichting voortgang
Erfgoed	
1.	Het erfgoedbeleid is in december 2024 vastgesteld door de gemeenteraad.

2.6.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV51 Sportbeleid en activering	1.756	1.316	1.310	1.300	9 V
TV52 Sportaccommodaties	4.647	3.840	3.953	3.970	17 N
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	2.562	1.988	2.040	1.876	163 V
TV54 Musea	1.684	1.693	1.652	1.617	35 V
TV55 Cultureel erfgoed	686	835	862	830	32 V
TV56 Media	723	750	1.004	1.028	24 N
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.765	3.895	4.109	4.072	38 V
Lasten Sport, cultuur en recreatie	**15.823**	**14.316**	**14.930**	**14.693**	**236 V**
TV51 Sportbeleid en activering	931	272	694	679	16 N
TV52 Sportaccommodaties	3.126	1.561	1.477	1.429	49 N
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	185	119	153	137	16 N
TV54 Musea	165	132	132	168	36 V
TV55 Cultureel erfgoed	136	142	142	178	36 V
TV56 Media	147	111	331	367	36 V
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	149	119	145	140	6 N
Baten Sport, cultuur en recreatie	**4.838**	**2.456**	**3.075**	**3.097**	**22 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-10.985	-11.860	-11.855	-11.596	259 V
Stortingen reserves	958	1.428	1.653	1.653	0 V
Onttrekkingen reserves	2.338	1.471	1.831	1.867	37 V
Resultaat	**-9.605**	**-11.817**	**-11.677**	**-11.382**	**295 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	163 V	47 V	Door de beperkte ambtelijke capaciteit bij team Cultuur en Economie in 2024 is het niet gelukt om het volledige budget voor cultuureducatie te benutten. Daarnaast is rekening gehouden met een cofinanciering. Dit bleek uiteindelijk niet nodig.
		86 V	In 2024 is er eenmalig € 100.000 beschikbaar gesteld voor het aanpassen van de begane grond van het Gorcums Museum. Na een lange aanloop zijn de werkzaamheden eind 2024 gestart. De raad wordt voorgesteld het restant in 2025 beschikbaar te stellen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Vestingplan 2020 bastion VIII	250	0	20	20	230	V	Nee
Ravelijn Oostgracht	50	0		0	50	V	Nee
Meekoppelkans Ravelijn	311	59	205	264	47	V	Nee
Meekoppelkans Woelsewaard parkeren	68	0		0	68	V	Nee
Meekoppelkans Woelsewaard struinpad	36	0		0	36	V	Nee
Openbare ruimte Gorcumse martelaren	220	0		0	220	V	Nee
Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort	284	34	25	59	225	V	Nee
Verduurzaming oude Stadhuis			2	2	2	N	Nee
Speelruimteplan 2023	120	59	42	101	19	V	Nee
Speelruimteplan 2024	229	0	53	53	176	V	Nee
Speelveld Hoog Dalem	260	53	194	247	13	V	Nee
Faciliteren cultuur in museum	150	0	9	9	141	V	Nee
Nieuwbouw Caribabad	0	28	150	178	178	N	Nee
Vervangen volkstuinbrug	47	17	-17	0	47	V	Ja
Vervangen VW transporter 1 2022	55	0	42	42	13	V	Ja
Kademuren J Bloempad en Krabsteeg	260	239	31	270	10	N	Ja
Bruggen en visssteigers	242	240	2	242	0		Ja
Cultuurhuis 2019	5.600	79	164	243	5.357	V	Nee
Cultuurhuis inrichting 2019	1.400	0		0	1.400	V	Nee
Vervanging kade Paardewater 21	355	44	337	381	26	N	Nee
Keerwanden Den Uylstraat	605	0	80	80	525	V	Nee
Kade Stationsweg	389	0	33	33	356	V	Nee
Kades Mollenburgseweg/Valkeniersweg	392	0	21	21	371	V	Nee
Maaiarm heggensnoeier 2022	28	0		0	28	V	Nee
VW transporter 2023	55	0		0	55	V	Nee
VW transporter 2024	55	0	42	42	13	V	Ja
John Deere motormaaier 2024	68	0		0	68	V	Nee
Ontstopper 2023	59	0		0	59	V	Nee
Hitachi 2023	27	0		0	27	V	Nee
Waterbus buitendienst	58	0	43	43	15	V	Ja
VW transporter 2023	55	0		0	55	V	Nee
New Holland tractor T45 2026	46	0	46	46	0		Ja
Totaal lasten	**11.774**	**852**	**1.524**	**2.376**	**9.398**	**V**	
Baten							
Vestingplan 2020 bastion VIII	100	0		0	100	N	Nee
Openbare ruimte Gorcumse martelaren	50	0		0	50	N	Nee
Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort	144	11	20	31	113	N	Nee
Speelveld Hoog Dalem			10	10	10	V	Nee
Speelruimteplan 2023	0	2		2	2	V	Nee
Totaal baten	**294**	**13**	**30**	**43**	**251**	**N**	

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Totaal investeringen	**11.480**	**839**	**1.494**	**2.333**	**9.147**	**V**

Vestingplan 2020 bastion VIII
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. De aanbesteding vindt begin 2025 plaats. De uitvoering volgt later dat jaar.

Openbare ruimte Gorcumse martelaren
De complexiteit van deze investering is groter in verband met de inrichting en eigendomsverhoudingen in de openbare ruimte. In 2025 wordt dit project vervolgd.

Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort
Door substantieel hogere kosten dan geraamd is de aanbesteding voor dit project ingetrokken. In 2025 wordt in overleg met de provincie Zuid-Holland, als subsidiërende partij, gekeken of en hoe dit project eventueel vorm kan krijgen.

Speelruimteplan 2024
De werkzaamheden in het kader van het Speelruimteplan zijn in kwartaal 1 van 2025 afgerond en het investeringsbudget wordt geheel benut.

Faciliteren cultuur in museum
Voor de aanpassing van de begane grond van het Gorcums Museum is een investeringsbudget van € 150.000 beschikbaar. Het project is eind 2024 gestart en wordt in 2025 voortgezet.

Nieuwbouw Caribabad
De aanbesteding heeft plaatsgevonden. De opdracht is definitief gegund en het project verloopt volgens planning en binnen de (financiële) kaders, zoals gesteld door de raad.

Cultuurhuis 2019/Cultuurhuis inrichting 2019
In de raadsvergadering van 7 november 2024 heeft de raad besloten tot realisatie van Cultuurhuis de Nieuwe Doelen. De lasten worden gedekt binnen de beschikbare investeringsbudgetten Cultuurhuis 2019 (oorspronkelijk € 5.6 mln., na bijstelling en indexering € 6, 8 mln.) en Cultuurhuis inrichting 2019 (€ 1,4 mln.). Momenteel wordt het programma van eisen uitgewerkt naar een definitief ontwerp, wordt de aanbesteding voor de bouw voorbereid en het beheersmodel verder uitgewerkt.

Keerwanden Den Uylstraat
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Eind 2025 wordt het aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

Kade Stationsweg
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Eind 2025 wordt het aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

Kades Mollenburgseweg/Valkeniersweg
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Begin 2025 wordt het project aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

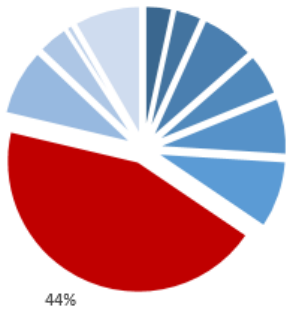
Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Diverse sportverenigingen, jeugdsportsubsidies	56
Diverse sportverenigingen, subsidies gehandicapten en 55+	6
St. Gorcumse Zaalvoetbal Cup	3
St.Gorinchemse Sportaccommodaties	1710
COC Rotterdam	6
Stichting Bibliotheek AanZet	1024
Stichting Studio Peer	25
Stg. Centraal Theater 't Pand	50
Cultuureducatie, diverse	53
St. de Spreekkamer	50
Stichting Boukie	65
St. IFFG	50
Amateurkunst, diverse verenigingen	53
overige culturele evenementen	128
	3279

2.6.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

• GR Regio AV

2.7 Programma 7 Sociaal Domein

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Eva Dansen
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Eva Dansen
6.3	Inkomensregelingen	Marjo Molengraaf
6.4	WSW en beschut werk	Marjo Molengraaf
6.5	Arbeidsparticipatie	Marjo Molengraaf
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Eva Dansen
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	Eva Dansen
6.71B	Begeleiding (WMO)	Eva Dansen
6.71C	Dagbesteding (WMO)	Eva Dansen
6.71D	Overige Maatwerkarrangementen (WMO)	Eva Dansen
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	Eva Dansen
6.72B	Jeugdhulp behandeling	Eva Dansen
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	Eva Dansen
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	Eva Dansen
6.73A	Pleegzorg	Eva Dansen
6.73B	Gezinsgericht	Eva Dansen
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	Eva Dansen
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zond verblijf	Eva Dansen
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Eva Dansen
6.74C	Gesloten plaatsing	Eva Dansen
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	Eva Dansen
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Eva Dansen
6.82A	Jeugdbescherming	Eva Dansen
6.82B	Jeugdreclassering	Eva Dansen
7.1	Volksgezondheid	Eva Dansen

2.7.1 Wat hebben we bereikt met het programma Sociaal Domein?

Doel

Uit het collegeprogramma:
Elke inwoner krijgt de zorg en ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Daarbij werken we samen met het sociale netwerk rondom de inwoner. Professionele ondersteuning is laagdrempelig en dichtbij maar ook zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Ondersteuning moet eenvoudig te vinden zijn daarom richten we een centraal loket in. We werken we met zorg en welzijnspartners aan een preventieve aanpak zodat inwoners zo lang mogelijk gezond blijven. En zo houden we zorg en ondersteuning betaalbaar en toekomstbestendig.

Alle kinderen en jongeren in Gorinchem moeten gezond en veilig kunnen opgroeien in onze stad. De stad moet een thuis zijn. Zorg of ondersteuning bieden we zo licht en dichtbij als mogelijk. Zo bieden we met alle zorgpartners in de regio zorg en ondersteuning in alle fases van het volwassen worden. Bij de inzet van zorg en ondersteuning gaan we uit van zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We kijken daarbij naar het hele gezin, de omgeving en het kind. We zetten in op gezondheid van kinderen en het voorkomen van zorg. Dat doen we samen met onze partners waaronder de GGD en het jongerenwerk. Ook bij jeugdzorgaanbieders zien we wachttijden voor zorg. Het terugdringen van deze wachtlijsten ligt bij de aanbieders zelf. Als gemeente zetten we in op een sterke Sociale Basis en een Stevig Sociaal team dat meer vrij toegankelijke zorg kan bieden om verwijzingingen naar aanbieders te verminderen

We werken aan zorg dichtbij huis. Dat doen we onder andere samen met huisartsen en met onze lobby voor het behoud van de spoedeisende hulp. We zetten ons in voor de zorg dichtbij maar ook voor behoud en verbeteren van de kwaliteit van de zorg. Het leven van een gezonde leefstijl draagt bij aan het voorkomen van zorg. Samen met onze inwoners werken we hieraan. We beginnen hier al mee op scholen. En we geven voorlichting wat mensen zelf kunnen doen.

De stad maken we met elkaar. Inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente zoeken allemaal het beste voor de stad. Daarom willen we meer samenwerken met en werken vanuit de wijk. De wijken zijn sterke knooppunten met maatschappelijke partners en inwoners, jong en oud. Vanuit de wijken kunnen we dichtbij en met kennis van de wijk problemen aanpakken en wijken verder verbeteren. We zorgen dat we snel aan de slag kunnen met verbeteringen die vanuit de wijken worden aangedragen. We behouden de ontmoetingsplaatsen in de wijken. Zo verbinden we verschillende groepen met elkaar en versterken we de sociale kracht van de wijk. Extra aandacht hebben we voor onze jongeren in de wijk.

We zetten erop in dat zoveel mogelijk mensen aan het werk kunnen. Werk is niet alleen een manier om geld te verdienen. Werk geeft voldoening, biedt gelegenheid om andere mensen te ontmoeten en een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Dat geldt niet alleen voor betaald werk, maar ook voor het vele vrijwilligerswerk dat gebeurt. We willen een sluitende aanpak voor armoede en schulden. Dit betekent dat we zoveel mogelijk inwoners helpen met het oplossen van schuldenproblemen en het voorkomen van armoede. Een zorgelijke financiële situatie verstoort het vermogen mentaal fit aan het werk te gaan. Die cirkel willen we doorbreken. Daarom pakken we armoede aan.

We bieden mensen die door oorlogen en rampen van huis zijn verdreven een veilige plek in Gorinchem. We willen dat zij zich thuis voelen in onze stad. Dat geldt zowel voor mensen die zijn gevlucht vanwege de oorlog in Oekraïne als voor mensen uit andere delen van de wereld. Daarom zorgen we voor goede opvang voor vluchtelingen met draagvlak in de samenleving. Opvang van vluchtelingen gaat niet alleen over huisvesting. Ook het onderwijs, de zorg of andere voorzieningen moeten gewaarborgd zijn, we gaan daarbij uit van de draagkracht van de stad. We werken hierbij samen met de regio en de provincie.

Overige ontwikkelingen:
In september 2024 is het lokale plan van aanpak Hervormingsagenda Jeugd gemeente Gorinchem vastgesteld. Het plan bevat, analoog aan de landelijke agenda, een aantal lokale maatregelen. Met deze maatregelen geven we uitvoering aan de landelijke opgave te komen tot het verbeteren van de jeugdzorg en het creëren van een financieel houdbaar stelsel. Daarnaast geven we lokaal en regionaal uitvoering aan het landelijk programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Dat programma gaat uit van een integrale aanpak bij kinderen, gezinnen en huishoudens waar sprake is van onveiligheid, waaronder ook ontwikkelingsbedreiging. In beide programma's staat het hebben van een stevig lokaal team centraal.

Maatschappelijke effecten

Indicator (x=onbekend)	B/F	Gerealiseerd	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Banen	B	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	PI	926	964	964	970	N.N.B.
Jongeren met een delict voor de rechter	B	% 12 t/m 21 jarigen	PI	1	1	1	1	N.N.B.
Kinderen in uitkeringsgezinnen	B	% kinderen tot 18 jaar	PI	6	5	5	6	N.N.B.
Melding kindermishandeling	B	per 100.000 inwoners	PI	247	243	251	400	530
Netto Participatiegraad	B	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	PI	71	73	74	73	74
Werkloze jongeren	B	% 16 t/m 22 jarigen	PI	2	2	2	1	N.N.B.
Personen met een bijstandsuitkering	B	Aantal per 10.000 inwoners	PI	425	376	357	350	345
Personen met een lopend re-integratietraject	B	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	PI	196	220	x	220	303
Jongeren met jeugdhulp	B	% jongeren tot 18 jaar	PI	13	14	15	13	11
Jongeren met jeugdbescherming	B	% jongeren tot 18 jaar	PI	1,4	1,2	1,1	1	1
Jongeren met jeugdreclassering	B	% jongeren in de leeftijd van 12-23 jaar	PI	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	B	Aantal per 10.000 inwoners	PI	730	750	770	715	740
Waardering algehele persoonlijke gezondheid	F	Score 1-10	ME	7,6		7,6	7,6	*niet beschikbaar

* De meest recente burgerpeiling werd afgenomen in 2023, waardoor de realisatie over 2024 niet beschikbaar is. De eerstvolgende burgerpeiling wordt in 2025 afgenomen.

Indicator	Toelichting
Melding kindermishandeling	Het opgenomen streefcijfer van 400 meldingen kindermishandeling bij de begroting 2024 was gebaseerd op “het aantal meldingen per 100.000 inwoners (bron CBS”). De eerder opgenomen cijfers komen uit ons eigen regiodashboard Veilig Thuis. Op “Waarstaatjegemeente.nl” zien we dat “het aantal meldingen kindermishandeling per 100.000 inwoners” over 2024 op 530 meldingen staat. Het aantal meldingen is daarmee gestegen ten opzichte van 2023.
Personen met een lopend re-integratietraject	In 2024 zijn er meer vervoersvoorzieningen aan de bijstandsgerechtigden en werknemers binnen het beschutte werk en WSW verstrekt. De vervoersvoorziening wordt ingezet voor werknemers met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig met eigen vervoer of openbaar vervoer naar hun werk kunnen komen. Ook is meer ingezet op trainingen, cursussen en opleidingen. Het inzetten van trainingen, cursussen en opleidingen heeft als doel om de toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen. Dit zijn twee positieve ontwikkelingen die helpen om inwoners meer te laten meedoen in de maatschappij.

2.7.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Wijkgericht werken							
1. We leggen voor iedereen vast in een werkwijzer hoe we wijkgericht werken.	CB						
2. Om de verschillende groepen met elkaar te verbinden en de sociale kracht van de wijk te versterken maken we een programma per wijk per jaar. Dit doen we samen met maatschappelijke partners en inwoners.							
3. Om inwoners beter te voorzien van informatie en zo beter te kunnen participeren, evalueren we onze informatievoorziening over de activiteiten in de wijk. Op basis hiervan verbeteren we de informatie voor de wijk.	CB						
4. We versterken de samenwerking tussen professionals, inwoners en de gemeente in de wijken om te komen tot een goedwerkend netwerk per wijk.							
Armoede en werk							
2. Vanuit het ambitiefonds van Avres zetten we in op nieuwe innovatieve en duurzame oplossingen. Dit doen we om participatiemogelijkheden te bevorderen, instroom in de bijstand te beperken en uitstroom uit de bijstand te bevorderen.							
3. We zetten blijvend in op het breed tegengaan van energiearmoede.							
4. We onderzoeken de mogelijkheden van invoering van een minimapas. We zetten hierbij in op een pas die breder te gebruiken is. Daarbij onderzoeken we expliciet mogelijkheden voor samenwerking met culturele activiteiten.		RB					
Vluchtelingen							
1. We hebben samen met het COA een nieuwe opvanglocatie gerealiseerd zoals vastgesteld in de startnotitie 'kleinschalige opvang'.	RB						
2. We werken samen met de regio en de provincie aan de uitvoering van de nieuwe Asielwet uit.							
3. We voeren ons deel van de regionale opgave voor de opvang van de Oekraïense vluchtelingen in onze stad uit.							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Zorg en ondersteuning							
1. We realiseren één centrale toegang voor de Wmo, het sociaal team, Avres en het welzijnspunt, zodat een inwoner zich maar één keer hoeft aan te melden en de ondersteuning krijgt die nodig is.		CB					
2. We ontwikkelen het welzijnspunt (inclusief leefstijl) door tot een volwaardig onderdeel van de centrale toegang.							
3. We zetten in op een gecombineerde welzijnsvoorziening met partners zoals Gorinchem Beweegt, Jongerenwerk en buurthuizen.							
5. Binnen de doelen van het Integraal Sociaal Beleid leggen we de nadruk de komende jaren extra op basisvaardigheden, mentale gezondheid, bestaanszekerheid, welzijn en betrokken Gorinchem.							
6. We maken een vernieuwd Integraal Sociaal Beleid 2025 e.v.		RB					
Jeugd							
1. We zetten binnen ons Integraal Sociaal Beleid in op gelijke kansen voor alle kinderen in Gorinchem en breiden dit uit tot 18 jaar.		RB					
2. We maken afspraken met de Dienst Gezondheid en Jeugd en met Avres over de monitoring van ontwikkelingen in het sociaal domein.							
3. We willen de zorg en ondersteuning voor jongeren verbeteren door deze zorg en ondersteuning tijdig in te zetten en dichterbij te brengen. Daarom zetten we in op meer lichte vormen van preventie, ondersteuning en zorg en een goed functionerend netwerk rondom het kind wat er voor zorgt dat het kind goed en veilig kan opgroeien en kan leren. We streven hierbij naar een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.	RB						
4. We werken aan een effectievere en slimmere (jeugd)beschermingsketen, waarbij we uitgaan van 0-100 jaar.							
Volksgezondheid							
2. We continueren het bestuurlijk overleg met de huisartsen en het sociaal team.							
4. We voeren een blijvende lobby richting de Rijksoverheid voor het behoud van de Spoedeisende hulp in Gorinchem.							
5. Vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werken we aan een breed gedragen regionale agenda. Vanuit deze documenten en het Integraal Sociaal Beleid zetten we in op preventie, algemene voorzieningen en inzet van lokale, laagdrempelige ondersteuning, in samenwerking met partners zoals zorgverzekeraars en -aanbieders.							
Overige acties							
1. We geven regionaal en lokaal vorm aan de gemaakte afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd.	RB						
2. We werken regionaal en lokaal aan het concretiseren en realiseren van het in het Toekomscenario kind- en gezinsbescherming.							
Raadsagenda							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
We werken aan een samenwerkingsverband naar aanleiding van het initiatiefvoorstel over Jeugd- en Jongerenproblematiek, met als doel de ontwikkeling van een Pedagogisch Educatief Ecosysteem.		CB					

Nr.	Toelichting voortgang
Armoede en werk	
4	Door tijds- en capaciteitsbeperkingen is het niet gelukt om een verkenningsrapport in 2024 aan de raad aan voor te leggen. Begin 2025 heeft u het verkenningsrapport ontvangen.
Volksgezondheid	
5	We werken regionaal samen aan een transformatieplan. Maar dit nog onder de voorwaarde dat aan eisen uit de landelijke resolutie wordt voldaan. Voorwaarden zijn: • Bestuurlijke en financiële gelijkwaardigheid: • Ruimte voor regionale regie: • Financiële stabiliteit voor gemeenten: Landelijk worden onderhandelingen gevoerd.

2.7.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	8.595	10.656	13.424	10.448	2.976 V
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5.507	6.174	6.408	6.027	380 V
TV63 Inkomensregelingen	23.788	20.248	22.461	23.125	664 N
TV64 WSW en beschut werk	8.286	7.579	8.827	8.797	30 V
TV65 Arbeidsparticipatie	2.881	3.069	3.540	3.035	506 V
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.864	1.666	1.684	1.905	220 N
TV671A Huishoudelijke hulp (WMO)	4.202	3.892	3.897	4.212	315 N
TV671B Begeleiding (WMO)	2.104	1.886	2.436	2.493	57 N
TV671C Dagbesteding (WMO)	786	792	982	1.014	32 N
TV671D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	109	295	180	174	6 V
TV672A Jeugdhulp begeleiding	1.986	2.270	2.532	2.606	74 N
TV672B Jeugdhulp behandeling	290	300	317	300	17 V
TV672C Jeugdhulp dagbesteding	919	1.243	1.298	1.243	55 V
TV672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	215	17	18	44	26 N
TV673A Pleegzorg	807	833	882	833	48 V
TV673B Gezinsgericht	380	392	415	392	23 V
TV673C Jeugdhulp met verblijf overig	1.535	1.564	1.655	1.564	91 V
TV674A Jeugdhulp behandeling GGZ zond verblijf	2.326	2.093	2.820	3.174	354 N
TV674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.022	1.056	1.117	1.056	61 V
TV674C Gesloten plaatsing	154	131	139	131	8 V
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	0	-9	0	0	0 V
TV681A Beschermd wonen (WMO)	498	487	473	217	255 V
TV681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	552	649	586	476	110 V
TV682A Jeugdbescherming	1.410	1.363	1.413	1.363	50 V
TV682B Jeugdreclassering	67	67	71	67	4 V

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV71 Volksgezondheid	1.739	1.854	1.922	1.903	19 V
Lasten Sociaal domein	**72.025**	**70.569**	**79.497**	**76.601**	**2.896 V**
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	8.349	6.519	9.283	8.866	417 N
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	733	265	519	764	244 V
TV63 Inkomensregelingen	15.373	13.632	16.102	17.459	1.357 V
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	292	225	325	333	8 V
TV672A Jeugdhulp begeleiding	0	0	200	228	28 V
TV673C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	388	389	1 V
TV681A Beschermd wonen (WMO)	1.315	857	857	1.958	1.101 V
TV681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	78	78 V
TV71 Volksgezondheid	191	218	250	251	2 V
Baten Sociaal domein	**26.254**	**21.715**	**27.924**	**30.327**	**2.403 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-45.771	-48.853	-51.573	-46.274	5.299 V
Stortingen reserves	321	0	40	40	0 V
Onttrekkingen reserves	1.799	4.663	5.095	5.095	0 V
Resultaat	**-44.292**	**-44.190**	**-46.518**	**-41.219**	**5.299 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	2.976 V	41 V	In 2024 zijn er in het kader van Bliek in Actie 25 aanvragen binnengekomen. Omdat het aanvragen betrof die een relatief lage investering vroegen, zoals bijvoorbeeld voor geveltuintjes, resteert er een flink deel van het budget.
		2.393.V	Gorinchem heeft in 2024 aan een groot aantal vluchtelingen uit Oekraïne opvang geboden. De opvang aan de Kleine Schelluinsekade is later gerealiseerd dan was gepland waardoor bewoners van de woningen van Poort6 later dan gepland zijn verhuisd naar de Kleine Schelluinsekade. Hierdoor zijn er minder uitgaven geweest op het gebied van huisvesting, beveiliging, exploitatie en leefgeld. De opvanglocatie aan de Kleine Schelluinsekade is een tijdelijke opvanglocatie die op termijn weer in oorspronkelijke staat moet worden gebracht (ontmanteling). Om dit mogelijk te maken stellen wij de raad voor om hiervoor een bedrag van € 1.000.000 te reserveren.
		390 V	TV61 omvat veel budgetten, die leiden tot een voordeel van € 278.000. Dit voordeel ontstaat op de budgetten Wijkgericht werken € 62.000, Mantelzorg € 44.000, netwerkversterking kwetsbare inwoners € 68.000, bijdragen centra jeugd en gezin € 45.000, collectief vraagafhankelijk vervoer (€ 65.000), samenkracht en burgerparticipatie (€ 47.000) en Statushouders € 59.000.
		355 V	Jaarlijks ontvangt Gorinchem van het Rijk een uitkering voor het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen. Deze bijdrage wordt volledig toegevoegd aan het budget Inburgering. De Rijksvergoeding is in 2024 niet volledig besteed aan inburgeringstrajecten.
		256 N	In 2024 heeft met één subsidiepartij een verrekening plaatsgevonden van een te hoog vastgestelde subsidie in 2023. Omdat de gemeenten Vijfheerenlanden en Molenlanden hebben meebetaald aan deze subsidie is hun aandeel van de verrekende subsidie terugbetaald (zie ook TV61 baten).

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	380 V	175 V	We hebben de ambitie om één centrale toegang te realiseren voor de Wmo, het sociaal team, Avres en het welzijnspunt, zodat een inwoner zich maar één keer hoeft aan te melden en de ondersteuning krijgt die nodig is. De planning is bijgesteld waardoor acties zijn doorgeschoven naar 2025 en volgende jaren. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 175.000.
		81 V	We hebben optimaal gebruik gemaakt van incidentele middelen die door het Rijk in 2024 beschikbaar zijn gesteld. Ook zijn in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) mogelijkheden benut om ambtelijke uren en directe zorgkosten te financieren vanuit de incidentele IZA middelen. Hierdoor hebben we minder gemeentelijk geld uitgegeven en daarnaast ook extra gelden binnengehaald.
		70 V	Voor het project "passend zorglandschap" (het creëren van kleinschalige voorzieningen) is in 2024 minder budget nodig gebleken. Het creëren van een kleinschalige voorziening kost meer tijd. Daarnaast zijn de kosten van het Expertteam Passende Zorg op een ander TV verantwoord..
		57 V	Medewerkersl van de gemeente Gorinchem zijn regionaal ingezet bij Dordrecht voor het opstellen van een Integraal Zorg Akkoord. De gemeentelijke personeelskosten zijn door de regio gecompenseerd. Hierdoor ontstaat er op TV62 een voordeel op de doorbelasting van de personeelskosten,
TV63 Inkomensregelingen	664 N	1.236 N	De rijksvergoeding die wordt ontvangen voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (BUIG) wordt rechtstreeks beschikbaar gesteld aan Avres, die deze werkzaamheden in een Gemeenschappelijke Regeling voor o.a. Gorinchem uitvoert. De definitieve vaststelling van de BUIG-vergoeding leidt enerzijds tot hogere lasten van € 1,3 mln. en anderzijds dus ook tot hogere baten van € 1,3 mln. (zie TV63 baten). Daarnaast is van het Rijk nog een afrekening ontvangen van € 90.000 (voordeel) van de TOZO-regelingen 2023.
		384 V	De kosten van het minimabeleid zijn € 384.000 lager dan begroot, Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat inwoners minder beroep hebben gedaan op de minimaregelingen en door een extra bijdrage van het Rijk voor verstrekking van bijzondere bijstand.
		87 V	In 2024 is er minder kwijtschelding verleend aan de inwoners dan verwacht. Dit komt met name door een procesaanpassing bij het automatisch verlenen van kwijtschelding.
		90 V	Van het Rijk zijn extra middelen ontvangen voor betere dienstverlening op het gebied van armoede en schulden. Deze middelen zijn niet volledig ingezet.
TV65 Arbeidsparticipatie	506 V	471V	Van het Rijk is extra geld ontvangen voor de financiering van de loonkostensubsidies. Dit geld is in 2024 niet volledig ingezet.
TV66 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	220 N	205 N	Er is een overschrijding van bijna € 99.000 op het budget scootmobielen. Dit hangt o.a. samen met een toename van de vraag naar scootmobielen als gevolg van vergrijzing. Het gebruik van losse wmo voorzieningen (nadeel € 41.000) en overige verplichte middelen (nadeel € 65.000) is ook toegenomen als gevolg van vergrijzing.
TV671A Huishoudelijke hulp (WMO)	315 N	280 N	Het aantal aanvragen voor Huishoudelijke Ondersteuning neemt verder toe. Dit geldt met name bij zorg in natura. De inkomensafhankelijke eigen bijdrage is opnieuw uitgesteld, waardoor er geen rem zit op de groei. Ook was er in 2024 maar beperkt sprake van wachtlijsten. Daarnaast zijn de afgesproken indexeringsgrondslagen hoger dan de bedragen waarmee de budgetten zijn geïndexeerd.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
TV672A Jeugdhulp begeleiding	74 N	231 V	Van het Rijk is een extra compensatie ontvangen voor loon-en prijsstijgingen in de jeugdzorg.
		305 N	De eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank volgt vaak pas na de jaarrekening. De eindafrekening PGB 2023 leidt tot een nadeel van € 305.000.
TV673C Jeugdhulp met verblijf overig	91 V	91 V	In de raadsvergadering van 26 september heeft de raad onder andere ingestemd met de verwerking van de financiële gevolgen van de 1e bestuursrapportage van de DG&J. Verwerking heeft op diverse taakvelden plaatsgevonden. De feitelijke afrekening is verantwoord op TV674A.
TV674A Jeugdhulp behandeling GGZ zond verblijf	354 N	354 N	De totale kosten voor de geïndiceerde jeugdzorg zijn met ruim € 600.000 gestegen. Dit is niet het gevolg van een toename van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg maar door onder andere inflatie en een toename van de gemiddelde kosten. Deze kostenstijging wordt onder andere veroorzaakt door een tariefswijziging bij de Jeugdbescherming/Jeugdreclassering en door een tariefwijziging op het segment Wonen i.v.m. kleinschalige woonvoorzieningen. Daarnaast zien we een stijging van gemiddelde kosten bij hoog specialistische zorg. Daar staat tegenover dat we in 2024 voor ruim € 300.000 zijn gecompenseerd door het Rijk voor bijzondere jeugdzorgkosten. (Zie ook TV673C en TV674B).
TV674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	61 V	61 V	In de raadsvergadering van 26 september heeft de raad onder andere ingestemd met de verwerking van de financiële gevolgen van de 1e bestuursrapportage van de DG&J. Verwerking heeft op diverse taakvelden plaatsgevonden. De feitelijke afrekening is verantwoord op TV 674A.
TV681A Beschermd wonen (WMO)	255 V	255 V	In 2024 zijn minder subsidieverzoeken ontvangen vanuit de ketenpartners waardoor er een overschot van € 255.000 resteert op de budgetten Beschermd wonen.
TV681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	110 V V	78 V	Gorinchem heeft in 2024 optimaal gebruik gemaakt van (nog) beschikbaar regionaal budget, waardoor de lokale uitgaven beperkt zijn gebleven.
Baten			
TV61 Samenkracht en brugerparticipatie	417 N	454 N	De opvanglocatie Kleine Schelluinse Kade (KSK) is later gerealiseerd. Hierdoor ontvangen we minder geld vanuit het Rijk (zie ook lasten TV61).
		346 N	Leefgeld voor Oekraïense vluchtelingen dat wij als gemeente verstrekken, wordt volledig gecompenseerd door het Rijk. In 2024 heeft Gorinchem minder leefgeld uitgekeerd aan Oekraïense vluchtelingen. Hierdoor is de compensatie van het Rijk lager uitgevallen (zie ook TV61 lasten).
		467 V	In 2024 heeft met één subsidiepartij een verrekening plaatsgevonden van een te hoog vastgestelde subsidie in 2023 (zie ook TV61 lasten).
		105 N	Elk jaar krijgen de gemeenten een uitkering voor het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen, Een deel van dit geld is gereserveerd voor 2025.
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	244 V	214 V	Gorinchem ontvangt van het Rijk een vergoeding voor brede ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerden van de toeslagenaffaire.
TV63 Inkomensvoorzieningen	1.333 V	1.326 V	De rijksvergoeding die wordt ontvangen voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (BUIG) wordt rechtstreeks beschikbaar gesteld aan Avres, die deze werkzaamheden in een Gemeenschappelijke Regeling voor o.a. Gorinchem uitvoert. De definitieve vaststelling van de BUIG-

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
			vergoeding leidt enerzijds tot hogere baten van € 1,3 mln. en anderzijds dus ook tot hogere lasten van € 1,3 mln. (zie TV63 lasten).
TV681A Beschermd wonen (WMO)	1.101 V	837 V	De jaarrekening Beschermd Wonen en Opvang (BWenO) 2023 van de centrumgemeente is positiever afgesloten dan verwacht. Hierdoor hebben de aangesloten gemeenten een hogere bijdrage ontvangen. Ook heeft Gorinchem een extra bijdrage ontvangen voor de huisvesting van kwetsbare groepen (HKG).
		190 V	Vanuit de centrumgemeente is voor Beschermd Wonen € 190.000 meer ontvangen
TV681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	78 V	78 V	In 2024 heeft met twee subsidepartijen een verrekening plaatsgevonden van te hoog vastgestelde subsidies in 2023.
Reserve Sociaal Domein			Het positief saldo van programma 7 wordt voor een belangrijk deel bepaald door het positief resultaat op de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Aan de Kleine Schelluinse Kade is in 2024 een opvanglocatie gevestigd. Op termijn zal deze locatie weer in oorspronkelijke staat moeten worden gebracht. Dat geldt mogelijk ook voor andere opvanglocaties. Via bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 wordt voorgesteld om hiervoor een bedrag van € 1.000.00 te reserveren. Conform de afspraak de budgetten van het programma Sociaal Domein te verrekenen met de Reserve Sociaal Domein wordt voorgesteld om het restant van € 4,3 mln. via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Uitbreiding en verbouwing Elzenhof	50	0	0	0	50	V	Nee
Totaal lasten	**50**	**0**	**0**	**0**	**50**	**V**	
Totaal investeringen	**50**	**0**	**0**	**0**	**50**	**V**	

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Bliek in actie	18
De sociale basis	78
Slachtofferhulp Nederland	14
Stichting RADAR	14
Antes Zorg B.V.	108
St. Chris en Voorkom!	5
Ouderenbeleid	18
Platform gehandicapten	5
Odensehuis	29
St.ChillAut Leerdam	4
De Zonnebloem	3
St. Samen Eén	14
St. Stalkaarsen	4
Humanitas	161
St. Boukie	110
van Andel Spruijt Natuurcentrum	15
St. Rozenobel	33
St. Behoud de Bogerd	10
St. Fluxus	16
St. Jeugdhaven Gorcum	45
Gorinchemse Zeeverkenners	10
St. Scouting A.P.V.	10
Jong JGZ	91
St. Klussendienst Ouderen	142
Leger des Heils	26
Stichting Munio	5
Mee Vivenz	65
Telefoonkring Gorinchem	1
St.Atelier Gorinchem	5
Seniorencafé	3
Hospice-vtz Gorinchem & omstreken	18
ASVZ Zuid-West	14
St. Syndion	14
Zorgbelang Inclusief	10

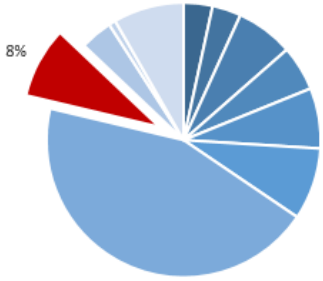
Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
St.Philadelphia Zorg	10
St. Adviesgroep WMO	4
St. MEE Plus	73
St. de Gezel	78
St. de Inspiratiecompagnie	87
Stichting Jeugdteams Zuid-Holland Zuid	113
Yulius	258
	1.741

2.7.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR AVRES

2.8 Programma 8 Duurzaamheid

Lasten (100% = totale rekening)

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
7.2	Riolering	Mark de Boer
7.3	Afval	Mark de Boer
7.4	Milieubeheer	Mark de Boer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Fatih Polatli

2.8.1 Wat hebben we bereikt met het programma Duurzaamheid?

Doel

Uit het collegeprogramma:
We zetten ons maximaal in voor het realiseren van onze en regionale klimaatambities. Dit is belangrijk voor ons allemaal. We zetten onze schouders eronder en werken zowel aan de energietransitie als aan het verminderen van CO2-uitstoot. We vinden het belangrijk om dat te doen met draagvlak in de samenleving. Daarom willen we de lusten en lasten eerlijk verdelen. De acties die we inzetten zijn breed. We werken aan energiezuinig wonen en duurzame opwek van energie, zoveel mogelijk in lokaal eigendom. We betrekken inwoners en bedrijven om zo samen te werken aan een toekomstbestendige, duurzame stad.

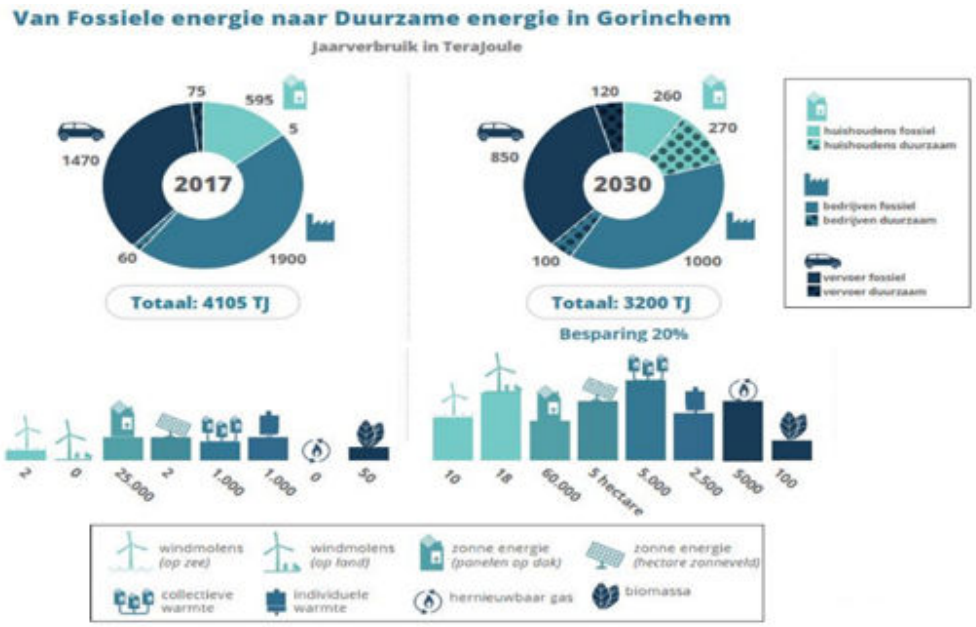
We gaan door het met invoeren van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid. Daarmee houden we grip op de lokale lasten en voorkomen we een forse stijging van afvalstoffenheffing. Het betekent dat we allemaal aan de slag moeten om onder de 100 kg restafval per persoon te komen. Ook maken we een aanpak om bijplaatsingen naast de afvalcontainers te voorkomen. Samen met bedrijven en inwoners verbeteren we de luchtkwaliteit en werken we aan een schone lucht. Het zorgt voor een fijne woonomgeving.

Maatschappelijke vraagstukken houden zich niet aan grenzen van gemeenten. Ze zijn gemeente overstijgend en vragen daarom om een stevige samenwerking. Daar zetten we vol op in. We versterken onze relaties in de regio en de verschillende overheden. We doen dat niet alleen, maar ook samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke partners in onze stad. We werken onze regionale strategie uit, om zichtbaar te maken waar we op welke regionale schaal aan werken.

Maatschappelijke effecten

Indicator (x=onbekend)	B/F	Gerealiseerd	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Omvang huishoudelijk restafval	B	Kg/inwoner	PI	240	226	212	180	133
Hernieuwbare elektriciteit	B	%	PI	8	11	x	13	N.N.B.

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	De invoering van Diftar werpt duidelijk vruchten af. Een aantal jaren geleden, bij de besluitvorming over het nieuwe afvalbeleid, was er sprake van 221 kilo restafval. Uit de cijfers van 2024 blijkt dat het aantal restafvalkilo's drastisch is afgenomen en wel naar 133 kilo per inwoner. Met z'n allen zijn we op de goede weg naar onze doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner in 2025.

2.8.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Duurzaamheid							
1. We zetten in op een zo optimaal mogelijk windpark op Gorinchem-Noord, als alternatief voor Avelingen.							
2. Uitvoering RES 1.0							
4. We streven ernaar dat de omgeving (stad en regio) maximaal profiteert van nieuwe energieprojecten. Dat gaan we borgen in beleid.							
5. We brengen de knelpunten rondom en kansen van de energietransitie in beeld, zoals netcapaciteit, de verhouding tussen verduurzaming en ecologie en de mogelijkheden van energieopslag.							
6. We helpen bedrijven die aan de slag willen met waterstof. We ondersteunen een werkgroep met koplopers.							
7. We komen met een lokale aanpak energiebesparing met de nadruk op bewustwording rondom energiegebruik en isolatiemaatregelen. We sluiten ons hiervoor aan bij het landelijke isolatieprogramma.	RIB						
8. We stellen een Warmteprogramma op. Uiterlijk 2026 willen we deze gereed hebben. En werken die nader uit in uitvoeringsplannen per wijk.							
9. We sluiten het stadhuis aan op het warmtenet.							
10. We werken toe naar en uitbreiding van het warmtenet in fase 2, mede ondersteund vanuit het nationaal Groeifonds.							
11. Samen met de Omgevingsdienst voeren we toezicht en handhaving uit op de verduurzamingsplicht van bedrijven, zoals het voldoen aan energielabel C.							
Milieu							
1. We zetten de invoering van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid door. Daarvoor zetten we de volgende stappen:							
1f. We voeren het recycletarief in.							
2. We zetten extra in op communicatie en voorlichting over het nieuwe afvalsysteem.							
3. We zetten extra in op het voorkomen van bijplaatsingen en focussen ons op de hotspots.							
4. We werken aan een circulaire economie en geven zelf het goede voorbeeld. Door in te zetten op circulair inkopen, een circulair afvalsysteem en meer aandacht voor circulariteit in de bouw.							
5. We stellen samen met de Omgevingsdienst beleid op voor externe veiligheid.							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
6. In de omgevingsvisie en (later in) het omgevingsplan nemen we afspraken op over een betere luchtkwaliteit.	RB						

2.8.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV72 Riolering	3.396	3.345	3.465	3.922	457 N
TV73 Afval	6.205	5.604	6.170	5.846	324 V
TV74 Milieubeheer	2.868	2.543	5.757	4.199	1.558 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	465	480	503	524	21 N
Lasten Duurzaamheid	**12.934**	**11.972**	**15.895**	**14.490**	**1.405 V**
TV72 Riolering	3.934	3.909	3.909	4.368	459 V
TV73 Afval	5.839	5.934	5.978	5.896	83 N
TV74 Milieubeheer	888	698	2.955	1.403	1.552 N
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	331	517	567	375	192 N
Baten Duurzaamheid	**10.991**	**11.058**	**13.409**	**12.042**	**1.367 N**
Totaal saldo van baten en lasten	-1.943	-915	-2.486	-2.448	38 V
Stortingen reserves	364	243	243	243	0 V
Onttrekkingen reserves	1.003	248	796	770	26 N
Resultaat	**-1.304**	**-909**	**-1.933**	**-1.921**	**12 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV72 Riolering	457 N	427 N	In 2024 is € 456.000 meer aan rioolbelasting ontvangen dan begroot, volledig uit niet-woningen. Na verrekening van extra kosten wordt € 427.000 extra gestort in de egalisatievoorziening riolering.. Op deze manier blijven middelen ontvangen uit rioolbelasting behouden voor uitgaven op het gebied van riolering.
TV73 Afval	324 V	300 V	Het nieuwe afvalstoffenbeleid leidt tot een lager en beter gescheiden aanbod van afval en tot een afname van het afvaltoerisme richting Gorinchem. Dit leidt per saldo tot lagere verwerkingslasten van € 300.000.
		84 N	O.a. door stelselmatig bijplaatsen van afval en verpakkingsmaterialen in 2024 heeft Waardlanden substantieel meer afvalrondes moeten rijden. Dit heeft geleid tot extra kosten van € 84.000.
		61 V	Door een terug ontvangen subsidie voor zwerfafval van Waardlanden van € 65.000 zijn de kosten voor het legen van de prullenbakken € 61.000 lager dan geraamd.
		44 V	De specifieke uitkering circulaire ambachtscentra om vanuit de transitieagenda Consumptiegoederen in 2030 een landelijk dekkend netwerk te hebben van circulaire ambachtscentra zijn niet volledig besteed en gaan terug naar het Rijk. Zie ook baten.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
TV74 Milieubeheer	1.558 V	533 V	Voor de aanpak van energiearmoede zijn middelen ontvangen die nog niet volledig zijn benut. Hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 533.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		384 V	Voor het nationaal isolatieprogramma zijn middelen ontvangen die nog niet volledig besteed zijn. Hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 384.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		269 V	Dit betreft middelen voor Klimaatadaptatie die nog niet volledig benut zijn. Ook hier staat aan de batenkant een nadeel tegenover van € 269.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		349 V	Dit betreft resterende middelen van de Klimaatgelden. Aan de batenkant staat hier een nadeel tegenover van € 349.000 op TV74 omdat deze middelen worden meegenomen naar 2025.
		64 N	Het aantal vergunningen waarvoor OZHZ-diensten heeft moeten verlenen was groter dan verwacht. Dit leverde een nadeel op van € 64.000.
		47 V	Dit voordeel is ontstaan door het niet volledig benutten van het budget energietransitie woningen. Dit budget was ter beschikking gesteld uit de reserve duurzaamheid. Hierdoor zal de onttrekking lager zijn dan begroot.
Baten			
TV72 Riolering	459 V	456 V	Zie toelichting lasten TV72 € 427.000 N.
TV73 Afval	83 N	44 N	Het niet bestede restant van de middelen specifieke uitkering circulaire ambachtscentra wordt gerestitueerd aan het Rijk. Zie ook lasten.
		39 N	De baten uit de afvalstoffenheffing 2024 zijn € 39.000 lager dan geraamd.
TV74 Milieubeheer	1.552 N	1.535 N	Dit betreft de nadelen vanuit energiearmoede, het isolatieprogramma, klimaatadaptatie en de klimaatgelden zoals bij de lasten TV74 beschreven.
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	192 N	193 N	Van de ontvangsten uit begraafrechten betreft het grootste deel afkoopsommen. Deze afkoopsommen komen ten gunste van de voorziening en vallen verspreid over meerdere jaren vrij. Het deel afkoopsommen was hoger dan verwacht waardoor er een nadeel is ten opzichte van de begroting.
Onttrekkingen reserves	52 N	47 N	Er is minder onttrokken aan de reserve duurzaamheid als gevolg van het budget energietransitie woningen.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	V	Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	V	Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	V	Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000	V	Nee
Beschoeiing de Wetering Dalem	243	0	33	33	210	V	Nee
Watercapaciteit	75	17	57	74	1	V	Ja
Totaal lasten	**4.568**	**1.283**	**774**	**2.057**	**2.511**	**V**	
Baten							
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	N	Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	N	Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	N	Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000		Nee
Totaal baten	**4.250**	**1.266**	**684**	**1.950**	**2.300**	**N**	
Totaal investeringen	**318**	**17**	**90**	**107**	**211**	**V**	

GRP 2021, 2022, 2023 en 2024
Er is achterstand opgelopen in de uitvoering van het GRP 2021-2025. Het vervangingsbudget GRP 2021 kan gereed worden gemeld. De resterende budgetten 2022-2024 blijven beschikbaar en de werkzaamheden zullen later worden uitgevoerd.

Beschoeiing de Wetering Dalem
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Begin 2025 wordt het aanbesteed en in de loop van dat jaar uitgevoerd.

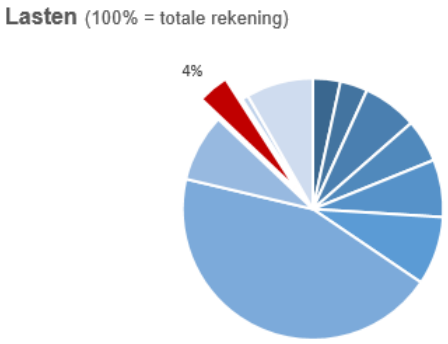
In de onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
EHBO	2
Antes Zorg	5
van Andel Spruijtcentrum	100
	107

2.8.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR DG&J
- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- GR Reinigingsdienst Waardlanden

2.9 Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
8.1	Ruimtelijke Ordening	Mark de Boer / Attie Mager
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	Marjo Molengraaf
8.3	Wonen en bouwen	Eva Dansen

2.9.1 Wat hebben we bereikt met het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing?

Doel

Uit het collegeprogramma:
We ontwikkelen Gorinchem met oog op de toekomst. We doen dat met behulp van onze nieuwe omgevingsvisie. Daarin maken we afspraken hoe we met onze ruimte om gaan. Met de invoering van de Omgevingswet leggen we ook vast hoe we hier met de stad en onze partners in samenwerken. Als we bouwen of de stad onderhouden gebeurt dat klimaatbewust en toekomstgericht. Je ziet dat de stad groener wordt en dat er ruimte is voor biodiversiteit. Maar het betekent ook dat we de aanpak van vandaag zoveel mogelijk rekening houden met de ruimtevraag of ontwikkelingen die we op ons af zien komen. Denk hierbij niet alleen aan ruimte voor groen maar ook ontwikkelingen als nieuwe ruimtevragers: uitbreiding energienetwerk, nieuwe vormen van energie, een warmtenet of elektrisch vervoer.

De ruimte in onze stad is schaars. Tegelijkertijd hebben we genoeg ambities om ruimte te ontwikkelen voor wonen en werken in onze stad. We willen en moeten slim met de ruimte om gaan. We realiseren het bedrijventerrein Groote Haar. Hier ontwikkelen we een plaats waar bedrijven zich kunnen vestigen. Om ruimte te krijgen om meer woningen te bouwen, veranderen we het bedrijvengebied aan de Arkelsedijk, het Stationsgebied en de Schelluinsestraat naar een gebied waar ook woningen kunnen worden gerealiseerd. De verschillende projecten zijn afhankelijk van elkaar. Daarom zorgen we voor een goede routekaart: wanneer gaan we wat waar doen. De routekaart biedt een slimme aanpak met een realistische planning. Dit noemen we ook wel stedelijk programmeren. We werken daarin samen met inwoners en ondernemers en met onze regio. We ontwikkelen tenslotte niet alleen voor onze eigen stad, maar doen dat in relatie met onze omgeving.

We werken aan een woning voor iedereen en aan een stad waar het prettig wonen is. Het betekent dat we woningen willen voor al onze inwoners, die allemaal verschillende woonbehoeften hebben. Van betaalbare woningen tot woningen in het duurdere segment. We houden daarbij rekening met de meest kwetsbare

inwoners. Om dit te realiseren zetten we stevig in op doorstroming op de woningmarkt, met aandacht voor doelgroepen als ouderen en jongeren. Daarbij willen we diversiteit in woningen om vitale en krachtige wijken te realiseren. We werken met Poort6, ontwikkelaars en initiatiefnemers samen aan de uitbreidingsopgave, de beschikbaarheid van woningen en de betaalbaarheid van deze huizen.

Ook werken we aan het verduurzamen van de woningen. Ook in de buitenruimte werken we vanuit de doelstellingen van duurzaamheid. We richten ons op de toekomst en daarbij een aanpak die bijdraagt aan ons klimaat. De kwaliteit van de buitenruimte houden we op niveau. Zodat onze stad schoon, heel en veilig is en toegankelijk is, ook voor mensen met een mobiliteitsbeperking. We willen de grootste irritaties van inwoners aanpakken. Hierbij zoeken we ook naar het vernieuwen en verbeteren van de aanpak; wijkgericht, slimmer (digitaal en datagedreven) en duurzamer. We laten de inwoners (weer) trots zijn op onze stad omdat het prettig is om hier te wonen en te verblijven.

Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Soort	2021	2022	2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
Gemiddelde WOZ-waarde	B	€ x 1000	PI	243	261	312	324	345
Nieuw gebouwde woningen	B	Aantal per 1.000 woningen	PI	10	11	9	11,2	13
Demografische druk	B	%	PI	68	68	68	67,9	69
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	B	in €	PI	696	797	880	868	878
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	B	in €	PI	801	905	995	985	1.009

2.9.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Ruimtelijke ordening							
1. We maken een ruimtelijke visie voor Gorinchem, een zogeheten omgevingsvisie. Er komt al snel een eerste visie, die we deze periode verder door ontwikkelen.							
2. We stellen een lokale klimaatadaptatiestrategie op en nemen concrete maatregelen tegen hittestress, droogte en wateroverlast.							
3. We willen de biodiversiteit versterken en stellen daarom een stadsecoloog aan die ons gaat adviseren.							
4. We gaan duurzaamheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit en waterveiligheid beter borgen in de ruimtelijke ontwikkeling. We starten met een toetsingskader.	RB						
5. We gaan extra bomen planten. We streven naar een toename van 1% van het aantal bomen per jaar. Dat zijn ongeveer 180 bomen per jaar. Zo leveren we een substantiële bijdrage aan het terugdringen van onze CO2-uitstoot.							
6. We anticiperen op de toekomstige ruimtevraag voor de energietransitie en komen hiervoor met een plan van aanpak.		CB					
7. Participatie is onder de Omgevingswet een verantwoordelijkheid van de bouwer/ontwikkelaar. We verplichten die participatie en verbinden hier heldere voorwaarden aan.							
Stedelijke ontwikkeling							
1. We gaan stedelijk programmeren: We maken een plan op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van onze stad, waarin zichtbaar wordt welke ontwikkeling wanneer en waar plaatsvindt en welke rol de gemeente daar in heeft. Ontwikkelingen zoals de Arkelsedijk, het Stationsgebied, Linge II Zuid en de Schelluinsestraat krijgen hierin een plek, zodat duidelijkheid ontstaat over wanneer wat gaat gebeuren in deze gebieden. Hiervoor maken we eerst een vlekkenplan met wat waar gaat gebeuren. De planning hiervan heeft een relatie met de planning van het opstellen van de omgevingsvisie.	RB						
10. Samen met de Omgevingsdienst voeren we toezicht en handhaving uit op de verduurzamingsplicht van bedrijven, zoals het voldoen aan energielabel C.							
2. We realiseren de openbare ruimte en infrastructuur op het nieuwe bedrijventerrein Groote Haar.							
3. We stellen een actueel ambitiedocument op voor Groote Haar, met aandacht voor economie en duurzaamheid en aandacht voor de ‘schuifruimte’ om op andere plekken in de stad woningen te kunnen (her)ontwikkelen.							
4. We stellen een nieuw uitgiftebeleid en -protocol op voor de verkoop van grond op Groote Haar.							
5. We zetten in op (her)ontwikkeling van de Schelluinsestraat om zo bedrijven te laten groeien en in de toekomst in een deel van het gebied wonen mogelijk te maken. Vanuit de ondertekende samenwerkingsovereenkomst met vastgoedeigenaar en ontwikkelaar CTP werken wij naar een masterplan voor dit gebied.							

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
Wonen en volkshuisvesting							
1. We zetten de starterslening voort.	●	●	●	●	●	●	●
2. We doen een voorstel voor de inzet van instrumenten op de woningmarkt.	●	●	●	●	●	●	●
3. We zetten in het kader van de Nationale Woon- en bouwagenda en de Regionale Realisatieagenda in op het versnellen van de woningbouw, de betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen en op doorstroming. Onderdeel hiervan wordt om naar verwachting voor 1 januari 2026 (verplicht) een volkshuisvestingprogramma op te stellen.	●	●	●	●	●	●	●
4. We stellen een woon-zorgvisie op.	●	●	●	●	●	●	●
5. We geven invulling aan de nieuwe taken en bevoegdheden naar aanleiding van de invoering van de Wet Goed Verhuurderschap.	●	●	●	●	●	●	●
6. We werken met Poort6 en HP6 aan het uitvoeren van de prestatieafspraken en maken jaarlijks een nieuwe jaarschijf met afspraken voor dat jaar.	●	●	●	●	●	●	●
7. We bieden medewerking aan de meerjarige afspraken ‘woonproducten psychisch kwetsbare doelgroepen’ in de regionale Agenda Huisvesting Kwetsbare Groepen 2023-2030. Onderdeel daarvan is het uitvoeren in 2023 van een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een Skaeve Huse-woonlocatie in Gorinchem.	●	●	●	●	●	●	●
8. We herzien de urgentieverordening Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.	●	●	●	●	●	●	●
9. We stimuleren inwoners hun woning te verduurzamen, door middel van campagnes, energiebesparingsacties en de inzet van energiecoaches.	●	●	●	●	●	●	●
Leefbaarheid en buitenruimte							
1. We gaan aan de slag met de benodigde onderhoudsinhaalslag voor verhardingen zoals fiets- en voetpaden, zodat onze stad schoon, heel en veilig is.	●	●	●	●	●	●	●
2. We introduceren een stadsconciërge voor een frisse, schone en gastvrije stad, die de grootste irritaties direct kan oppakken.	●	●	●	●	●	●	●
3. We vervangen onze buitenverlichting met LED-lampen, zo verminderen we het energieverbruik met 78% en nemen onderhoudskosten af. Dit doen we gebiedsgewijs.	●	●	●	●	●	●	●
5. We werken met partners aan oplossingen om het plaatsen van oplaadvoorzieningen in de openbare ruimte te versnellen. Daarnaast actualiseren we het laadpalenbeleid, waarbij we kijken naar de gehele opgave op gebied van laadinfrastructuur en onderzoeken we hoe we willen omgaan met voorzieningen voor snel laden en verlengde private aansluitingen.	●	●	●	●	●	●	●
6. We vernieuwen elk jaar een wijk op het gebied van speeltuinen en spelen, in samenwerking met bewoners en met aandacht voor vernieuwing en verduurzaming.	●	●	●	●	●	●	●
7. We gaan, in samenwerking met Waardlanden, alledaagse ergernissen tegen door uitvoering te geven aan de prioriteiten van het Vergunningverlening-, toezicht-, en handhavingsbeleid (VTH-beleid). We herzien het VTH-beleid en stellen een nieuw beleid op.	●	●	●	●	●	●	●

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
8. We stellen de Woelse Waard open voor onze inwoners en maken met de betrokken Rijkspartners en eigenaren goede beheerafspraken.							
9. We zorgen in overleg met buurtbewoners de komende jaren voor extra ontmoetings bankjes in de openbare ruimte.							
10. We stellen een plan van aanpak voor dierenwelzijn op.		CB					
Raadsagenda							
Starterswoningen.		RB					

Nr.	Toelichting voortgang
Stedelijke ontwikkeling	
1.	Het stedelijk programmeren is door het wegvallen van cruciale personele bezetting voorlopig “on hold” gezet.
Raadsagenda	
Starterswoningen	De planning is vertraagd, mede door uitloop van het woonbehoefteonderzoek en uitval van capaciteit op wonen. De eerste helft van 2025 is een voorstel voor de starterslening aan de raad aangeboden. Daarna gaan we met de raad in gesprek over de resultaten van het onderzoek naar (mogelijkheden voor) starters op de woningmarkt

2.9.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV81 Ruimtelijke Ordening	1.251	1.399	1.423	1.494	71 N
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	2.108	578	1.706	2.084	378 N
TV83 Wonen en bouwen	2.959	2.567	3.119	2.982	136 V
Lasten VROSV	**6.317**	**4.544**	**6.247**	**6.560**	**313 N**
TV81 Ruimtelijke Ordening	163	9	54	86	32 V
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	2.555	1.064	2.062	2.703	641 V
TV83 Wonen en bouwen	2.391	1.346	2.287	2.657	370 V
Baten VROSV	**5.109**	**2.418**	**4.402**	**5.445**	**1.043 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-1.208	-2.126	-1.844	-1.114	730 V
Stortingen reserves	1.077	783	624	589	35 V
Onttrekkingen reserves	135	209	200	191	9 N
Resultaat	**-2.151**	**-2.700**	**-2.268**	**-1.513**	**756 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV81 Ruimtelijke Ordening	71 N	47 N	Dit wordt veroorzaakt door een overbesteding van het budget Stedelijke Vernieuwing.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	378 N + 641 V = 263 V	331 V	Uitgaven in de grondexploitatie beïnvloeden de boekwaarde van de grondexploitatie. Daarom wordt de toelichting geschreven op basis van het saldo van baten en lasten. Dit betreft een winstneming voor Lingewijk Noord
		45 N	Dit betreft extra lasten uit hoofde van projectontwikkeling Lingeoevers.
TV83 Wonen en bouwen	136 V	93 V	Dit betreft een onderbesteding van het budget volkshuisvestingsbeleid
Baten			
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	378 N + 641 V = 263 V		Zie toelichting lasten TV82
TV83 Wonen en Bouwen	370 V	212 V	De leges van bouwvergunningen hebben € 212.000 meer opgeleverd dan begroot.
		69 V	De opbrengsten van welstandstoetsingen zijn € 69.000 hoger uitgekomen dan begroot.
		49 V	Op het budget woning exploitatie was een bijdrage van € 49.000 begroot voor afkoop pachtrecht. Deze last was al verwerkt in 2023.

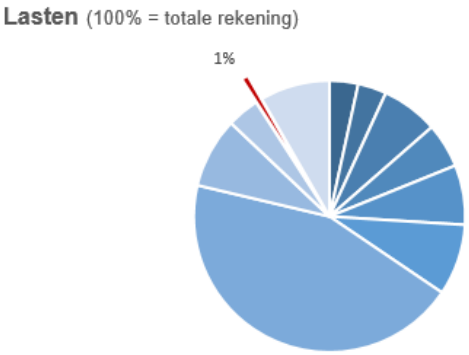
In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	0	0	0	60	V	Nee
Inrichting terrein Bullekeslaan 5	286	35	251	286	0		Ja
grond Buys Ballot van grex Oost II	1.730	0	1.730	1.730	0		Ja
Totaal lasten	**2.076**	**35**	**1.981**	**2.016**	**60**	**V**	
Baten							
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	0	0	0	60	N	Nee
Totaal baten	**60**	**0**	**0**	**0**	**60**	N	
Totaal investeringen	**2.016**	**35**	**1.981**	**2.016**	**0**		

2.9.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
- Hoog Dalem C.V.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.11	Resultaat van de rekening baten & lasten	Marjo Molengraaf
0.5	Treasury	Marjo Molengraaf
0.61	OZB woningen	Marjo Molengraaf
0.62	OZB- niet woningen	Marjo Molengraaf
0.63	Parkeerbelasting	Marjo Molengraaf
0.64	Belasting Overig	Marjo Molengraaf
0.7	Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	Marjo Molengraaf
0.8	Overige baten en lasten	Marjo Molengraaf

Doel

Uit het collegeprogramma:
We vinden het belangrijk dat onze gemeente financieel gezond is en blijft. We voeren daarom een financieel solide beleid, om onze begroting reëel en structureel sluitend te houden. We houden de lastendruk beperkt, met oog voor de draagkracht van inwoners. We houden vast aan het afgesproken investeringsplafond. Dat doen we niet als doel op zichzelf. Het investeringsplafond zorgt ervoor dat we de lasten van onze gemeente beheersbaar houden. Door het investeringsplafond bouwen we namelijk op termijn onze gemeentelijke schulden af. En daardoor kunnen we de rentelasten die we moeten betalen dragen. We komen met voorstellen hoe we kunnen sparen voor toekomstige investeringen. Daarbij werken we nauw samen met de gemeenteraad en helpen de raad om meer inzicht te krijgen in de gemeentefinanciën.

Concrete voornemens

Actie (planning)	2024	2025	2026	2027	Inhoud	Planning	Budget
2. We toetsen elk investeringsvoorstel aan de ingezette lijn van schuldenafbouw, in het bijzonder in de Perspectiefnota.							
3. We gaan met de gemeenteraad in gesprek over de wenselijkheid en de planning van investeringen.							
4. We gaan op informele wijze in gesprek met de gemeenteraad over welke informatie de raad nodig heeft om zijn kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen.	RB						

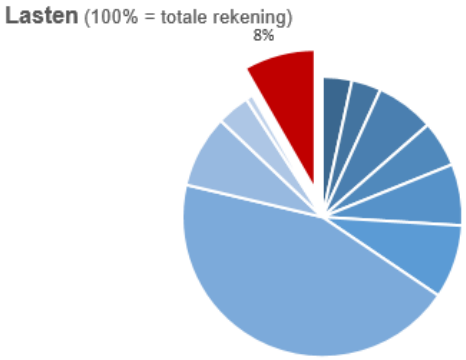
2.10.1 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV011 Resultaat van de rekening baten & lasten	7.923	0	0	0	0 V
TV05 Treasury	-462	-211	-450	-531	81 V
TV061 OZB woningen	369	295	548	607	59 N
TV062 OZB- niet woningen	106	104	104	101	3 V
TV063 Parkeerbelasting	227	290	290	292	2 N
TV064 Belasting Overig	231	332	624	598	26 V
TV08 Overige baten en lasten	284	5	348	348	1 N
Lasten Overzicht algemene dekkingsmiddelen	**8.678**	**816**	**1.465**	**1.416**	**49 V**
TV05 Treasury	578	294	897	1.155	257 V
TV061 OZB woningen	4.802	5.315	5.815	5.842	27 V
TV062 OZB- niet woningen	5.287	5.739	5.739	6.035	296 V
TV063 Parkeerbelasting	1.768	1.915	1.956	1.922	34 N
TV064 Belasting Overig	203	218	218	171	47 N
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds	92.661	93.580	98.352	99.691	1.340 V
TV08 Overige baten en lasten	168	11	523	594	71 V
Baten Overzicht algemene dekkingsmiddelen	**105.469**	**107.072**	**113.499**	**115.410**	**1.911 V**
Totaal saldo van baten en lasten	96.791	106.256	112.035	113.994	1.960 V
Stortingen reserves	1.123	4.124	5.308	5.413	105 N
Onttrekkingen reserves	4.318	0	3.074	3.074	0 V
Resultaat	**99.986**	**102.132**	**109.800**	**111.655**	**1.855 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV05 Treasury	81 V	84 V	Dit voordeel ontstaat door een hogere vergoeding op de rekening-courant.
Baten			
TV05 Treasury	257 V	257 V	Dit voordeel komt voort uit hogere dividenduitkeringen van Stedin en de BNG..
TV062 OZB-niet woningen	296 V	296 V	De uitkomsten van de herwaardering van de WOZ-waarden bleek hoger dan aanvankelijk ingeschat, waardoor de baten voor niet-woningen hoger zijn uitgevallen dan begroot.
TV07 Alg. uitkeringen en uitk. Gemeentefonds	1.340 V	749 V	Via de decembercirculaire 2024 zijn extra middelen ontvangen voor specifieke doeleinden en taken (zie het raadsvoorstel decembercirculaire 2024). Deze middelen zijn geoormerkt en voorgesteld wordt om deze hiervoor via de bestemming van het resultaat in 2025 beschikbaar te stellen.
		368 V	De algemene uitkering 2022 en 2023 is naar boven bijgesteld.
		223 V	Door aanpassingen van de maatstaven in de algemene uitkering is deze in 2024 hoger uitgekomen dan begroot.
TV08 Overige baten en lasten	71 V	49 V	Dit betreft een niet begrote opbrengst van de verkoop van een stuk grond. Hier staat een last tegenover van € 29.000 op TV08.

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Stortingen reserves	105 N	99 N	Dit betreft een hogere storting in de aflossingsreserve dan verwacht, als gevolg van het renteresultaat.

2.11 Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.4	Overhead	Attie Mager / Marjo Molengraaf

2.11.1 Wat heeft dit gekost?

Overhead

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV04 Overhead	14.216	14.843	15.980	14.386	1.595 V
Lasten Overzicht overhead	**14.216**	**14.843**	**15.980**	**14.386**	**1.595 V**
TV04 Overhead	653	408	511	664	153 V
Baten Overzicht overhead	**653**	**408**	**511**	**664**	**153 V**
Totaal saldo van baten en lasten	-13.563	-14.435	-15.469	-13.722	1.747 V
Stortingen reserves	125	0	42	42	0 V
Onttrekkingen reserves	233	15	90	90	0 V
Resultaat	**-13.456**	**-14.420**	**-15.421**	**-13.674**	**1.747 V**

Taakveld (bedrag x € 1.000)	Verschil tussen begroting na wijziging en jaarrekening	Verdeling bedrag	Toelichting
Lasten			
TV04 Overhead	1.595 V	704 V	Door het niet of later invullen van vacatures is er een voordeel ontstaan op de post salariskosten.
		180 V	Het budget voor de organisatieontwikkeling is niet volledig benut.
		86 N	Dit betreft een extra bijdrage aan de verlofvoorziening, omdat er meer uren door de medewerkers zijn gespaard.
		56 N	Er is een voorziening gevormd m.b.t. de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU). Dit betreft een bijdrage aan de voorziening RVU, omdat één medewerker gebruik heeft gemaakt van deze regeling.
		409 V	Na een lange voorbereidingsfase heeft halverwege 2024 de daadwerkelijke start van het project BRP plaatsgevonden. Het inregelen van ambtelijke capaciteit heeft extra tijd in beslag genomen, hierbij valt te denken aan opleiden, werven en aanwijzen. Aangezien het project BRP nog niet volledig is gerealiseerd in 2024 wordt de raad voorgesteld om het resterende bedrag van € 409.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit project verder uit te voeren.
		160 V	De middelen die ter beschikking zijn gesteld voor het E-depot zijn nog niet volledig benut. De raad zal worden voorgesteld € 160.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025.
		234 V	De middelen die zijn ontvangen voor de Wet Open Overheid (WOO) zijn nog niet volledig benut. De raad zal worden voorgesteld € 234.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 beschikbaar te stellen in 2025 om dit plan re realiseren.
		60 V	De kosten voor onderhoud software en hardware, consultancy en inschakeling van specialisten op het gebied van automatisering zijn € 60.000 lager dan geraamd.
Baten			
TV04 Overhead	153 V	73 V	Dit wordt veroorzaakt door de vergoedingen voor het uitlenen of detacheren van personeel.
		67 V	Het bedrijfsrestaurant heeft hogere opbrengsten behaald dan verwacht.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Communicatie 2019	65	43	18	61	4	V	Ja
Hard en software 2024	396	80	210	290	106	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2021	121	36		36	85	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2022	112	0		0	112	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2023	179	0		0	179	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2024	34	0		0	34	V	Nee
Warmtenet stadhuis	1.142	171	72	243	899	V	Nee
Totaal lasten	**2.049**	**330**	**300**	**630**	**1.419**	**V**	
Totaal investeringen	2.049	330	300	630	1.419	**V**	

Hard en software 2024
Van het vervangingsbudget voor hard- en software 2024 van € 396.000 voor 2024 resteert nog € 105.000, o.a. omdat de vervanging van de telefoons en de telefonievoorzieningen vertraging heeft opgelopen. Ook worden de SaaS (Software as a Service) voorzieningen eerst verder verkend, waarbij de gebruikers via internet verbindingen kunnen maken met toepassingen in de Cloud.

Vervangingsplan inventaris 2022/2023
Deze investeringsbudgetten zijn nog niet volledig uitgegeven, omdat de aansluiting op het warmtenet gevolgen zal hebben voor de inrichting van het Stadhuis.

Warmtenet stadhuis
De aanbesteding van de Warmtenet is onlangs gegund. In 2025 wordt de aansluiting gerealiseerd.

Vennootschapsbelasting

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
Lasten Overzicht heffing vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Baten Overzicht heffing vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0 V
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**

Onvoorzien

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar-rekening 2023	Begroting primitief 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaar-rekening 2024	Verschil
TV99 Onvoorzien	0	100	0	0	0 V
Lasten Overzicht onvoorzien	**0**	**100**	**0**	**0**	**0 V**
Baten Overzicht onvoorzien	**0**	**0**	**0**	**0**	**0 V**
Totaal saldo van baten en lasten	0	-100	0	0	0 V
Stortingen reserves	0	0	0	0	0 V
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0 V
Resultaat	**0**	**-100**	**0**	**0**	**0 V**

Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2024
Jaarverslag: Paragrafen

3 Jaarverslag: Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.1.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Gorinchem toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die zij loopt, op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:
1. De beschikbare weerstandscapaciteit: alle middelen en mogelijkheden om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen.
2. De benodigde weerstandscapaciteit: alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (zoals voorzieningen) én die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

3.1.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel staat hoe de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 mln.)	Jaarrekening 2023	Begroting 2025	Begroting 2024 primitief	Jaarrekening 2024
Algemene reserve	28,4	30,5	29,6	30,5
Onbenutte belastingcapaciteit	1,8	1,1	1,1	1,1
Post onvoorzien	0,1	0,1	0,1	0,1
Meerjarige begrotingssaldi	-1,6	1,3	1,5	2,3
Totale weerstandscapaciteit	**28,7**	**32,9**	**32,3**	**33,9**

• De algemene reserve is met name als gevolg van de resultaatbestemming 2023 hoger dan de jaarrekening 2023.
• De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door een vergelijking te maken tussen de Gorinchemse OZB-tarieven en de "artikel-12-tarieven". Dit zijn de tarieven die een gemeente minimaal moet heffen om in aanmerking te komen voor financiële steun vanuit het Rijk (via het gemeentefonds). De onbenutte capaciteit wordt incidenteel meegenomen in de weerstandscapaciteit, omdat deze in de praktijk niet snel wordt ingezet. Door de extra verhoging van de OZB-tarieven is een deel van de onbenutte belastingcapaciteit benut.
• Ook de post onvoorzien, die ieder jaar in de begroting staat, wordt slechts incidenteel meegenomen in de weerstandscapaciteit. Er zal namelijk in het eerstvolgende jaar weer een nieuwe post voor onvoorziene zaken in de begroting worden opgenomen.
• De meerjarige begrotingssaldi betreft de optelling van de begrotingssaldi 2025 t/m 2028.
De meerjarige begrotingssaldi zorgen met name voor de verbetering in de totale weerstandscapaciteit. Bij de meerjarige begrotingssaldi wordt ervan uitgegaan dat de nieuwe taakstellingen uit de Begroting 2025 worden gerealiseerd. De omvang van deze taakstellingen (2025 t/m 2028) bedraagt € 1,8 mln.

Het verloop van de algemene reserve staat in onderstaande tabel. Het jaarrekeningresultaat 2024 is hierin nog niet meegenomen.

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)	2024
Stand 1-1-2024	**28.369**
Jaarrekeningrekeningresultaat 2023	7.923
Bestemming rekeningresultaat 2023	-6.037
Diverse mutaties	213
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	**30.468**

3.1.3 Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te berekenen, zijn allereerst de risico's geïdentificeerd. Vervolgens is gekeken naar de kans van optreden van het risico: zeer onwaarschijnlijk, onwaarschijnlijk, waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk. Deze kansen zijn uitgedrukt in procenten en vermenigvuldigd met de financiële grondslag voor de berekening van het risico (kolom bedrag). Als het risico meerjarige financiële effecten heeft, wordt het risico voor maximaal vier jaar meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Jaar 1 voor 100%, jaar 2 voor 75%, jaar 3 voor 50% en jaar 4 voor 25%. Dat betekent dat vanaf het jaar van optreden van een risico de gemeente maximaal vier jaar de tijd heeft om het financiële effect voor 100% in de begroting op te vangen.

In deze paragraaf staan eerst de risico's met een incidenteel financieel effect beschreven. Vervolgens vermelden we de risico's met een structureel financieel effect, als laatste duiden we de risico's waarvoor geen rekening wordt gehouden met een financieel effect voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit (bedragen x € 1 miljoen)	Begroting 2025	Kans	Bedrag	2025	2026	2027	2028	Jaarrekening 2024
Incidenteel financieel effect								
1. Gemeentelijke grondexploitaties	3,60		3,50					3,50
2. Waarborgen en garanties	2,88	12,5%	18,90					2,36
3. Uitgegeven geldleningen	0,09	12,5%	1,08					0,14
4. Bouwkostenstijgingen investeringen	2,75	62,5%	4,40					2,75
5 Co-financiering Regiodeal en WoningBouwImpuls	4,69	62,5%	7,50					4,69
Totaal Incidenteel	14,01		35,38					13,43
Structureel financieel effect								
7. Verbonden partijen	3,13	62,5%	2,00	1,25	0,94	0,63	0,31	3,13
8. Gemeentefonds, (normeringssystematiek)	1,57	62,5%	1,03	0,64	0,48	0,32	0,16	1,61
9. Leegstand panden	0,30	62,5%	0,19	0,12	0,09	0,06	0,03	0,30
10. Stijging rentekosten	2,43	62,5%		0,16	0,50	0,93	1,33	2,92
Totaal Structureel	7,42		3,22	2,17	2,01	1,93	1,83	7,95
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**21,42**		**38,60**	**2,17**	**2,01**	**1,93**	**1,83**	**21,38**

Risico's met een incidenteel financieel effect

1. Gemeentelijke grondexploitaties
De risico's rondom de gemeentelijke grondexploitaties zijn ingeschat op € 3,5 mln. Deze daling houdt met name verband met hogere opbrengsten. De risico's van de netcongestie zijn reeds verwerkt in de omvang van de voorziening. Omdat de risico's individueel gewogen zijn (conform de voorgeschreven methodiek), is er geen percentage opgenomen in de tabel.

2. Waarborgen en garanties
De gemeente Gorinchem staat voor circa € 18,9 mln. garant voor leningen van onder andere deelnemingen onderwijsinstellingen en verenigingen. Deze € 18,9 mln. is de basis voor de berekening van het risico. Van dit bedrag heeft € 6,5 mln. betrekking op Gevudo/HVC. Een verdere onderverdeling van deze garanties staat in de toelichting op de balans in de jaarrekening bij het onderdeel "Niet uit de balans blijkende verplichtingen". De kans dat de gemeente wordt aangesproken voor leningen van deze instanties is ingeschat als erg onwaarschijnlijk (12,5%).

3. Uitgegeven geldleningen
De gemeente Gorinchem heeft circa € 1.080.000 aan leningen verstrekt aan bijvoorbeeld stichtingen maar ook de startersleningen vallen onder dit risico. Deze € 1.080.000 vormt daarmee de financiële grondslag voor de berekening van het risico. Voor een onderverdeling van deze uitgegeven geldleningen verwijzen wij u naar de toelichting op de balans in de jaarrekening bij het onderdeel 'Overige langlopende leningen'. De kans dat één of meerdere van deze leningen niet terugbetaald kunnen worden, wordt ingeschat op erg onwaarschijnlijk (12,5%).

4. Bouwkostenstijging
Doordat de inflatie in een dalende trend zit is de bouwkostenstijging in 2024 uitgekomen op 2,9%. Dit ligt in lijn met de indexering van de investeringen (> € 1 mln.) in de Perspectiefnota 2025. In 2021 en 2022 was de inflatie echter hoger dan de indexering. Daarbij zijn ook niet alle investeringen geïndexeerd. Indien de CBS Bouwkosten wordt vergeleken met de doorgevoerde indexering zijn de investeringen voor zo'n 11% minder geïndexeerd. De komende jaren staan diverse investeringen op de agenda. De investeringen uit hoofde van de nieuwe Lingebrug Arkelsedijk/Spijksedijk bedragen bijvoorbeeld ruim € 22 mln. Het uitgangspunt voor dit risico wordt ingeschat op € 40 mln. Voor de investeringen wordt in het weerstandsvermogen dan ook rekening gehouden met een kostenstijging van 11% van € 40 mln. en daarmee bedraagt dit risico € 4,4 mln. Dit risico wordt nog steeds ingeschat op waarschijnlijk (62,5%).

5. Co-financiering van de Regiodeal en Woningbouwimpuls (WBI 6e tranche)
De nieuw gesloten Regiodeal vraagt ook een eigen bijdrage van de gemeente. Bij de verschillende projecten zijn ook verschillende partners betrokken. Hierdoor is de benodigde co-financiering nog niet vast te stellen. Vooralsnog wordt deze op basis van de projecten en het aantal partners ingeschat op € 0,5 mln. Voor de WBI bedraagt de maximale co-financiering € 7 mln. De totale co-financiering wordt nu ingeschat op € 7,5 mln. De kans op dit risico is ingeschat op waarschijnlijk (62,5%).

Risico's met een structureel financieel effect

6. Verbonden partijen
Gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Het aantal verbonden partijen en het financieel en inhoudelijk belang hiervan neemt de laatste jaren toe. In de paragraaf Verbonden partijen wordt nader ingegaan op deze verbonden partijen met bijvoorbeeld een beschrijving van het publiek belang en de risico's. Niet alle risico's die daar genoemd worden, zijn financieel vertaald. De begrotingen van de meeste

verbonden partijen worden in het eerste kwartaal van het jaar daarvoor opgesteld. De snel gestegen inflatie van de afgelopen jaren en de daarop volgende CAO-stijgingen is hierdoor niet altijd afdoende meegenomen in de begrotingen. De verwachting is dan ook dat een aantal verbonden partijen hiervoor een beroep zal doen op de gemeente. Als financiële grondslag voor de berekening van het risico hanteren wij een bedrag van € 2 mln. en schatten wij de kans in op waarschijnlijk (62,5%). In het risico zijn de partners in het Sociaal Domein niet meegenomen. Deze zijn meegenomen bij het risico Sociaal Domein.

7. Gemeentefonds
De hoogte van het Gemeentefonds heeft de afgelopen jaren een fluctuerend verloop gekend. Dit werd met name veroorzaakt door de algemene economische omstandigheden, het uitgangspunt van 'Samen de trap op, samen de trap af' en periodieke herijkingen van de maatstaven. Met ingang van 2023 is de verdeling van het gemeentefonds herzien. Het doel van deze herziening is een stabiel verdeelmodel dat zo goed mogelijk aansluit bij de kosten van gemeenten. Fluctuaties in het gemeentefonds zijn toch niet geheel uitgesloten, daarom wordt een risicobedrag opgenomen van € 1,03 mln. (1% van algemene uitkering) met een kans van 62,5%

8. Leegstand panden
In de begroting is ruim € 3 mln. aan huuropbrengsten geraamd. Bij de meeste verhuurde panden is sprake van een meerjarige verhuurovereenkomst en is het risico op leegstand beperkt. Bij enkele panden is het risico groter. Het bedrag voor de panden waar de gemeente risico loopt is ingeschat op € 190.000. Het risico is verlaagd in verband met het verwerken van de huurderving van Gebouw C in de begroting 2025. Het risico wordt ingeschat op waarschijnlijk (62,5%)

9. Stijging rentekosten
Voor de periode 2025 tot en met 2028 is een berekening gemaakt voor een rentestijging van 0,6% omdat de kapitaalmarktrente fors is gestegen als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen. Bij de begroting 2025 werd nog uitgegaan van 0,5%.

De effecten per jaarschijf zijn conform de methodiek opgenomen in het weerstandsvermogen voor in totaal € 2,92 mln. Bij deze 0,6% rentestijging zullen de structurele rentelasten vanaf 2029 € 1,1 mln. per jaar hoger zijn dan begroot. In de periode 2030 tot en met 2033 lopen nog leningen af die wellicht geherfinancierd moeten worden. Bij de huidige marktrente kan herfinanciering leiden tot hogere rentekosten. Bij een rente van 3,3% zal volledig herfinanciering op termijn leiden tot € 738.000 hogere rentelasten per jaar. Voor het herfinancieringsrisico is geen bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen omdat dit buiten de begrotingsperiode ligt. Daarnaast is er wellicht minder herfinanciering nodig als gevolg van de verkoopopbrengsten van Groote Haar. De kans op dit risico wordt ongewijzigd ingeschat op waarschijnlijk (62,5%)

Risico's waarvoor geen rekening wordt gehouden met een financieel effect voor het weerstandsvermogen

1. Sociaal Domein
Voor de reserve Sociaal Domein is bij de Perspectiefnota 2025 een bandbreedte bepaald van € 4,25 mln. als toereikend om specifieke (incidentele) risico's in het Sociaal Domein af te dekken. Daarom worden de risico's in het Sociaal Domein niet meegenomen in de berekening voor de benodigde weerstandscapaciteit. De financiële ontwikkelingen in het Sociaal Domein zijn niet zonder risico. Het kabinet onderkent dat de rijksmiddelen overall gesproken ontoereikend zijn voor de kosten die in het Sociaal Domein worden gemaakt.

Jeugdzorg
De kosten binnen de jeugdzorg blijven de laatste jaren stijgen. De jeugdzorg moet hervormd worden. Op 19 juni

2023 is de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 definitief vastgesteld. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Dit vraagt inzet van en samenwerking van veel partijen waaronder gemeenten en het Rijk.

Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (€ 1 miljard structureel vanaf 2027). De financiële afspraken van de Hervormingsagenda Jeugd (afbouw van extra middelen en oplopende besparingen), zijn in de gemeente Gorinchem conform Rijksbeleid opgenomen in de meerjarenbegroting. We veren mee met de ontwikkelingen van het Rijk.

Eind januari heeft de Deskundigencommissie zijn advies uitgebracht t.a.v. de Hervormingsagenda Jeugd.

De commissie van Ark is o.a. met de volgende aanbevelingen gekomen:

1. Afwegende de autonome ontwikkelingen en bij gebrek aan sturingsinformatie om tot een oordeel te kunnen komen over de mate waarin sprake is van een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet, adviseert de commissie Rijk en gemeenten om de ontstane verliezen over 2023 en 2024 in gezamenlijkheid op te vangen en beiden de helft van de verliezen voor hun rekening te nemen;
2. Het is niet wenselijk en niet haalbaar om de beoogde besparingen vanaf 2026, zoals opgenomen in het meerjarig financieel kader in de Hervormingsagenda Jeugd, te handhaven;
3. De commissie adviseert om voor de indexatie van het volume aan te sluiten bij de ontwikkeling van de verwachte reële groei van de totale netto zorguitgaven in de komende jaren. Voor 2025 bedraagt deze 4,7%;
4. De commissie roept gemeenten op om het aanvullende budget dat volgens het meerjarig financieel kader voor de jaren 2026 tot en met 2028 beschikbaar komt, te benutten ter versterking van de sociale basis.

Alle goede bedoelingen en inzet van zovelen ten spijt, heeft de commissie er onvoldoende vertrouwen in dat de huidige aanpak en voortgang van de Hervormingsagenda Jeugd en de financiële risicoverdeling die hierover is afgesproken tussen Rijk en gemeenten, tot de beoogde effecten gaat leiden. Doorgaan op dezelfde weg is niet voldoende om een goed werkend, beter beheersbaar en financieel houdbaar jeugdstelsel tot stand te brengen.

Of het advies van de commissie wordt overgenomen door het Rijk is nog niet bekend. Wij verwachten dat de meicirculaire 2025 ons meer duidelijkheid zal bieden

Wmo
We zien een toename van de zorgvraag als het gaat om Wmo voorzieningen. Dit heeft vooral te maken met een toenemende vergrijzing van onze inwoners. Deze trend zal zich de komende jaren naar verwachting verder doorzetten.

2. Waarborggaranties
De huidige boekwaarde van de totale garanties bedraagt circa € 822 mln. Hiervan bestaat circa € 803 mln. uit de garantstellingen door tussenkomst van waarborgfondsen. Dit zijn stichtingen die garant staan voor leningen die kredietverstrekkers zoals banken hebben uitstaan bij woningbouwcorporaties, welzijnsorganisaties, et cetera. De gemeente fungeert als achtervang voor het waarborgfonds. Het risico dat de gemeente wordt aangesproken als achtervang is nagenoeg nihil.

3 Situatie Oekraïne
Op dit moment is lastig in te schatten wat de impact van opvang van vluchtelingen zal zijn voor Gorinchem. In de voorjaarsnota is wel opgenomen dat de de uitgaven voor het Rijk in 2026 en 2027 met zo'n 25% per jaar afnemen.

4. Toenemende projectorganisatie en capaciteitsplanning
Het aantal projecten binnen de organisatie is de afgelopen jaren toegenomen. Dit zorgt voor een spanningsveld tussen het aantrekken van medewerkers en de tijdelijke beschikbaarheid van middelen uit hoofde van de projecten. Voor de korte termijn zijn de risico's beperkt maar zodra de voorraad aan projecten kleiner wordt kan dit negatieve impact hebben op het jaarrekeningresultaat als gevolg van onvoldoende dekking voor de personeelskosten. Het uitgangpunt is dat de organisatie inspeelt op een situatie waarin er minder dekking uit projecten voor personeelskosten komt. Daarom wordt voor dit risico geen bedrag opgenomen. Daarnaast is bij de begroting 2023 ruimte gemaakt voor het uitbreiden van de formatie gedurende een periode van 3 jaar (2023 t/m 2025). Wanneer de formatie niet tijdig of onvoldoende wordt afgebouwd of geen andere dekking van personeelskosten wordt gevonden, geeft dit een financieel nadeel. Er wordt van uitgegaan dat de organisatie op dit punt in control is. Daarom wordt voor dit risico geen bedrag opgenomen.

5. IHP
In de Perspectiefnota 2025-2028 is aangegeven dat er onvoldoende ruimte is voor het uitvoeren van IHP. Er wordt gezocht naar oplossingen zoals bijdragen van het Rijk en andere stakeholders. Dit vraagstuk blijft een uitdaging voor de financiële situatie.

6. Cultuurhuis
In november 2024 is raadsvoorstel Cultuurhuis De Nieuwe Doelen aangenomen. De komende periode zal een (financieel) passend beheer- en exploitatiemodel voor de dagelijkse gang van zaken van het Cultuurhuis worden uitgewerkt. Dit zal in samenwerking worden gedaan met culturele partijen uit de stad, met de overige partijen waar in de onderzoeksfase mee is gesproken en met de bibliotheek. Er wordt op dit moment geen rekening gehouden met een eventuele extra financiële bijdrage van de gemeente.

7. Mobiliteit
Voor de Mobiliteitsvisie worden jaarlijkse middelen gereserveerd vanuit de grondexploitaties. De grondexploitaties zitten in hun eindfase. Voor een Mobiliteitsvisie 2.0 zal dan ook een andere manier gevonden moeten worden om middelen te reserveren.

8.Taakstellingen
De afgelopen jaren zijn diverse taakstellingen opgenomen. Onderstaand ziet u een overzicht van de realisatie van de bestaande taakstellingen en een overzicht van de nog in te vullen bestaande taakstellingen. Het niet realiseren van deze taakstellingen kan effect hebben op het weerstandsvermogen. De hogere kosten van het sociaal team worden door gebruik van de IZA-middelen voor 3 jaar gedekt. De gewenste besparing op het MJOP Vastgoed wordt voor 2025 opgelost door het inzetten van de SPUK-Sport middelen. In september 2024 is de Hervormingsagenda Jeugd (lokaal) in de raad behandeld. De in het raadsvoorstel opgenomen wijzigingen zijn ook in onderstaand overzicht verwerkt.

Realisatie bestaande taakstellingen	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg Hervormingsagenda	445	1.844	1.945	1.945
Dekking hogere kosten sociaal team	489	489	489	
Besparing MJOP Vastgoed	247			
Efficiency Parkeerketen				
Taakstelling organisatie				

Nog te realiseren bestaande taakstellingen	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg Hervormingsagenda	0	0	0	0
Dekking hogere kosten sociaal team				489
Besparing MJOP Vastgoed		247	247	247
Efficiency Parkeerketen	100	100	100	100
Taakstelling organisatie	182	182	182	182
Totaal nog te realiseren bestaande taakstellingen	**282**	**529**	**529**	**1.018**

Nieuwe taakstellingen	2025	2026	2027	2028
Nog in te vullen taakstelling subsidies	44	143	309	309
Nog in te vullen taakstelling efficiency organisatie		175	200	225
Nog in te vullen taakstelling sociaal domein			178	168
Totaal nog te realiseren nieuwe taakstellingen	**44**	**318**	**687**	**702**

Kans waarvoor geen rekening wordt gehouden met een financieel effect voor het weerstandsvermogen

9. Dividendinkomsten
In de Perspectiefnota 2021-2024 is het dividend voor Stedin op nihil gesteld gezien de energietransitie en de daarvoor benodigde middelen. Het Rijk heeft inmiddels voor € 500 mln. een aandelenbelang genomen om Stedin te faciliteren bij het verwezenlijken van de energietransitie. Daarnaast lopen overleggen met provincies en gemeenten in het verzorgingsgebied van Stedin die nog geen aandeelhouder zijn om ook te participeren. De stabiliteit van Stedin is dan ook toegenomen waardoor de verwachting is dat dividenduitkeringen weer mogelijk zijn.

3.1.4 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (ook wel weerstandsratio) is de deling van de beschikbare weerstandscapaciteit door de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen	Ruim voldoende	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Prognose 31-12-2025
Weerstandsvermogen	1,4 ≤ x < 2,0	1,39	1,59	1,53
Weerstandsvermogen excl. Meerjarige saldi			1,48	1,42

Het weerstandsvermogen per 31-12-2024 komt uit op 1,59. Dit is binnen de gestelde bandbreedte van 1,4 tot 2. De verwachting is dat de weerstandsratio in 2025 ook binnen deze bandbreedte blijft.

3.1.5 Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de jaarrekening en/of de balans. Deze kengetallen kunnen behulpzaam zijn bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. Elk kengetal lichten we toe en vergelijken we met signaleringswaarden van de provincie Zuid-Holland. De provincie hanteert de volgende drie categorieën: minst risicovol, neutraal en meest risicovol. Wij benadrukken dat we voorzichtig moeten omgaan met conclusies trekken uit individuele kengetallen. De kengetallen moeten altijd in samenhang bekeken worden.

Netto schuldquote

	Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
A	Vaste schulden	77.534	149.445	175.159	187.370	186.793
B	Netto vlottende schuld	4.202	10.000	10.000	10.000	10.000
C	Overlopende passiva	32.128	10.287	10.180	10.357	9.030
D	Financiële vaste activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	3.709	4.209	4.198	4.198	4.198
E	Uitzettingen < 1 jaar	14.494	7.000	7.000	7.000	7.000
F	Liquide middelen	440	0	0	0	0
G	Overlopende activa	5.164	1.000	1.000	1.000	1.000
H	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	186.914	182.318	162.894	164.757	159.028
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**48%**	**86%**	**112%**	**119%**	**122%**
I	Financiële vaste activa (exclusief uitstaande leningen)	2.643	2.643	2.643	2.643	2.643
	Netto schuldquote (A+B+C-E-F-G-I)/H x 100%	**49%**	**87%**	**113%**	**120%**	**123%**
	Signaleringswaarde provincie: <90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal en >130% is meest risicovol					

De netto schuldquote is het totaal van de leningenportefeuille verminderd met de eigen middelen. Hierdoor ontstaat een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre de gemeente geld doorleent, is ook de netto schuldquote exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De lage netto schuldquote is met name veroorzaakt door de bestemming van de Eneco-gelden. De netto schuldquote neemt toe in de komende jaren, voornamelijk als gevolg van de geplande nieuwe investeringen. Deze leiden tot een toename van de schulden. De schuldquote bevindt zich met ingang van 2026 in de bandbreedte van de categorie neutraal. Deze ontwikkeling is in aanloop naar de Perspectiefnota 2021-2024 onderkend. Dit is mede de reden geweest dat er maatregelen zijn getroffen om de schuldpositie niet verder op te laten lopen. Op basis van de huidige keuzes, inzichten en prognoses zal de schuld na 2027 afnemen.

Solvabiliteitsratio

	Solvabiliteit (in procent)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	121.406	112.021	113.228	112.810	111.687
B	Balanstotaal	259.284	303.448	331.134	343.388	341.641
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**47%**	**37%**	**34%**	**33%**	**33%**
	Signaleringswaarde provincie: >50% is minst risicovol, 20-50% is neutraal en <20% is meest risicovol					

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de verhouding van het eigen vermogen tot het balanstotaal. Dit laat zien dat we op de lange termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. De dalende trend wordt met name veroorzaakt door de investeringsplanning en de daarmee verwachte stijging van het balanstotaal. Op basis van de signaleringswaarde is de solvabiliteitsratio neutraal.

Structurele exploitatieruimte

	Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
A	Totale structurele lasten	162.890	160.324	145.300	149.352	143.585
B	Totale structurele baten	173.831	166.357	148.347	151.063	145.781
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	24	24	24	24	24
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	**74**	25	75	75	50
E	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	186.914	197.278	167.967	167.183	160.711
	Structurele exploitatieruimte ((B-A) +(D-C))/E x 100%	**6%**	**3,1%**	**1,8%**	**1,1%**	**1,4%**
	Signaleringswaarde provincie: >0% is minst risicovol, = 0% is neutraal en <0% is meest risicovol					

Het kengetal structurele exploitatieruimte laat zien of de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. De signaleringswaarde structurele exploitatieruimte blijft positief.

Grondexploitatie

	Kengetal grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
A	Bouwgronden in exploitatie	52.020	54.214	61.664	63.291	58.329
B	Totale baten (exclusief mutaties reserves)	186.914	182.318	162.894	164.757	159.028
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	**28%**	**30%**	**38%**	**38%**	**37%**
	Signaleringswaarde provincie: <20% is minst risicovol, 20-35% is neutraal en >35% is meest risicovol					

Het kengetal grondexploitaties geeft de boekwaarde van grondexploitaties weer ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Dit kengetal geeft twee zaken weer. Allereerst is er een risico dat de gemeente bij verkoop van de gronden niet de gehele boekwaarde kan realiseren. Als tweede kan een hoge boekwaarde wel betekenen dat bij verkoop de opbrengsten (incidentele baten) gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld de leningenportefeuille af te bouwen. Op basis van de signaleringswaarde komt de signaalwaarde in de toekomst uit in de categorie meest risicovol. Dit wordt met name veroorzaakt door de grondexploitatie Groote Haar, waarvoor de investeringen eerst moeten worden gedaan, maar de inkomsten pas later (buiten dit meerjarenperspectief) gerealiseerd zullen worden.

Belastingcapaciteit

	Belastingcapaciteit (in euro's)	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	325	353	353	353	353
B	Rioolheffing voor een gezin	201	201	201	201	201
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	365	400	400	400	400
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	1
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	891	954	954	954	953
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (in jaar t -1)	944	994	994	994	994
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	**94%**	**96%**	**96%**	**96%**	**96%**
	Signaleringswaarde provincie: <95% is minst risicovol, 95-105% is neutraal en >105% is meest risicovol					

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 100%. De komende jaren ligt de belastingdruk rond het landelijk gemiddelde en is op basis van de signaleringswaarde neutraal.

Financiële kengetallen in perspectief

Kengetallen	Jaarstukken 2023	Jaarstukken 2024	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	55%	49%	111%	86%	112%	119%	122%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	55%	49%	112%	87%	113%	120%	123%
Solvabiliteitsratio	43%	47%	29%	37%	34%	33%	33%
Structurele exploitatieruimte	2,1%	5,9%	0,8%	3,1%	1,8%	1,1%	1,4%
Grondexploitatie	29%	28%	34%	30%	38%	38%	37%
Belastingcapaciteit	99%	94%	100%	96%	96%	96%	96%

Signaleringswaarde: groen is minst risicovol, oranje is neutraal en rood is meest risicovol

Kengetallen die op groen staan, beoordelen we als een gezonde situatie. Kengetallen die op rood staan, geven aanleiding tot zorgen en vragen dus nadere aandacht.
Vanaf 2026 neemt het aantal groene kengetallen af. Er is nog steeds een trend van oplopende schulden, daardoor afnemende solvabiliteit en een hoog geïnvesteerd vermogen in de grondexploitaties. Met de ingezette lijn bij de Perspectiefnota 2021 (op basis van gesprekken met de klankbordgroep Financiën) is ingegrepen om deze financiële trend in de hand te houden en de risico's te beperken.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.1 Inleiding

We maken voor de kapitaalgoederen onderscheid tussen vastgoed (paragraaf 3.2.3) en niet-vastgoed (paragraaf 3.2.4). Zo houden we aansluiting bij de verdeling die in de paragraaf Grondbeleid staat. We lichten de kapitaalgoederen en het bijbehorende onderhoud per categorie toe.

De kosten van het geplande groot onderhoud aan onze kapitaalgoederen worden uitgesmeerd over een periode van 20 jaar en jaarlijks verrekend met de onderhoudsvoorziening. Doel hiervan is het tegengaan van fluctuaties in de (meerjaren)begroting. Voor het kleine dagelijks en jaarlijks onderhoud zijn reguliere exploitatiebudgetten in de begroting opgenomen. Eventuele verschillen hierop vormen onderdeel van het jaarrekeningresultaat.

3.2.2 Vastgoed

De gemeente Gorinchem heeft vastgoed in eigendom. Hiermee kan zij sturen op gewenste maatschappelijke ontwikkelingen en doelstellingen. Vastgoed wordt verkocht als het niet meer nodig is om voornoemde doelen of ontwikkelingen te realiseren. De verkoop vindt plaats binnen de kaders van het Didam-arrest. De gebouwen die Gorinchem bezit, zijn te verdelen in:

1. Woningen en panden
2. Onderwijspanden
3. Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
4. Panden voor kunstuitoefening
5. Panden maatschappelijke zorg
6. Gemeentelijk onroerend goed

Het gemeentelijke vastgoed wordt elk jaar tegen het licht gehouden en het feitelijk gebruik en het perspectief van de panden wordt geactualiseerd. In februari 2020 is de nota Vastgoedbeleid 2020-2023 door de raad vastgesteld. Hierin liggen de beleidskaders vast van het vastgoedbeleid en wordt aangegeven op welke wijze gemeentelijk vastgoed wordt ingezet als sturingsmiddel op het effectueren van maatschappelijke en publieke doelstellingen. In 2022 is het Meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd en vastgesteld door de raad.

In 2024 zijn de panden conform het MJOP onderhouden, met uitzondering van De Nieuwe Doelen. Aanvullend op het reguliere onderhoud en het in programma Duurzaamheid genoemde werkprogramma Verduurzaming gemeentelijk vastgoed zijn er een aantal zaken betreffende het vastgoed die hieronder worden toegelicht.

Feitelijke gegevens van het gemeentelijk vastgoed

De gemeente bezit panden per peildatum 31 december 2024.

Soort vastgoed	Sublabel	Aantal
Maatschappelijk vastgoed	Onderwijs	32
	Sport	8
	Welzijn	5
	Cultuur	3
	Economie en Toerisme	3
	Erfgoed/ historie	14
	Intern vastgoed (bestuurlijke en ambtelijke huisvesting)	5
Commercieel vastgoed	Horeca	1
	Bedrijfsruimte	3
	Kinderdagverblijf/ BSO	1
Overig vastgoed	Woningen	4
	Ontwikkelingsvastgoed	5

Gebouwen

In onderstaand overzicht staat per categorie en soort onderhoud een vergelijking tussen de raming en de werkelijke kosten. Deze worden toegelicht.

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Woningen en panden							
- Regulier (klein) onderhoud	33	30	52	-23	-23	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	362	362	5	357	5		352
Onderwijspanden							
- Regulier (klein) onderhoud	324	283	263	20	20	V	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	3.593	3.593	1.119	2.474	30		2.444
Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties							
- Regulier (klein) onderhoud	22	22	57	-35	-35	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	1.442	1.442	77	1.365	-		1.365
Panden voor kunstuitoefening							
- Regulier (klein) onderhoud	72	72	76	-4	-4	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	1.882	1.882	1	1.881	-		1.881
Panden maatschappelijke zorg							
- Regulier (klein) onderhoud	10	11	5	6	6	V	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	131	131	-	131	-		131
Gemeentelijk onroerend goed							
- Regulier (klein) onderhoud	474	571	570	1	1	V	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	1.754	1.754	116	1.638	-		1.638
Totaal	**10.100**	**10.155**	**2.341**	**7.814**	**1**	V	**7.812**

1. Woningen en panden

De gemeente heeft historisch nog enkele woningen in haar portefeuille die hieronder vallen. Tevens vallen enkele bijzondere panden hieronder, zoals de Voermanstraat 2. Onderhoud is hier planmatig uitgevoerd. Eén van de woningen is, nadat de huurder de huur had opgezegd, verkocht via een openbare procedure.

2. Onderwijspanden

De onderwijspanden zijn een aantal gymzalen, multifunctionele schoolgebouwen en de brede scholen Gildenplein, Dalemplein en Schuttersplein. In 2024 is de renovatie van de gymzaal Johan van Egmond

uitgevoerd. Zo is de sportvloer vervangen, zijn de douches en kleedkamers opnieuw betegeld en zijn enkele verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd, waaronder het plaatsen van HR++ glas, LED verlichting en isoleren van de kruipruimte. In 2024 zijn de verzakkingen bij het Schuttersplein structureel opgelost. De vervanging van het dak van het Gildenplein is aanbesteed. Deze aanbesteding heeft langer geduurd dan gepland, in verband met tegenvallende voorbereidende werkzaamheden. De aanbesteding is wel gegund. Uitvoering staat gepland voor 2025. Daarnaast is ook een aanbesteding doorlopen voor het aanbrengen van zonnepanelen op zowel het dak van het Gildenplein en Schuttersplein. Dit wordt ook in 2025 uitgevoerd. In 2024 hebben we ook een plan van aanpak Legionellabestrijding gemaakt.

3. Panden Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
De Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties beheert het subtropisch zwembad Caribabad (inclusief het naastgelegen clubhuis), sporthal De Hoefslag, sporthal De Oosterbliek en sporthal Van Rappardhal. De laatste sporthal is een onderdeel van de brede school Gildenplein. Bij alle sportaccommodaties is sprake geweest van de nodige onderhouds- en vervangingswerkzaamheden. Voor het zwembad Caribabad is in 2023 een keuze gemaakt voor nieuwbouw. Deze is in 2024 verder uitgewerkt, resulterend in gunning van een opdracht voor ontwerp en bouw van het nieuwe zwembad. De start van de bouw van het nieuwe zwembad staat gepland voor begin 2026.

4. Panden voor kunstuitoefening
De voormalige ULO aan de Zusterstraat 31, schouwburg De Nieuwe Doelen en theater ’t Pand aan de Korenbeurs behoren tot deze categorie. Bij de Zusterstraat 31 en theater 't Pand zijn geen bijzonderheden. Het regulier onderhoud is hier uitgevoerd. Voor schouwburg De Nieuwe Doelen zijn in 2024 diverse onderzoeken uitgevoerd en is in november een principebesluit genomen om de variant ‘Cultuurhuis De Nieuwe Doelen’ in 2025 verder uit te werken. Totdat renovatie/verbouwwerkzaamheden van start gaan, wordt het pand onderhouden op het niveau ‘instandhouding’

5. Gemeentelijk onroerend goed
Dit onroerend goed omvat het stadhuis, de werf, het museum, vijf multifunctionele onderwijslocaties, de openbare bibliotheek, Het Centraalpunt (voorheen PoGo), Dr. Hiemstralaan 77 en het pand Irenelaan 36 in Dalem. Hier heeft regulier beheer- en onderhoud plaatsgevonden. In 2024 is de voorbereiding voor de aansluiting van het warmtenet op het stadhuis afgerond.

Monumenten

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Monumenten							
- Regulier (klein) onderhoud	100	100	109	-8	-8	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	735	735	63	672	-		672
Totaal	**836**	**836**	**172**	**664**	**-8**	**N**	**672**

Onder de monumenten vallen bijzondere panden en gebouwen, kerken en torens en walmuren. In 2024 is het onderhoud uitgevoerd conform het MJOP. In 2024 is de verduurzaming van het voorzieningengebouw van de haven afgerond.

Parkeergarages

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Parkeergarages							
- Regulier (klein) onderhoud	146	153	139	14	14	V	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	308	308	13	295	-		295
Totaal	**453**	**461**	**152**	**309**	**14**	**V**	**295**

In de parkeergarage Kweeklust is in 2024 regulier onderhoud uitgevoerd. Na het bekend worden dat de uitbreiding van Kweeklust voorlopig niet gaat plaatsvinden, is gekeken hoe de uitstraling van de garage met beperkte middelen verbeterd kan worden. Dit wordt in 2025 verder uitgevoerd. In de parkeergarage Kazerneplein is regulier onderhoud gepleegd.

Buitensportaccommodaties

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Buitensportaccommodaties							
- Regulier (klein) onderhoud	103	107	120	-13	-13	N	
- Groot onderhoud 2024	458	79	91	-11	-		-11
Totaal	**561**	**186**	**211**	**-25**	**-13**	**N**	**-11**

In 2024 zijn de sportaccommodaties weer volgens de geldende normeringen gekeurd. Onderhoud en beheer gaat op basis van het meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) voor dit areaal. Vanuit de MJOP (MJIP) is de polsstokspringinstallatie vervangen. Verder is een veld van GJS van een hybride veld omgebouwd naar een kunstgrasveld en is het trainingsveld GJS gerenoveerd.

Kunst

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Kunst							
- Regulier (klein) onderhoud	40	40	39	0	0	V	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	52	52	2	50	-		50
Totaal	**91**	**91**	**41**	**50**	**0**	**V**	**50**

In 2024 heeft regulier beheer en onderhoud plaatsgevonden bij de verschillende kunstwerken die Gorinchem rijk is. De Brug van Bruno heeft een andere bestemming gekregen buiten Gorinchem. Het kunstwerk heeft een mooie nieuwe plaats gekregen in België. Het kunstwerk Brainwave is voorzien van waterdichte ledverlichting en straalt weer zoals het bedoeld was.

3.2.3 Niet-vastgoed

We beheren de openbare ruimte langs de meetlat van schoon, heel en veilig. Daarnaast speelt het afhandelen van meldingen een belangrijke rol. Ter verduidelijking: onder schoon valt de verzorging en het aanzien van een areaal of object. Ten denken valt aan onkruidbeheersing en het schoon houden van diverse objecten zoals

speeltoestellen, borden en gebouwen. Onder heel vallen de maatregelen die moeten zorgen voor het instandhouden van een bepaald object of areaal. Soms is het onderhoud eenvoudig, dan spreken we van klein onderhoud. Soms is het onderhoud ingrijpend en wordt een deel van de constructie vervangen. Dan is het groot onderhoud. Bij compleet vervangen van een object zoals een brug of gebouw, spreken we van vervanging. Veilig kan in dit kader worden gezien als een resultaat van schoon en heel. Hiervoor dienen regelmatig kwaliteitsinspecties plaats te vinden.

Wegen

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Wegen							
- Regulier (klein) onderhoud	1.120	1.120	997	123	123	V	

Wegen zorgen in letterlijke zin voor verbinding. Het goed onderhouden en beheren van de wegen, straten en fietspaden is van wezenlijk belang voor de inwoners van de gemeente en andere weggebruikers. Het draagt bij aan een aantrekkelijke plaats om te wonen, te recreëren en te werken. In 2024 is op basis van de Fixi meldingen en inspecties onderhoud gepleegd aan bestratingen, wegmeubilair en bebordingen. Ook is onderhoud gepleegd aan het asfalt op de Spijksedijk en de Lingebrug. Daarnaast is in 2024 een belangrijke stap gezet met het vaststellen van het beheerplan wegen 2025-2029 en de implementatie van planmatig beheer en onderhoud aan de wegverhardingen. Hetzelfde geldt voor de speelplaatsen. Dit zijn belangrijke voorzieningen voor de jonge inwoners van de gemeente. In 2024 is op basis van Fixi-meldingen en een eigen schouw onderhoud uitgevoerd aan de speeltoestellen en is het restant uitvoeringsplan van het voorgaande jaar gerealiseerd. Ook is de uitvoering van het speelruimteplan binnenstad afgerond en is gestart met de uitvoering van het speelruimteplan Laag Dalem.

Groen

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Groen							
- Regulier (klein) onderhoud	1.097	1.000	1.022	-22	-22	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	15	15	0	15	-		15

Openbaar groen speelt een belangrijke rol bij de waardering van de leefomgeving. Het maaien van gras, onderhouden van sportvelden, snoeien van heesters, rooien van bomen en verwijderen van onkruid houdt de gemoederen vaak bezig. Omdat het beheer ervan een grote kostenpost is, is het belangrijk dat het onderhoud efficiënt wordt uitgevoerd zodat het openbaar groen haar rol in de leefomgeving goed kan blijven vervullen en aansluit bij de behoefte en tevredenheid van onze inwoners. In 2024 is er nauw samengewerkt met de nieuwe stadsecoloog. Hierdoor heeft ecologie nog meer aandacht gekregen in beheer. We hebben de 1% meer bomen inzichtelijk gemaakt. En er is gewerkt aan omvormingen in onze gemeente (bv heesters naar gazon) omwille van onderhoud, ecologie, klimaatbestendigheid. Er zijn een aantal middenbermen in Gorinchem- oost omgevormd tot groen omwille van klimaatbestendigheid.

Riolering

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Riolering							
- Regulier (klein) onderhoud	95	95	24	71	71	V	

De riolering heeft tot doel om afvalwater en hemelwater tijdig en goed af te voeren. Een functioneel en goed onderhouden rioolstelsel is van belang voor de volksgezondheid en draagt bij aan een veilige, schone en droge leefomgeving. De kwaliteit waaraan de riolering moet voldoen is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Nu en in de toekomst speelt vooral klimaatadaptatie een belangrijke rol in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. In 2024 zijn er reinigingsrondes aan kolken en gemalen uitgevoerd. Er zijn klimaatadaptieve initiatieven uitgevoerd zoals de middenbermen in Oost. Er heeft veel voorbereidend werk plaatsgevonden voor de vervangingsopgaven de komende jaren. Ook is er geparticipeerd in de voorbereidingen van de reconstructie Banneweg en Gildenwijk.

Water

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Water							
- Regulier (klein) onderhoud	21	321	317	4	4	V	

Het onderhoud watergangen is volgens de vastgestelde uitgangspunten en binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Veerboten

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Veerboten							
- Regulier (klein) onderhoud	218	233	180	53	53	V	

De veerdienst heeft zeven veerboten (twee auto- en, twee voet-fiets veren en drie snelle veertaxi's). De kosten komen rechtstreeks ten laste van de exploitatiebegroting en worden uiteindelijk verdeeld volgens de verdeelsleutel met de oevergemeentes. De kosten voor de veren Brakel en Aalst komen volledig voor rekening van de gemeente Zaltbommel.

Havens

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Havens							
- Regulier (klein) onderhoud	73	121	123	-2	-2	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2023 en 2022	343	343	183	160	-		160
Totaal	**416**	**464**	**306**	**158**	**-2**	**N**	**160**

In 2024 zijn alle werkzaamheden binnen reguliere onderhoudsbudget aan de Lingehaven en de Lingesluis uitgevoerd.

Bruggen, kunstwerken en duikers

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Bruggen, kunstwerken en duikers							
- Regulier (klein) onderhoud	763	763	713	49	49	V	
- Groot onderhoud 2024, restant 2020 tm 2023	273	273	48	225	-		225
Totaal	**1.035**	**1.035**	**761**	**274**	**49**	**V**	**225**

Met civiele kunstwerken worden hier bruggen, beschoeiingen en damwanden bedoeld. In 2024 hebben we alle werkzaamheden binnen budget uit kunnen voeren. Zo is het Jacques Bloempad opgeleverd, is het werk aan Paardewater 21 afgerond en zijn de 3 bruggen in de binnenstad weer opgeknapt.

Openbare verlichting

Onderhoudsresultaat (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie	Verschil	Vrijval/ resultaat	V/N	Doorge-schoven
Openbare verlichting							
- Regulier (klein) onderhoud	83	83	86	-3	-3	N	
- Groot onderhoud 2024 en restant 2020 tm 2023	48	48	14	34	-		34
Totaal	**130**	**130**	**100**	**31**	**-3**	**N**	**34**

De reden waarom openbare verlichting in de openbare ruimte wordt toegepast is meervoudig: het vergroot de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, biedt ondersteuning bij het gebruik en de beleving van de openbare ruimte wanneer natuurlijk licht afwezig is. Het beheer van onze 8058 lichtmasten wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling OVL. Zij zijn eind 2024 ook gestart met de uitvoering van de verledding van onze gehele stad. In 2024 is er een koppeling gemaakt tussen het beheersysteem van onze lichtmasten en het meldingssysteem FIXI, waardoor de meldingen beter behandeld en afgehandeld zijn.

3.2.4 Meerjaren onderhoudsplannen (MOP's)

Het totale verloop van de onderhoudsvoorziening is hieronder weergegeven.

Voorzieningen groot onderhoud gemeentelijke kapitaalgoederen (bedragen x € 1.000)	Saldo begin 2024	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo ultimo 2024
Gebouwen:					
- woningen en panden	246	74	5	5	309
- onderwijspanden	1.485	467	1.119	30	803
- panden SGS	786	354	77	-	1.063
- panden t.b.v. kunstuitoefening	1.436	107	1	-	1.542
- panden maatschappelijke zorg	115	14	0	-	129
- gemeentelijk onroerend goed	1.533	393	116	-	1.810
	5.601	**1.409**	**1.318**	**35**	**5.657**
Monumenten	307	191	63	-	435
Parkeergarages	518	143	13	-	648
Buitensportaccommodaties	350	481	91	-	740
Kunst	32	15	2	-	45
Havens	252	115	183	-	184
Bruggen, kunstwerken en duikers	629	122	48	-	703
Openbare verlichting	66	27	14	-	79
Egalisatievoorziening MOP	194		-	11	183
Totaal	**7.949**	**2.503**	**1.731**	**46**	**8.675**
		-			

3.2.5 Kwaliteitsniveau onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaande tabel is per kapitaalgoed het kwaliteitsniveau van onderhoud weergegeven.

Kapitaalgoederen	Kwaliteitsniveau	Achterstallig onderhoud
Gebouwen:		
- Woningen en panden	Normaal en instandhouding	Nee
- Onderwijspanden	Normaal en instandhouding	Nee
- Panden Stichtingen Gorinchemse Sportaccommodaties	Normaal	Nee
- Panden t.b.v. kunstuitoefening	Normaal	Nee
- Panden maatschappelijke zorg	Normaal	Nee
- Gemeentelijk onroerend goed	Normaal	Nee
Wegen	Zie toelichting	Nee
Groen	Zie toelichting	Nee
Riolering	Conform GRP	Nee
Water	Zie toelichting	N.v.t.
Veerboten	Geen kwaliteitsniveau vastgesteld	Nee
Havens	Normaal	Nee

Kapitaalgoederen	Kwaliteitsniveau	Achterstallig onderhoud
Bruggen, kunstwerken en duikers	Normaal	Nee
Monumenten	Normaal	Nee
Parkeergarages	Normaal	Nee
Buitensportaccommodaties	Normaal	Nee
Openbare verlichting	Normaal	Nee
Kunst	Normaal	Nee

Wegen
Bij de vaststelling van het beleidskader Buitengewoon Groen is ook gekozen voor gebiedsdifferentiatie. Hierdoor zijn verschillende kwaliteitsniveaus vastgesteld. Deze niveaus verschillen per gebied of woonwijk en variëren van exclusief en bijzonder niveau tot plus- en standaardniveau. Zie hiervoor het beleidskader. In 2024 is het beleids- en beheerplan wegen 2025-2029 vastgesteld met niveau basis.

Groen
Bij de vaststelling van het beleidskader Visie en beleidsplan Openbare ruimte Buitengewoon Groen is gekozen voor gebiedsdifferentiatie, waardoor verschillende kwaliteitsniveaus zijn vastgesteld. Deze verschillen dus per gebied/woonwijk en variëren van exclusief, bijzonder niveau, plus niveau tot standaard niveau. Zie hiervoor verder het beleidskader.

Water
Het beheer van de watergangen is de verantwoordelijkheid van het Waterschap Rivierenland. Zij voeren hier de regie en stellen het kwaliteitsniveau vast.

3.3 Financiering

3.3.1 Inleiding

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente leningen aangaat en eventueel overtollig geld (tijdelijk) uitzet. Beleidskaders voor financiering zijn nodig om de rentelasten te beperken en de risico's te beheersen.

3.3.2 Financieringsportefeuille en renteontwikkeling

In onderstaande tabel zijn de wijzigingen in onze langlopende leningenportefeuille verwerkt.

Verloop leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	2024
Stand per 1 januari 2024	89.089
Opgenomen geldleningen	-
Reguliere aflossingen	11.555
Stand per 31 december 2024	**77.534**

Het gewogen gemiddelde rentepercentage over onze langlopende leningenportefeuille was 1,41%.

De aan de taakvelden door te berekenen rente is gebaseerd op de rekenrente. De rekenrente is bij de begroting 2024 vastgesteld op 1,3%. Op basis van de BBV-notitie rente, moet bij de jaarrekening de rekenrente bepaald worden. Als de afwijking ten opzichte van de begroting kleiner is dan 25% mag de rekenrente van de begroting worden gehandhaafd. Bij de jaarrekening is de rekenrente bijgesteld naar 0,8%.

De totale rentelasten bestaan uit de rente over het vreemd vermogen € 1,28 mln. en de rente die aan voorzieningen wordt toegevoegd van € 470.000, in totaal € 1,75 mln. Op basis van de boekwaarde investeringen per 1-1-2024 (vaste activa) en de rekenrente wordt ca. € 1,45 mln. rente doorberekend aan de taakvelden waar de investeringen betrekking op hebben. Op basis van de boekwaarde grondexploitaties per 1-1-2024 en de rente grondexploitatie (0,72%) wordt € 491.000 rente doorberekend aan de grondexploitaties. De totaal doorberekende rente ad. € 1,94 mln. is € 190.000 hoger dan de totale rentelasten waardoor sprake is van een voordelig renteresultaat.

Opgenomen geldleningen	Gemiddeld rentepercentage	Restant hoofdsom per 1-1-2025 (bedragen x € 1.000)	Laatste jaar aflossing
Kortlopende schulden	0,37%	8.500	2025
Langlopende schulden	1,72%	69.034	2031*
Totaal		77.534	

* Gemiddelde jaar van aflossing van de leningenportefeuille

3.3.3 Renterisico's

De gemeente beheerst renterisico's door onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De overheid stelt grenzen aan het totaal van kort opgenomen geld (kasgeld), omdat rentefluctuaties grote gevolgen kunnen hebben voor de rentelasten in de (meerjaren)begroting. De kasgeldlimiet is 8,5% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kasgeldlimiet	15.552	15.552	15.552	15.552
Opgenomen kasgeld	3.537	13.173	783	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	**12.015**	**2.379**	**14.770**	**15.552**

Het beleid is om maximaal kort geld (kasgeld) te lenen. Als voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet (ruimte onder kasgeldlimiet is negatief) wordt overschreden, moet de gemeente de provincie op de hoogte stellen en een plan voorleggen. Meestal is de oplossing om kort geld om te zetten in lang geld.

In 2024 is er sprake van een liquiditeitsoverschot omdat er nog liquide middelen beschikbaar waren via schatkistbankieren.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt de omvang van de jaarlijkse aflossingen en de leningen die voor renteherziening in aanmerking komen. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Renterisiconorm	36.594	32.513	30.579	31.352
Aflossingen	11.555	10.060	11.564	10.069
Ruimte onder renterisiconorm	**25.039**	**22.453**	**19.015**	**21.283**

In alle jaren is er ruimte binnen de grenzen van de renterisiconorm.

3.3.4 Schatkistbankieren

Ultimo 2024 zijn er geen overtollige middelen ondergebracht bij het Rijk,

3.3.5 EMU-saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% komen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU-saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

	EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	529	13.813
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.888	9.883
3	Mutatie voorzieningen	472	1.442
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.747	1.875
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-
	EMU-saldo	**-8.634**	**3.497**

(Totstandkoming berekening: 1 - 2 + 3 - 4 - 5 = EMU saldo)

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Inleiding

In de paragraaf Bedrijfsvoering staat wat er in 2024 speelde op het gebied van ondersteunende processen als Personeel & Organisatie (P&O), Informatisering en Automatisering (I&A), Financiën, Inkoop en Aanbesteding en Naleving Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en bijbehorende regelingen. De paragraaf gaat ook in op de stand van zaken van rekenkameronderzoeken, onderzoeken in het kader van doelmatigheid en de werkzaamheden in het kader van de administratieve organisatie en interne controle. De paragraaf start met informatie over het personeels- en organisatiebeleid.

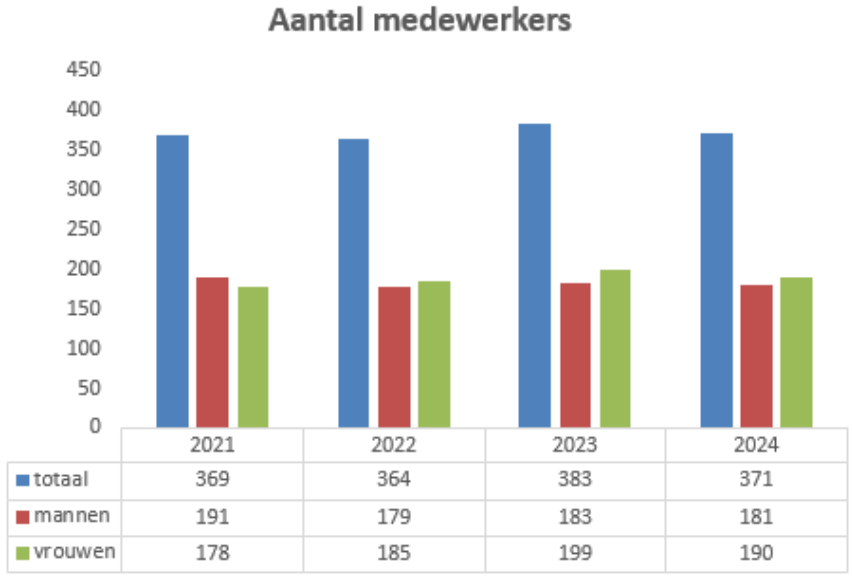
3.4.2 Personeels- en organisatiebeleid

In dit onderdeel presenteren we cijfers over de formatie, het aantal medewerkers onderverdeeld naar mannen en vrouwen en naar leeftijdscategorie en het ziekteverzuim. Daarnaast gaan we in op zaken die met de ontwikkeling van de organisatie te maken hebben. De HR-ontwikkelagenda is de leidraad waarin opgenomen staat welke projecten wanneer opgepakt worden en ondersteunt de totale organisatie- en medewerkersontwikkeling.

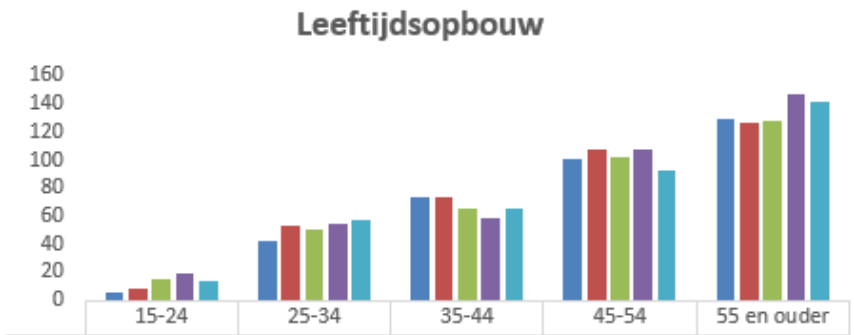
Formatie

In de formatie zijn de besluiten uit de Perspectiefnota voor 2024 verwerkt en diverse collegebesluiten waarmee binnen de bestaande begroting middelen zijn ingezet voor formatie om capaciteitsknelpunten op te lossen. Ook is hier en daar binnen bestaande formatie geschoven en zijn tijdelijke formatieplaatsen vervallen.

Formatie	2020	2021	2022	2023	2024
fte's	328,73	347,22	343,16	349,59	360,15

De verdeling tussen mannen en vrouwen binnen de organisatie is al meerdere jaren in balans. In 2024 was de verhouding 49% mannen en 51% vrouwen.

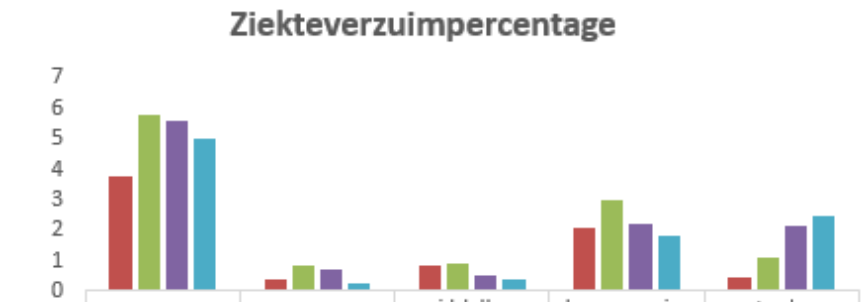
	15-24	25-34	35-44	45-54	55 en ouder
2020	6	43	73	101	129
2021	9	53	73	107	127
2022	15	51	66	102	128
2023	19	55	59	108	147
2024	14	57	65	93	142

We merken nog steeds een groei in de categorie tot 34 jaar. In de groep van 55 jaar en ouder is de verwachte uitstroom vanwege de AOW. We houden hier rekening mee in onze strategische personeelsplanning.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is in 2024 gedaald van 5,6 naar 5%. Vergelijkingscijfers voor 2024 zijn nog niet beschikbaar, omdat de Personeelsmonitor van het A&O-fonds gemeenten pas rond mei 2025 wordt gepubliceerd. De benchmark openbaar bestuur van het CBS geeft 6,1% aan.

In 2024 is onder andere gewerkt aan frequente verzuim (drie keer en meer) door bij de derde melding direct in gesprek te gaan. Dit heeft ook daadwerkelijk geleid tot een afname van het frequent verzuim.

	Totaal verzuim	kort verzuim (max. 7 dagen)	middellang verzuim (8 tot 42 dagen)	lang verzuim (43 tot 365 dagen)	extra lang verzuim (> 365 dagen)
2021	3,8	0,4	0,9	2,1	0,5
2022	5,8	0,8	0,9	3,0	1,1
2023	5,58	0,69	0,55	2,20	2,14
2024	5,0	0,28	0,4	1,85	2,48

Organisatie

Strategisch HRM
Project functiehuis/loongebouw: In de tweede helft van het jaar is er gekeken naar diverse systemen. Besloten is om over te stappen naar HR21, het systeem dat ook in de Cao gemeenten aanbevolen wordt om te gebruiken.

De implementatie van HR21 zal in 2025 gebeuren. Uit de HR-veranderagenda zijn de projecten Onboarding en Arbeidsmarktcommunicatie (werkgeversmerk) opgestart en bijna afgerond. Ook zijn in 2024 nieuwe leerlijnen toegevoegd aan de Gorinchem academie en heeft er weer een Dag van Ontwikkeling plaatsgevonden voor alle medewerkers. Beide als uitvoering van een van de organisatiedoelen, nl. het investeren in de ontwikkeling van medewerkers.

Organisatie
Er is een vierde Peilstok gehouden gericht op verbeteren van processen, integraal werken en eigenaarschap. Veilige werkomgeving vinden we belangrijk. Daarover zijn gesprekken gevoerd met medewerkers. Projectmatig werken en de projectleiders zijn vanaf september ondergebracht bij het team Advies in plaats van bij het team Stadsontwikkeling. Van daaruit wordt ingezet op het doorontwikkelen van projectmatig werken in de gehele organisatie. Ook wordt onderzocht of we t.z.t. door kunnen groeien naar een apart projectenbureau.

3.4.3 Informatisering en automatisering

De modernisering van de ICT-infrastructuur die in 2023 werd gestart, is in 2024 voortgezet en vooral verfijnd. Er is veel aandacht besteed aan goede monitoring en beveiliging. Dit resulteert in veilige en goed presterende voorzieningen, met vrijwel geen verstoringen.

Functioneel gezien werkt de organisatie steeds digitaler (digitale handtekeningen, meer digitale post, verdere digitalisering van bestuurlijke processen, geautomatiseerd anonimiseren van brieven en documenten, etc).

Diverse belangrijke toepassingen, waaronder het financiële systeem, zijn vernieuwd. Er is veel werk verzet om de gegevensoverdracht naar de belastingsamenwerking goed te laten verlopen. Een aantal aanbestedingen is in voorbereiding (onder andere het komen tot een E-depot voor digitale archivering, en het moderniseren van de webinfrastructuur).

Bij het uitvoeren van projecten wordt nadrukkelijk gekeken hoe de gevolgen van het gelijktijdig in werking treden van een scala aan wetten, slim kan worden opgevangen (Wet open overheid, wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, eiDAS (elektronische identiteiten), wet digitaal toegankelijk, Wet elektronisch publiceren, etc).

Significante marktontwikkelingen, zoals de razendsnelle opkomst van programma's met kunstmatige intelligentie, worden nauw gevolgd en kleinschalig getest. Meer gebruik van kunstmatige intelligentie wordt verwacht in 2025.

3.4.4 Informatiebeveiliging

ENSIA zelfevaluatie
Ieder jaar voert de gemeente een ENSIA zelfevaluatie uit (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Met deze zelfevaluatie toetsen we welke maatregelen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) zijn ingevoerd. Ook voert de gemeente ENSIA-zelfevaluaties uit voor de belangrijke basisregistraties zoals BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) en BRO (Basisregistratie Ondergrond). De ENSIA-resultaten blijven in 2024 gelijk aan die van 2023.

ENSIA audits
De ENSIA-auditor heeft de resultaten van DigiD en SUWI (Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen) beoordeeld en goedgekeurd. Samen met de basisregistraties is verantwoording afgelegd aan zowel de gemeenteraad als de Rijksoverheid.

Baseline informatiebeveiliging overheid (BIO)
De BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen. Hierdoor kan binnen de overheid veilig worden samengewerkt en gegevens worden uitgewisseld. Het doel is om informatiebeveiliging bij de overheid een wettelijke basis te geven met als gevolg meer bescherming voor persoonsgegevens, betere naleving van wet- en regelgeving, en een efficiëntere reactie op cyberdreigingen.

Bewustwording
We geven medewerkers informatie en advies over informatieveiligheid en privacy en helpen ze met praktische oplossingen. Er is al een aantal jaren een programma om medewerkers bewust te maken over dit onderwerp.

Procedure ten behoeve van het uitvoeren van de rechten van betrokkene
Sinds 2023 zijn er procedures die vallen onder de wet Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg). In 2024 zijn er vier verzoeken geweest van betrokkenen om hun privacyrechten uit te voeren, deze verzoeken betroffen inzageverzoeken en zijn allen tijdig afgerond.

Security Incident Management en Response proces
Via dit proces worden meldingen van incidenten beoordeeld en wordt er actie ondernomen om schade door een incident te voorkomen of te beperken. Als een incident grote gevolgen kan hebben voor de organisatie wordt de directie en/of de portefeuillehouder informatiebeveiliging geïnformeerd. In 2024 hebben er zes datalekken plaatsgevonden. Geen van deze datalekken vereiste melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Daarnaast houden we zorgvuldig in de gaten welke dreigingspecifieke maatregelen en bijbehorend praktische oplossingen het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) publiceert. De gemeente past de gangbare cybersecuritymaatregelen toe en controleert deze regelmatig.

3.4.5 Financiën

Voortdurend wordt gewerkt aan een cyclus waarmee de raad kaders kan stellen en haar controlerende rol kan uitoefenen. Daardoor stellen we het management en het college in staat om tijdig de juiste beslissingen te nemen en hierover verantwoording af te leggen. In de Perspectiefnota 2025 zijn besparingsmaatregelen getroffen en zijn diverse maatregelen genomen om extra baten te genereren.

Voor de financiële besluitvorming en verantwoording hanteren we een planning- en controlcyclus. Deze cyclus stelt de raad in staat kaders te stellen en haar controlerende rol uit te oefenen, terwijl het college de voorbereiding en verantwoording van de uitvoering vormgeeft.

In 2024 is de implementatie van het nieuwe financiële pakket per 1 januari 2025 gerealiseerd. Het nieuwe pakket zal de informatievoorziening verbeteren, de verschillende processen beter ondersteunen, de planning- en controlcyclus efficiënter faciliteren, systemen aan elkaar koppelen om handmatig werk te voorkomen, de kans op fouten te verkleinen en projectmatig werken beter ondersteunen.

Financiële continuïteit

De meerjarenbegroting 2025-2028 is meerjarig sluitend, met uitzondering van een beperkt tekort in 2027. Voor 2025 en 2026 is een sluitende begroting gepresenteerd. De kwetsbaarheden in de begroting zijn wel groter dan in het verleden met name als gevolg van de geraamde, maar voor een deel nog te effectueren, bezuinigingen en baten die zijn opgenomen.

De weerstandsratio bevindt zich aan de onderkant van de door de raad vastgestelde bandbreedte 1,4 tot 2. Dit legt druk op het sparen voor toekomstige opgaven.

De schuldquote zal verslechteren als gevolg van alle geplande investeringen. De realisatie van de investeringen gaat minder snel dan eerder gepland, hierdoor wordt de schuldquote minder hoog dan verwacht.

Bovenstaande punten vragen om meer keuzes voor de toekomst.

3.4.6 Inkoop en aanbesteding

In 2024 bleef de focus gericht op het rechtmatig inkopen van benodigde werken, leveringen en diensten. Anders dan de voorgaande jaren zijn we beter in staat om hierbij proactief te handelen. Doordat de aanbestedingskalender is opgesteld en de inkoopprocessen meer in de organisatie zijn ingebed kunnen de benodigde inkoopprocessen tijdig worden doorlopen.

Daarnaast is het contractbeheer ingericht, waardoor we beter in staat zijn om lopende contracten effectief te managen. Voor 2025 ligt de nadruk met name op het tijdig verlengen en correct indexeren van contracten.

Het actueel houden van het contractregister en de aanbestedingskalender is een doorlopend proces geworden.

3.4.7 Regionale samenwerking

Om lokale ambities te realiseren, is het in sommige gevallen noodzakelijk om samen te werken. Dat doen we met gemeenten die op ons lijken qua grootte, centrumpositie en gemeenten om ons heen in de regio. Samenwerken doen we onder meer via gemeenschappelijke regelingen. Meer informatie daarover is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Tijdens een I&O op 20 juni 2024 hebben college en gemeenteraad stilgestaan bij het onderwerp regionale samenwerking. Er vinden diverse ontwikkelingen rondom regionale samenwerking plaats. Zo heeft in 2023/2024 een onderzoek plaatsgevonden naar de samenwerking in de regio Alblasserwaard - Vijfheerenlanden (AV). Naar aanleiding daarvan heeft de raad besloten om op een andere manier samen te gaan werken in de regio AV, via een nieuw regioplatform.

Ontwikkelingen vinden ook plaats op de regionale schaal Zuid-Holland Zuid. Op deze schaal werkt onze gemeente steeds vaker samen met Smart Delta Drechtsteden, bijvoorbeeld door middel van de twee Regio Deals Drechtsteden-Gorinchem. Verdere doorontwikkeling van deze samenwerking biedt mogelijkheden voor de versterking van de strategische positie van onze gemeente.

In de eerder genoemde I&O heeft het college toegelicht welke regionale samenwerkingsstrategie de komende periode gevoerd wordt. Dat doen we vanuit het besef dat samenwerking nodig is om ook de doelstellingen van onze stad te bereiken. Samenwerken doen we zelfbewust als veelzijdige centrumstad, waarbij we veel te bieden hebben aan onze regio. We willen daarbij weg blijven van structuurdiscussies die veel tijd in beslag nemen. Per opgave kijken we naar de ideale schaal en daarbij behorende samenwerkingspartners. Dat past ook bij onze geografische positie op het scharnierpunt van regio's.

Dit betekent concreet dat we de komende periode enerzijds inzetten op het behoud van onze samenwerking in de AV-regio op opgaven als zorg, duurzaamheid, arbeidsmarkt, wonen, klimaatadaptatie, onderwijs en recreatie en toerisme. Op opgaven als economie, mobiliteit, jeugd, volksgezondheid, beschermd wonen, lobby en uitwisseling van personele capaciteit zien we juist mogelijkheden om meer samen te werken met Smart

Delta. En daarnaast blijven we inzetten op het behoud van relaties in de functionele regio Gorinchem en het gesprek over de centrumvoorzieningen van onze stad.

3.4.8 Naleving Wet Fido en bijbehorende regelingen

In 2024 hebben wij op een juiste wijze uitvoering gegeven aan de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en onderliggende regelingen. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn in 2024 niet overschreden.

3.4.9 Bestuurlijke planning en control

Stand van zaken rekenkameronderzoeken

Stand van zaken Rekenkameronderzoeken

Onderzoek huiselijk geweld en kindermishandeling
De rekenkamer heeft een onderzoek verricht naar Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

De raad heeft de aanbevelingen uit het onderzoek huiselijk geweld en kindermishandeling overgenomen. De raad heeft op 30 oktober 2023 de raadsinformatiebrief Motie plan van aanpak Kindermishandeling ontvangen. In het plan van aanpak is van de diverse acties uit het onderzoek een planning opgenomen. De acties worden meegenomen in de uitvoeringspraktijk. Hiermee zijn de aanbevelingen opgevolgd.

Gevolgen Wet versterking decentrale rekenkamers
De rekenkamer heeft de gevolgen van de wetswijziging Wet versterking decentrale rekenkamers uitgevoerd. De verordening is aangepast en een nieuw lid is benoemd. Hiermee is voldaan aan de wettelijke vereisten. Een evaluatie op basis van de Jaarstukken van de rekenkamer volgt in de eerste helft van 2025.

Eenergiebesparingsplicht
De rekenkamer is in 2024 gestart met het uitvoeren van een DoeMee onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers naar de energiebesparingsplicht. De verwachting is dat de uitkomsten van het onderzoek in het eerste kwartaal van 2025 aan de raad worden aangeboden.

Doorstroming woningmarkt
De rekenkamer is in 2024 gestart met het uitvoeren van een onderzoek naar de doorstroming woningmarkt. De verwachting is dat de uitkomsten van het onderzoek in het eerste kwartaal van 2025 aan de raad worden aangeboden.

Stand van zaken collegeonderzoeken

Burgerpeiling 2023
De burgerpeiling 2023 heeft 13 aandachtspunten en acties op hoofdlijnen opgeleverd die aan de raad zijn gepresenteerd. In de raadsinformatiebrief Z/22/740138 D-884240 is een overzicht opgenomen van acties. In 2024 is uitvoering gegeven aan de acties die opgenomen zijn in de uitvoeringsprogramma's. De acties hebben zich gericht op de activiteiten van wijkbeheer. Ook is het proces meldingen via Fixi verder geoptimaliseerd. De uitkomsten van de burgerpeiling zijn verder gebruikt ter onderbouwing van indicatoren in de begroting en de monitor Integraal sociaal beleid.

Informatieveiligheid 2023
In het onderzoek is aandacht uitgegaan naar de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid inzake informatieveiligheid. Het onderzoek is gericht op het verder vergroten van het bewustzijn over informatieveiligheid binnen het college en de raad. De raad is hierover via de planning en controlcyclus, onderdeel Informatieveiligheid uit de paragraaf Bedrijfsvoering geïnformeerd.

Uitvoering subsidieverstrekking 2024
Het college heeft onderzoek gedaan naar de uitvoering van de subsidieverstrekking. U bent hierover in de raadsinformatiebrief Z/24/766222 D-901714 geïnformeerd. In 2024 is gestart met het uitwerken en doorvoeren van de aanbevelingen. Hiervoor is een breed samengestelde ambtelijke adviesgroep ingesteld. De aanbevolen checklisten voor het gehele subsidieproces zijn opgesteld, waarin een aantal andere aanbevelingen is

meegenomen, zoals bijvoorbeeld de SMART (=Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) voorwaarden gekoppeld aan inhoudelijk gemeentelijke doelen, de administratieve organisatie en interne controle met een 1e, 2e en 3e lijnscontrole en het gebruik van een subsidieregister. De verdere implementatie van de verschillende aanbevelingen zal vanaf 2025 plaatsvinden.

3.4.10 Rechtmatigheid

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. Een verdere toelichting op de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in deze paragraaf. Voor de rechtmatigheidsverantwoording is de toetsing aan het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium bepalend.

Begrotingscriterium

Lasten op programmaniveau, exclusief mutaties reserves

De raad heeft de budgetten voor de lasten en baten op programmaniveau vastgesteld.

De overschrijding en onderschrijding op de budgetten voor de baten zijn niet onrechtmatig, tenzij deze niet conform artikel 5 van de financiële verordening zijn gemeld/toegelicht. De onderschrijding op de budgetten voor de lasten zijn onrechtmatig, tenzij deze conform artikel 5 van de financiële verordening zijn gemeld/toegelicht. Alle betreffende onder- en overschrijdingen zijn conform artikel 5 toegelicht en daarmee rechtmatig.

De overschrijding op de budgetten voor de lasten zijn onrechtmatig, ook wanneer deze op grond van artikel 5 van de financiële verordening acceptabel zijn. Acceptabele onrechtmatigheden worden nader toegelicht in het jaarverslag. Niet-acceptabele onrechtmatigheden worden nader toegelicht in het jaarverslag en in deze paragraaf. In onderstaand overzicht is op programmaniveau het gebruik van de budgetten voor de lasten weergegeven, en bij overschrijdingen aangegeven of ze acceptabel zijn.

Nr.	Programma	Lasten begroting 2024 na wijzigingen	Lasten jaarrekening 2024	Lasten overschrijding	Hiervan acceptabel	Hiervan niet acceptabel
1	Bestuur en Ondersteuning	5.217.766	5.914.030	696.264	696.264	
2	Veiligheid	5.825.475	5.852.141	26.667	26.667	
3	Verkeer en Vervoer	11.161.039	11.670.139	509.100		509.100
4	Economie	16.691.499	9.239.920			
5	Onderwijs	12.432.755	12.279.714			
6	Sport, Cultuur en Recreatie	14.929.742	14.693.250			
7	Sociaal Domein	79.496.598	76.601.093			
8	Duurzaamheid	15.895.059	14.490.146			
9	Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Verniewing	6.246.709	6.559.812	313.102		313.102
	Totaal programma's	**167.896.642**	**157.300.244**	**1.545.133**	**722.930**	**822.202**
AD	Alg dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien	16.758.429	15.801.321	0		
Totaal begrotingscriterium - lasten		**184.655.071**	**173.101.565**	**1.545.133**	**722.930**	**822.202**

Toelichting / beheersmaatregelen:

3. Verkeer en vervoer
De niet acceptabele overschrijding bestaat (in hoofdzaak) uit:
- € 100.000 hogere lasten doordat een taakstelling op de uitgaven van parkeren niet is gerealiseerd.
- € 408.000 hogere lasten door voor de veerboten hoger uitvallende inflatie op o.a. de brandstofkosten, een tijdelijk hogere bezetting door de aanloopproblemen van de elektrische veerboten en de reparatie van schades.

9. Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing
De niet acceptabele overschrijding bestaat (in hoofdzaak) uit:
- € 71.084 hogere lasten voor enkele stedelijke vernieuwingsprojecten.
- € 378.155 hogere lasten voor enkele grondexploitaties.
- € 136.136 lagere lasten voor overige budgetten in dit programma.

Met een verbetering van de budgetbewaking en de periodieke bedrijfsvoeringsoverleggen is het streven overschrijdingen eerder te signaleren en de begroting eerder te wijzigen.

Mutaties reserves

Een afwijking op de mutaties reserves is onrechtmatig wanneer deze afwijkt van de besluitvorming van de raad. In onderstaand overzicht zijn op programmaniveau de mutaties reserves weergegeven, en bij afwijkingen aangegeven of ze onrechtmatig zijn.

Nr	Programma	Mutaties reserves begroting 2024 na wijzigingen	Mutaties reserves jaarrekening 2024	Afwijking	Hiervan rechtmatig	Hiervan onrechtmatig
	Lasten					
1	Bestuur en Ondersteuning	-	-			
2	Veiligheid	-	-			
3	Verkeer en Vervoer	18.077.896	18.077.896			
4	Economie	-	-			
5	Onderwijs	10.070.597	10.070.597			
6	Sport, Cultuur en Recreatie	1.653.056	1.653.056			
7	Sociaal Domein	40.000	40.000			
8	Duurzaamheid	243.000	243.000			
9	Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing	623.972	588.874	35.098	35.098	
	Totaal programma's	**30.708.521**	**30.673.423**	**35.098**	**35.098**	**-**
AD	Alg dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien	5.350.131	5.455.039	104.908	104.908	
Totaal mutaties reserves - lasten		**36.058.652**	**36.128.462**	**140.006**	**140.006**	**-**
	Baten					
1	Bestuur en Ondersteuning					
2	Veiligheid	4.292	4.292			
3	Verkeer en Vervoer	17.842.866	17.806.994	35.872	35.872	
4	Economie	84.506	84.506			

Nr	Programma	Mutaties reserves begroting 2024 na wijzigingen	Mutaties reserves jaarrekening 2024	Afwijking	Hiervan rechtmatig	Hiervan onrechtmatig
5	Onderwijs	6.289.918	6.103.393	186.525	186.525	
6	Sport, Cultuur en Recreatie	1.830.541	1.867.129	36.588	36.588	
7	Sociaal Domein	5.095.194	5.095.194			
8	Duurzaamheid	796.213	770.190	26.023	26.023	
9	Volkshuisvesting, RO en Stedelijke Vernieuwing	200.000	190.672	9.328	9.328	
	Totaal programma's	**32.143.529**	**31.922.369**	**294.335**	**294.335**	**-**
AD	Alg dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien					
Totaal mutaties reserves - baten		**32.143.529**	**31.922.369**	**294.335**	**294.335**	**-**
Totaal mutaties reserves - lasten en baten				**434.342**	**434.342**	**-**

Toelichting / beheersmaatregelen:

De afwijkingen zijn rechtmatig. Er zijn geen beheersmaatregelen nodig.

Investeringsbudgetten

De raad heeft de investeringsbudgetten per post vastgesteld. De onderschrijding op de afgesloten investeringsbudgetten zijn niet onrechtmatig, tenzij deze niet op grond van artikel 5 van de financiële verordening gemeld/toegelicht zijn. Alle betreffende onderschrijdingen zijn conform artikel 5 toegelicht en daarmee rechtmatig.

De overschrijdingen op de investeringsbudgetten zijn onrechtmatig, ook wanneer deze op grond van artikel 5 van de financiële verordening acceptabel zijn. Acceptabele onrechtmatigheden worden nader toegelicht in het jaarverslag. Niet-acceptabele onrechtmatigheden worden nader toegelicht in het jaarverslag en in deze paragraaf. In onderstaand overzicht is per overschrijding van een investeringsbudget bepaald of deze acceptabel is.

Prog.	Investeringsbudgetten die overschreden zijn of bij afsluiting onderschreden zijn	Uitgaven begroot	Uitgaven gerealiseerd	Uitgaven overschrijding	Hiervan reeds verwerkt in eerdere jaarrekening(en)	Hiervan acceptabel	Hiervan niet acceptabel
3	Vergroten parkeercapaciteit 2019	30.000	30.836	836		836	
3	Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	380.000	436.511	56.511		56.511	
3	Veerboten, walvoorzieningen, stroompunten en accupakketten	9.806.026	10.382.446	576.420		200.000	376.420
3	Vervanging straatmeubilair 2023	92.000	96.183	4.183	4.183		
3	Vervanging straatmeubilair 2024	95.000	102.717	7.717		7.717	

Prog.	Investeringsbudgetten die overschreden zijn of bij afsluiting onderschreden zijn	Uitgaven begroot	Uitgaven gerealiseerd	Uitgaven overschrijding	Hiervan reeds verwerkt in eerdere jaarrekening(en)	Hiervan acceptabel	Hiervan niet acceptabel
5	Renovatie gymzaal J van Egmond	500.000	551.350	51.350		51.350	
6	Kademuren J Bloempad en Krabsteeg	260.000	269.538	9.538		9.538	
6	Vervanging kade Paardewater 21	355.000	380.247	25.247		25.247	
Totaal begrotingscriterium - investeringen		**11.518.026**	**12.249.827**	**731.801**	**4.183**	**351.198**	**376.420**

Toelichting / beheersmaatregelen:

De niet acceptabele overschrijding bestaat (in hoofdzaak) uit:
- € 81.000 lagere uitgaven voor de veerboten.
- € 25.000 hogere uitgaven voor een scharnierbare klep op het bunkerstation Gorinchem en het vervangen van de looproosters op de aanmeerlocatie Gorinchem.
- € 45.000 hogere uitgaven voor de aanleg van de kabels t.b.v. het elektrisch varen.
- € 45.000 hogere uitgaven voor diverse kosten walvoorzieningen.
- € 96.000 hogere uitgaven voor de stroompunten.
- € 20.000 hogere uitgaven voor de projectleiding stroompunten.
- € 14.000 hogere uitgaven voor de werkzaamheden aan de infrastructuur/openbare verharding voor stroompunten.
- € 212.000 hogere uitgaven voor accupakketten.

Met een verbetering van de budgetbewaking en de periodieke bedrijfsvoeringsoverleggen is het streven overschrijdingen eerder te signaleren en de begroting eerder te wijzigen.

Voorwaardencriterium

De raad heeft het normenkader 2024 (raadsbesluiten en hogere wetgeving waaraan voor de financiële beheershandelingen moet worden voldaan) vastgesteld op 17 oktober 2024. In 2024 zijn voor de naleving van het normenkader de volgende onduidelijkheden en fouten vastgesteld.

Onderwerp		Onrechtmatigheden	Onduidelijkheden
A	Contracten boven de Europese drempel(s) die niet juist zijn aanbesteed of verlengd	2.191.367	
B	Inhuur van personeel boven de Europese drempel, waarbij de opdracht niet juist is aanbesteed	1.558.730	
C	Niet aanbesteden conform de Gids Proportionaliteit bij opdrachten onder de Europese drempel(s)	PM	
Totaal voorwaardencriterium		**3.750.098**	

Toelichting / beheersmaatregelen:

A. Contracten boven de Europese drempel(s) die niet juist zijn aanbesteed of verlengd
- Dit betreft contracten die qua opdrachtwaarde boven de Europese drempel(s) uitkomen, maar niet Europees zijn aanbesteed. Sinds 2020 is dit probleem bekend. De oorzaken zijn verschillend:

- Een beperkt aantal contracten van een onrechtmatige inkoop is al voor 2020 afgesloten. Een aantal hiervan liep nog door in 2024, waardoor er sprake is van een onrechtmatigheid in 2024. Wanneer de contracten aflopen en er moet opnieuw worden ingekocht zal dit rechtmatig plaatsvinden.
- Enkele softwarepakketten zijn in het verleden niet rechtmatig ingekocht. Een voortijdige vervanging van deze softwarepakketten heeft ongewenste organisatorische gevolgen. Deze onrechtmatigheid zal daarom vooralsnog blijven bestaan. Wanneer besloten wordt tot vervanging van deze softwarepakketten zal dit rechtmatig plaatsvinden.
- Sommige zaken zijn rechtmatig ingekocht, maar door in het contractmanagement af te wijken van de voorwaarden rondom verlenging en indexering, is er alsnog sprake van een onrechtmatige inkoop. Inmiddels is er contractbeheer ingevoerd.

Voor een verdere professionalisering van de inkoop is de invoering van contractmanagement wenselijk.

B. Inhuur van personeel boven de Europese drempel, waarbij de opdracht niet juist is aanbesteed
De gemeente heeft een raamovereenkomst met een detacheringsbureau voor inhuur van externe medewerkers. Er is een procedure voor het geval het bureau in de ogen van de gemeente niet de gewenste medewerkers kan leveren om door de gemeente voorgedragen medewerkers via het bureau in te huren. Deze procedure wordt regelmatig niet gevolgd door de gemeente, soms omdat in te huren medewerkers hieraan niet willen meewerken.

De organisatie is nogmaals gewezen op deze procedure, en waar mogelijk zijn of worden herstelacties op lopende inhuur doorgevoerd.

C. Niet aanbesteden conform de Gids Proportionaliteit bij opdrachten onder de Europese drempel(s)
Onder de Europese drempel(s) is de gemeente verplicht om de Gids Proportionaliteit na te leven. Deze gids is mede daarom als basis gebruikt voor het lokale inkoop- en aanbestedingsbeleid. Uit interne controle is gebleken dat de gemeente regelmatig niet handelt conform het eigen inkoopbeleid, en daarmee ook afwijkt van de Gids Proportionaliteit. Formeel is het niet naleven van deze gids een rechtmatigheidsfout. Alleen hoeft deze fout op dit moment nog niet te worden gekwantificeerd en meegeteld te worden voor de 3%-verantwoordingsgrens. Wel moet deze afwijking worden vermeld, indien het niet om incidentele situaties gaat. Geconstateerd is dat regelmatig wordt afgeweken van de gids proportionaliteit. Daarom is dit, met waarde PM, vermeld in de tabel.

Vanaf 2025 worden opdrachten die met het nieuwe financiële systeem worden verstrekt en meer dan €12.500 bedragen automatisch aan de inkopers voorgelegd ter beoordeling van de naleving van de betreffende regels. Daarmee verwachten we uiteindelijk meer aan de Gids Proportionaliteit te kunnen voldoen, danwel hiervan op een juiste wijze vooraf gedocumenteerd en beargumenteerd af te wijken. Het oude financiële systeem, dat t/m het boekjaar 2024 werd gebruikt, kende deze mogelijkheid niet.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

In 2024 is het volgende misbruik of oneigenlijk gebruik vastgesteld.

Onderwerp	Lasten / uitgaven onrechtmatigheden	Lasten / uitgaven onduidelijkheden
Totaal misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	**0**	**0**

Toelichting / beheersmaatregelen:
Geen misbruik of oneigenlijk gebruik vastgesteld.

Conclusie voor rechtmatigheidsverantwoording

Onderwerp	Onrechtmatigheden	Onduidelijkheden
Totaal begrotingscriterium - lasten programma's, exclusief mutaties reserves	1.545.133	
Totaal begrotingscriterium - mutaties reserves		
Totaal begrotingscriterium - investeringen	731.801	
- waarvan reeds verwerkt in eerdere jaarrekening(en)	-4.183	
Totaal voorwaardencriterium	3.750.098	
Totaal misbruik en oneigenlijk gebruik criterium		
Totaal	**6.022.849**	**0**
Verantwoordingsgrens: 3% totale lasten, incl dotaties aan reserves	**6.276.901**	**6.276.901**
Conclusie	**Onrechtmatigheden liggen onder de verantwoordingsgrens**	**Onduidelijkheden liggen onder de verantwoordingsgrens**

Interne controle
In 2024 zijn de interne controles uitgevoerd op basis van het interne controleplan en het uitvoeringsprogramma 2024-2025. De interne controles dragen bij aan de kwaliteit van de organisatie en sluiten aan op de doelen van de organisatieontwikkeling. Op basis van de belangrijkste geldstromen, risico's en ontwikkelingen is beoordeeld welke processen gecontroleerd worden. Bij de selectie van de processen en de uitvoering van de interne controles heeft afstemming plaatsgevonden met de accountant.

Uit de interne controles vloeien aanbevelingen voort op het gebied van de bedrijfsvoering. In 2024 is er o.a. veel aandacht besteed aan de rechtmatigheid van de inkoop en het optimaliseren van de interne controle in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording.

De inrichting van de administratieve organisatie en interne controle is erop gericht om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van ons handelen te waarborgen en de risico's te beheersen.

Fraude
In de inrichting van processen en de interne controle wordt in principe rekening gehouden met het beheersen van frauderisico's.

In 2024 is een nieuwe fraude-risico-analyse opgesteld. Op basis van deze analyse worden er gefaseerd een aantal optimalisaties voor de administratieve organisatie uitgewerkt en vervolgens doorgevoerd om het risico van fraude nog beter te beheersen.

In 2024 zijn geen fraudes vanuit de eigen organisatie geconstateerd.

Accountantscontrole
De accountant heeft op 4 mei 2024 een boardletter uitgebracht over de interimcontrole 2023. In een raadsinformatiebrief van 29 mei 2024 heeft het college hierop een reactie gegeven.

Het college heeft op 11 juni 2024 met een raadsinformatiebrief een reactie gegeven op de bevindingen van de accountant in de controle van de jaarrekening 2023. De accountant heeft op 13 juni 2024 in een I&O-vergadering de bevindingen bij de controle van de jaarrekening 2023 toegelicht.

De accountant heeft op 10 oktober 2024 in een I&O/B&A-vergadering een toelichting gegeven op het controleplan 2024. Daarnaast is een aantal aandachtspunten voor de controle besproken. De raad heeft op 17 oktober 2024 ingestemd met het controleplan 2024 en de aandachtspunten voor de controle 2024.

In het najaar is de interimcontrole 2024 uitgevoerd. De raad wordt hierover in 2025 geïnformeerd.

3.4.11 Interbestuurlijk toezicht

De provincie beoordeelt op basis van een bestuursovereenkomst of gemeenten bepaalde taken volgens de wet uitvoeren. Het doel van deze overeenkomst is om afspraken te maken over de samenwerking, rollen, belangen en verantwoordelijkheden.

De raad heeft op 10 april 2024 de raadsinformatiebrief (Z/23/757234 D-905550) ontvangen met de scores van Gorinchem per toezichtgebied. Gorinchem scoorde in 2024 goed op het gebied van archief- en informatiebeheer, monumentenzorg, omgevingsrecht en ruimtelijke ordening.

De huisvesting van vergunninghouders scoorde oranje en heeft daarom in 2024 meer dan gemiddelde aandacht gehad. Door fluctuaties in de opgave, de woningmarktsituatie en andere doelgroepen, wordt het steeds moeilijker de taakstelling te behalen.

3.5 Wet open overheid (Woo)

Voor de invoering van de Wet open overheid is een programma ingericht. Voor de wet staat een nog een invoeringstermijn tot zeker 2027.

In 2024 is gewerkt aan de infrastructuur die nodig is. Er is gereedschap operationeel gemaakt om te kunnen anonimiseren, er is een publicatieplek op het internet voorbereid, werkprocessen in het gemeentelijke zaaksysteem worden aangepast. De eerste tranche verplichte publicaties (organisatiegegevens) is beschikbaar gemaakt.

Tranche 2 en 3 (bestuurlijke documenten, klachten en meldingen) zijn in voorbereiding. Het gaat daarbij niet alleen over de betreffende documenten, maar vooral ook over het voldoen aan de landelijke publicatiestandaards, én het inrichten van zo eenvoudig mogelijke publicatieprocessen (met behoud vertrouwelijkheid en privacy).

De Woo zorgt ervoor dat er ook in 2024 veel Woo verzoeken zijn ingediend, welke zijn gehonoreerd en beantwoord. De Wet open overheid verplicht immers niet alleen het actief publiceren van documenten (de actieve plicht), maar stelt ook regels aan het snel reageren op vragen om (meer) informatie (de passieve plicht). Van dit laatste recht (vragen mogen stellen via een Woo-verzoek) wordt – zeker op landelijk niveau- steeds meer gebruik gemaakt. Voor Gorinchem leidt dit tot een aanzienlijke, maar nauwelijks te voorspellen werkdruk op wisselende plekken binnen de interne organisatie.

3.6 Verbonden partijen

3.6.1 Inleiding

De gemeente heeft relaties met diverse partijen waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Relaties met verbonden partijen komen voort uit maatschappelijke relevantie en politieke motieven. Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft in deze partij: als een lid van het college in het bestuur zit of namens de gemeente stemt. Een financieel belang houdt in dat de gemeente aan deze verbonden partij een bedrag ter beschikking heeft gesteld dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet zou gaan. Of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd met als doelstelling om de democratische legitimatie te versterken. De raad heeft als gevolg van deze wetswijziging in 2024 het college toestemming verleend om de gewijzigde teksten van de gemeenschappelijke regelingen vast te stellen.

3.6.2 Lijst van verbonden partijen

De gemeente Gorinchem heeft te maken met diverse verbonden partijen. Deze partijen zijn in te delen in drie categorieën:

A. Gemeenschappelijke Regelingen (GR)
B. Vennootschappen en coöperaties
C. Stichtingen

In onderstaand overzicht wordt per categorie aangegeven welke verbonden partijen hiertoe behoren. Per verbonden partij wordt daarna een toelichting gegeven.

A. Gemeenschappelijke Regelingen:
   - GR Dienst Gezondheid & Jeugd
   - GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
   - GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
   - GR Regio AV
   - GR GEVUDO
   - GR AVRES
   - GR Reinigingsdienst Waardlanden
   - GR Bureau Openbare Verlichting
   - GR Natuur- en Recreatieschap

B. Vennootschappen en coöperaties:
   - Hoog Dalem C.V.
   - C.V. ROM-S, Beheer BV ROM-S
   - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
   - Oasen N.V.
   - Stedin Holding N.V.
   - MLL Beheer B.V.
   - Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.
   - Huisvuil Verbranding Centrale N.V.
   - Coöperatie i_lab

C. Stichtingen:
   - Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem
   - Stichting Vestingdriehoek

3.6.3 Gemeenschappelijke regelingen

GR DG&J

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De GR Dienst Gezondheid & Jeugd (GR DG&J) bestaat uit vier organisatieonderdelen. De GGD ZHZ, Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten, Veilig Thuis en de Service Organisatie Jeugd (SOJ). Conform het eerdere besluit van het Algemeen Bestuur blijven er gescheiden begrotingen voor de uitvoering van de Jeugdwet enerzijds, en de uitvoering van de overige taken van DG&J anderzijds. De GR DG&J verzorgt namens tien gemeenten in Zuid-Holland Zuid de uitvoering van taken op het gebied van publieke gezondheid, maatschappelijke zorg, leerplicht, jeugdhulp en veilig thuis. Daarnaast is de organisatie verantwoordelijk voor aansturing van de uitvoering van de integrale jeugdgezondheidszorg (waaronder het Rijksvaccinatieprogramma). Bij rampen en crises, waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd, treedt de DG&J op.
Publiek belang	De DG&J bewaakt, beschermt en bevordert activiteiten gericht op het verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en het vergroten van ontwikkelingskansen van inwoners van ZHZ.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college neemt deel aan het dagelijks en het algemeen bestuur (10 leden) van de GR. Het algemeen bestuur heeft een 'gewogen' stemrecht. De stemverhouding is gebaseerd op het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur (4 leden) heeft geen gewogen stemrecht. Het stemrecht van het DB is vastgelegd in artikel 20 van de regeling, één stem per lid en een besluit bij volstrekte meerderheid.
Financieel belang	De totale primaire begroting (beleidsarm) voor de Dienst Gezondheid & Jeugd 2024 bedroeg circa € 250 mln., waarvan € 138 mln. voor de Serviceorganisatie Jeugd. De in deze primaire begroting opgenomen bijdragen voor Gorinchem zijn € 11,2 mln. (SOJ) en € 2,6 mln. overig.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € € 2.676.240 Stand 31 december 2024 € 4.009.076
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 30.454.316 Stand 31 december 2024 € 30.566.643
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 1.148.000
Risico's	De verschillende risico’s staan beschreven in de jaarstukken (verplichte paragraaf) van de GR Dienst Gezondheid & Jeugd. We achten het zeer onwaarschijnlijk dat alle risico's zich in hetzelfde jaar zullen voordoen. Om risico’s op te kunnen vangen wordt ook eerst gezocht naar dekking in de lopende begroting. Als dat niet langer houdbaar is, zal de Dienst voor het onderdeel Gezondheid gebruik maken van een reserve die gemaximeerd is op € 500.000. Wij achten dit afdoende om de meest voorkomende risico’s binnen het onderdeel Gezondheid af te dekken. Voor het onderdeel Jeugd heeft de dienst geen aparte reserve. Gemeenten zijn volledig risicodrager op dat onderdeel.

GR OZHZ

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) voert wettelijke milieu- en omgevingstaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) uit namens de Provincie Zuid-Holland en de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. De OZHZ geeft ook milieuadvies bij ruimtelijk-economische ontwikkelingen.
Publiek belang	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van de Omgevingswet, en in het bijzonder het Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving. De OZHZ draagt met zijn kennis en ervaring over omgevingskwaliteit bij aan de veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid van de regio en de gemeente Gorinchem.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de GR (10 leden). De stemverhoudingen (het belang) in het bestuur sluiten grosso modo aan bij de financiële inbreng van de deelnemers. Gorinchem heeft 3 van de 100 stemmen in het bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Gorinchem bedroeg in 2024 € 952.000
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 655.000 Stand 31 december 2024 988.000.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 604.000.
Risico's	In navolging van voorgaande jaren, onderzoekt OZHZ hoe ze de begroting sluitend kan blijven houden. Op termijn kan dit effect hebben op de kwaliteit van de dienstverlening. Maar vooralsnog is OZHZ een stabiele partner gebleken, met geen noemenswaardige risico's.

GR Veiligheidsregio ZHZ

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	De veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid (VRZHZ) is opgericht om risico's op het gebied van incidenten, rampen en crises te beheersen. De VRZHZ voert namens de 10 gemeenten in de regio Zuid-Holland-Zuid taken uit voor: crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweerzorg en geneeskundige hulpverlening. De regionale brandweer, regionale ambulancevoorziening (RAV) en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) zijn diensten die in de VRZHZ ondergebracht zijn en nauw samenwerken met andere crisispartners zoals overheidsdiensten en private partners. De VRZHZ is voorbereid op het voorkomen en het bestrijden van incidenten, rampen en crises. De VRZHZ zorgt voor fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing door krachten te bundelen.
Publiek belang	De VRZHZ voorkomt incidenten en rampen door risico's te achterhalen, deze te beperken en hierover te adviseren. De VRZHZ organiseert een daadkrachtige respons voor de bestrijding bij (brand-) incidenten, rampen en crises. Na een incident, ramp of crisis zorgt zij ervoor dat zo snel mogelijk kan worden teruggekeerd naar de normale situatie.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur (5 leden) en het algemeen bestuur (10 leden) van de GR. In beide besturen is zij vicevoorzitter. In het algemeen bestuur besluiten de leden door elk een stem uit te brengen. Het algemeen bestuur beslist bij een meerderheid van stemmen. Als de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
Financieel belang	Bijdrage van Gorinchem over 2024 bedraagt € 3.664.248
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 10.356.465 Stand 31 december 2024 € 9.673.172
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 79.341.851 Stand 31 december 2024 € 82.261.712
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 2.228.525
Risico's	De VRZHZ heeft in haar jaarbegroting een achttal risico's benoemd. De meeste risico's hebben een betrekkelijk klein weerstandsvermogen benodigd (<€80.000,-) en om die reden wordt hier enkel het grootste risico benoemd: Deeltijdrichtlijn - de Europese deeltijdrichtlijn gaat uit van het principe dat gelijk werk in voltijd en in deeltijd gelijk beloond moet worden. Dit conflicteert met de wijze waarop het huidig brandweerbestel is vormgegeven. Er wordt landelijk gezocht naar een oplossing die dicht bij het huidige bestel blijft. Een eerste inschatting van de gevolgen voor VRZHZ komt op een bedrag van ongeveer €1,5 miljoen uit.

GR Regio AV

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De GR AV had als doel het vergroten van regionale bestuurskracht en regionale samenwerking in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Het bijdragen aan behartigen van gemeenschappelijke belangen om evenwichtige ontwikkeling van de regio te bevorderen. In 2024 is besloten de GR AV op te heffen. De samenwerking in de regio AV zal in de toekomst worden vormgegeven via het nieuwe regioplatform Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.
Publiek belang	Gemeenschappelijke regeling. Uitvoering geven aan regionale samenwerking op beleidsterreinen sociaal, fysiek, economie en toerisme samen met de gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden.
Bestuurlijk belang	De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling (3 leden). Twee leden van het College van B&W maken deel uit van het algemeen bestuur van de regeling (6 leden). De burgemeester treedt op als voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur van de regeling. Bij de besluitvorming in het algemeen bestuur beschikt elke deelnemende gemeente over één stem per gemeente. Besluiten in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Het financieel aandeel Gorinchem in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden - verband bedroeg in 2024 op basis van de inwonerbijdrage € 71.225
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 613.000 Stand 31 december 2024 € 0
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 0 Stand 31 december 2024 € 0
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: N.N.B.
Risico's en overige ontwikkelingen	In 2024 is besloten de GR AV op te heffen. De GR blijft bestaan tot de laatste verplichtingen zijn afgehandeld. In de jaarstukken 2024 en laatste eindafrekening worden de laatste financiële zaken afgehandeld.

GR GEVUDO

Vestigingsplaats	Dordrecht
Korte omschrijving	Gevudo beheert het aandelenpakket van tien gemeenten in de regio ZHZ in de NV Huisvuil Verbranding Centrale (HVC). Het aandelenpakket bestaat uit 529 aandelen. HVC verwerkt voor al deze gemeenten huisafval en voor een aantal ook afvalinzameling. HVC ontwikkelt zich steeds meer als een duurzaam energiebedrijf.
Publiek belang	De belangen van de deelnemende gemeenten behartigen in de aandeelhoudersvergadering van de NV HVC.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur (4 leden) en heeft zitting in het dagelijks bestuur (6 leden). Via de GR is er invloed op het beleid van de HVC. De GR levert een lid in de raad van commissarissen van HVC in de vorm van een onafhankelijk externe. De GR levert ook een lid in de aandeelhoudersvergadering van HVC.
Financieel belang	Het financieel belang is € nnb
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 30.487 Stand 31 december 2024 € 30.487
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 0 Stand 31 december 2024 € 0
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: nihil
Risico's	De schuldpositie van HVC en de te verwachten nettowinst is, onveranderd, vergelijkbaar met voorgaande jaren. De schulden zijn vanaf 2020 sterk afgenomen, maar blijven uiteraard wel sterk afhankelijk van de beslissingen op het gebied van gewenste investeringen zoals warmtelevering. De aandeelhouders hebben eind 2015 in het kader van de vaststelling van het dividendbeleid besloten te streven naar een solvabiliteit van de onderneming dat er in 2024 een keuzemogelijkheid is om HVC te financiering zonder garantstelling. Door de groei van HVC wordt dit pas in 2027 verwacht. Om die reden zijn er komende jaren geen dividenduitkeringen voor Gevudo te verwachten.

GR AVRES

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De uitvoeringsorganisatie Avres voert voor aangesloten gemeenten de Participatiewet uit. Dit betekent dat zij de wettelijke taken uitvoeren zoals het verstrekken van uitkeringen en de begeleiding naar werk. Avres heeft ook de werkgeversrol van de sociale werkvoorziening en zij bieden ondersteuning bij reïntegratie.
Publiek belang	De GR zorgt voor een goede dienstverlening voor de inwoners die zijn aangewezen op tijdelijke voorzieningen zoals een uitkering en bijzondere bijstand. Het is belangrijk dat er verbindingen gelegd worden tussen Avres en het maatschappelijk middenveld om de inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn.
Bestuurlijk belang	Twee leden van het college maken deel uit van het Algemeen Bestuur. Het bestuur moet erop kunnen vertrouwen dat de gemeentelijke wettelijke taken goed worden uitgevoerd, bewoners goed bediend worden en dat uitvoering wordt gegeven aan bestuurlijke speerpunten.
Financieel belang	De participatiemiddelen worden doeltreffend ingezet en komen ten goede aan de producten en diensten voor onze inwoners.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 16.242.000 Stand 31 december 2024 € 15.521.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 10.705.000 Stand 31 december 2024 € 9.081.000
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 4.163.000
Risico's	Geen risico's

GR Reinigingsdienst Waardlanden

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De GR zorgt voor het op milieuverantwoorde manier ophalen van afval en zorgt voor verwerking. Waardlanden heeft via dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) taken voor het onderhoud van het openbare gebied.
Publiek belang	Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van afvalinzameling.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het bestuur van de GR. Bij stemming wordt 75% vereist van het aantal (gewogen) stemmen. Het totaal aantal stemmen en het aantal stemmen per deelnemende gemeente in het algemeen bestuur wordt bepaald door het aantal huisaansluitingen van alle gemeenten en het aantal huisaansluitingen per deelnemende gemeente. De stemverhoudingen worden voor een periode van vier jaar vastgesteld. Beslissingen komen tot stand bij een meerderheid van stemmen.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van een verdeelsleutel. De begroting, inclusief het te voeren beleid, wordt door het algemeen bestuur vastgesteld. De verwerkingskosten van HVC worden direct doorgezet naar de gemeenten op basis van de verdeelsleutel. Voor Gorinchem is dit naar verwachting ca. € 1,67 mln. De Reinigingsdienst Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 1.655.000. Stand 31 december 2024 € 2.016.000.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 33.737.000. Stand 31 december 2024 € 32.320.000.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 661.000.
Risico's	De laatste jaren is meer dan regelmatig zorgen geuit richting het bestuur van de GR Waardlanden over de gevoerde bedrijfsvoering en het feit dat de onderneming niet in control is. Niet alleen Gorinchem, maar ook andere deelnemende gemeenten hebben hun kritiek geuit via diverse zienswijzen ten aanzien aangeleverde begrotingen en jaarstukken. Met het aanstellen van een nieuwe interim directeur en het invullen van diverse sleutelfuncties, heeft de GR Waardlanden een nieuwe weg ingeslagen. Tijdens de halfjaarlijkse raadsbijeenkomsten worden raadsleden bijgepraat over de voortgang van de bedrijfsvoering. Ook is er een zogenaamd specifiek financieel overleg gehouden, waarin de aanwezige raadsleden op de hoogte zijn gesteld over de inkomsten en uitgaven. In de toegezonden bestuursrapportage 2024 (december 2024) is schriftelijk de voortgangsinformatie over de invoering van diftar vermeld. De invoering van het zogenaamde Diftar-tarief, per 1 januari 2024, is een belangrijk en spannend moment in het afgelopen kalenderjaar. Voor de uitvoering op straat, maar ook op financieel gebied. De evaluatie (uitgevoerd in januari 2025) wordt afgewacht en daarmee ook hopelijk de positieve effecten. Te denken valt aan minder

	restafval en daarmee ook een besparing op de door Waardlanden te maken (verbrandings)kosten.

GR Bureau Openbare Verlichting

Vestigingsplaats	Hardinxveld-Giessendam
Korte omschrijving	De GR Bureau Openbare Verlichting levert een bijdrage aan het beheer van de Openbare Verlichting bij de aangesloten gemeenten.
Publiek belang	Onderhoud van openbare verlichting.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college maakt deel uit van het algemeen bestuur van de GR. Elk lid van het algemeen bestuur heeft in de vergadering een stem. Een meerderheid van stemmen is nodig voor besluiten van het algemeen bestuur.
Financieel belang	Het financieel aandeel van Gorinchem is bepaald op basis van het aantal lichtobjecten, in 2024 8.058 stuks. In 2024 betalen we € 12,10 per lichtobject, wat leidt tot een bijdrage van € 97.501,80 voor Gorinchem.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 210.202 Stand 31 december 2024 € 371.893
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 319.146 Stand 31 december 2024 € 223.307
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 180.640
Risico's	Als deelnemers uitstappen kan dit consequenties hebben voor de continuïteit en/ of de bijdrage aan de regeling. Dit risico wordt als laag beschouwd.

GR Natuur- en Recreatieschap Lingebied

Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Korte omschrijving	Het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied heeft in december 1998 besloten om samen met een ander recreatieschap per 1 juli 1999 de BV Recreatieschap Rivierengebied op te richten. De maatschappij voert met haar overige vennootschappen een organisatie die gericht is op één kernactiviteit gericht op het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatieve toeristische voorzieningen. De GR'en Natuur- en Recreatieschappen sturen de BV recreatiemaatschappij Rivierengebied aan.
Publiek belang	Het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatieve toeristische infrastructuur. De infrastructuur kan in twee typen voorzieningen worden onderscheiden: de land- en routegebonden voorzieningen zoals paden, routes, veerpontjes en dagrecreatiegebieden.
Bestuurlijk belang	Een afgevaardigde van het college neemt zitting in het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Lingebied.
Financieel belang	De bijdrage van Gorinchem bedraagt over 2024: € 0. De bijdrage is afgekocht.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 0 Stand 31 december 2024 € 0
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 6.850 Stand 31 december 2024 € 6.850
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 0
Risico's	Er zijn geen risico's te benoemen.

3.6.4 Vennootschappen en coöperaties

Hoog Dalem C.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	We voeren voor eigen rekening en risico, samen met de partners verenigd in de C.V., de grondexploitatie Hoog Dalem. We realiseren woningen en voorzieningen op het gewenste kwaliteits- en kwantiteitsniveau in overeenstemming met de vastgestelde ruimtelijke en financiële kaders (grondexploitatie).
Publiek belang	Realiseren woningbouw en voorzieningen in Hoog Dalem.
Bestuurlijk belang	Twee leden van het college treden op als aandeelhouders van Hoog Dalem C.V. Het voorzitterschap in de vergadering van aandeelhouders rouleert per jaar. Besluitvorming van de directie vindt plaats op basis van unanimiteit. In de statuten staat welke directiebesluiten de instemming van de aandeelhouders vragen. Die besluiten vragen een tweederde meerderheid. Andere besluiten vragen om unanimiteit. De burgemeester treedt op als (stille) vennoot in Hoog Dalem C.V.
Financieel belang	De gemeente staat garant voor de leningen die de CV aangaat. De gemeente voert samen met Heijmans en AM de grondexploitatie Hoog Dalem. De gemeente neemt voor ongeveer 50% (€ 100.000) deel in het kapitaal van Hoog Dalem C.V. De gemeente is ook voor 50% beherend vennoot in de C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: N.N.B.
Risico's	De verwachting is dat Hoog Dalem binnen nu en 5 jaar zal worden afgesloten. De risico's worden nu als beneden gemiddeld ingeschat.

C.V. ROM-S, Beheer B.V. ROM-S

Vestigingsplaats	Schelluinen
Korte omschrijving	Er zijn drie hoofdactiviteiten, realisatie van het transport- en logistiek centrum Schelluinen-West, realisatie en exploitatie van regionale vrachtwagenparkeerterreinen en herontwikkeling van vertreklocaties.
Publiek belang	Het oplossen van problemen op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu verbetert de leefbaarheid. Daarnaast zetten gemeenten en provincie in op economische ontwikkeling, inclusief de logistieke sector.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de Raad van Commissarissen van Beheer B.V. ROM-S. Besluiten van de Raad van Commissarissen zijn geldig als 60% van de commissarissen aanwezig of vertegenwoordigd is (waaronder de commissaris benoemd op voordracht van het Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke sector b.v. (OPP). Wethouder Financiën, Marjo Molengraaf, vertegenwoordigt Gorinchem als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Vennoten bestaat uit de ambtelijke vertegenwoordigers uit de gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Vijfheerenlanden en Gorinchem.
Financieel belang	De gemeentelijke deelnemingen en de BNG GO nemen beiden voor 49,5% deel in de C.V. Beheer B.V. ROM-S neemt voor 1% deel.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: N.N.B.
Risico's	Op 12 december 2023 heeft het college ingestemd met de voorgenomen liquidatie van Rom-S in 2024. Met betrekking tot de financiële en juridische afwikkeling zijn in de AVA van ROM-S met de deelnemende gemeenten de noodzakelijke afspraken gemaakt en vastgelegd. Met de gemeente Molenlanden zijn afspraken gemaakt over de afronding van de laatste werkzaamheden en hiervoor zijn financiële middelen beschikbaar gesteld. Risico's zijn dan ook zeer beperkt.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Korte omschrijving	De BNG is een intermediair tussen de kapitaalmarkt en decentrale overheden. De BNG kan gezien worden als een inkoopcombinatie van geld namens decentrale overheden. De BNG is een naamloze structuurvennootschap, waarvan 50% van de aandelen in handen is van de Staat en de overige 50% in handen is van decentrale overheden.
Publiek belang	De gunstige prijzen van financieringsmiddelen worden doorgegeven aan decentrale overheden. Hierdoor wordt de kredietwaardigheid van gemeenten versterkt en kunnen zij relatief goedkoop lenen.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijke belang (stemrecht) wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,173% in het aandelenkapitaal. De boekwaarde van de aandelen is € 218.000. Van de nettowinst wordt volgens het dividendbeleid van BNG 25% uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 4.721.000.000 Stand 31 december 2024 € 4.777.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 110.819.000.000 Stand 31 december 2024 € 123.164.000
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 294.000.000. De ontvangen dividenduitkering in 2024 bedraagt: € 177.000 (obv resultaat 2023)
Risico's	De BNG heeft een lage solvabiliteitsratio van circa 2%. Dit is gebruikelijk bij een financiële instelling en BNG wordt dan ook als een van de veiligste banken ter wereld beschouwd. Door de oplopende rente en het ravijnjaar bij gemeenten nemen de risico's voor BNG mogelijk toe. Voor nu wordt dit risico als beperkt beoordeeld.

Oasen N.V.

Vestigingsplaats	Gouda
Korte omschrijving	Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater. Oasen N.V. realiseert drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven in het oosten van Zuid-Holland.
Publiek belang	Op duurzame wijze zorgen voor drinkwater.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college heeft stemrecht in de AVA. Het daadwerkelijk bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 4,55% in het aandelenkapitaal van Oasen.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 128.149.000 Stand 31 december 2024 € 136.041.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 216.087.000 Stand 31 december 2024 € 229.428.000
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 7.892.000
Risico's	Oasen is een voldoende gekapitaliseerd bedrijf met een beperkt dividend regime. Door vervuiling van het grondwater en grotere fluctuaties qua grondwaterstanden neemt de investeringsopgave voor Oasen toe. De risico's nemen wel toe maar worden nog steeds als acceptabel ingeschat.

Stedin Holding N.V.

Vestigingsplaats	Rotterdam
Korte omschrijving	Stedin bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder, infrabedrijf en een netwerkbedrijf. Zij zorgen ervoor dat klanten beschikken over (duurzame) energie om te leven, werken en ondernemen. Stedin verduurzaamt het energiesysteem en zij houdt het robuust en betaalbaar.
Publiek belang	Stedin zorg voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de gas- en elektriciteitsnetten. Onderdeel van het beheer is dat uitval of onderbreking van de gas en elektriciteitstoevoer wordt geminimaliseerd.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college heeft stemrecht in de AVA. Het bestuurlijk belang (stemrecht) in de AVA wordt bepaald naar rato van het ingebrachte kapitaal.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem heeft een belang van 0,59% in het aandelenkapitaal van Stedin. Daarnaast heeft de gemeente in 2021 een cumulent preferente aandelenpakket verworven ad. € 1,36 mln.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 3.321.000.000 Stand 31 december 2024 € 3.370.000.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 4.364.000.000 Stand 31 december 2024 € 4.362.000.000
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 174.000.000 De ontvangen dividenduitkering in 2024 bedraagt: € 265.000 (voor de gewone aandelen a.g.v. resultaat 2023) € 41.000 (cumulent preferent)
Risico's	Het Rijk is in 2023 toegetreden als aandeelhouder voor een bedrag van € 500 mln. Daarnaast zijn nog een aantal gemeenten en provincies toegetreden. De kapitaalbuffers van Stedin zijn hierdoor toegenomen maar de energietransitie blijft een grote risicovolle opgave. Gezien de toetreding van het Rijk is het risico afgenomen en wordt voor nu als gemiddeld ingeschat.

Merwede Lingelijn Beheer B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De BV MerwedeLingelijn (MLL) is opgericht voor de aanleg van de stations langs de MLL tussen Dordrecht en Geldermalsen.
Publiek belang	Openbaar vervoer.
Bestuurlijk belang	Een lid van het college treedt op als vertegenwoordiger van de gemeente in de AVA. In deze AVA is elke gemeente vertegenwoordigd door één persoon/één stem. Besluiten in de AVA worden genomen bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
Financieel belang	De investering in de gehele MLL bedraagt € 55 mln. Hierbij is rekening gehouden met € 10 mln. voor de realisatie van station Gorinchem-Noord.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 250.000 Stand 31 december 2024 N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 N.N.B. Stand 31 december 2024 N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: N.N.B.
Risico's	Nu er voorlopig geen station Gorinchem noord komt wordt gekeken of een BV in de huidige vorm nog meerwaarde heeft. Aan het in stand houden van de MLL BV zijn kosten verbonden. Station Gorinchem noord wordt voorlopig niet gerealiseerd en de budgetten zijn niet meer beschikbaar. Voor de MLL BV wordt gewerkt aan een andere opzet waarbij de instandhoudingskosten aanzienlijk lager zijn. De overige aandeelhouders van de MLL BV moeten hier ook mee instemmen. De risico's zijn beperkt.

Gemeente Gorinchem Deelneming B.V.

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De B.V. heeft als doel het oprichten van, het deelnemen in, het besturen van en het toezicht houden op ondernemingen en vennootschappen. Hieronder viel het deelnemen in ROM-S C.V.
Publiek belang	Door de deelneming in ROM-S C.V. werd bijgedragen aan de ontwikkeling van het Bedrijventerrein Schelluinen-West.
Bestuurlijk belang	De B.V. is eind 2006 opgericht als onderdeel van de juridische structuur van ROM-S C.V. Het bestuurlijk belang loopt dan ook parallel aan ROM-S C.V. (zie wat bij die verbonden partij is vermeld).
Financieel belang	De B.V. nam voor 17,3% deel in ROM-S C.V.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 41.463 Stand 31 december 2024 N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 1.519.275 Stand 31 december 2024 N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: N.N.B.
Risico's	De risico's zijn beperkt.

Huisvuil Verbranding Centrale (HVC) N.V.

Vestigingsplaats	Alkmaar
Korte omschrijving	HVC N.V. verwerkt huishoudelijk afval en ontwikkelt zich als een producent van duurzame energie voor haar aandeelhouders. Binnen Gevudo-verband wordt een aandelenpakket HVC van de tien deelnemende gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid beheerd. Het gaat om ruim 14% van de gemeentelijke aandelen HVC, waarvoor de Gevudo-gemeenten garant staan. HVC keert hiervoor een jaarlijkse vergoeding uit en zo mogelijk een winstuitkering. Dat laatste is in de afgelopen jaren niet gebeurd, omdat de aandeelhouders ervoor gekozen hebben het aandeel vreemd kapitaal in HVC te reduceren.
Publiek belang	De verwerking van onze huishoudelijke afvalstromen en de productie en distributie van duurzame energie.
Bestuurlijk belang	De realisatie van een circulaire economie en ondersteuning bij de energietransitie.
Financieel belang	De gemeente Gorinchem staat garant voor € 6,5 mln. van het bedrijfskapitaal van HVC N.V. De jaarlijkse risicogarantie uitkering bedraagt wordt ontvangen via Gevudo.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 233.501.000 Stand 31 december 2024 € 257.583.000
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 669.737.000 Stand 31 december 2024 € 646.857.000
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 24.418.000 Risicogarantie uitkering over 2023 bedraagt: € 66.000.
Risico's	De vermogenspositie van HVC is nog niet voldoende om zonder garanties van gemeenten te opereren, maar is wel sterk aan het verbeteren. Het risico voor HVC wordt, mede door de verdeling over verschillende deelnemende gemeenten, overigens als beperkt beoordeeld.

Coöperatie i_lab

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	i_lab is een coöperatief platform voor Gorinchem en de regio waar leren, werken en innoveren samenkomen. i_lab wordt een fysiek centrum op de regionale beroepen- en innovatiecampus in Gorinchem. Het is bovendien een knooppunt in het netwerk van samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid in de regio Gorinchem, het netwerk voor onderlinge verbinding en kennisuitwisseling. Doelstellingen van het i_lab zijn: - Meer geschoold personeel voor de regio én een veerkrachtigere arbeidsmarkt. - Meer talenten uit de regio die bij, in de regio gevestigde, bedrijven werken. - Vernieuwd onderwijs stimuleren, dat aansluit op (de innovaties in) het bedrijfsleven. - Meer jongeren die kiezen voor beroepen in de regio Gorinchem. - Een krachtig en innovatief mkb en meer startende ondernemers in de regio. - Een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
Publiek belang	Het i_lab is een plek en een netwerk waar door samenwerking tussen scholen en bedrijven een krachtig innovatief (beroeps)onderwijs (po, vo, mbo, hbo en wo) wordt gerealiseerd, een leven lang ontwikkelen voor werkenden en werkzoekenden wordt gestimuleerd en het innovatievermogen van het MKB wordt versterkt vanuit samenwerken, innoveren en kennis delen.
Bestuurlijk belang	Namens de gemeente zitten twee leden van het college in het dagelijks bestuur van het i_lab. Het onderwijsveld en het bedrijfsleven hebben ook elk twee personen die zitting hebben in het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeente heeft een budget beschikbaar gesteld van € 6,65 mln. voor de uitwerking en realisatie van het i_lab, waarvan € 1,9 mln. gedekt uit de Regio deal.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € 0 Stand 31 december 2024 € 17.027
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € 312.336 Stand 31 december 2024 € 1.766.548
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € 17.027
Risico's	De ontwikkeling van het i_lab dient binnen het taakstellende budget plaats te vinden. De financiële risico’s zijn hierdoor beperkt/nihil. De renovatie van het pand aan de Hoefslag 6 past nog binnen het in de regiodeal afgesproken (bijgestelde) tijdpad.

•

3.6.5 Stichtingen

Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De stichting heeft tot doel verbetering van: a. De economische positie en uitstraling van de Gorinchemse binnenstad; b. De samenwerking tussen partijen die hierop invloed uitoefenen.
Publiek belang	Een maatschappelijk goed functionerende en voor inwoners en bezoekers aantrekkelijke binnenstad met voldoende faciliteiten.
Bestuurlijk belang	Gemeente, ondernemers en eigenaren commercieel vastgoed hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het functioneren van de binnenstad.
Financieel belang	Bijdrage van Gorinchem bedraagt over 2024: €
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € N.N.B. Stand 31 december 2024 € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € N.N.B. Stand 31 december 2024 € N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Geen bijzonderheden.

Stichting Vestingdriehoek

Vestigingsplaats	Gorinchem
Korte omschrijving	De Vestingdriehoek is een toeristisch samenwerkingsverband tussen gemeenten Gorinchem, Altena, West Betuwe, Zaltbommel en Slot Loevestein. De verbindende factor is veerdienst Riveer die de bezoeker van de ene naar de andere locatie vervoert.
Publiek belang	Grensoverschrijdende samenwerking tussen partijen om economische spin-off te realiseren die de locaties afzonderlijk van elkaar niet kunnen bereiken.
Bestuurlijk belang	Een afgevaardigde van het college (portefeuille Toerisme) neemt zitting in het bestuur en treedt hierbij op als voorzitter.
Financieel belang	Alle deelnemende gemeenten investeren naar rato van het toeristisch belang.
Eigen vermogen	Stand 1 januari 2024 € N.N.B. Stand 31 december 2024 € N.N.B.
Vreemd vermogen	Stand 1 januari 2024 € N.N.B. Stand 31 december 2024 € N.N.B.
Resultaat	Het resultaat over 2024 bedraagt: € N.N.B.
Risico's	Geen bijzonderheden.

3.7 Grondbeleid

3.7.1 Inleiding

De paragraaf geeft informatie over de gemeentelijke grondexploitaties.

Grondbeleid
Grondbeleid is een kader waarbinnen het ruimtelijke beleid en de ruimtelijke doelstelling vorm krijgen. Het is een middel om de ruimtelijke doelstellingen op een economisch verantwoorde manier te realiseren en geen doel op zich. De nota grondbeleid is geactualiseerd in 2020 voor de periode van 2020-2023. In 2024 is begonnen met de actualisatie van het grondbeleid. De woonlocaties in de stedelijke vernieuwing en uitleggebieden zijn onderdeel van programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing. Verder is de ontwikkeling van bedrijventerreinen onderdeel van programma 4 Economie.

Voor de jaarafsluiting zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd en berekend naar de contante waarde per 1 januari 2025. De financiële consequenties van deze actualisaties zijn cijfermatig in de jaarrekening verwerkt. Ook worden twee grondexploitaties per balansdatum afgesloten. In deze paragraaf staat een samenvatting van de belangrijkste financiële mutaties in 2024 voor de grondexploitaties. In een aparte rapportage Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG) staat een uitgebreide beschrijving per grondexploitatie, zowel financieel als beleidsmatig. Het MPG geeft inzicht in het verloop van de grondvoorraad en de te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen ruimtelijke projecten.

3.7.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit deze berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

Bij een voordelige berekening (winst) vindt een gedeeltelijke winstneming plaats, op basis van de methode 'percentage of completion' (POC) conform het BBV (Grondbeleid in begroting en jaarstukken uit 2023). Dit betekent dat de winst naar rato van gerealiseerde kosten (en opbrengsten) moet worden genomen, rekening houdend met eventuele actuele risico's.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de navolgende parameters gehanteerd:

Parameters grondexploitaties	2025	2026	2027	2028 e.v.
Kostenstijging	4,0%	4,0%	3,0%	2,0%
Plankostenstijging	6,0%	4,0%	3,0%	2,0%
Opbrengstenstijging woningbouw	9,0%	7,0%	5,0%	2,0%
Opbrengstenstijging sociale woningbouw	1,0%	1,0%	1,0%	2,0%
Opbrengstenstijging bedrijventerreinen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

- rentepercentage 1,40%;
- disconteringsvoet 2,00%;
- netto contante waarde per 1 januari 2025.

Voor de prijspeilcorrectie van grondprijzen van prijspeil 1-1-2024 naar prijspeil 1-1-2025 wordt 2,0% aangehouden voor bedrijventerreinen. Voor indexering van grondproductiekosten wordt 3,5% gehanteerd en voor plankosten 6,0%.

De waarden zijn de te hanteren standaarden bij het herzien van de grondexploitaties. Per exploitatiegebied is bekeken of deze standaarden worden gebruikt of dat afwijkende waarden (uitzonderingen) gelden, vanwege projectspecifieke afspraken of op basis van uitgevoerde taxaties e.d.

3.7.3 Prognose verwacht resultaat grondexploitaties

De bouwgronden in exploitatie (BIE) van de gemeente Gorinchem betreffen twee grondexploitatiecomplexen ten behoeve van woningbouw en twee ten behoeve van bedrijventerreinen. Naast de gemeentelijke grondexploitaties is er de grondexploitatie Hoog Dalem, die in de CV Hoog Dalem is ondergebracht. Een korte toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Prognose resultaat BIE (bedragen x € 1.000)	Einddatum	Resultaat EW	Mutatie EW t.o.v. jaarrekening 2023	Resultaat NCW	Mutatie NCW t.o.v. jaarrekening 2023
Verliesgevende projecten					
Groote Haar	31-12-2040	-12.168	-1.034	-8.864	-753
Mollenburg	31-12-2024	-11.683	50	-11.683	50
Winstgevende projecten					
Oost II	31-12-2026	6.619	-221	6.362	-83
Lingewijk Noord	31-12-2024	4.574	93	4.485	91
Subtotaal BIE			-1.112	-9.700	-695
Verbonden partijen					
Hoog Dalem (50% aandeel)*	31-12-2026	823	820	761	758
Totaal			**-292**	**-8.939**	**63**

Ontwikkeling resultaat grondexploitaties op hoofdlijnen

Algemeen
Het BBV is leidend voor de financiële verwerking van de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitaties zijn geactualiseerd per prijspeildatum 1-1-2025 en boekwaardedatum 31-12-2024. Om de jaarlijkse herziening uit te voeren zijn de parameters en grondprijzen geactualiseerd en zijn de nog te realiseren kosten- en opbrengstenbudgetten beoordeeld in relatie tot gerealiseerde kosten en opbrengsten en de voortgang van de projecten. In totaal is het geconsolideerde resultaat van het MPG 2025 op netto contante waarde € 1.343.000 negatiever ten opzichte van het MPG 2024. Zonder de tussentijdse winstneming is het geconsolideerde resultaat van het MPG 2025 € 695.000 negatiever (exclusief grex Hoog Dalem).

Per grondexploitatiecomplex worden hiernavolgend de belangrijkste mutaties aangegeven. Voor een gedetailleerde analyse van de mutaties wordt verwezen naar het MPG 2025.

Groote Haar
Het negatieve financiële resultaat van deze grondexploitatie is per saldo toegenomen met € 753.000 naar € 8.864.000. Aan de kostenkant zijn de grootste tegenvaller € 2,2 mln. extra kosten in verband met de ontstane problemen rondom de netcongestie en overige kosten voor kabels en leidingen. Ook is een nieuwe kostenraming op basis van nieuwe inzichten in het plangebied voor het bouwrijpmaken opgesteld die € 3,9 mln. hoger uitkomt. Aanpassing van de renteparameter leidt tot extra rentekosten van € 0,5 mln. Daartegenover staan € 8,4 mln. hogere geraamde opbrengsten op basis van hogere grondwaarden en extra uitgeefbare meters. De meeste werkzaamheden voor het project moeten nog starten en het project kent een zeer lange looptijd. De toegenomen kosten- en rentestijging heeft daarom een grote impact op het resultaat van Groote Haar.

Mollenburg
Het project Mollenburg is afgerond. Alle grond is verkocht en de werkzaamheden zijn bijna geheel afgerond.

De grondexploitatie Mollenburg is afgesloten per 31-12-2024. Het negatieve eindsaldo van de grondexploitatie is per saldo toegenomen met € 50.000 afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Voor de resterende afrondende werkzaamheden in het gebied is nog € 135.000 opgenomen op de balans.

Oost II
De grondexploitatie Oost II is het NCW-saldo met € 83.000 verslechterd. Dit vindt zijn oorsprong in de bijstelling van de grondwaarde van een kavel die mogelijk minder opbrengsten genereert dan eerder geraamd. Ook zijn er in 2024 onvoorziene juridische kosten gemaakt in verband met een voorgenomen kavelverkoop. De verkoop heeft geen doorgang gevonden. Er zijn opbrengsten gegenereerd via interne levering van een andere kavel. Door de gerealiseerde opbrengst was er ruimte voor een winstneming.

Lingewijk Noord
De grondexploitatie Lingewijk Noord is afgesloten per 31-12-2024. De netto contante waarde is verbeterd met € 91.000 naar € 4,5 mln. Alle verkopen zijn gerealiseerd. Er zijn nog een aantal resterende afrondende werkzaamheden waarvoor € 50.000 is opgenomen op de balans.

Verbonden partij Hoog Dalem
Voor het realiseren van de gebiedsontwikkeling Hoog Dalem participeert de gemeente Gorinchem voor 50% in de grondexploitatie Hoog Dalem. Bij het opstellen van deze paragraaf was het resultaat nog niet vastgesteld door de directie en aandeelhouders. Het resultaat van deze grondexploitatie nadert zijn voltooiing. Vooruitlopend daarop zijn overtollige restantbudgetten afgeraamd. De grondverkopen gaan harder dan aanvankelijk ingeschat. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat het plansaldo zich positief ontwikkelt.

3.7.4 Voorzieningen, winstnemingen en risico's grondexploitaties

Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo is een voorziening gevormd. De facto betreft dit enkel nog bedrijventerrein Groote Haar. Grondexploitatie Mollenburg wordt per balansdatum afgesloten waardoor de reeds gevormde verliesvoorziening geheel kan vrijvallen.

Mutatie voorzieningen actieve grondexploitaties (bedragen x € 1.000) op basis van herziening 2024	Stand 31-12-2023	Stortingen	Vrijval	Stand 31-12-2024
Mollenburg	11.503	180	-11.683	-
Groote Haar	7.951	912	0	8.864
Totaal	**19.454**	**1.092**	**-11.683**	**8.864**

Op basis van de bijgestelde grondexploitatie Groote Haar is de berekende verliesvoorziening met € 912.000 toegenomen.

Winstnemingen
Naar rato van de voortgang van zowel gerealiseerde kosten als opbrengsten dient over een positief eindresultaat van een grondexploitatie tussentijdse winst te worden genomen. Deze zogeheten methode Percentage of Completion (POC) wordt voorgeschreven door het BBV. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel dat op voorhand mogelijk teveel winst wordt genomen, is het toegestaan projectspecifieke risico's in mindering te brengen op het verwachte eindresultaat van de grondexploitatie alvorens de tussentijdse winstneming te bepalen.

Tussentijdse winstnemingen BIE (bedragen x € 1.000)	Eindwaarde resultaat*	Correctie project- risico	PoC	Tussentijdse winstneming	Tussentijdse winstneming t/m 2023	(Tussentijdse) winstneming 2024
Oost II	6.619	41	88%	5.811	5.426	385
Lingewijk Noord	4.574	-	100%	4.574	4.243	331
Totaal	**11.193**	**41**		**10.385**	**9.669**	**716**

Twee gemeentelijke grondexploitaties zijn winstgevend. Het resultaat van grondexploitatie Oost II is naar beneden bijgesteld. De correctie voor projectrisico's echter ook. Op basis van de PoC-methode en de gerealiseerde opbrengsten kan er een winstneming worden gedaan van € 385.000. Het resultaat van grondexploitatie Lingewijk Noord is naar boven bijgesteld. Aangezien de grondexploitatie wordt afgesloten per balansdatum kan het resultaat volledig als winstneming worden meegenomen. Dit betreft een bedrag van € 331.000. De gedetailleerde berekeningen van de winstnemingen zijn opgenomen in het MPG.

Risico's gemeentelijke grondexploitaties
De geïdentificeerde risico's zijn niet in de grondexploitaties verwerkt, maar onderdeel van de benodigde weerstandscapaciteit (Groote Haar) of kunnen uit het positieve grondexploitatieresultaat worden gedekt (Oost II). De risico's zijn berekend aan de hand van dezelfde uitgangspunten als uiteengezet in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*.

Project (bedragen x € 1.000)	Benodigde weerstands-capaciteit 2023	Benodigde weerstands-capaciteit 2024	Verschil	
Woningbouw				
Mollenburg	38	-	-38	afname
Lingewijk Noord	-	-	-	
Totaal woningbouw	**38**	**-**	**-38**	**afname**
Bedrijventerrein				
Groote Haar	3.626	3.493	-134	afname
Oost II	-	-	-	
Totaal bedrijventerrein	**3.626**	**3.493**	**-134**	**afname**
Totaal	**3.664**	**3.493**	**-172**	**afname**

Vooral de risico's voor Groote Haar zijn bepalend voor de reservering van de benodigde weerstandscapaciteit. Voor het totale risico van de grondexploitatie Groote Haar wordt € 3.493.000 opgenomen in het weerstandsvermogen. Dat is een geringe afname ten opzichte van voorgaand jaar. De risico's van de grondexploitatie Groote Haar zijn gerelateerd aan de gevoeligheid van de parameters rente en opbrengstenstijging. Deze zijn gezien de lange looptijd van deze exploitatie reëel.

In het MPG wordt de risicoanalyse per grondexploitatie verder toegelicht.

3.7.5 Balanspositie grondexploitaties

Over 2024 is de boekwaarde met € 7.986 afgenomen naar € 60.249.000. Dit is het gevolg van het afsluiten van de twee woningbouwgrondexploitaties Mollenburg en Lingewijk-Noord. Doordat ook de verliesvoorziening van Mollenburg vrijvalt (€ 11.683.000) neemt de netto boekwaarde toe. Dat is in overeenstemming met het feit dat in de resterende actieve grondexploitaties Oost II en Groote Haar meer kosten dan opbrengsten zijn gerealiseerd in 2024.

Financiële positie (bedragen x € 1.000)	Stand 31-12-2020	stand 31-12-2021	stand 31-12-2022	stand 31-12-2023	stand 31-12-2024
Boekwaarde gronden in exploitatie					
1. Woningbouw	12.742	8.377	9.408	10.476	-
2. Bedrijventerrein	50.997	53.060	54.684	57.758	60.249
Totaal boekwaarde	63.740	61.437	64.092	68.235	60.249
Getroffen voorzieningen grondexploitaties	16.970	16.263	18.087	19.454	8.864
Netto boekwaarde	**46.770**	**45.174**	**46.005**	**48.781**	**51.386**

Ontwikkeling balanspositie BIE in begrotingsjaar 2024 (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeerderingen/ verminderingen in begrotingsjaar	Boekwaarde 31-12-2024	Nog te realiseren 2024-einde project	Eindresultaat project
Woningbouw					
Kosten	31.839	1.222	33.061	-	33.061
Opbrengsten	21.363	11.698	33.061	-	33.061
Saldo woningbouw	**-10.476**	**10.476**	**0**	**-**	**0**
Bedrijventerreinen					
Kosten	98.683	4.565	103.248	62.301	165.549
Opbrengsten	40.924	2.074	42.999	111.027	154.026
Saldo bedrijventerreinen	**-57.758**	**-2.491**	**-60.249**	**48.726**	**-11.523**
Saldo BIE	**-68.235**	**7.985**	**-60.249**	**48.726**	**-11.523**

3.8 Lokale heffingen

3.8.1 Inleiding

Lokale heffingen zijn te verdelen in heffingen waarvan de besteding gebonden of ongebonden is. De gebonden heffingen worden besteed aan een aanwijsbare taak, zoals de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, leges, begraafrechten en marktgelden. Deze heffingen worden daarom niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen, zoals de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting (RZB), parkeerbelasting en precariobelasting worden wel tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

3.8.2 Overzicht lokale heffingen

De drie belangrijkste lokale heffingen zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolbelasting. Hieronder wordt ingegaan op de achtergronden en uitgangspunten 2024 voor deze heffingen. Ook worden de achtergronden en uitgangspunten van de overige belastingen, heffingen en rechten kort uitgelegd.

Onroerende zaakbelastingen
De opbrengst van de OZB behoort tot de algemene dekkingsmiddelen en mag vrij worden besteed.
De OZB-tarieven worden uitgedrukt in een vast percentage van de economische waarde van de onroerende zaken. Ze worden berekend door de geraamde opbrengst te delen door de te belasten waarde, het heffingsareaal. De waarde wordt getaxeerd conform de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. De taxaties zijn gebaseerd op het marktniveau op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar. De waardeschommelingen worden vereffend via de tarieven, zodat de hertaxatie zelf niet leidt tot een verhoging van de belastingdruk. Wel is conform de besluitvorming bij de begroting 2024 een inflatiecorrectie van 5,75% toegepast.

Tarieven onroerende zaakbelasting	2023	2024
Woningen: eigenaar	0,08646%	0,09432%
Niet-woningen: eigenaar	0,3343%	0,3364%
Niet-woningen: gebruiker	0,2691%	0,2711%

Afvalstoffenheffing
De kosten van de afvalinzameling en -verwerking van particuliere huishoudens worden via de afvalstoffenheffing verhaald. Uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is 100% kostendekkendheid. In de tarieven wordt een onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Het uitgangspunt is dat éénpersoonshuishoudens een korting van 20% krijgen op het tarief van meerpersoonshuishoudens.

Tarieven afvalstoffenheffing (in euro's per jaar)	2023	2024
Eénpersoonshuishoudens	297	292
Meerpersoonshuishoudens	371	365

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de afvalstoffenheffing. De opbrengsten fluctueren elk jaar. Overschotten en tekorten worden normaliter geëgaliseerd door middel van een reserve, maar op dit moment is het saldo van de reserve nihil. Daarom wordt het tekort in 2024 verrekend met het begrotingssaldo.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakveld	6.000
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	0
Netto kosten taakveld	**6.000**
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	170
Totale kosten	**6.171**
Opbrengst heffingen	**5.896**
Dekkingspercentage	**96%**

Rioolbelasting

Op grond van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken hebben gemeenten de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Een gemeente kan rioolbelasting heffen om deze zorgplicht te betalen (artikel 228a van de Gemeentewet). Uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is 100% kostendekkendheid. Uit de rioolbelasting worden de kosten voor rioolbeheer en onderhoud betaald, maar ook 50% van de kosten van straatreiniging en 20% van de kosten van waterbeheersing. Net als bij de afvalstoffenheffing wordt een onderscheid gemaakt tussen één- en meerpersoonshuishouden. De éénpersoonshuishoudens krijgen een korting van 20% op het meerpersoonstarief. Bedrijven betalen een vast tarief per 150 m^3 water dat gelijk is aan het tarief voor meerpersoonshuishoudens.

Tarieven rioolbelasting (in euro's per jaar)	2023	2024
Eénpersoonshuishoudens	162	161
Meerpersoonshuishoudens	203	201
Bedrijven per 150 m^3 waterverbruik	203	201
Grootverbruikers per 150 m^3 waterverbruik	85	90

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de rioolbelasting. De opbrengsten fluctueren elk jaar. Overschotten en tekorten worden geëgaliseerd door middel van een voorziening.

Omschrijving	Bedragen (in € x 1.000)
Lasten taakveld	3.942
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	0,00
Netto kosten taakveld	**3.942**
Toe te rekenen lasten (overhead en BTW)	420
Totale kosten	**4.362**
Opbrengst heffingen	**4.362**
Dekkingspercentage	**100%**

Roerende Zaakbelasting (RZB)

De RZB is qua heffing te vergelijken met de OZB. De RZB wordt opgelegd voor roerende woon- en verblijfsruimten. De tarieven zijn wettelijk gekoppeld aan de OZB-tarieven. Het heffingsareaal van de RZB is beperkt en bestaat uit alleen woonarken.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen die zich op, onder of boven openbare gemeentegrond bevinden. De tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 5,75%.

Leges en overige rechten

Als een gemeente diensten verleent, worden daar leges voor geheven. Denk aan het verlenen van

vergunningen of het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen. Sommige tarieven hiervoor, zoals die van paspoorten en rijbewijzen, zijn gebonden aan wettelijke maxima. Deze tarieven kunnen alleen worden verhoogd met het percentage dat het Rijk toestaat. Het tarief voor rijbewijzen is met 6,15% gestegen en het tarief voor paspoorten is met 7,71% gestegen. De overige tarieven, zoals die voor (omgevings-)vergunningen, huwelijk en voor verstrekkingen uit de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA), zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 5,75%.

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de leges. Volgens de gemeentewet mogen de geraamde baten van leges niet hoger zijn dan de geraamde lasten. Kruissubsidiëring tussen tarieven is wel toegestaan. In onderstaande tabel is te zien dat de meeropbrengst uit omgevingsvergunningen deels het tekort dekt uit publiekszaken. Het dekkingspercentage is 72%. De opbrengsen dekken dus niet de totale kosten.

Dekkingspercentages leges (bedragen x € 1.000)	Omgevingsvergunningen	Publiekszaken	Overige leges	Totaal leges
Lasten taakveld(en) incl omslagrente	1.059	1.413	27	2.500
Toe te rekenen lasten (overhead)	576	668	-	1.244
Totale kosten	**1.635**	**2.082**	**27**	**3.744**
Opbrengst heffingen	1.844	816	27	**2.687**
Dekkingspercentage				**72%**

In de onderstaande tabel staat de omvang en het dekkingspercentage van de overige rechten. Er is hierbij nog geen sprake van 100% kostendekking.

Dekkingspercentages overige rechten (bedragen x € 1.000)	Begraafrechten	Marktgelden	Totaal overige rechten
Lasten taakveld(en) incl omslagrente	457	26	484
Toe te rekenen lasten (overhead)	194	15	210
Totale kosten	**652**	**42**	**693**
Opbrengst heffingen	374	32	**406**
Dekkingspercentage			**58%**

Gerealiseerde inkomsten lokale heffingen
In onderstaande tabel staat hoe de werkelijke inkomsten 2024 zich verhouden tot de begrote inkomsten 2024.

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024
Algemene dekkingsmiddelen:				
Onroerende-zaakbelasting (OZB)	10.090	11.054	11.554	11.877
Roerende-zaakbelasting (RZB)	15	16	16	15
Toeristenbelasting	0	175	175	140
Parkeerbelastingen	1.768	1.973	1.956	1.914
Precariobelasting	152	150	150	121
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**12.025**	**13.368**	**13.851**	**14.068**
Gebonden heffingen:				
Afvalstoffenheffing	5.837	5.934	5.934	5.896
Rioolbelasting	3.900	3.906	3.906	4.362
Leges	1.516	1.746	2.216	2.687
Begraafrechten	331	517	567	374
Marktgelden	35	25	25	32
Subtotaal gebonden heffingen	**11.619**	**12.128**	**12.648**	**13.351**
Totaal inkomsten lokale heffingen	**23.644**	**25.496**	**26.499**	**27.419**

Ten opzichte van de bijgestelde begroting vallen de inkomsten uit de lokale heffingen in 2024 € 920.000 hoger uit. Dit komt hoofdzakelijk door de hogere inkomsten uit de OZB, rioolbelasting en leges.

3.8.3 Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) brengt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in kaart. Bij het vergelijken van de woonlasten wordt onder andere gekeken naar de OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting.

In de editie 2024 van de Atlas van de lokale lasten bedragen de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Gorinchem € 1.009. Voor deze berekening is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen. Met de woonlasten 2024 staat Gorinchem landelijk op de 198e plaats (oplopend van goedkoop naar duur). In 2023 stond Gorinchem op de 239e plaats met woonlasten van € 995 voor een meerpersoonshuishouden. De woonlasten zijn dus met € 14 gestegen, maar in andere gemeenten stegen deze lasten nog harder.

3.8.4 Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige door financiële omstandigheden een belastingaanslag niet of slechts voor een deel kan betalen, kan kwijtschelding worden verleend. De voorwaarden voor kwijtschelding van belastingen en heffingen heeft het Rijk strak omschreven. De gemeentelijke kwijtscheldingsnormen mogen niet meer, wel minder, dan 100% van de bijstandsnormen bedragen.

Gorinchem gebruikt de maximale normbedragen. Een belastingplichtige met een inkomen op bijstandsniveau komt in principe voor kwijtschelding in aanmerking. De afvalstoffenheffing, rioolbelasting kunnen kwijtgescholden worden.

Als van belastingplichtigen bekend is dat zij een inkomen op bijstandsniveau hebben, wordt kwijtschelding automatisch verleend. In de andere gevallen wordt de aanvraag getoetst.

In 2024 is in totaal 1.212 keer gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend. Dit is 263 keer minder dan in 2023. Deze daling is vooral het gevolg van een procesaanpassing bij het automatisch verlenen van kwijtschelding in 2024. In 2024 is het kwijtscheldingsproces geëvalueerd en het gegevensbestand voor automatische kwijtschelding opnieuw gescreend. Bij sommige personen is geconcludeerd dat zij niet meer in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding. Zij hebben de mogelijkheid gehad, net als alle andere inwoners, om opnieuw een aanvraag in te dienen. In onderstaand overzicht staat aangegeven hoe de aantallen van 2024 zich verhouden tot die van 2023.

	2023	2024
Aantal aanvragen	549	666
- aanvraag afgewezen	165	140
- aanvraag toegekend	308	499
- gedeeltelijk	3	19
- geen uitspraak	73	8
Automatisch verleend	1.164	694
Totaal aantal verleende kwijtscheldingen	**1.475**	**1212**

De kosten door kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en rioolbelasting worden verrekend via de betreffende tarieven. In 2024 gaat het om € 641.072. Dit is € 88.793 minder dan begroot.

Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2024
Jaarrekening

4 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
2. het overzicht van baten en lasten;
3. een recapitulatie van het structureel begrotingsevenwicht;
4. het overzicht begrotingsonrechtmatigheid;
5. de balans;
6. toelichting op de balans;
7. Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT);
8. Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld;
9. Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa);
10. de bijlagen:
    1. reserves;
    2. voorzieningen;
    3. investeringsoverzicht;
    4. rapportage interbestuurlijk toezicht.

In dit hoofdstuk worden bovenstaande onderdelen achtereenvolgens behandeld. Bij het overzicht van baten en lasten wordt ook het overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves meegenomen.

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarstukken 2024 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
In dit hoofdstuk staat de toelichting op de grondslagen. De afschrijvingstabel is vastgelegd in de Financiële verordening als bijlage bij het afschrijvingsbeleid, zijnde artikel 14 van de Financiële verordening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva is vastgelegd in het afschrijvingsbeleid in artikel 14 van de Financiële verordening. Hierover is besloten op 28 maart 2024.
De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij hieronder bij de betreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Voor de baten uit het gemeentefonds is aangesloten bij de laatste specificatie die wij hiervoor hebben ontvangen. Eventuele restituties van jaarresultaten van verbonden partijen worden als baten genomen op het moment waarop het bestuursbesluit voor de restitutie van het resultaat door de verbonden partij wordt genomen.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen en verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Er wordt niet afgeschreven op deze gronden.

Overige investeringen met economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

'Levensduurverlengend onderhoud' wordt gedefinieerd als een investering. Criteria hierbij zijn dat er sprake moet zijn van duurzame waardevermeerdering, een kwalitatieve verbetering waarbij het nut zich uitstrekt over meerdere jaren.

Er wordt lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de volgende bedrijfsgebouwen: Stadhuisplein 1, Stadhuisplein 2-35, Bedrijfsverzamelgebouw, Kleine Haarsekade. Hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit (voor onderwijsdoeleinden, niet voor de publieke dienst bestemd en bouwgrondexploitatie) met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Onder deze categorie vallen, conform BBV en op grond van de Gemeentewet art. 229 lid 1 a en b, activa die op de volgende heffingen en rechten betrekking hebben: riolering, kadegelden, lijkbezorgingsrechten.

Een naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa betreft een schattingswijziging die volgens artikel 65, lid 1 BBV onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen en parken zijn geactiveerd

en worden afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa
Deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (categorie: uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs dan vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorraden
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de vaste verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord op prijsverschillen. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zijn de kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (percentage of completion methode). Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingkosten in mindering gebracht.
Op de balans worden voorraden netto verantwoord. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo wordt ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd. Onder de categorie 'gereed product' valt de voorraad bedrijfsmiddelen.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorziene verlies.
De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatie voorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen.
In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is het beleid nader uiteengezet.
In artikel 76a BBV is een uitzonderingsregime opgenomen voor meerjarige subsidies waarvan de

subsidieperiode vóór 1 januari 2007 begon. De voorziening Stedelijke Vernieuwing is daarom onder de post door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden
De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar en langer.
De aflossingen die binnen een jaar vervallen staan in de toelichting ook de bijbehorende rentelast.

De onderhandse leningen zijn gesplitst conform art. 36 van het BBV.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie. Onder de borg- en garantstellingen vallen ook de garanties voor WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen). Deze hebben betrekking op zowel indirecte als directe garantieverlening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit opgenomen bij het onderdeel 'gewaarborgde geldleningen/uitgegeven geldleningen'.

Begrotingsbudgetten en financiële overzichten
De in deze jaarstukken gepresenteerde financiële overzichten en budgetten zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde begroting en de daarna doorgevoerde begrotingswijzigingen.

Onzekerheid eigen bijdrage CAK
Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten hebben gemeenten onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.
Door de keuze het CAK de berekening, de oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid van de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen. In overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV moet de gemeente deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente zelf.

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording zijn per programma onder het kopje 'Wat heeft dit gekost?', overzichten opgenomen van de baten en lasten inclusief de mutaties reserves. Deze overzichten zijn ook opgenomen voor de Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het BBV schrijft voor dat ook in het onderdeel jaarrekening van de jaarstukken totaaloverzichten worden opgenomen, waarin van alle programma's inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien alle financiële gegevens worden gepresenteerd. De volgende totaaloverzichten staan hieronder:

1. totaaloverzicht van baten en lasten;
2. totaaloverzicht incidentele baten en lasten;
3. totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het overzicht van het structureel begrotingssaldo.

4.2.1 Totaaloverzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn alle lasten en baten opgenomen per programma, inclusief de mutaties in de reserves. De algemene dekkingsmiddelen zijn verbijzonderd, conform het voorschrift in het BBV.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2024 primitief		Begroting 2024 na wijziging		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
BATEN EN LASTEN									
Programma Bestuur en Ondersteuning	5.049	1.273	5.218	1.376	5.914	1.636	-696	260	-437
Programma Veiligheid	5.542	177	5.825	288	5.852	274	-27	-14	-40
Programma Verkeer en Vervoer	10.640	3.729	11.161	4.163	11.670	5.533	-509	1.370	861
Programma Economie	10.115	8.393	16.691	12.557	9.240	7.365	7.452	-5.192	2.260
Programma Onderwijs	10.751	2.801	12.433	4.202	12.280	5.120	153	918	1.071
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	14.316	2.456	14.930	3.075	14.693	3.097	236	22	259
Programma Sociaal Domein	70.569	21.715	79.497	27.924	76.601	30.327	2.896	2.403	5.299
Programma Duurzaamheid	11.972	11.058	15.895	13.409	14.490	12.042	1.405	-1.367	38
Programma VROSV	4.544	2.418	6.247	4.402	6.560	5.445	-313	1.043	730
Gerealiseerde baten en lasten	**143.497**	**54.019**	**167.897**	**71.396**	**157.300**	**70.840**	**10.596**	**-556**	**10.041**

	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	1.022	13.187	1.566	13.728	1.598	13.970	-31	242	211
Dividend	-	289	-	364	-	364	-	1	1
Saldo van de financieringsfunctie	-211	5	-450	534	-531	791	81	257	338
Algemene uitkeringen	-	93.580	-	98.352	-	99.691	-	1.340	1.340
Overige algemene dekkingsmiddelen	5	11	348	523	348	594	-1	71	71
Overzicht overhead	14.843	408	15.980	511	14.386	664	1.595	153	1.747
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	**15.758**	**107.479**	**17.445**	**114.010**	**15.801**	**116.073**	**1.644**	**2.063**	**3.707**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**159.255**	**161.499**	**185.342**	**185.406**	**173.102**	**186.914**	**12.240**	**1.508**	**13.748**

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2024 primitief		Begroting 2024 na wijziging		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
MUTATIES RESERVES									
Programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma Veiligheid	-	4	-	4	-	4	-	-	-
Programma Verkeer en Vervoer	10.516	10.228	18.078	17.843	18.078	17.807	-	-36	-36
Programma Economie	-	50	-	85	-	85	-	-	-
Programma Onderwijs	6.620	4.043	10.071	6.290	10.071	6.103	-	-187	-187
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	1.428	1.471	1.653	1.831	1.653	1.867	-	37	37
Programma Sociaal Domein	-	4.663	40	5.095	40	5.095	-	-	-
Programma Duurzaamheid	243	248	243	796	243	770	-	-26	-26
Programma VROSV	783	209	624	200	589	191	35	-9	26
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	4.124	-	5.308	3.074	5.413	3.074	-105	-	-105
Overzicht overhead	-	15	42	90	42	90	-	-	-
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	**23.713**	**20.930**	**36.059**	**35.308**	**36.128**	**35.087**	**-70**	**-221**	**-291**
Gerealiseerd resultaat	**182.968**	**182.429**	**221.400**	**220.714**	**209.230**	**222.000**	**12.170**	**1.286**	**13.457**
Begrotingssaldo	-539	0	-687	0	0	0	-687	0	-687
Gerealiseerd resultaat inclusief begrotingssaldo	**182.429**	**182.429**	**220.714**	**220.714**	**209.230**	**222.000**	**11.484**	**1.286**	**12.770**

Een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2024 na wijziging en de jaarrekening 2024 staat per programma in de programmaverantwoording.

4.2.2 Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

Om een structureel evenwicht vast te stellen is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten staan zowel de structurele als de incidentele posten. Voor het overzicht incidentele baten en lasten geldt de begroting na wijziging als referentiekader. Op basis van dit overzicht worden de betreffende werkelijke incidentele baten en lasten in de jaarstukken 2024 toegelicht. Daarnaast worden de niet geraamde incidentele posten groter dan € 100.000 en de posten die worden verrekend met de reserves toegelicht.

	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
	Programma Bestuur en Ondersteuning									
1.	Alblasserwaard en vijheerenlanden	-	-	-	-	31	31	-	171	171
	Totaal programma Bestuur en Ondersteuning	**-**	**-**	**-**	**-**	**31**	**31**	**-**	**171**	**171**
	Programma Veiligheid									
2.	Rampenbestrijding	-	-	-	-	110	110	-	110	110
	Totaal programma Veiligheid	**-**	**-**	**-**	**-**	**110**	**110**	**-**	**110**	**110**
	Programma Verkeer en Vervoer									
3.	Vrijval voorziening Degeneratie	-	-	-	-	-	-		560	560
4.	Niet chemische onkruidbestrijding	-	-	-	-	-	-		156	156
	Totaal programma Verkeer en Vervoer	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**716**	**716**
	Programma Economie									
5.	Grondexploitaties bedrijventerreinen	7.230	994	-6.236	9.561	2.657	-6.904	4.180	2.074	-2.106
5.	Mutatie boekwaarde	994	7.230	6.236	2.657	9.561	6.904	2.074	4.180	2.106
5.	Dotatie voorziening herziening grondexploitatie Groote Haar	-	-	-	-	-	-		1.735	1.735
5.	Winstneming grondexploitatie Oost II	-	-	-	-	-	-	-	385	385
	Totaal programma Economie	**8.224**	**8.224**	**-**	**12.218**	**12.218**	**-**	**6.254**	**8.374**	**2.120**
	Programma Onderwijs									
6.	Realisatie i_lab	100	-	-100	100	-	-100	100	-	-100
7.	Arbeidsmarktregio	-	-	-	475	475	0	247	247	0
8.	Brandschade Gomarus Scholengemeenschap, Hoefslag	-	-	-	-	-	-	1.143	1.143	0
	Totaal programma Onderwijs	**100**	**-**	**-100**	**575**	**475**	**-100**	**1.491**	**1.390**	**-101**
	Programma Sport, cultuur en recreatie									
9.	Stichting gorinchemse sportaccommodatie	-	-	-	341	-	-341	283		-283

	Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024		
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie	**-**	**-**	**-**	**341**	**-**	**-341**	**283**	**-**	**-283**
	Programma Sociaal Domein									
10.	Statushouders	-	-	-	-	-	-	360	467	107
11.	Avres	-	-	-	-	528	528	96	613	517
12.	Jeugdhulp	-	-	-	200	200	-	-	617	617
13.	Aanpak verward gedrag en verslavingszorg	-	-	-	-	-	-	-	78	78
14.	Beschermd wonen	-	-	-	-	-	-	-	912	912
15.	Opvang ontheemden	-	-	-	-	-	-	-2.393	-788	1.605
16.	Wet inburgering	-	-	-	-	115	115	-	115	115
	Totaal programma Sociaal Domein	**-**	**-**	**-**	**200**	**843**	**643**	**-1.937**	**2.014**	**3.951**
	Programma VROSV									
17.	Grondexploitaties woningen	66	-66	-132	1.223	-66	-1.289	1.222	15	-1.207
17.	Mutatie boekwaarde	-66	66	132	-66	1.223	1.289	15	1.222	1.207
17.	Vrijval voorziening herziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	50	50
17.	Vrijval voorziening herziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Afwikkeling/winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord	-	-	-	-	-	-	-	331	331
18.	Stedelijke vernieuwing incl. Lange slagenstraat en Schelluinsestraat	200	-	-200	179	-	-179	191	-	-191
19.	Revitalisering lingeoevers	-	-	-	-	-	-	45	-	-45
20.	Grondexploitatie CV Hoog Dalem	-	783	783	-	651	651	-	589	589
	Totaal programma VROSV	**200**	**783**	**583**	**1.336**	**1.808**	**472**	**1.473**	**2.207**	**734**
	Programma Algemene dekkingsmiddelen									
21.	Resultaat grondverkopen	-	-	-	256	512	256	285	561	276
22.	Dividend	-	-	-	-	640	640	-	900	900
	Totaal programma Algemene Dekkingsmiddelen	**-**	**-**	**-**	**256**	**1.152**	**896**	**285**	**1.461**	**1.176**

Mutaties reserves[1]:[1]

	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reserve infrastructuur mobiliteit	320	9.479	9.159	1.381	9.559	8.178	1.381	9.523	8.142
Afschrijvingsreserve mobiliteit	6.229	-	-6.229	6.229	7.501	1.272	6.229	7.501	1.272
Afschrijvingsreserve verduurzamen Havendienst	54	-	-54	54	-	-54	54	-	-54
afschrijvingsreserve brug Haagje	140	-	-140	140	-	-140	140	-	-140

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024		
afschr reserve verduurzamen OVL 2024	522	-	-522	522	-	-522	522	-	-522
afschr reserve top 10 fietsknelpunten	1.000	-	-1.000	1.000	-	-1.000	1.000	-	-1.000
afschr res herinrichting Mollenburgseweg	250	-	-250	250	-	-250	250	-	-250
afschr res fietsvoorziening Nieuwe Hoven	2.000	-	-2.000	1.000	-	-1.000	1.000	-	-1.000
afschrijvingsreserve nw Lingebrug prog 3	-	-	-	7.501	-	-7.501	7.501	-	-7.501
afschr res t Gilde aanv PPN22	1.000	-	-1.000	1.000	-	-1.000	1.000	-	-1.000
afschr res Yulius Lingew Col en Uilenhof	409	-	-409	409	-	-409	409	-	-409
afschr reserve gymcapaciteit t Gilde	1.450	-	-1.450	1.789	-	-1.789	1.789	-	-1.789
afschr reserve verduurzamen Gildenplein	1.397	-	-1.397	1.397	-	-1.397	1.397	-	-1.397
afschr reserve verduurzamen J van Egmond	339	-	-339	339	339	-	339	339	-
afschr reserve uitbreiding retranchement	2.000	-	-2.000	2.000	-	-2.000	2.000	-	-2.000
reserve onderwijshuisvesting	25	-	-25	38	-	-38	38	-	-38
afschrijvingsreserve huisvesting ISK	-	-	-	1.300	-	-1.300	1.300	-	-1.300
afschr reserve verbouwing Vr Robbeweg 27	-	-	-	1.800	-	-1.800	1.800	-	-1.800
afschr reserve verduurzamen H Knapstraat	42	-	-42	42	-	-42	42	-	-42
afschr reserve keerwand den Uylstraat	605	-	-605	605	-	-605	605	-	-605
afschrijvingsreserve kades stationsweg	389	-	-389	389	-	-389	389	-	-389
afschr res kades Mollenbweg Valkenierweg	392	-	-392	392	-	-392	392	-	-392
afschr res faciliteren cultuur in museum	-	-	-	150	-	-150	150	-	-150
reserve sparen voor later	-	-	-	75	-	-75	75	-	-75
Afschrijvingsreserve kwaliteitsimpuls recreatie	-	-	-	40	-	-40	40	-	-40
afschr reserve beschoeiing De Wetering	243	-	-243	243	-	-243	243	-	-243
Storting reserve infra i.v.m. Hoog Dalem	783	-	-783	624	-	-624	589	-	-589
Storting algemene reserve	4.100	-	-4.100	4.100	-	-4.100	4.100	-	-4.100
Aflossingsreserve	-	-	-	1.184	-	-1.184	1.283	-	-1.283
afschr reserve warmtenet stadhuis	-	-	-	42	-	-42	42	-	-42
algemene reserve tbv prog 3	-	662	662	-	662	662	-	662	662
afschr reserve stadsafsluitingen	-	-	-	-	13	13	-	13	13
Onttrekking algemene reserve i.v.m. vorming afschrijvingsreserve GPS- ontvanger	-	-	-	-	30	30	-	30	30

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024		
Onttrekking reserve duurzaamheid	-	1.790	1.790	-	1.790	1.790	-	1.790	1.790
Reserve Gorcums warenhuis	-	-	-	-	35	35	-	35	35
Onttrekking algemene reserve	-	1.596	1.596	-	1.596	1.596	-	1.596	1.596
Dekkingsreserve i_lab	-	626	626	-	820	820	-	633	633
Reserve onderwijshuisvesting	-	-	-	-	500	500	-	500	500
afschrijvingsreserve huisvesting ISK	-	-	-	-	1.300	1.300	-	1.300	1.300
algemene reserve tbv prog6	-	1.386	1.386	-	1.386	1.386	-	1.386	1.386
Reserve jeugd en perspectief	-	15	15	-	15	15	-	15	15
Reserve energielasten SGS	-	-	-	-	341	341	-	378	378
afschr reserve verduurzamen H Knapstraat	-	-	-	-	42	42	-	42	42
reserve duurzaamheid prog 6	-	42	42	-	42	42	-	42	42
Onttrekking reserve sociaal domein	-	4.663	4.663	-	5.095	5.095	-	5.095	5.095
Onttrekking egalisatiereserve	-	5	5	-	26	26	-	26	26
reserve duurzaamheid	-	-	-	-	459	459	-	433	433
reserve riolering	-	-	-	-	68	68	-	68	68
algemene reserve programma 8	-	243	243	-	243	243	-	243	243
Onttrekking reserve stedelijke ontwikkeling	-	200	200	-	200	200	-	191	191
Reserve ICT	-	15	15	-	65	65	-	65	65
Totaal mutaties reserves	**23.689**	**20.723**	**-2.967**	**36.035**	**32.127**	**-3.907**	**36.099**	**31.906**	**-4.192**
Totaal incidentele baten en lasten	**32.213**	**29.730**	**-2.484**	**50.961**	**48.766**	**-2.195**	**43.947**	**48.349**	**4.402**

1. Een toelichting op de mutaties in de reserves staat in de bijlage reserves

Programma Bestuur en Ondersteuning

1. Alblasserwaard en vijfheerenlanden

De Regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden is in 2024 opgeheven. De teruggave van het budget aan de gemeenten leidt tot een incidenteel voordeel.

Programma Veiligheid

2. Rampenbestrijding

Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid heeft een deel van het positieve Jaarrekeningsresultaat 2023 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Dit levert voor Gorinchem in 2024 een incidenteel voordeel op van € 110.000.

Programma Verkeer en vervoer

3. Vrijval voorziening Degeneratie

In overleg met de accountant wordt de voorziening Degeneratie omgevormd tot een reserve. Het saldo van de voorziening valt hierdoor incidenteel vrij ten gunste van het jaarrekeningresultaat en wordt via een bestemmingsvoorstel toegevoegd aan een nieuw te vormen reserve.

4. Niet chemische onkruidbestrijding
Het bestuur van Waardlanden en de gemeente Gorinchem zijn tot een oplossing gekomen voor het dispuut over de afrekening van de DVO Onkruid 2023. Na aftrek van de indexatie over 2023 krijgen wij incidenteel € 156.000 terug van Waardlanden.

Programma Economie

5. Diverse grondexploitaties
De winstneming op Oost II betreft een incidentele baat.

Programma Onderwijs

6. Realisatie i_lab
De deelnemers aan de coöperatie i_lab (overheid, onderwijs en ondernemers) dragen over een periode van drie jaar elk € 100.000 bij aan bedrijfsvoering/exploitatie van het i_lab.

7. Arbeidsmarktregio
Als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio hebben wij incidentele aanvullende middelen ontvangen van het Rijk in het kader van de Crisisdienst COVID-19 (€ 305.000) en voor een ESF-subsidie voor kwetsbare werkenden en werkzoekenden (€ 170.000) en deze middelen doorbetaald aan respectievelijk het UWV en Avres.

8. Brandschade Gomarus Scholengemeenschap, Hoefslag
Het herstel van de schade aan het gebouw van de Gomarus SG heeft in 2024 € 1.193.000 gekost. Hiervoor hebben we voor een zelfde bedrag een verzekeringsuitkering ontvangen.

Programma Sport, cultuur en recreatie

9. Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
Voor de energiecompensatie sportaccommodaties voor 2022 en 2023 heeft de gemeente voor de SGS een voorschot van € 781.000 van het Rijk ontvangen. Op basis van een eerste prognose moest hiervan € 341.000 gerestitueerd worden. Na de definitieve vaststelling van de energiecompensatie is € 378.000 gerestitueerd.

Programma Sociaal Domein

10. Statushouders
In 2024 heeft een verrekening plaatsgevonden van een te hoog uitgekeerde subsidie aan Stichting Vluchtelingenwerk over 2023. Omdat deze subsidie mede is betaald namens de gemeenten Molenlanden en Vijfheerenlanden is een deel van de terugontvangen subsidie 2023 betaald aan deze gemeenten.

11. Avres
Avres heeft het jaarrekeningsresultaat 2023 uitgekeerd aan de deelnemers. In 2024 hebben wij daardoor een bedrag ontvangen van € 528.000. Daarnaast heeft er een afrekening plaatsgevonden van de TOZO-regeling van € 124.000. Aan de lastenkant heeft een afrekening plaatsgevonden van de TOZO-regeling 2023 en de regeling BBZ 2022.

12. Jeugdhulp
In 2024 hebben wij een afrekening van de PGB's over 2023 ontvangen (€ 228.000 V). Ook zijn we in 2024 voor € 389.000 gecompenseerd door het Rijk voor bijzondere jeugdzorgkosten.

13. Aanpak verward gedrag en verslavingszorg
In 2024 heeft een afrekening met twee subsidiepartijen plaatsgevonden betreffende subsidies die in 2023 zijn verstrekt.

14. Beschermd wonen
Van de centrumgemeente Dordrecht hebben wij een afrekening ontvangen over 2023 van ruim € 900.000.

15. Opvang ontheemden
Gorinchem heeft in 2024 aan een groot aantal vluchtelingen uit Oekraïne opvang geboden. Daarbij zijn kosten gemaakt op het gebied van huisvesting, beveiliging, exploitatie, leefgeld en het gebruiksklaar maken van geschikte panden. De door de gemeente gemaakte kosten worden door het Rijk vergoed op basis van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Deze regeling voorziet in vergoeding van een bedrag per gerealiseerde opvangplek.

16. Wet inburgering
Het Rijk heeft de definitieve gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2023 vastgesteld. Dit levert voor Gorinchem nog een nabetaling op van € 115.000.

Programma VROSV

17. Grondexploitaties
De resultaten op Mollenburg en Lingewijk Noord zijn incidenteel. Dit zelfde geldt voor de opbrengsten vanuit CV Hoog Dalem.

18. Stedelijke vernieuwing incl. Lange Slagenstraat en Schelluinsestraat
De lasten vanuit Stedelijk vernieuwing houden verband met diverse ontwikkelingen in de gemeente. Deze zijn niet structureel van aard. Ditzelfde geldt voor de Lange Slagenstraat en de Schelluinsestraat.

19. Revitalisering lingeoevers
De projectontwikkeling Lingeoevers veroorzaakt extra lasten, die incidenteel van aard zijn.

20. Grondexploitatie CV Hoog Dalem
Deze baten zijn incidenteel.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

21. Resultaat grondverkopen
In 2024 zijn er verschillende incidentele inkomsten gegenereerd uit de verkoop van panden, grond en erfpachtgrond. Tegenover deze inkomsten staan incidentele uitgaven.

22. Dividend
Als gevolg van de beëindiging van ROM-S heeft de gemeente een winstuitkering van ongeveer € 500.000 ontvangen van Gorinchem Deelneming B.V. Het overige incidentele voordeel komt voornamelijk voort uit hogere dividenduitkeringen van Stedin en de BNG.

4.2.3 Totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om te kunnen vaststellen of sprake is van een structureel evenwicht, is het van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In 2024 is er sprake van enkele structurele onttrekkingen aan reserves. Deze treft u in onderstaand overzicht aan. Het betreft hier onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten, die - conform de notitie van het BBV over incidentele en structurele baten en lasten - als structureel worden aangemerkt.

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024 primitief		Begroting 2024 na wijziging		Jaarrekening 2024	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Veiligheid						
Afschrijvingsreserve camera's	-	4	-	4	-	4
Programma Verkeer en Vervoer						
Afschrijvingsreserve Tracé Oost II	-	16	-	16	-	16
Afschrijvingsreserve stadsafsluitingen	-	9	-	7	-	7
Afschrijvingsreserve GPS ontvanger	-	8	-	-	-	-
Programma Economie						
Afschrijvingsreserve Avelingen	-	50	-	50	-	50
Programma Onderwijs						
Afschrijvingsreserve aanpassing Hiemstralaan 24/24a	-	85	-	-	-	-
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Afschrijvingsreserve 10e penninglaan	-	4	-	4	-	4
Afschrijvingsreserve bruggen kunstwerken 2022	-	8	-	-	-	-
Afschrijvingsreserve kade Paardewater 21	-	14	-	-	-	-
Afschrijvingsreserve vervangen volkstuinbrug	-	2	-	-	-	-
Programma VROSV						
Afschrijvingsreserve inrichting Bullekeslaan 5	-	9	-	-	-	-
Programma Algemene Dekkingsmiddelen						
Storting aflossingsreserve rendement Stedin	24	-	24	-	30	-
Algemene reserve	-	-	-	3.074	-	3.074
Programma Overhead						
Afschrijvingsreserve ICT	-	-	-	25	-	25
Totaal structurele mutaties reserves	**24**	**208**	**24**	**3.180**	**30**	**3.180**

Structurele reservemutaties met afschrijvingsverloop investeringen

Reserve (Bedragen x € 1.000)	Restant levensduur 1-1-2024	Boekwaarde 1-1-24	afschrijving	Boekwaarde 31-12-24	Afschrijvings-reserve 1-1-24	vrijval ter dekking afschrijving	Afschrijvings-reserve 31-12-2024
Twee 360 graden camera's	8	34	4	30	34	4	30
Tracé Oost II	36	2.823	78	2.745	588	16	572
Stadsafsluitingen	10	72	7	65	72	7	65
Avelingen	17	994	62	932	792	50	742
Herinrichting Park 10e Penninglaan	24	438	18	420	96	4	92
ICT	4	493	123	370	100	25	75
		4.854	293	4.561	1.682	106	1.576

Twee 360 graden camera's
In 2021 is voor de investering ten behoeve van de aanschaf van twee 360 graden camera's € 50.000 beschikbaar gesteld ter dekking van de afschrijvingslasten. De aanschaf van deze camera's was lager dan de geraamde € 50.000 en derhalve is ook het budget van de afschrijvingsreserve te hoog. Circa € 7.000 van deze afschrijvingsreserve is vrijgevallen in 2022 bij de tussentijdse rapportage.

Tracé Oost II
In 2020 is voor de investering Tracé Oost II € 653.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 40 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 16.000.

Stadsafsluitingen
In 2022 is er vanuit de reserve Infrastructuur een bedrag van € 85.000 beschikbaar gesteld voor de investering in het vervangen van stadsafsluitingen, ter dekking van de afschrijvingslasten. De investering wordt in 10 jaar afgeschreven. De werkelijke kosten voor de vervanging van de stadsafsluitingen bleken lager te zijn dan de geraamde € 85.000, waardoor ook het beschikbare budget voor de afschrijvingsreserve te hoog was. Het bedrag van de afschrijvingsreserve is daarom aangepast naar circa € 7.000 per jaar.

Avelingen
Voor de investering Avelingen is € 990.000 beschikbaar gesteld ter dekking van afschrijvingslasten. Deze investering wordt in 20 jaar afgeschreven. De jaarlijkse dekking bedraagt € 50.000.

Herinrichting Park 10e Penninglaan
Voor de dekking van de afschrijvingslasten van het project "Herinrichting van het park gelegen aan de Tiende Penninglaan" hebben wij een afschrijvingsreserve gevormd. Hieraan wordt het benodigde bedrag onttrokken.

ICT
Voor de dekking van de afschrijvingslasten van de investering in hard- en software 2023 is met de tussenrapportage van 2024 een afschrijvingsreserve gevormd. Met deze reserve kunnen de afschrijvingslasten gedeeltelijk worden gedekt.

4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht

In het overzicht hieronder staan per programma de incidentele en structurele baten en lasten. Dit onderscheid is van belang bij het bepalen van het structurele evenwicht van de begroting 2024 en de jaarstukken 2024. In het overzicht met incidentele lasten zoals in de vorige paragraaf zijn de bijzonderheden of uitschieters van incidentele lasten of baten opgenomen. De overige lasten en baten worden beschouwd als structureel.

Resultaat (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2024 na wijziging			Jaarrekening 2024			Verschil		
	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.
Programma Bestuur en Ondersteuning	-3.842	31	-3.873	-4.278	171	-4.450	-437	140	-577
Programma Veiligheid	-5.537	-	-5.537	-5.578	110	-5.688	-40	110	-150
Programma Verkeer en Vervoer	-6.998	110	-7.109	-6.137	716	-6.853	861	606	255
Programma Economie	-4.135	-	-4.135	-1.874	2.120	-3.994	2.260	2.120	140
Programma Onderwijs	-8.231	-100	-8.131	-7.160	-101	-7.059	1.071	-1	1.072
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-11.855	-341	-11.513	-11.596	-283	-11.313	259	59	200
Programma Sociaal Domein	-51.573	643	-52.216	-46.274	3.951	-50.225	5.299	3.308	1.991
Programma Duurzaamheid	-2.486	0	-2.486	-2.448	0	-2.448	38	0	38
Programma VROSV	-1.844	472	-2.317	-1.114	734	-1.848	730	262	469
Totaal programma's	**-96.501**	**816**	**-97.317**	**-86.460**	**7.418**	**-93.878**	**10.041**	**6.602**	**3.438**
Totaal Alg. dekking, overhead en Onvoorzien	**96.565**	**896**	**95.669**	**100.272**	**1.176**	**99.096**	**3.707**	**280**	**3.427**
Mutaties reserves	**-751**	**-3.907**	**3.156**	**-1.042**	**-4.192**	**3.150**	**-291**	**-285**	**-6**
Totaal	**-687**	**-2.195**	**1.509**	**12.770**	**4.402**	**8.368**	**13.457**	**6.597**	**6.860**
Begrotingssaldo	687	687	-	-	-	-	-687	-687	-
Totaal incl. begrotingssaldo	**0**	**-1.509**	**1.509**	**12.770**	**4.402**	**8.368**	**12.770**	**5.911**	**6.860**

Het genormaliseerd rekeningsaldo (= het rekeningsaldo op basis van structurele/reguliere budgetten) is ultimo 2024 ca. € 8,4 mln. voordelig. Bij de begroting 2023 is € 3,3 mln. van het begrotingssaldo 2024 ingezet om investeringen mogelijk te maken. Voor de realisatie van het zwembad is € 2,7 mln. van het begrotingssaldo 2025 gebruikt om de investeringen mogelijk te maken. Per saldo wordt het meerjarenperspectief als structureel positief beoordeeld.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo baten lasten	13.812	6.121	2.489	499	537
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.042	-5.399	-1.207	418	1.123
Begrotingssaldo na bestemming	**12.770**	**722**	**1.282**	**917**	**1.660**
Waarvan incidentele baten en lasten	4.402	-5.311	-1.765	-789	-536
Structureel begrotingssaldo	**8.368**	**6.033**	**3.047**	**1.706**	**2.196**

4.4 Balans per 31 december 2024

ACTIVA (bedragen x € 1.000)		31-12-2024		31-12-2023
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		63		114
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	31		42	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	32		72	
Materiële vaste activa		183.394		173.460
In erfpacht uitgegeven gronden	5.580		5.680	
Overige investeringen met een economisch nut	134.211		126.088	
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	21.444		22.079	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	22.159		19.613	
Financiële vaste activa		3.709		3.391
Kapitaalverstrekkingen aan				
- deelnemingen	2.629		2.641	
Overige langlopende leningen	1.080		750	
Totaal vaste activa		**187.166**		**176.965**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		52.020		50.145
Grond- en hulpstoffen	-		-	
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	51.201		49.326	
Gereed product en handelsgoederen	819		819	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		14.494		14.075
Vorderingen op openbare lichamen	8.645		7.286	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	-		3.160	
Overige vorderingen	5.849		3.629	
Liquide middelen		440		1.852
Kassaldi	77		25	
Banksaldi	363		1.827	
Overlopende activa		5.164		6.563
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	2.529		1.215	
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.049		2.349	
Nog te ontvangen bedragen	1.586		2.999	
Totaal vlottende activa		**72.118**		**72.635**
TOTAAL ACTIVA		**259.284**		**249.600**

PASSIVA (bedragen x € 1.000)		31-12-2024		31-12-2023
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		121.406		107.593
Algemene reserve	30.468		28.369	
Bestemmingsreserves	78.167		71.301	
Gerealiseerde resultaat	12.771		7.923	
Voorzieningen		24.014		22.905
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.601		6.338	
Onderhoudsvoorzieningen	8.675		7.949	
Door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	6.487		5.733	
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen	3.251		2.885	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		77.534		89.090
Onderhandse leningen van				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.034		78.589	
- openbare lichamen	5.000		5.000	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500		5.500	
Waarborgsommen	-		1	
Totaal vaste passiva		**222.954**		**219.588**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		4.202		7.664
Banksaldi	540		-	
Overige schulden	3.662		7.664	
Overlopende passiva		32.128		22.348
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	8.316		9.095	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	22.774		12.621	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.038		632	
Totaal vlottende passiva		**36.330**		**30.012**
TOTAAL PASSIVA		**259.284**		**249.600**
Gewaarborgde geldleningen		808.562		779.787
Gewaarborgde garantstellingen		13.345		14.810

4.5 Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2024
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	42	-	-	11	-	-	31
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	72	-	-	40	-	-	32
Totaal	**114**	**-**	**-**	**51**	**-**	**-**	**63**

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	5.580
Overige investeringen met een economisch nut	119.336	134.211
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.714	21.444
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.784	22.159
Totaal	**166.514**	**183.394**

Overige investeringen met economisch nut

De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	16.429	16.951
Bedrijfsgebouwen	88.765	99.856
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.015	3.788
Vervoermiddelen	3.812	6.027
Machines, apparaten en installaties	1.670	2.070
Overige materiële vaste activa	4.645	5.519
Totaal	**119.336**	**134.211**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Waarde-correctie	Boek-waarde 31-12-2024
Gronden en terreinen bruto	*18.744*	*1.729*	*185*	*75*	-	-	*20.213*
Voorziening afwaardering gronden en terreinen	*3.318-*	-	-	-	-	*-56*	*3.262-*
Gronden en terreinen netto	15.426	1.729	185	75	-	-56	16.951
Bedrijfsgebouwen bruto	*94.261*	*11.957*	-	*3.448*	*1.369*	-	*101.401*
Voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen	*1.625-*	-	-	-	-	*-80*	*1.545-*
Bedrijfsgebouwen netto	92.636	11.957	-	3.448	1.369	-80	99.856
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.025	996	1.037	196	-	-	3.788
Vervoermiddelen	6.128	456	-	127	430	-	6.027
Machines, apparaten en installaties	2.038	169	-	137	-	-	2.070
Overige materiële vaste activa	5.835	550	65	801	-	-	5.519
Totaal	**126.088**	**15.857**	**1.287**	**4.784**	**1.799**	**136-**	**134.211**

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2024 € 134.212.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 4.807.000 vanwege het risico op waardevermindering. De hoogte van deze voorziening was op 31-12-2023 € 4.941.000.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Twee elektrische veerboten	7.956	285	7.876
Accupakketten elektrische veerboten	651	23	863
Beroepencampus 't Gilde	18.610	8.050	17.703
Renovatie Hiemstralaan 24-24a	2.064	476	1.614
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	2.576	2.137	2.203
Renovatie gymzaal J van Egmond	500	527	551
Inrichting Bullekeslaan	286	251	286
Grond Buys Ballot Oost II	1.730	1.730	1.730
Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	380	389	437
Cultuurhuis	5.600	164	243
Nieuwbouw zwembad	-	150	178
Totaal	**40.353**	**14.182**	**33.684**

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2024
Riolering	21.436	683	683	592	-	-	20.844
Overige heffingen	643	-	-	43	-	-	600
Totaal	**22.079**	**683**	**683**	**635**	**-**	**-**	**21.444**

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegelden) en begraafplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

Belangrijkste investeringen met een economisch nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
GRP 2021	1.175	278	1.174
GRP 2022	1.075	398	744
Totaal	**2.250**	**676**	**1.918**

<u>Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut</u>
Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Des-investe-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.407	-	-	455	-	-	6.952
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017	7.679	3.063	173	183	-	-	10.386
Overige materiële vaste activa	2.089	-	-	156	-	-	1.933
Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017	2.438	607	10	147	-	-	2.888
Totaal	**19.613**	**3.670**	**183**	**941**	**-**	**-**	**22.159**

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.
De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Herinrichting Banneweg	12313	607	860
Herinrichting Haarsekades	2385	1363	1534
Vervanging kade Paardewater 21	355	337	381
Meekoppelkans Ravelijn	311	205	264
Speelveld Hoog Dalem	260	194	247
Straatmeubilair 2024	95	103	103
Totaal	**15.719**	**2.809**	**3.389**

Financiële vaste activa
Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Aflossing en afschrijving	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan						
- Deelnemingen	2.641	-	12	-	-	2.629
Overige langlopende leningen	750	462	132	-	-	1.080
Totaal	**3.391**	**462**	**144**	**-**	**-**	**3.709**

Aan SVN is aan startersleningen € 354.000 uitgegeven. Overige mutaties leiden per saldo tot een totaal van investeringen van € 108.000 en desinvesteringen van € 132.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219	219
Aandelen Oasen	15	15
Aandelen Stedin Holding NV	2.344	2.344
Deelneming ROM-S beheer BV	12	-
Deelneming MerwedeLingelijn BV	51	51
Totaal	**2.641**	**2.629**

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
GKV	32	28
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	615	953
SVW 2006	69	65
SVW 2010	34	33
Totaal	**750**	**1.079**

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Voorraden

De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

Voorraden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2023	Bruto boekwaarde 31-12-2024	Netto boekwaarde 31-12-2023	Netto boekwaarde 31-12-2024
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie				
- Woonlocaties uitleggebieden	10.957	-135	-	-135
- Woonlocaties stedelijke vernieuwing	-482	-50	-482	-50
- Bedrijventerrein	57.759	60.250	49.808	51.386
Totaal	**68.234**	**60.065**	**49.326**	**51.201**
Voorraad bedrijfsmiddelen	1.025	923	562	819
Totaal	**69.259**	**60.988**	**49.888**	**52.020**

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2024, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-2023	Netto boekwaarde 31-12-2023	Naar voorraad bedrijfs-middelen	Investe-ringen inclusief winst-neming	Op-brengsten	Af-wikkeling	Bruto boekwaarde 31-12-2024	Voorziening verlies-latend complex	Netto boekwaarde 31-12-2024
Uitleggebieden									
Mollenburg	10.957	-	-	591	-	11.548-	-	-	-
Restplan Mollenburg	-	-	-	135-	-	-	135-	-	135-
Stedelijke Vernieuwing									
Lingewijk Noord	482-	482-	-	432	-	50	-	-	-
Restplan Lingewijk Noord	-	-	-	50-	-	-	50-	-	50-
Bedrijventerrein									
Groote Haar	53.105	45.154	-	4.382	681	-	56.806	8.864	47.942
Oost II	4.654	4.654	-	535	1.745	-	3.444	-	3.444
Totaal	**68.234**	**49.326**	**-**	**5.755**	**2.426**	**11.498-**	**60.065**	**8.864**	**51.201**

Nog te maken kosten	47.688
Nog te verwachten opbrengsten	99.244
Het verwachte nominale eindresultaat	8.693

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boekwaarde 31-12-2024
Mollenburg	11.503	230	50	11.683	-
Groote Haar	7.951	913	-	-	8.864
Totaal	**19.454**	**1.143**	**50**	**11.683**	**8.864**

De toevoeging aan de voorziening is gebaseerd op de netto contante waarde berekening en is inclusief 2% rente over de stand van de voorziening per 1-1-2024.

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd.

In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:
- netto contante waarde (en paramaters) per 1 januari 2025
- rentepercentage 1,40%
- kostenstijging 2025 en 2026 4,0%, voor 2027 3,0% en voor 2028 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging woningbouw 2025 9,0%, voor 2026 7,0%, voor 2027 5,0% en voor 2028 en verder 2,0%
- opbrengstenstijging sociale woningbouw 2025 tot en met 2027 1,0%, voor 2028 en verder 2,0%0%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2025 en verder 2,0%
- disconteringsvoet 2,0%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	7.286	8.645	-	8.645
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	3.160	-	-	-
Overige vorderingen	3.629	6.095	246	5.849
Totaal	**14.075**	**14.740**	**246**	**14.494**

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 246.000. De omvang van deze voorziening is bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Het drempelbedrag was voor alle kwartalen in 2024 € 3.650.000.

Schatkistbankieren 2024 (bedragen x € 1.000)					
Berekening benutting drempelbedrag 2024					
Begrotingstotaal	161.048				
Drempelbedrag	3.659				
Kwartaalinkomsten benutting drempelbedrag		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Benutting drempelberdrag		640	82	570	588
Drempelbedrag		3.659	3.659	3.659	3.659
Ruimte ten opzichte van drempelbedrag		3.019	3.577	3.089	3.071

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kassaldi	25	77
Banksaldi	1.827	363
Totaal	**1.852**	**440**

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.215	2.529
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.349	1.049
Nog te ontvangen bedragen	2.999	1.586
Totaal	**6.563**	**5.164**

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2024 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2024, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden.

Onder de nog te ontvangen bedragen is een vordering van € 117.382 uit een claim richting een externe partij opgenomen. In 2018 heeft deze partij bij bouwwerkzaamheden schade veroorzaakt aan een persleiding, waardoor de gemeente en het waterschap kosten hebben moeten maken voor het herstel van deze schade. Deze schade willen zij gezamenlijk verhalen bij de veroorzaker. Het waterschap fungeert bij deze claim als gezamenlijke penvoerder. De gemeente en het waterschap zijn van mening dat de claim aantoonbaar gerechtvaardigd is, en de veroorzaker financieel draagkrachtig genoeg is om de schade te vergoeden.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bijdragen	Saldo 31-12-2024
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk				
Ministerie BZK, Afwikkeling toeslagenaffaire	30	214	30	214
Ministerie J&V, Opvangplekken GOO en POO	181	210	181	210
Ministerie VWS, Stimulering sport	133	-	-	133
Rijkswaterstaat, Halte A27	-	26	-	26
-	-	-	-	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen				
Prov ZH, Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	11	9	11	9
Prov ZH, Melkheul	10	-	10	-
Prov ZH, Vliegende brigade Gorinchem-West	16	-	16	-
Prov ZH, Beweegroutes	10	-	10	-
Prov ZH, Laadarm	-	40	-	40
Belastingdienst, herziening BCF-beschikkingen	-	22	-	22
Gemeente Dordrecht, Beschermd wonen en Maatschappepelijke opvang	-	402	-	402
Gemeente Dordrecht, RegioDeal	117	1.454	117	1.454
Gemeente Altena, Exploitatie veerdiensten	202	14	202	14
Gemeente Zaltbommel, Exploitatie veerdiensten	441	-	441	-
Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Exploitatie veerdienst	22	-	22	-
Gemeente Gorinchem, Coördinatiekosten MerwedeLingelijn	42	-	42	-
Totaal	1.215	2.396	1.082	2.529

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	28.369	30.468
Bestemmingsreserves	71.301	78.167
Gerealiseerde resultaat	7.923	12.771
Totaal	**107.593**	**121.406**

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

Verloopoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2023	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	28.369	4.100	6.961	4.960	30.468
Bestemmingsreserves					
Infrastructuur	15.873	1.970	9.524	-	8.319
Tarieven reiniging	26	-	26	-	-
Stegen binnenstad	28	-	-	-	28
Sociaal domein	7.839	-	5.096	2.706	5.449
Duurzaamheid	3.860	-	2.264	-	1.596
Stimuleringsregeling woningbouw	59	-	-	-	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	-	-	226
ICT	482	-	65	-	417
Stedelijke ontwikkeling	1.218	-	190	-	1.028
Aflossingsreserve	14.702	1.313	-	-	16.015
Dekkingsreserve i_lab	991	-	634	-	357
Reserve Perspectief jeugd en jongeren	25	-	15	-	10
Reserve energielasten SGS	1.600	-	378	-	1.222
Reserve Gorcums Warenhuis	81	-	35	-	46
Reserve riolering	68	-	68	-	-
Reserve onderwijshuisvesting	521	38	500	257	316
(Landelijke) evenementen	-	75	-	-	75
Afschrijvingsreserve	23.702	28.633	9.331	-	43.004
Totaal	**99.670**	**36.129**	**35.087**	**7.923**	**108.635**

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Nieuw in 2024 is de de bestemmingsreserve (Landelijke) evenementen.
Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen. In deze paragraaf worden ook alle afschrjivingsreserves apart toegelicht. Van het rekeningresultaat 2023 is in 2024 € 3.074.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Voorzieningen
Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Bestemming resultaat 2023	Boekwaarde 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioentegoeden bestuurders	4.094	687	-	155	-	4.626
Wachtgelden	325	17	44	126	-	172
Overmatig verlof/spaarsaldo	614	86	-	-	-	700
Reparatie WW	55	-	55	-	-	-
Regeling Vervroegd Uittreden	-	56	-	12	-	44
Hoog Dalem	28	-	-	28	-	-
Mollenburg	546	11	50	507	-	-
Calamiteiten persleiding	59	-	-	-	-	59
Degeneratie	617	229	560	286	-	-
Onderhoudsvoorzieningen						
Meerjarenonderhoudsplan	7.949	2.503	46	1.731	-	8.675
Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting						
Rioolheffing	3.448	719	-	-	-	4.167
Afkoopsommen grafrechten	2.285	229	194	-	-	2.320
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen						
Vervangingsvoorzieningen riolering	2.885	1.000	-	634	-	3.251
Totaal	**22.905**	**5.537**	**949**	**3.479**	**-**	**24.014**

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Overmatig verlof/spaarsaldo is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening reparatie WW is in 2024 opgeheven omdat de gemeente nu zelf het risico draagt.

De voorziening Regeling Vervroegd Uittreden is nieuw in 2024. Per 1 januari 2024 biedt de CAO-gemeenten de mogelijkheid aan medewerkers om deel te nemen aan deze regeling.

De voorziening Hoog Dalem is opgeheven in 2024. Deze voorziening was destijds ingesteld voor de regeling middengebied.

De voorzieningen Mollenburg en Lingewijk-Noord zijn beide afgewikkeld in 2024. Voor de restantkosten is een restplan opgesteld.

De voorziening Calamiteiten persleiding is ingesteld omdat het niet zeker is dat we de vordering ook daadwerkelijk in z'n geheel gaan ontvangen.

De voorziening Degeneratie is opgeheven in 2024 en omgevormd tot een reserve.

Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de uitvoering van riooltaken.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

De vervangingsvoorziening Riolering is ingesteld om de jaarlijkse investeringen voor de uitvoering van het GRP te dekken.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar

Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd ≥ 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand. Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	78.589	67.034
- openbare lichamen	5.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	1	-
Totaal	**89.090**	**77.534**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2024 weer:

Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Af-lossingen	Saldo 31-12-2024
Onderhandse leningen	89.089	-	11.555	77.534
Waarborgsommen	1	-	1	-
Totaal	**89.090**	**-**	**11.556**	**77.534**

In 2024 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op de opgenomen geldleningen is in 2024 bij de BNG voor totaal € 6,5 mln. afgelost en bij MTN € 5 mln. De totale rentelast over het jaar 2024 voor vaste schulden is € 1,3 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.664	4.202
Overlopende passiva	22.348	32.128
Totaal	**30.012**	**36.330**

Kortlopende schulden < 1 jaar

De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	-	540
Overige schulden	7.664	3.662
Totaal	**7.664**	**4.202**

Per 31 december 2024 had Gorinchem geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en ook geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	9.095	8.316
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	12.621	22.774
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	632	1.038
Totaal	**22.348**	**32.128**

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2024 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2025 zijn ontvangen. Onder de post Vooruit ontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in

2024 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van Nederlandse en Europese overheden vooruitontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Saldo 31-12-2024
Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk				
Onderwijsachterstandenbeleid	141	1.725	1.685	181
Educatie	14	605	510	109
Stimulering sport	3	390	370	23
Preventieakkoorden	17	-	-	17
Nationaal Programma Onderwijs	395	-	324	71
Aanpak energiearmoede	648	-	114	534
Wet inburgering	186	921	1.002	105
Onderwijsroute	3	69	72	-
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	238	-	-	238
Circulair ambachtscentrum	44	-	-	44
Preventieakkoord 2023	11	-	-	11
Brede SPUK GALA	129	726	753	102
BBZ 2021	26	-	-	26
Lokale bibliotheekvoorzieningen	220	-	220	-
Woningbouw bovenplanse infrastructuur	6.931	-	22	6.909
Lokale warmtetransitie	138	122	150	110
Startbouwimpuls	763	-	-	763
Digitale overheid	-	37	37	-
Woningbouwinmpuls	-	9.402	-	9.402
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	5.448	4.979	469
Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid				
Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	26	112	86	52
Knelpunt van Zomerenlaan	228	-	228	-
Vleugels van de stad	11	-	11	-
Handhaving coronapas	31	-	31	-
Herontwikkeling Wellantcollege	200	-	-	200
Laadarm electrificatie veerdienst	14	-	14	-
Knelpunt Haarwijk Oost	200	-	-	200
Klimaat- en energiebeleid	236	817	703	350
Kwaliteitsimpuls Buiten de Waterpoort	69	35	20	84
Duurzaam maatschappelijk vastgoed	606	483	-	1.089
Lokale aanpak isolatie	345	847	53	1.139
Klimaatadaptatie	284	-	28	256
Elektrische schepen	430	-	430	-
CMK Kunstgebouw	34	61	42	53
Vleugels van de stad/Schelluinsestraat	-	112	29	83
Informatiepanelen	-	15	12	3
Struintrap Bastion	-	13	-	13
MKB-deal I_lab	-	78	38	40
Herinrichting Haarsekades	-	228	130	98
Totaal	**12.621**	**22.246**	**12.093**	**22.774**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Onderwijsinstellingen	6.920	100	5.048	4.753
Deelnemingen CV's	30.000	100	1.780	0
Diverse verenigingen	1.340	100	1.447	799
Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6	305.065	50	208.311	233.810
Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen	592.000	50	563.000	569.000
Hypotheken zonder Nationale Hypotheek Garantie	5.900	50	200	200
Totaal	**941.225**		**779.786**	**808.562**

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
GR Gevudo	10.799	100	7.156	6.545
GR Waardlanden	9.876	100	7.654	6.800
Totaal	**20.675**		**14.810**	**13.345**

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Sinds de jaarrekening 2020 hanteert de gemeente de volgende criteria voor de niet uit de balans blijkende verplichtingen:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, alleen onherroepelijke harde verplichtingen:

Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 4 jaar € 1.741.661 volgend uit 4 contracten. Onder deze contracten bevindt zich 1 huurcontract. Door het hanteren van een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract, is het bedrag aan langlopende verplichtingen bij de gemeente Gorinchem relatief laag.

Gebeurtenissen na balansdatum
De inflatie neemt langzaam af. Spanningen in de wereld kunnen voor een opwaartse beweging gaan zorgen. De loonafspraken in het land zijn nog steeds bovengemiddeld en zorgen voor druk op de exploitatie. Dit heeft financiële gevolgen voor Gorinchem. De precieze omvang is op dit moment lastig aan te geven omdat nog onduidelijk is in welke mate gemeenten door het Rijk worden gecompenseerd.

4.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 17 oktober 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 6.276.901. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 6.022.849 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 6.276.901. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.074.128 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT heeft tot doel om:

- De bezoldiging van topfunctionarissen te maximeren (bezoldigingsmaximum, verbod op bonussen of variabele beloningen en een verbod op hoge beëindigingsvergoedingen).
- Te zorgen voor transparantie door publicatie en verantwoording in de jaarrekening van a) de bezoldiging van topfunctionarissen en b) de bezoldiging van overige functionarissen voor zover deze meer is dan de algemene bezoldigingsnorm.

De functies gemeentesecretaris en griffier vallen onder de WNT. In onderstaande tabel treft u de publicatie van de verplichte gegevens aan.

Wet Nomering bezoldiging Topinkomens (WNT)		
Gegevens 2024		
bedragen x € 1	**Sepers, H.**	**Kromkamp, H.**
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris / algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.365,70	€ 135.712,86
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.184,12	€ 22.735,68
Subtotaal	€ 130.549,82	€ 158.448,54
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000,00	€ 233.000,00
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		
Bezoldiging	€ 130.549,82	€ 158.448,54
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	**Sepers, H**	**Kromkamp, H.**
Functiegegevens	Griffier	NVT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 109.334,91	125.740,61
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.333,80	21.049,56
Subtotaal	€ 125.668,71	€ 146.790,17
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000,00	223.000,00
Bezoldiging	€ 125.668,71	€ 146.790,17

4.8 Totaaloverzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
TV01 Bestuur	3.038	173
TV02 Burgerzaken	2203	900
TV03 Beheer overige gebouwen en gronden	673	563
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	**5.914**	**1.636**
TV11 Crisisbeheersing en Brandweer	4.003	110
TV12 Openbare orde en Veiligheid	1.849	164
Totaal programma Veiligheid	**5.852**	**274**
TV21 Verkeer en vervoer	6.379	1.551
TV22 Parkeren	1.301	696
TV23 Recreatieve Havens	777	124
TV24 Economische Havens en waterwegen	29	355
TV25 Openbaar vervoer	3.185	2.807
Totaal programma Verkeer en vervoer	**11.670**	**5.533**
TV31 Economische ontwikkeling	812	
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.318	9.527
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	22	163
TV34 Economische promotie	765	178
Totaal programma Economie	**9.917**	**9.868**
TV41 Openbaar basisonderwijs	319	
TV42 Onderwijshuisvesting	3.452	195
TV43 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.508	4.925
Totaal programma Onderwijs	**12.280**	**5.120**
TV51 Sportbeleid en activering	1.300	679
TV52 Sportaccommodaties	3.970	1.429
TV53 Cultuurpres. productie en participatie	1.876	137
TV54 Musea	1.617	168
TV55 Cultureel erfgoed	830	178
TV56 Media	1.028	367
TV57 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.072	140
Totaal programma Sport, cultuur en recreactie	**14.693**	**3.097**
TV61 Samenkracht en burgerparticipatie	10.448	8.866
TV62 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	6.027	764
TV63 Inkomensregelingen	23.125	17.459
TV64 WSW en beschut werk	8.797	-
TV65 Arbeidsparticipatie	3.035	-
TV66 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.905	333

Overzicht lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
TV671A Huishoudelijke hulp (WMO)	4.212	-
TV671B Begeleiding (WMO)	2.493	-
TV671C Dagbesteding (WMO)	1.014	-
TV671D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	174	-
TV672A Jeugdhulp begeleiding	2.606	228
TV672B Jeugdhulp behandeling	300	-
TV672C Jeugdhulp dagbesteding	1.243	-
TV672D Jeugdhulp zonder verblijf overig	44	-
TV673A Pleegzorg	833	-
TV673B Gezinsgericht	392	-
TV673C Jeugdhulp met verblijf overig	1.564	389
TV674A Jeugdhulp behandeling GGZ zond verblijf	3.174	-
TV674B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.056	-
TV674C Gesloten plaatsing	131	-
TV681 Geëscaleerde zorg 18+	-	-
TV681A Beschermd wonen (WMO)	217	1.958
TV681B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	476	78
TV682A Jeugdbescherming	1.363	-
TV682B Jeugdreclassering	67	-
TV71 Volksgezondheid	1.903	251
Totaal programma Sociaal domein	**76.601**	**30.327**
TV72 Riolering	3.922	4.368
TV73 Afval	5846	5.896
TV74 Milieubeheer	4.199	1.403
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	524	375
Totaal programma Duurzaamheid	**14.490**	**12.042**
TV81 Ruimtelijke Ordening	1.494	86
TV82 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	1.222	15
TV83 Wonen en bouwen	2.982	2.657
Totaal programma VROSV	**5.698**	**2.758**
TV05 Treasury	-531	1.155
TV061 OZB woningen	607	5.842
TV062 OZB- niet woningen	101	6.035
TV063 Parkeerbelasting	292	1.922
TV064 Belasting Overig	598	171
TV07 Alg. uitkering en uitk. Gemeentefonds		99.691
TV08 Overige baten en lasten	348	594
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	**1.416**	**115.410**
TV04 Overhead	14386	664
Totaal programma Overhead	**14.386**	**664**

Overzicht lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
TV010 Mutaties reserves	36.128	35.087
Totaal Lasten en Baten	**209.045**	**221.815**

4.9 Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			11	125	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€48.801	€ 59.939			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€4.301	€47.621	€24.983	€139.427	€12.929	€42.100
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€123.480	€243.480	€0	€ 0	€214.494	
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 37.045	€ 0	2	259	6	
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 1.210.359	€ 463.841	€ 10.409	€ 0	€ 131.234	€ 171.726
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
			2					
			100					
OCW	D10	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*
			€ 605.012	€ 14.287	€ 619.299	€ 509.706	€ 109.593	€ 0
			Onderbesteding jaar T Automatisch berekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D10/07*					
			€ 0					
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 320.546	€ 0	€ 3.179			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 394.564	€ 70.839	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
			1					
OCW	D23	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
			1 SB230048	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 220.000	€ 0	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 220.000
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D23/07*					
			1 Ja					
IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra** Gemeenten en GR'en	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*
			1 IENW/BSK-2022/298700	€ 0	€ 1.560	€ 0	€ 9.000	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/08*	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/09*			
			1 IENW/BSK-2022/298700	Ja				
IenW	**E44B**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	€ 27.974	€ 48.512	€ 55.948	€ 97.024
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	Nee			
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	IENW/BSK-2023/254129	Water bergen	Nee		
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
			1 *IENW/BSK-2023/372696*		€ 22.279	€ 22.279	0	0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
			1 IENW/BSK-2023/372696	0	0	Nee		
			Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
			1 *Aanleg nieuwe brug over de Linge voor autoverkeer, fietsers en voetgangers*		€ 17.016	€ 17.016	Nee	
			2 *Het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Arkelsedijk tussen nieuwe brug en Concordiaweg*		€ 5.263	€ 5.263	Nee	
			3 *Het realiseren van een verbinding voor fietsers en voetgangers tussen de bestaande Lingewijk en de nieuwe ontwikkeling*		€ 0	€ 0	Nee	
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
			1 060512 Gemeente Gorinchem	€ 12.252.851	€ 307.367	€ 544.275	€ 4.228	€ 74.729
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
			1 060512 Gemeente Gorinchem	€ 0	€ 57.810	€ 10.047	€ 0	€ 1.430.626
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**)	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**)		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: G2A/13*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	*Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	*Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
			1 060512 Gemeente Gorinchem	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G3A	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
			1 060512 Gemeente Gorinchem	€ 0	€ 26.750	€ 35.288	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/11*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/12*
			1 060512 Gemeente Gorinchem	€ 34.247	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
		6	Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G4A	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 84.118	
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)		

				Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/07	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/08	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/09			
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0			
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0			
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0			
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 850	0	0			
				Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/11	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/13			
			1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
			2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
			4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
			5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03				
				€ 1.107.816	€ 105.197	Nee				
SZW	G10A	**Wet inburgering 2021_ Totaal 2023** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G10B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G10)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G10A/01	Besteding (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G10A/02	Baten (jaar T-1) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G10A/03				
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 200.319	€ 0				
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03				
				€ 0	€ 0	Nee				
SZW	G12A	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G12A/02	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G12A/03				
			1	060512 Gemeente Gorinchem	€ 0	€ 0				
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
				€ 71.727	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
				€ 393.116	€ 369.759					
				Activiteiten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Onroerende zaken** Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Roerende zaken** Aard controle R Indicator: H4/06	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Dienstverlening door derden** Aard controle R Indicator: H4/07	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1	1.3 stimulering sport - onroerende zaken SPUKSPRT24165	€ 86.148	€ 86.148	€ 0	€ 0		
			2	2.3 stimulering sport - roerende zaken SPUKSPRT24165	€ 37.221	€ 0	€ 37.221	€ 0		
			3	3.2 stimulering sport - verbonden partijen SPUKSPRT24165	€ 246.390	€ 0	€ 0	€ 246.390		
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 31.929	€ 36.779	€ 56.163	Ja	Ja	
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 218.586	€ 218.587	€ 429.602	Ja	Ja	
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 49.120	€ 59.545	€ 95.005	Ja	Ja	
			4	Kansrijke Start	€ 39.297	€ 51.977	€ 69.236	Ja	Ja	
			5	Mentale Gezondheid	€ 12.280	€ 14.736	€ 23.938	Ja	Ja	
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 42.981	€ 43.598	€ 52.910	Ja	Ja	
			7	Valpreventie	€ 116.661	€ 116.573	€ 238.592	Ja	Ja	
			8	Leefomgeving	€ 24.561	€ 17.795	€ 41.795	Ja	Ja	
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.140	€ 4.625	€ 4.625	Ja	Ja	
			10	Versterken sociale basis	€ 88.418	€ 92.470	€ 169.309	Ja	Ja	
			11	Mantelzorg	€ 24.561	€ 24.166	€ 43.866	Ja	Ja	
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 24.561	€ 28.321	€ 48.135	Ja	Ja	
			13	Welzijn op recept	€ 23.333	€ 25.880	€ 25.880	Ja	Ja	
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.140	€ 5.894	€ 8.047	Ja	Ja	
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 17.929	€ 12.308	€ 18.735	Ja	Ja	
				Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
				Nee						

VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1 060505 Gemeente Dordrecht	€ 459.256				
VWS	H37	**Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente**	Gedurende het Jaar T-1 en T-2 zijn activiteiten t.a.v. niet beoogde jeugdzorgkosten verricht waar de uitkering voor is ontvangen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H37/01*	Besteding (jaar T-2) *Aard controle R* *Indicator: H37/02*	Besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: H37/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H37/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H37/05*	
			Ja	€ 26.243	€ 362.524	Ja		
VRO	J9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 6** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
			1 2024-0000348375	Nee	Nee	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/12*
			1 2024-0000348375	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/16*		
			1 2024-0000348375	Ja	In 2024 niet gerealiseerd conform begroting. Komt o.a. doordat onderhandelingen met rijksvastgodbedrijf stroef lopen en door vertraging in procedures bestemmingsplan	Nee		
VRO	J55	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			91	€ 85.192	€ 329.859	7	€ 6.412	€ 6.818
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			167	€ 22.424	€ 45.031			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			933	144	0	0	167	0
VRO	J75B	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/01*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/03*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J75B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J75B/05*	
			1 060505 Gemeente Dordrecht	DGNVLG/20208595	c.Dynamiek aan de Oevers	€ 59.456	€ 59.456	
			2 060505 Gemeente Dordrecht	DGNVLG/20208595	a. Human Capital	€ 1.368.808	€ 1.368.808	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J75B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J75B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/09*		
			1 *060505 Gemeente Dordrecht*	€ 139.837	€ 139.837			
			2 *060505 Gemeente Dordrecht*	€ 1.458.628	€ 1.458.628			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J75B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J75B/12*			
			1 € 0	€ 58.732	Nee			
VRO	J94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
			1 *LAI23-03594610*	€ 52.884	1	0	€ 0	€ 27.935
			2 *LAI24-03725561*	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
			1 € 4.949	€ 20.000	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J95	**Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			Aard controle R *Indicator: J95/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: J95/05*	
			€ 150.319	€ 150.319	Ja		Nee	
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*
		1	*2023-0000698681*	32	Ja	0	Ja	€ 0
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
		1	*2023-0000698681*	€ 0	Ja	Betreft 2 projecten. In 2024 is met de bouw gestart van 1 project, de andere volgt waarschijnlijk in 2025.	32	Ja
			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*				
		1	*2023-0000698681*	Nee				
VRO	**J210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: J210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*
		1	prov ZH	€ 29.315	€ 3.257	1	0	Nee
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 0	€ 302.179	€ 9.375	€ 765.535	€ 391.726	€ 11.783
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 4.978.698			€ 559.051	€ 0	€ 200.163
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 836	€ 12.052	€ 0	€ 5.750.800	€ 16.857.564	

5 Jaarrekening - Bijlagen

5.1 Reserves

Inleiding

De toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves in de jaarstukken worden verwerkt voor de bedragen gelijk aan de werkelijke inkomsten en uitgaven van de daarmee in de begroting(swijzigingen) samenhangende posten.

In deze bijlage treft u de informatie aan over de reserves per 31 december 2023. Dit vergelijken wij met de jaarrekening 2022 inclusief resultaatbestemming.

5.1.1 Verloopoverzicht saldo reserves

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2023	2024
Algemene reserve:		
Algemene reserve	28.369	30.468
Subtotaal algemene reserve	**28.369**	**30.468**
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserves algemeen:		
Infrastructuur	15.872	8.319
Tarieven reiniging	26	0
Stegen binnenstad	28	28
Sociaal Domein	7.839	5.449
Duurzaamheid	3.861	1.596
Stimuleringsregeling woningbouw	59	59
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	226
ICT	482	417
Stedelijke ontwikkeling	1.218	1.028
Aflossing	14.702	16.015
Dekkingsreserve I-lab	990	357
Perspectief Jeugd en Jongeren	25	10
Energielasten SGS	1.600	1.222
Gorcums warenhuis	80	45
Riolering	68	0
Onderwijshuisvesting	521	316
Landelijke evenementen	0	75
Subtotaal bestemmingsreserves	**47.597**	**35.162**
Afschrijvingsreserve		
Avelingen	792	743
Banneweg	1.795	1.795

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2023	2024
Trace Oost II	588	571
Herinrichting park10e Penninglaan	96	92
Warmtenet Stadhuis	955	997
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I-Lab	811	811
Inrichting Hoefslag 6 tbv I-Lab	150	150
Openbare ruimte tbv I-Lab	540	540
Herinrichting Haarse Kades	2.350	2.350
't Gilde	1.970	2.970
Gymzaal J. van Egmond	500	500
Bruggen en kunstwerken 2022	242	242
Twee 360 graden camera's	34	30
Meekoppelkans Ravelijn	311	311
Meekoppelkans Woelsewaard	104	104
Stadsafsluitingen	85	65
Retranchement	1.332	3.332
GPS ontvanger	30	0
Vervangingsplan inventaris	25	25
VW transporter	36	36
Vervanging kade Paardewater 21	355	355
Vervanging volkstuinbrug	47	47
Gorcumse martelaren	220	220
Hiemstrlaan 24/Burcht	1.700	1.700
Yulius Lingewaal college Uilenhof	400	809
JP Waaleschool	1.000	1.000
ICT 2023	100	75
Inrichting Bullekeslaan 5	88	88
Uitbreiding en verbouwing Elzenhof	50	50
Caribabad nieuwbouw	4.470	4.470
Herinrichting Banneweg fase 2	1.256	1.256
Mobiliteit	1.272	0
Gymcapaciteit T Gilde	0	1.789
Verduurzamen Gildenplein	0	1.397
Verduurzamen havendienst	0	54
Keerwand den Uijlstraat	0	605
Kades Stationsweg	0	389
Beschoeiing de Wetering	0	243
Kades Mollenburgseweg / Valkeniersweg	0	392
Brug Haajge	0	140
Verduurzamen OVL 2024	0	522
Top tien fietsknelpunten	0	1.000
Herinrichting Mollenburgseweg	0	250
Fietsvoorzieningen Nieuwe Hoven	0	1.000
Nieuwe Lingeburg	0	7.501
Kwaliteitsimpuls Buiten de Waterpoort	0	40

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2023	2024
Faciliteren cultuur in museum	0	150
Verbouwing Vries Robbeweg 27	0	1.800
Subtotaal afschrijvingsreserves	**23.704**	**43.006**
Totaal reserves	**99.670**	**108.636**

Het doel van de reserves staat hieronder nader toegelicht.

Algemene reserve
De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's (zoals vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing) in de exploitatie in de toekomst te kunnen opvangen.

Infrastructuur
De reserve is voor aanpassingen in de hoofdinfrastructuur.

Tarieven reiniging
De reserve dient ter voorkoming van al te grote schommelingen in de afvalstoffenheffing.

Stegen binnenstad
Opwaardering stegen om zo de kwaliteit van de openbare ruimte in de binnenstad te verbeteren.

Sociaal Domein
Inzet voor noodzakelijke/nuttige/incidentele uitgaven voor de transformatie van het Sociaal Domein, die niet uit de reguliere exploitatiebudgetten bekostigd kunnen worden. Hiermee is het doel in grote mate een egalisatiefunctie.

Duurzaamheid
Dekking van het beleidsplan duurzaamheid 2017-2021.

Stimuleringsregeling woningbouw
Dekking voor diverse projecten, zoals een woonlastenfonds en groenvoorzieningen Lingewijk Zuid.

Sloopkosten Lange Slagenstraat
Dekking van de toekomstige sloopkosten van het onderwijspand Lange Slagenstraat

ICT
Het doorontwikkelen van ICT over de volle breedte (systemen, hardware en software, medewerkers)

Stedelijke ontwikkeling
Dient als startkapitaal voor het thema "stedelijke ontwikkeling". Uit deze reserve wordt verkennend onderzoek gedekt, maar mogelijk ook (een gedeelte van) de kosten van projecten die hieruit voortkomen.

Aflossing
Reserve die gevormd is als maatregel in de reducering van de gemeentelijke schuldpositie.

Dekkingsreserve i_lab
Dekking van de exploitatiekosten van de realisatie van het i_lab.

Perspectief Jeugd en Jongeren
Dekking van activiteiten in het kader van het coronasteunpakket Perspectief Jeugd en Jongeren.

Energielasten SGS
Dekking ter dekking van de hogere energielasten van objecten die worden beheerd door SGS; het Caribabad en de sporthallen De Oosterbliek, Van Rappardhal en de Hoefslag.

Gorcums warenhuis
Dekking van het 5-jarenplan van Hartje Gorkum om de binnenstad als een warenhuis te kunnen starten.

Riolering
Reserve die gevormd is voor het toevoegen van efficiency- en aanbestedingsvoordelen riolering.

Onderwijshuisvesting
De reserve wordt gevormd door het toevoegen van onderuitputting kapitaallasten onderwijshuisvesting en de (netto) opbrengsten van herontwikkelingslocaties van voormalige schoolgebouwen.
Ook wordt jaarlijks vanuit (eventuele) overschotten in de algemene reserve 50% van dit overschot toegevoegd. We sparen hiermee voor de investeringen in de komende jaren.

Landelijke evenementen
De reserve heeft als doel voorbereid te zijn op de (co)financiering van grote evenementen die een positief effect hebben op de stad

Avelingen
Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van uitvoering Avelingen Oost en Avelingen West.

Banneweg
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de Banneweg.

Tracé Oost II
Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van de aansluiting A15 / Tracé Oost II.

Herinrichting park 10e Penninglaan
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van het park 10e Penninglaan.

Warmtenet stadhuis
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering om het stadhuis aan te sluiten op het warmtenet.

Verbouwing Hoefslag 6 tbv i_lab
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de verbouwing Hoefslag 6 om het i_lab te realiseren.

Inrichting Hoefslag 6 tbv i_lab
Dekking van toekomstige afschrijvingslasten van de inrichting van de Hoefslag 6 bij de realisatie van het i_lab.

Openbare ruimte tbv i_lab
Dekking van een deel van toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de openbare ruimte van Hoefslag 6,

Herinrichting Haarse Kades
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de herinrichting van de Haarsekades.

't Gilde
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering voor vervangende nieuwbouw voor 't Gilde

Gymzaal J van Egmond
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de renovatie van de gymzaal aan de Johan van Egmondstraat.

Bruggen en kunstwerken 2022
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering in enkele vissteigers en bruggen in 2022.

Twee 360 graden camera's
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van twee camera's tbv toezicht Buiten de Waterpoort.

Meekoppelkans Ravelijn
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering meekoppelkans Ravelijn.

Meekoppelkans Woelsewaard
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering meekoppelkans Woelsewaard.

Stadsafsluitingen
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de plaatsing van twee stadsafsluitingen.

Retranchement
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de uitbreiding van de school aan het Retranchement.

GPS ontvanger
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de aanschaf van een GPS ontvanger.

Vervangingsplan inventaris
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingen van de investering vervangingsplan inventaris 2023.

VW transporter
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering VW transporter 2023.

Vervanging kade Paardewater 21
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de vervanging van de kade Paardewater 21.

Vervanging volkstuinbrug
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten voor de vervanging van de volkstuinbrug aan de Kleine Schelluinsekade.

Gorcumse martelaren
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten voor de investering voor de gedenkplaats van de Gorcumse martelaren.

Hiemstralaan 24 / De Burcht
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten voor de renovatie van de Hiemstralaan 24.

Yulius Lingewaal College
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten voor bouwkundige aanpassingen voor het inhuizen van Yulius Lingewaal College bij het Omnia college aan de W. de Vries Robbeweg.

J.P. Waaleschool
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van het investeringsbudget om de locatie aan de H. de Ruijterstraat 30 voor de huisvesting van de J.P. Waaleschool aan de eisen van veilig, duurzaam en modern onderwijs te laten voldoen.

ICT 2023
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van het investeringsbudget ICT2023.

Inrichting Bullekeslaan 5
Dekking van een deel van de toekomstige kapitaallasten voor de inrichting van het terrein Bullekeslaan 5.

Uitbreiden en verbouwen Elzenhof
Dekking van de kapitaallasten van de investering voor het uitbreiden en verbouwen van de Elzenhof in Dalem.

Caribabad nieuwbouw
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van het nieuwe te bouwen Caribabad.

Herinrichting Banneweg fase 2
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten in verband met de 2e fase van de herinrichting van de Banneweg.

Mobiliteit
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvinglasten met betrekking tot diverse investeringen in mobiliteit.

Gymcapaciteit t Gilde
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de nieuw te bouwen gymzaal bij ‘t Gilde.

Verduurzamen Gildenplein
Dekking van de afschrijvingslasten van de investering om het Gildenplein te verduurzamen.

Verduurzamen Havendienst
Dekking van de afschrijvingslasten van de verduurzaming van het gebouw van de Havendienst.

Keerwand den Uylstraat
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten voor de vervanging van de keerwand aan de Dr. J.M. den Uylstraat/ Dr. W. Dreesstraat.

Kades Stationsweg
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van het herstel van de kade aan de Stationsweg.

Beschoeiing de Wetering
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de vervanging van de beschoeiing van De Wetering in Dalem.

Kades Mollenburgse weg/ Valkeniersweg
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de vervanging van de kades van de Mollenburgseweg en de Valkeniersweg.

Brug Haagje
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de vervanging van de brug in wijkpark het Haagje.

Verduurzamen OVL 2024
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten voor de vervanging van onze buitenverlichting door LED-lampen.

Top tien fietsknelpunten
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investeringen om de top tien fietsknelpunten aan te pakken.

Herinrichting Mollenburgseweg
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering om de Mollenburgseweg opnieuw in te richten.

Fietsvoorziening Nieuwe Hoven
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering om de fietsvoorzieningen langs de Nieuwe Hoven te vernieuwen en veiliger te maken.

Nieuwe Lingebrug
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering van de bouw van een nieuwe Lingebrug.

Kwaliteitsimpuls buiten de Waterpoort
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten om een beweegvriendelijke speel- en leefomgeving bij Buiten de Waterpoort te realiseren.

Faciliteren cultuur in museum
Dekking van de toekomstige afschrijvingslasten voor het aanpassen van de begane grond van het Gorcums museum.

Verbouwing Vr Robbeweg 27
Dekking van een deel van de toekomstige afschrijvingslasten om het schoolgebouw W de Vries Robbeweg 27 aan te passen.

5.1.2 Mutaties reserves 2024 uitgesplitst

Mutaties reserves (bedragen x € 1.000 / - = onttrekking)	2023	2024	Mutatie 2024
Algemene reserve:			
Algemene reserve	28.369	30.468	2.099
Subtotaal algemene reserve	**28.369**	**30.468**	**2.099**
Bestemmingsreserves:			
Bestemmingsreserves algemeen	47.597	35.162	-12.435
Subtotaal bestemmingsreserves	**47.597**	**35.162**	**-12.435**
Afschrijvingsreserve			
Afschrijvingsreserve algemeen	23.704	43.006	19.302
Subtotaal afschrijvingsreserve	**23.704**	**43.006**	**19.302**
Totaal reserves	**99.670**	**108.636**	**8.966**

Mutaties 2024 algemene reserve

Algemene reserve (bedragen in € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2024	Onttrekking 2024
Mutaties algemene reserve:			
Algemene reserve	Rekeningresultaat 2023	4.960	
	Bestemming rekening resultaat 2023		3.074
	Saldo-overheveling van reserve sociaal domein	4.100	
	Vorming afschrijvingsreserves conform PPN24		3.800
	Vorming afschrijvingsreserve nieuwbouw t Gilde groslijst begroting 23		87
Totaal mutaties algemene reserve		**9.060**	**6.961**
	Totaal mutaties		**2.099**

Mutaties 2024 bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2024	Onttrekking 2024
Mutaties bestemmingsreserves:			
Infrastructuur	Bijdrage bovenwijks CV Hoog Dalem	589	
	Amendement begroting 24 Nieuwe Hoven	1.000	
	Voordeel mobiliteitskredieten	381	
	Onderzoeks- en voorbereidingsbudget Lingebrug		23
	Voorbereiding Kweeklust		21
	Storting in reserve mobiliteit		9.479
Tarieven reiniging	Onttrekking reiniging conform tarieven		26
Sociaal Domein	Rekeningresultaat 2023	2.706	
	Saldo-overheveling naar algemene reserve		4.100
	Saldo turap 2023 sociaal domein		59
	Dekking een centrale toegang PPN24		175
	Dekking integraal sociaal beleid		241
	Subsidie Odensehuis		60
	Subsidie De Gezel		28
	Resultaat Avres 2023		-528
	Extra bijdrage GR DGJ		652
	Indexering Jong GZ		26
	Saldo turap 2024 sociaal domein		282
Duurzaamheid	Vorming afschrijvingsreserve havendienst		54
	Vorming afschrijvingsreserve verddurzaming H Knapstraat		42
	Vorming afschrijvingsreserve verduurzaming Gildenplein		1.397
	Vorming verduurzaming J van Egmondstraat 1		339
	Warmtenet fase 2		191
	Warmtenet Gildenwijk		3
	Energetransitie woningen		73
	Klimaatadaptatie		44

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2024	Onttrekking 2024
	RES		50
	E agenda OZH		72
ICT	Dekking kosten ICT		50
	Dekking online dienstverlening		15
IFFG	Subsidie IFFG		
Aflossing	Saldo renteomslag	1.283	
	Resultaat preferente aandelen Stedin	30	
Dekkingsreserve I_lab	Dekking exploitatiekosten I_lab		633
Stedelijke ontwikkeling	Versnelling kaderstelling projecten		110
	Onderzoeksbudget Lange Slagenstraat		60
	Linge 2 Zuid		8
	Vliegende brigade		13
Perspectief Jeugd en Jongeren	Subsdie Grote Haarsekade 120		15
Energielasten SGS	Verrekening energielasten		378
Gorcums warenhuis	Subsidie Gorcums warenhuis		35
Riolering	Opheffen reserve riolering		68
Onderwijshuisvesting	Rekeningresultaat 2023	257	
	Storting voordeel afschrijvingslasten	38	
	Vorming afschrijvingsreserve verbouwing V Robbeweg		500
Landelijke evenementen	Vorming reserve	75	
Totaal mutaties bestemmingsreserves		**6.359**	**18.794**
	Totaal mutaties		**-12.435**

Mutaties 2024 afschrijvingsreserves

Afschrijvingsreserves (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Storting 2024	Onttrekking 2024
Mutaties afschrijvingsreserve			
Infra halte Papland	Vrijval reserve		
Avelingen	Dekking afschrijvingslasten		50
Trace Oost II	Dekking afschrijvingslasten		16
Herinrichting park 10 Penninglaan	Dekking afschrijvingslasten		4
ICT 2023	Dekking afschrijvingslasten		25
Twee 360 graden camera's	Dekking afschrijvingslasten		4
Stadsafsluitingen	Dekking afschrijvingslasten		7
	Vrijval		13
GPS ontvanger	Vrijval ivm vervallen actief		30
Bruggen en kunstwerken 2022	Vrijval ivm verlaging krediet		
Gymcapaciteit t Gilde	Vorming reserve	1.789	
Verduurzamen Gildenplein	Vorming reserve	1.397	
Verduurzamen J van Egmond	Vorming reserve en verlaging ivm toevoeging aan gymcapaciteit T Gilde	339	339
Verduurzamen H. Knapstraat	Vorming reserve en verlaging ivm toevoeging aan warmtenet	42	42
Verduurzamen havendienst	Vorming reserve	54	
Keerwand den Uijlstraat	Vorming reserve	605	
Kades Stationsweg	Vorming reserve	389	
Beschoeiing de Wetering	Vorming reserve	243	
Kades Mollenburgsewe / Valkeniersweg	Vorming reserve	392	
Yulius Lingewaal college Uilenhof	Vorming reserve	409	
Brug Haagje	Vorming reserve	140	
Verduurzamen OVL 2024	Vorming reserve	522	
Top 10 fietsknelpunten	Vorming reserve	1.000	
Herinrichting Mollenburgseweg	Vorming reserve	250	
Fietsvoorzieningen Nieuwe Hoven	Vorming reserve	1.000	
Warmtenet Stadhuis	Verhoging reserve	42	
't Gilde	Vorming reserve	1.000	
Uitbreiding Retranchement	Vorming reserve	2.000	
Kwaliteitsimpuls Buiten de Waterpoort	Vorming reserve	40	
Huisvesting ISK	Vorming reserve en verlaging ivm vorming verbouwing V Robbeweg	1.300	1.300
Faciliteren cultuur in museum	Vorming reserve	150	
Verbouwing V Robbeweg 27	Vorming reserve	1.800	
Nieuwe Lingebrug	Vorming reserve	7.501	
Mobiliteit	Vorming reserve	6.229	
	Vrijval ivm vorming afschr res Nieuwe Lingebrug		7.501
Totaal mutaties afschrijvingsreserves		**28.633**	**9.331**
	Totaal mutaties		**19.302**

5.2 Voorzieningen

Inleiding

In deze bijlage staat informatie over de voorzieningen per 31 december 2023. Dit vergelijken wij met de jaarrekening 2022.

5.2.1 Verloopoverzicht saldo voorzieningen

Saldo ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000 / - = nadeel)	2023	2024
Voorzieningen:		
Algemene voorzieningen		
Pensioenverplichtingen bestuurders	4.095	4.626
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	324	171
Verlofsaldi	614	701
Reparatie WW	56	0
Regeling vervroegd uittreden	0	44
Dubieuze debiteuren	194	246
Rioolheffing	3.448	4.167
Vervanging riolering	2.885	3.251
Afwaardering (bedrijfsgebouwen, woningen, gronden, erfpacht en voorraden)	5.046	4.911
Afkoopsommen grafrechten	2.285	2.320
Meerjaren onderhoudsplannen	7.949	8.675
Hoog Dalem	28	0
Mollenburg	546	0
Degeneratie	617	0
Calamteiten persleiding	59	59
Subtotaal algemene voorzieningen	**28.146**	**29.171**
Voorzieningen grondexploitaties		
Mollenburg	10.957	0
Bedrijventerrein Gorinchem Noord/ Groote Haar	7.951	8.864
Subtotaal voorzieningen grondexploitaties	**18.908**	**8.864**
Totaal voorzieningen	**47.054**	**38.035**

De voorzieningen € 38,0 mln. zijn inclusief de gevormde verliesvoorzieningen van grondexploitaties € 17,3 mln., de voorziening dubieuze debiteuren € 0,2 mln. en de voorziening afwaardering vastgoed € 4,9 mln. Deze drie genoemde voorzieningen mogen echter niet op de post Voorziening op de balans worden opgenomen, maar moeten conform de verslaggevingsregels worden verwerkt in de balansposten voorraden, debiteuren en activa.

5.2.2 Mutaties voorzieningen 2024 uitgesplitst

Mutaties voorzieningen (bedragen x € 1.000 / - = onttrekking of besteding)	2023	2024	Mutatie 2024
Voorzieningen:			
Voorzieningen algemeen	28.146	29.171	1.025
Voorzieningen grondexploitaties	18.908	8.864	-10.044
Totaal voorzieningen	**47.054**	**38.035**	**-9.019**

Mutaties 2024 voorzieningen

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Dotatie 2024	Besteding 2024
Mutaties voorzieningen algemeen:			
Pensioenverplichtingen bestuurders	Rentetoevoeging	82	
	Bijstellen voorziening op basis van meerjarige prognose	605	
	Uitbetaling pensioenen		156
Wachtgelden bestuurders en medewerkers	Uitbetaling wachtgelden		126
	Bijstellen voorziening	17	44
Verlofsaldi	Restant overmatig verlof 2024	86	
Reparatie WW	Vrijval		56
Vervroegd uittreden	Dotatie	56	
	Uitbetaling		12
Dubieuze debiteuren	Dotatie	63	
	Afboeking		11
Rioolheffing	Egalisatie tarieven rioolheffing	719	
Vervanging riolering	Begrote investering GRP 2024	1.000	
	Besteding GRP 2021, 2022 en 2023		633
Afwaardering bedrijfsgebouwen	Dekking afschrijving Stadhuisplein 2-35		80
Afwaardering gronden	Vrijval agv herwaardering		55
Afkoopsommen grafrechten	Vooruitontvangen afkoopsommen grafrechten 2024	229	
	Vrijval		194
Meerjaren onderhoudsplannen	Dotaties	2.503	
	Bestedingen		1.731
	Vrijval		46
Hoog Dalem	Vrijval		27
	Dotatie		
Mollenburg	Afwikkeling		507
	vrijval		50
	Rentetoevoeging	11	
Degeneratie	Vrijval		560
	Dotatie bijdragen derden	229	
	Bestedingen		286
Subtotaal mutaties voorzieningen algemeen		**5.600**	**4.574**

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Soort mutatie	Dotatie 2024	Besteding 2024
Mutaties voorzieningen grondexploitaties:			
Mollenburg	Rentetoevoeging	219	
	Afwikkeling		11.176
Bedrijventerrein Gorinchem Noord / Groote Haar	Rentetoevoeging	159	
	Herziening 1-1-2024	753	
Subtotaal mutaties voorzieningen grondexploitaties		**1.131**	**11.176**
Totaal mutaties voorzieningen		**6.731**	**15.750**
	Totaal mutaties		**-9.019**

5.3 Investeringsoverzicht

Hieronder het overzicht van alle lopende investeringen. De investeringen die een overschrijding van de lasten hebben van € 50.000 of meer worden onder dit overzicht toegelicht.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Lasten							
Aanschaf casemanagementsysteem	62	0	15	15	47	V	Nee
Totaal Lasten	**62**	**-**	**15**	**15**	**47**	**V**	
Totaal Veiligheid	**62**	**-**	**15**	**15**	**47**	**V**	
Lasten							
Openbare verlichting 2023	52	3	49	52	0		Ja
Openbare verlichting 2024	78	0	50	50	28	V	Nee
Verduurzamen openbare verlichting 2024	522	0	74	74	448	V	Nee
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	48		48	152	V	Nee
Vervangen brug Haagje	140	0	51	51	89	V	Nee
Vergroten parkeercapaciteit 2019	30	31	0	31	1	N	Ja
Uitbreiding parkeergarage kweeklust	3.004	0		0	3.004	V	Nee
Voorzieningengebouw Kriekenmarkt	380	48	389	437	57	N	Nee
Zonnepannen voorziengebouw Kriekenmarkt	45	0	44	44	1	V	Ja
Havendienst verduurzaming	54	1	2	3	51	V	Nee
Havens geleidewerken 2019	136	107		107	29	V	Nee
1e elektrische veerboot 2018	4.171	3.986	148	4.134	37	V	Ja
2e elektrische veerboot 2018	3.785	3.605	137	3.742	43	V	Ja
Herinrichting Banneweg 2019	2.348	891	1	892	1.456	V	Nee
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100	21		21	79	V	Nee
Mobiliteit 2020	354	3	97	100	254	V	Nee
Mobiiteit 2024	1.134	0		0	1.134	V	Nee
Herinrichting Haarsekades	2.385	171	1.363	1.534	851	V	Nee
Herinrichting Banneweg fase 2 infra	12.313	253	607	860	11.453	V	Nee

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Herinrinrichting Banneweg fase 2 grondverwerving	180	0		0	180	V	Nee
Fietsknelpunten 2024	400	0	71	71	329	V	Nee
Vervangen auto 18 renault kangoo	41	0		0	41	V	Nee
Riviercruisevaarsteiger	550	51	37	88	462	V	Nee
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	911	283	943	1.226	315	N	Ja
Stroompunten electrische veerboten	288	365	53	418	130	N	Nee
Accupakketten electrische veerboten	651	840	23	863	212	N	Ja
Vervanging straatmeubilair 2023	92	96	1	97	5	N	Ja
Vervanging straatmeubilair 2024	95	0	103	103	8	N	Ja
Vervangen verkeersborden 2024	43	0	41	41	2	V	Ja
Vervanging wegen 2025	90	0		0	90	V	Nee
Nieuwe Lingebrug	20.739	4	49	53	20.686	V	Nee
Herinrichting Arkelsedijk	2.608	0	15	15	2.593	V	Nee
Totaal lasten	**57.919**	**10.807**	**4.348**	**15.155**	**42.764**	**V**	
Baten							
1e elektrische veerboot 2018	2.150	1.935	215	2.150	0		Ja
2e elektrische veerboot 2018	2.150	1.935	215	2.150	0		Ja
Aanpassingen walvoorzieningen veerboten	836	0	1.038	1.038	202	V	Ja
Herinrichting Haarsekades			131	131	131	V	Nee
Herinrichting Banneweg 2019	553	0		0	553	N	Nee
Herinrichting Banneweg fase 2 infra	687	0		0	687	N	Nee
Stroompunten electrische veerboten	197	144	53	197	0		Nee
Nieuwe Lingebrug	4.720		17	17	4.703	N	Nee
Herinrichting Arkelsedijk	1.507		5	5	1.502	N	Nee
Totaal baten	**12.800**	**4.014**	**1.674**	**5.688**	**7.112**	N	
Totaal Verkeer en vervoer	**45.119**	**6.793**	**2.674**	**9.467**	**35.652**	**V**	
Lasten							
Welkom in de mooiste vesting	90	90		90	0	V	Ja
Het verhaal vd vesting	72	50	3	53	19	V	Nee
Entrees museum	84			0	84	V	Nee
Totaal Lasten	**246**	**140**	**3**	**143**	**103**	**V**	
Baten							
Het verhaal vd vesting			12	12	12	V	Nee
Totaal baten	**-**	**-**	**12**	**12**	**12**	V	
Totaal Economie	**246**	**140**	**-9**	**131**	**115**	**V**	
Lasten							
Ihp po huisvesting J.P. Waaleschool	1.288	2	45	47	1.241	V	Nee
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	2.064	1.138	476	1.614	450	V	Nee
Verbouwing V Robbeweg 27	3.341	0		0	3.341	V	Nee
IHP 2020 binnenklimaat	188	188		188	0		Ja
Gildenplein, verduurzaming	1.397	0	17	17	1.380	V	Nee

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Schuttersplein verduurzaming	0	1	8	9	9	N	Nee
Renovatie gymzaal J van Egmond	500	24	527	551	51	N	Nee
Ihp 2017 uitbreiding Retranchement	6.687	10	8	18	6.669	V	Nee
Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV	18.610	9.653	8.050	17.703	907	V	Nee
Gymzaal het Gilde	2.622	0		0	2.622	V	Nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	2.576	66	2.137	2203	373	V	Nee
Inrichting Hoefslag 6 tbv I_lab	125	0		0	125	V	Nee
Openbare ruimte tbv I_lab	450	0		0	450	V	Nee
Totaal lasten	**39.848**	**11.082**	**11.268**	**22.350**	**17.498**	**V**	
Baten							
Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a	114	114		114	0		Nee
Verbouwing Hoefslag 6 tbv I_lab	1.900	66	1.369	1.435	465	N	Nee
Totaal baten	**2.014**	**180**	**1.369**	**1.549**	**465**	**N**	
Totaal Onderwijs	**37.834**	**10.902**	**9.899**	**20.801**	**17.033**	**V**	
Lasten							
Vestingplan 2020 bastion VIII	250	0	20	20	230	V	Nee
Ravelijn Oostgracht	50	0		0	50	V	Nee
Meekoppelkans Ravelijn	311	59	205	264	47	V	Nee
Meekoppelkans Woelsewaard parkeren	68	0		0	68	V	Nee
Meekoppelkans Woelsewaard struinpad	36	0		0	36	V	Nee
Openbare ruimte Gorcumse martelaren	220	0		0	220	V	Nee
Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort	284	34	25	59	225	V	Nee
Verduurzaming oude Stadhuis			2	2	2	N	Nee
Speelruimteplan 2023	120	59	42	101	19	V	Nee
Speelruimteplan 2024	229	0	53	53	176	V	Nee
Speelveld Hoog Dalem	260	53	194	247	13	V	Nee
Faciliteren cultuur in museum	150	0	9	9	141	V	Nee
Nieuwbouw Caribabad	0	28	150	178	178	N	Nee
Vervangen volkstuinbrug	47	17	-17	0	47	V	Ja
Vervangen VW transporter 1 2022	55	0	42	42	13	V	Ja
Kademuren J Bloempad en Krabsteeg	260	239	31	270	10	N	Ja
Bruggen en visssteigers	242	240	2	242	0		Ja
Cultuurhuis 2019	5.600	79	164	243	5.357	V	Nee
Cultuurhuis inrichting 2019	1.400	0		0	1.400	V	Nee
Vervanging kade Paardewater 21	355	44	337	381	26	N	Nee
Keerwanden Den Uylstraat	605	0	80	80	525	V	Nee
Kade Stationsweg	389	0	33	33	356	V	Nee
Kades Mollenburgseweg/ Valkeniersweg	392	0	21	21	371	V	Nee
Maaiarm heggensnoeier 2022	28	0		0	28	V	Nee

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
VW transporter 2023	55	0		0	55	V	Nee
VW transporter 2024	55	0	42	42	13	V	Ja
John Deere motormaaier 2024	68	0		0	68	V	Nee
Ontstopper 2023	59	0		0	59	V	Nee
Hitachi 2023	27	0		0	27	V	Nee
Waterbus buitendienst	58	0	43	43	15	V	Ja
VW transporter 2023	55	0		0	55	V	Nee
New Holland tractor T45 2026	46	0	46	46	0		Ja
Totaal lasten	**11.774**	**852**	**1.524**	**2.376**	**9.398**	**V**	
Baten							
Vestingplan 2020 bastion VIII	100	0		0	100	N	Nee
Openbare ruimte Gorcumse martelaren	50	0		0	50	N	Nee
Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort	144	11	20	31	113	N	Nee
Speelveld Hoog Dalem			10	10	10	V	Nee
Speelruimteplan 2023	0	2		2	2	V	Nee
Totaal baten	**294**	**13**	**30**	**43**	**251**	**N**	
Totaal Sport, Cultuur en Recreatie	**11.480**	**839**	**1.494**	**2.333**	**9.147**	**V**	
Lasten							
Uitbreiding en verbouwing Elzenhof	50	0	0	0	50	V	Nee
Totaal lasten	**50**	**0**	**0**	**0**	**50**	**V**	
Totaal Sociaal Domein	**50**	**0**	**0**	**0**	**50**	**V**	
Lasten							
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	V	Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	V	Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	V	Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000	V	Nee
Beschoeiing de Wetering Dalem	243	0	33	33	210	V	Nee
Watercapaciteit	75	17	57	74	1	V	Ja
Totaal lasten	**4.568**	**1.283**	**774**	**2.057**	**2.511**	**V**	
Baten							
GRP 2021	1.175	896	278	1.174	1	N	Ja
GRP 2022	1.075	346	398	744	331	N	Nee
GRP 2023	1.000	24	8	32	968	N	Nee
GRP 2024	1.000	0		0	1.000		Nee
Totaal baten	**4.250**	**1.266**	**684**	**1.950**	**2.300**	**N**	
Totaal Duurzaamheid	**318**	**17**	**90**	**107**	**211**	**V**	
Lasten							
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	0	0	0	60	V	Nee
Inrichting terrein Bullekeslaan 5	286	35	251	286	0		Ja
grond Buys Ballot van grex Oost II	1.730	0	1.730	1.730	0		Ja
Totaal lasten	**2.076**	**35**	**1.981**	**2.016**	**60**	**V**	
Baten							

Investeringen (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Totaal realisatie	Verschil		Gereed
Groote Haar windmolens, bouwrijp maken	60	0	0	0	60	N	Nee
Totaal baten	**60**	**0**	**0**	**0**	**60**	N	
Totaal VROSV	**2.016**	**35**	**1.981**	**2.016**	**0**		
Lasten							
Communicatie 2019	65	43	18	61	4	V	Ja
Hard en software 2024	396	80	210	290	106	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2021	121	36		36	85	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2022	112	0		0	112	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2023	179	0		0	179	V	Nee
Vervangingsplan inventaris 2024	34	0		0	34	V	Nee
Warmtenet stadhuis	1.142	171	72	243	899	V	Nee
Totaal lasten	**2.049**	**330**	**300**	**630**	**1.419**	**V**	
Totaal Overhead, VPB en Onvoorzien	2.049	330	300	630	1.419	**V**	
TOTAAL INVESTERINGEN	**99.174**	**19.056**	**16.444**	**35.500**	**63.674**	**V**	

Programma Verkeer en Vervoer

Verduurzamen openbare verlichting 2024
De werkzaamheden voor de verduurzaming van de openbare verlichting zijn uitgesteld naar begin 2025. Hierdoor is er in 2024 nog vrijwel niets uitgegeven.

Fietsparkeren binnenstad 2019
In 2024 is hier geen voortgang geboekt. De behoefte blijft echter aanwezig. In 2025 zal dit project verder worden opgepakt.

Uitbreiding parkeergarage kweeklust
In de perspectiefnota 2025 is besloten het investeringsbudget te schrappen. De financiële gevolgen worden verwerkt in 2025.

Toelichting investeringsbudgetten elektrisch varen integraal
Voor het elektrisch varen, inclusief de walvoorzieningen, accupakketten en stroompunten, heeft de raad € 9,3 mln. beschikbaar gesteld. Holland Shipyards heeft met een totaalprijs ingeschreven op de aanbesteding en de raming van de kosten in de begroting heeft op basis van de businesscase plaatsgevonden. Ook de termijnfacturen en de meerkosten zijn op dezelfde wijze verantwoord. Door de aanloopkosten en de vertraging en tegenvallers in het project zijn meerkosten ontstaan op het gebied van extra projectleiding, ontwerpkosten, aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk, advieskosten en aanlegkosten infrastructuur. De totale overschrijding op alle investeringsbudgetten elektrisch varen bedraagt per saldo € 375.000. De extra kapitaallasten over deze extra kosten worden doorbelast aan de deelnemende oevergemeenten op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst Riveer. Door de vertraging in de bouw en het in de vaart kunnen nemen van de elektrische veren, heeft Holland Shipyards een boete betaald van € 250.000. Deze kan worden gezien als compensatie van de meerkosten, maar mag niet in mindering gebracht worden op de investeringsbudgetten. Deze is daarom op de exploitatie verantwoord en komt eenmalig ten gunste van de deelnemende gemeenten.

1e en 2e elektrische veerboot 2018
De elektrische veren zijn opgeleverd en in gebruik genomen. De investeringsbudgetten kunnen worden afgesloten. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

Herinrichting Banneweg 2019
In 2025 wordt het Definitieve ontwerp gerealiseerd. De start van de werkzaamheden wordt verwacht in 2026.

Mobiliteit 2024
Deze investering heeft betrekking op de Mobiliteitsvisie. In 2025 wordt verder bekeken hoe deze gelden worden gebruikt voor mobiliteit.

Herinrichting Haarsekades
De verwachting is dat de herinrichting eind 2025 zal zijn afgerond. Daarnaast wordt verwacht dat het huidige budget naar verwachting niet toereikend zal zijn. Dit zal in 2025 verder worden bekeken.

Herinrichting Banneweg fase 2 infra/grondverwerving
In 2024 zijn het Voorlopig Ontwerp en het Definitief Ontwerp vastgesteld. Vervolgens is de voorbereiding voor de uitvoering gestart, in de vorm van een bestek en de aanbestedingsprocedure, die moet leiden tot het contracteren van een aannemer.

Fietsknelpunten 2024
In 2024 is het kruispunt Westwagenstraat – Korte Brug, nummer 3, van de fietsknelpunten verkeersveiliger gemaakt. Daarnaast zijn andere projecten uit de fiets top 10 voorbereid, zoals rotonde Eike's Hof en de Glacis – Flank.

Riviercruisevaarsteiger
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Naar verwachting wordt het eind 2025 aanbesteed en vindt de uitvoering plaats in 2025/2026.

Aanpassingen walvoorzieningen veerboten
Ook de walvoorzieningen voor het elektrisch varen zijn opgeleverd en in gebruik genomen. Op dit krediet is sprake van € 315.000 hogere kosten, welke grotendeels gecompenseerd worden door hogere bijdragen van de gemeente Altena en de gemeente Hardinxveld Giessendam van per saldo € 202.000. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

Stroompunten elektrische veerboten
Het investeringsbudget voor de stroompunten voor het elektrisch varen kan nog niet worden afgesloten in afwachting van een laatste aanpassing aan het stroomvoorziening gebouw Buiten de Waterpoort. Dit budget wordt nu overschreden met € 130.000. Deze overschrijding maakt deel uit van de hierboven genoemde € 375.000 (zie toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'). De nog te verwachten kosten zijn ongeveer € 20.000.

Accupakketten elektrische veerboten
De accupakketten maken deel uit van de elektrische schepen en zijn dus in gebruik genomen. Het geraamde investeringsbudget wordt overschreden met € 212.000. Het budget wordt afgesloten. Zie verder de toelichting 'Investeringsbudgetten elektrisch varen integraal'.

Nieuwe Lingebrug/Herinrichting Arkelsedijk
In 2024 heeft de aanbesteding voor de ontwerpwerkzaamheden plaatsgevonden en is er een ontwerpbureau gevonden voor de begeleiding tot aan uitvoering. Daarnaast heeft er veel afstemming met stakeholders en participatie plaatsgevonden om tot een goede projectomschrijving te komen. 2025 zal in het teken staan van nadere uitwerking en participatie/afstemming met stakeholders aan de hand van de ontwerpresultaten.

Programma Onderwijs

IHP po huisvesting J.P. Waaleschool
Na gesprekken tussen de gemeente en schoolbestuur OVO over de renovatie van het schoolgebouw is een technische visie van de gemeente voorgesteld. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn in 2024 afgerond en de renovatie kan in 2025 plaatsvinden.

Yulius renovatie Dr. Hiemstralaan 24-24a
De locatie Hiemstralaan 24/24a is opgeleverd en in gebruik genomen door Beatrix/De Burcht-school voor speciaal basisonderwijs. Het restant van het investeringsbudget wordt voor € 395.000 ingezet voor de aanpassing van de openbare ruimte voor de locatie Retranchement 3 (besluit Begroting 2025).

Verbouwing Vries Robbeweg 27
In de raadsvergadering van 28 november 2024 is ingestemd met het inhuizen van het Omnia College in het gebouw van het Da Vinci College. Hierdoor komt het schoolgebouw van het huidige Omnia College vrij voor andere gebruikers/scholen, zoals de ISK po, ISK vo en Yulius Lingewaal College. De raad heeft hiermee ingestemd.

Verduurzaming Gildenplein
Voor de verduurzaming van het pand van de brede school Gildenplein is de aanbesteding van het dak en de zonnepanelen onlangs afgerond en gegund aan de aannemers. De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats vanaf half maart tot eind mei 2025. De aansluiting van het pand op het warmtenet is in voorbereiding en wordt naar verwachting, afhankelijk van HVC, gerealiseerd in de zomer 2026.

Renovatie gymzaal J van Egmond
De werkzaamheden zijn afgerond en de gymzaal is vanaf half oktober 2024 weer beschikbaar gesteld. De renovatie zorgt ervoor dat de gymzaal voldoet aan de noodzakelijke richtlijnen voor bewegingsonderwijs. Daarnaast zijn ook de nodige verduurzamingsmaatregelen genomen. Na de definitieve afrekening wordt het investeringsbudget in 2025 afgesloten.

IHP 2017 uitbreiding Retranchement
De behandeling van het raadsvoorstel over de nieuwbouw voor de basisschool De Regenboogschool en de speciale school voor basisonderwijs Beatrix de Burcht heeft in 2024 nog niet tot een definitief raadsbesluit geleid. Dit vergt meer tijd en de definitieve besluitvorming hierover zal plaatsvinden in 2025. De investeringsbudgetten blijven ongewijzigd.

Vervangende nieuwbouw Gilde CVO-AV
De nieuwe school voor het Gilde is opgeleverd en vanaf 1 januari 2025 in gebruik genomen. Het investeringsbudget wordt in 2025 afgesloten.

Gymzaal t Gilde
Met de komst van het Gilde Vakcollege Techniek en van het Omnia College in het Da Vinci College is er een extra vraag naar gymcapaciteit ontstaan op de Beroepencampus. De gemeente is wettelijk verplicht om te zorgen voor voldoende capaciteit voor het bewegingsonderwijs. In 2025 neemt de raad een definitief besluit over het faciliteren van voldoende gymnastiekcapaciteit.

Verbouwing/inrichting/openbare ruimte Hoefslag 6 tbv i_lab
Voor de realisatie van het i_lab heeft de gemeenteraad een bedrag van € 6,65 mln. beschikbaar gesteld, waarvan € 1,9 mln. afkomstig is uit de regiodeal. De verbouwing en de inrichting van de Hoefslag 6 voor het i_lab is in 2024 voortvarend ter hand genomen. Sinds 1 januari 2025 heeft het i_lab het pand in gebruik. Nog niet alle aanpassingen/verbouwingen aan het pand zijn gerealiseerd vanwege ecologische factoren. De werkzaamheden en inrichting dienen binnen de beschikbaar gestelde middelen uitgevoerd te worden.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Vestingplan 2020 bastion VIII
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. De aanbesteding vindt begin 2025 plaats. De uitvoering volgt later dat jaar.

Openbare ruimte Gorcumse martelaren
De complexiteit van deze investering is groter in verband met de inrichting en eigendomsverhoudingen in de openbare ruimte. In 2025 wordt dit project vervolgd.

Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort
Door substantieel hogere kosten dan geraamd is de aanbesteding voor dit project ingetrokken. In 2025 wordt in overleg met de provincie Zuid-Holland, als subsidiërende partij, gekeken of en hoe dit project eventueel vorm kan krijgen.

Speelruimteplan 2024
De werkzaamheden in het kader van het Speelruimteplan worden in kwartaal 1 van 2025 afgerond en het investeringsbudget wordt geheel benut.

Faciliteren cultuur in museum
Voor de aanpassing van de begane grond van het Gorcums Museum is een investeringsbudget van € 150.000 beschikbaar. Het project is eind 2024 gestart en wordt in 2025 voortgezet.

Nieuwbouw Caribabad
De aanbesteding heeft plaatsgevonden. De opdracht is definitief gegund en het project verloopt volgens planning en binnen de (financiële) kaders, zoals gesteld door de raad.

Cultuurhuis 2019/Cultuurhuis inrichting 2019
In de raadsvergadering van 7 november 2024 heeft de raad besloten tot realisatie van Cultuurhuis de Nieuwe Doelen. De lasten worden gedekt binnen de beschikbare investeringsbudgetten Cultuurhuis 2019 (oorspronkelijk € 5.6 mln., na bijstelling en indexering € 6, 8 mln.) en Cultuurhuis inrichting 2019 (€ 1,4 mln.). Momenteel wordt het programma van eisen uitgewerkt naar een definitief ontwerp, wordt de aanbesteding voor de bouw voorbereid en het beheersmodel verder uitgewerkt.

Keerwanden Den Uylstraat
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Eind 2025 wordt het aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

Kade Stationsweg
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Eind 2025 wordt het aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

Kades Mollenburgseweg/Valkeniersweg
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Begin 2025 wordt het project aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in 2025/2026.

Programma Duurzaamheid

GRP 2021, 2022, 2023 en 2024
Er is achterstand opgelopen in de uitvoering van het GRP 2021-2025. Het vervangingsbudget GRP 2021 kan

gereed worden gemeld. De resterende budgetten 2022-2024 blijven beschikbaar en de werkzaamheden zullen later worden uitgevoerd.

Beschoeiing de Wetering Dalem
De voorbereiding van dit project is in 2024 gestart. Begin 2025 wordt het aanbesteed en in de loop van dat jaar uitgevoerd.

Overhead, Vernootschapsbelasting en Onvoorzien

Hard en software 2024
Van het vervangingsbudget voor hard- en software 2024 van € 396.000 voor 2024 resteert nog € 105.000, o.a. omdat de vervanging van de telefoons en de telefonievoorzieningen vertraging heeft opgelopen. Ook worden de SaaS (Software as a Service) voorzieningen eerst verder verkend, waarbij de gebruikers via internet verbindingen kunnen maken met toepassingen in de Cloud.

Vervangingsplan inventaris 2022/2023
Deze investeringsbudgetten zijn nog niet volledig uitgegeven omdat de aansluiting op het warmtenet gevolgen zal hebben voor de inrichting van het Stadhuis.

Warmtenet stadhuis
De aanbesteding van de Warmtenet is onlangs gegund. In 2025 wordt de aansluiting gerealiseerd.

5.4 Vastgesteld beleid

Als gemeente werken we de plannen en ambities. Zodra deze plannen zijn vastgesteld door de raad, spreken we van vastgesteld beleid. In de beleidskaders leest u wat de doelen voor Gorinchem zijn.

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Programma 1 Bestuur en ondersteuning	
Inwoners aan zet	2016
Informatiebeleid	2017
Verordening op het burgerinitiatief	2020
Participatiebeleid Gorcums samenspel 2022-2026	2021
Programma 2 Veiligheid	
Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH)	2019
Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	2023
Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026	2023
Programma 3 Verkeer en Vervoer	
Parkeerverordening Gemeente Gorinchem	2019
Mobiliteitsvisie Gorinchem 2040	2020
Uitvoeringsagenda Mobiliteitsplan 2020-2023	2020
Omgevingsvisie Gorinchem 2050 "Stad in Balans"	2023
Beleids- en beheerplan Wegen Gorinchem 2025-2029	2024
Programma 4 Economie	

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Strategie citymarketing	2017
Verordening winkeltijden gemeente Gorinchem 2021	2021
Economische visie	2021
Verordening BI-zone binnenstad Gorinchem 2023-2027	2022
Programma 5 Onderwijs	
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	2015
Beleidsnota Brede Scholen	2019
IHP 1e fase RBIC Gilde en i_lab	2020
Gelijke kansen beleid Gorinchem	2020
Versneld uitvoeringsprogramma IHP	2021
Leerlingenvervoer	2022
Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2023-2038	2023
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	
Vestingplan	2017
Speelruimteplan Een leven lang plezier 2018-2027	2018
Cultuurvisie Ambities Cultuur 2019-2023	2019
Tarievennota binnen- en buitensport	2019
Subsidieverordening	2020
Beleidsregel aanleg buitensportvelden	2020
Beleid Openbare ruimte Buitengewoon Groen 2021-2025	2020
De Kracht van Sport 2022-2025	2022
Archeologiebeleid	2023
Programma 7 Sociaal Domein	
Beleidsvoornemens Participatiewet	2014
Beleidskader Beschermd wonen en opvang 2015-2018	2014
Emancipatie- en diversiteitsbeleid 2018-2023	2018
Integraal Sociaal Beleid Gorinchem 2019-2024	2019
Ontmoetingsplek van de Toekomst	2022
Hervormingsagenda Jeugd Lokale keuzes en prioritering 2024 en 2025 gemeente Gorinchem	2024
Programma 8 Duurzaamheid	
Beleidsplan Duurzaamheid	2017
Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	2020
Afval- en Grondstoffenbeleid	2021
RES 1.0	2021
Transitievisie Warmte	2021
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	
Welstandsnota gemeente Gorinchem	2018
Woon- en Transformatievisie	2019
VTH-beleid 2019-2022	2019

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Nota Vastgoedbeleid 2020-2023	2020
Nota Grondbeleid 2020-2023	2020
Programma Algemene dekkingsmiddelen	
Notitie schuldpositie	2017
Treasurystatuut	2020
Treasurybeleid	2023
Financiële verordening	2024
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	
Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen	2023
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	
Meerjarenonderhoudsplannen gemeentelijke kapitaalgoederen	2021

Gemeente Gorinchem

Jaarstukken 2024
Afkortingenlijst

6 Afkortingenlijst

A

- **AD:** Algemene dekkingsmiddelen
- **AOW:** Algemene Ouderdomswet
- **AP**: Autoriteit Persoonsgegevens
- **APV**: Algemene Plaatselijke Verordening
- **AV**: Ablasserwaard-Vijfheerenlanden
- **AVA**: Algemene Vergadering van Aandeelhouders
- **AVG**: Algemene Verordening Gegevensbescherming

B

- **BAG:** Basisregistratie Adressen en Gebouwen
- **BBV**: Besluit Begroting en Verantwoording
- **Bbz**: Besluit bijstandverlening zelfstandigen
- **BGT:** Basisregistratie Grootschalige Topografie
- **BI-zone**: Bedrijfsinvesteringszone
- **BIE:** Bouwgronden In Exploitatie
- **BIO**: Baseline Informatiebeveiliging Overheid
- **BIZ**: Bedrijfsinvesteringszone
- **BNG**: Bank Nederlandse Gemeenten
- **BOA**: Buitengewoon Opsporingsambtenaar
- **BRO**: Basisregistratie ondergrond
- **BRP**: Basisregistratie Personen
- **BSM**: Binnenstadsmanagement
- **BSR**: Belastingsamenwerking Rivierenland
- **BTW**: Belasting over Toegevoegde Waarde
- **BUIG**: Bundel Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
- **BV**: Besloten Vennootschap
- **BW**: Beschermd Wonen
- **BW en O**: Beschermd Wonen en Opvang
- **B&A:** Beraad en Advies
- **B&W:** Burgemeester en Wethouders

C

- **CAK:** Centraal Administratie Kantoor
- **CAO:** collectieve arbeidsovereenkomst
- **CBS:** Centraal Bureau voor de Statistiek
- **COELO**: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
- **CV**: Commanditaire Vennootschap
- **CVO-AV:** Christelijk Voortgezet Onderwijs voor de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

D

- **DB**: Dagelijks bestuur
- **DG&J**: Dienst Gezondheid en Jeugd

- **DigiD**: Digitale Identiteit
- **DVO***:* Dienstverleningsovereenkomst

E

- **EMU:** Europese Economische en Monetaire Unie
- **ENSIA**: Eenduidige Normatiek Single Information Audit
- **EOG**: Economische Ontwikkeling Gorinchem
- **ESF:** Europees Sociaal Fonds
- **EW:** Eindwaarde

F

- **Fido:** Financiering decentrale overheden

G

- **GALA**: Gezond en Actief Leven Akkoord
- **GBA**: Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
- **GCM**: Gorinchem Citymarketing
- **GDD**: Gorinchem Duurzaam Digitaal
- **Gevudo**: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken
- **GGD**: Gemeentelijke Gezondheidsdienst
- **GHOR**: Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
- **GJS**: Gorkumse Jonge Spartanen
- **GKV:** Gorinchemse Korfbal Vereniging
- **GPS:** Global Positioning System
- **GR**: Gemeenschappelijke Regeling
- **GRP**: Gemeentelijk Rioleringsplan

H

- **Hbo**: Hoger beroepsonderwijs
- **HKG:** Huisvesting Kwetsbare Groepen
- **HRM**: Human resource management
- **HVC**: Huisvuil Verbranding Centrale

I

- **IBT**: Interbestuurlijk Toezicht
- **ICT**: Informatie, communicatie en technologie
- **IFFG:** Internationaal Film Festival Gorinchem
- **IHP**: Integrale Huisvestingsplan
- **ISK**: Internationale Schakelklas
- **IVP**: Intergraal Veiligheisplan
- **IZA**: Integraal Zorgakkoord
- **I&A**: Informatisering en Automatisering
- **I&O**: Informatie en Ontmoeting

J

- **J&V:** Justitie en Veiligheid

K

- **KCC**: Klant Contact Centrum
- **KSK**: Kleine Schelluinse Kade

M

- **MBO**: Middelbaar beroepsonderwijs
- **ME**: Maatschappelijke Effecten
- **MJOP**: Meerjarenonderhoudsplan
- **MKB:** midden- en kleinbedrijf
- **MLL**: MerwedeLingelijn
- **MOP**: Meerjaren Onderhoudsplan
- **MPG**: Meerjaren Progamma Grondbedrijf
- **MTN**: Medium term notes

N

- **NCSC**: Nationaal Cyber Security Centrum
- **NCW**: Netto Contante Waarde
- **NHW**: Nieuwe Hollandse Waterlinie
- **NNB**: Nog Niet Bekend
- **NPO**: Nationaal Programma Onderwijs
- **NV**: Naamloze Vennootschap

O

- **OAB:** Onderwijs Achterstanden Beleid
- **OPP**: Ontwikkelings- en Participatiebedrijf Publieke sector
- **OV**: Openbaar Vervoer
- **OVL**: Openbare Verlichting
- **OVO**: Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien
- **OVO**: Openbaar verenigd onderwijs
- **OZB**: Onroerende zaak belasting
- **OZHZ**: Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

P

- **PGB**: Persoonsgebonden Budget
- **PI**: Prestatie Indicator
- **POC**: Percentage of Completion
- **PPN**: Perspectiefnota
- **PrO-vso:** Praktijkonderwijs-voortgezet speciaal onderwijs
- **PvE**: Programma van Eisen
- **P&C**: Planning en Control
- **P&O**: Personeel & Organisatie

R

- **RAV**: Regionale Ambulancevoorziening
- **RB**: Raadsbesluit
- **RBIC**: Regionale Beroepen en Innovatiecampus
- **ROM-S**: Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen
- **RVU**: Regeling voor Vervroegde Uittreding
- **RWS**: Rijkswaterstaat
- **RZB**: Roerende zaak belasting

S

- **SaaS:** Software as a Service
- **SBo:** Speciaal basisonderwijs
- **SD**: Sociaal Domein
- **SGS**: Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties
- **SiSa**: Single information Single audit
- **SMART**: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
- **SOJ**: Serviceorganisatie Jeugd

- **SPUK:** Specifieke Uitkering voor gemeenten
- **SUWI:** Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
- **SVN:** Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
- **SW:** Sociale Werkvoorziening
- **SZW**: Sociale Zaken en Werkgelegenheid

T

- **Tozo:** Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers
- **TV:** Taakveld
- **TVW:** Transitievisie Warmte

V

- **Vo**: Voortgezet onderwijs
- **VPB**: Vennootschapsbelasting
- **VR**: Veiligheidsrisico
- **VRZHZ**: Veiligheidsregio Zuid-Holland zuid
- **VROSV**: Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
- **VSV**: Vroegtijdig schoolverlaters
- **VTH**: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
- **VV SVW**: Voetbalvereniging Steeds Voorwaarts Wilhelmina
- **VVE:** Voor- en Vroegschoolse Educatie
- **VvE:** Vereniging van Eigenaren
- **VWS**: Volksgezondheid, Welzijn en Sport

W

- **WBI**: Woningbouwimpuls
- **WEW**: Waarborgfonds Eigen Woningen
- **Wmo**: Wet maatschappelijke ondersteuning
- **WNT**: Wet Normering Topinkomens
- **Woo**: Wet open overheid
- **WOZ:** Wet onroerende zaak belasting
- **Wpg:** Wet politiegegevens
- **WSW**: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
- **WW**: Werkloosheidswet

Z

- **ZHZ**: Zuid-Holland Zuid

Gemeente Gorinchem
Stadhuisplein 1
Postbus 108 / 4200 AC Gorinchem
Telefoon: 14 0183
gemeente@gorinchem.nl

gorinchem.nl